శంకరాద్వైత వ్యాసమాల

mohanpublications.com
granthanidhi.blogspot.in

ప్రథమ కూర్పు : 500 కాపీలు.
అక్టోబరు, 1989.

శంకరాద్వైత వ్యాసమాల

గ్రంథకర్త : త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు,

* *

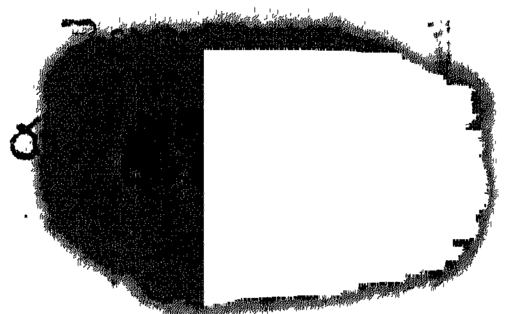
అంకితం

నాకు జ్ఞానచక్షువు నొసంగిన గుడివాడ ప్రణవాశ్రమాధిపతులు, అద్వైత సాగరమును పుక్కిటబట్టిన, అపరాగస్త్య మహర్షులైన బ్రహ్మీభూత శ్రీశ్రీశ్రీ ప్రణవానంద స్వామివారి పాదపద్మములకు వినయవిధేయతాభక్తి పురస్సరముగా యీశంకరాద్వైతవ్యాసమాల అంకితమీయబడినది.

* *

ప్రాప్తిస్థానము : రంగా అండ్ కో,
9/53, మెయిన్ రోడ్,
గుడివాడ-521 301.

రు 25-00

ముద్రణ : శ్రీ రామా ప్రెస్, గుడివాడ.

శంకర

అద్వైత వ్యాసమాలి

రచయిత:

త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు,
గుడివాడ (కృష్ణాజిల్లా)

రచయిత :

త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు

విషయ సూచిక

పేజీ నెం.

మనవి

అఖిల జీవులాత్యంతిక దుఃఖనివృత్తి శాశ్వతానందప్రాప్తిని కోరుచున్నారు. దీనిని పరమ పురుషార్థమనియు, మోక్షమనియు విజ్ఞులందురు. ఈ యాత్యంతిక దుఃఖనివృత్తి శాశ్వతానందరూప మోక్షము, తన స్వరూపమునందే యున్నది. విషయవాసనా రూపమగు ప్రపంచమునందు సత్యత్వదృష్టిని నిలుపక సమస్త బ్రహ్మాండమును విచారించి ఆత్మయందు జ్ఞానదృష్టితో చూడగలిగిన సాధకులందరు జీవన్ముక్తులగుదురు. జీవన్ముక్తి అహంకారలయముతో గూడినది. అహంకారము వ్యక్తిగతము. వ్యక్తియే జీవన్ముక్తుడు కాగలడు. ప్రతివ్యక్తి గమనించవలసిన ముఖ్యవిషయమేమన, తన శ్రద్ధాభక్తులే తానుత్తీర్ణుడగుటకు ముఖ్యసాధనములని గుర్తించవలెను. సమ్యక్ప్రమాణ జనితబుద్ధి, అనగా ధృడసంకల్పమవసరం.

నేను గుడివాడ ప్రణవాశ్రమాధిపతులు, బ్రహ్మీభూత శ్రీశ్రీశ్రీ ప్రణవానందస్వాములవారివద్ద అద్వైత వేదాంతము కొంతకాలము శ్రవణముచేసి, ఆ మహాత్ముని ఆశీర్వాదములనుపొంది క్రమముగ కొన్ని అద్వైత గ్రంథములను ముఖ్యముగ సత్రంపాడు బ్రహ్మవిద్యా గురుకులాశ్రమాధిపతులు బ్రహ్మీభూత జగద్గురు శ్రీశ్రీశ్రీ బ్రహ్మానందగిరిస్వాములవారి రచనలు, ఇతర ఉపనిషద్గ్రంథములు మొదలగునవి చదివి అందలి సారలేశమును గ్రహించితిని.

"తచ్చిన్తనం తత్కథన మన్యోన్యం తత్ప్రబోధనమ్ తదేక పరత్వఞ్చ బ్రహ్మభ్యాసం విదుర్బుధాః" అనువాక్యము ప్రకారం ప్రస్తుత ప్రణవాశ్రమాధిపతులు శ్రీ శ్రీ శ్రీ నిర్వికల్పానంద భారతీ స్వామివారితోను, మరియితర సత్పురుషులతోను సత్సంగ సమావేశములు జరుపుచు అందు పాల్గొనుట నాదినచర్యయైనది. ఈనాసాధనలో నాకుత్రికరణశుద్ధిగా సహకరించి తానుకృతార్థురాలై నాకు చేయూతనిచ్చిన నాసతీమణి బ్రహ్మీభూత శ్రీమతి ధనలక్ష్మిని కూడ స్మరించుట సమంజసమని నాభావన.

వేదికలపై నాబోధలువిన్న మిత్రులు కోరిన కోరికపై వారికి వేదాంత వ్యాసములను వ్రాసి పంపుచుండెడివాడను. వారు చదువు కొని ఆనందించి కృతజ్ఞత తెలుపుచుండెడివారు. వారి కృతజ్ఞతా లేఖలు నాకు మరింత ప్రోత్సాహము కలిగించుటచే కొన్నివ్యాస ములువ్రాసి గీతావాణి, యథార్థభారతి, శాంతి మున్నగు మాస పత్రికలకు పంపగా వారు ఆదరముగా వాటిని తమ పత్రికలలో ప్రచురించియున్నారు. నా మిత్రులు సంస్కృతాంధ్ర భాషాపండి తులు, ఉపాధ్యాయ వృత్తినుండి రిటైరయిన శ్రీ సుంకర శివ రామయ్యగారు యీ వ్యాసములను ప్రశంసించుచు, వానిని గ్రంథ రూపముగా ప్రకటించుటసముచితమనిపల్కి నాకెంతయో చేయూత నిచ్చి యీ గ్రంథము వెలువడుటకు కారకులైరి. భాషాజ్ఞానము తక్కువైనను గుర్వనుగ్రహ బలముచే నేనీ గ్రంథమును రచిం చుట కుపక్రమించితిని. ఈవ్యాసములు ఒక సంవత్సరములో వ్రాసి నవి కావు. అనేక గ్రంథములలో గ్రహించిన ముఖ్యవిషయముల నొకచోటజేర్చి అప్పుడప్పుడు వ్రాయుడం జరిగినది. ముఖ్యముగ జీవబ్రహ్మైక్య విషయమే ప్రస్తావించబడినది. ఇందు దోషము లేవైన యున్నచో అజ్ఞాన పతితములుగాని, అహంకారజనితములు కావనియు మనవి జేయుచున్నాను.

ఓం తత్ సత్.

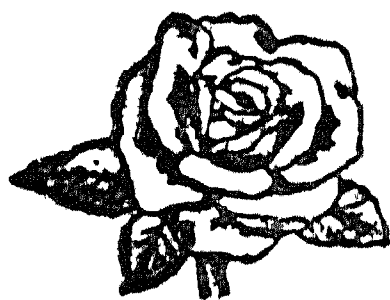
రచయిత,
త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు,
గుడివాడ.

శాంతి పాఠము

ఓం పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్పూర్ణము దచ్యతే,
పూర్ణస్య పూర్ణామాదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే॥

ఓం : ఓం. అదః : అది: పూర్ణం : అనంతం. ఇదమ్ : ఇది. పూర్ణం : అనంతం. పూర్ణాత్ : అనంతము నుండి. పూర్ణం : అనంతం (ప్రపంచము): ఉదచ్యతే : బహిర్గతమైనది: పూర్ణస్య : అనంతము నుండి: పూర్ణం : అనంతం (ప్రపంచము): ఆదాయ : తీసివేసినా: పూర్ణం : అనంతం:ఏవ :మాత్రమే :అవశిష్యతే : మిగిలియున్నది: ఓం : ఓం: శాంతిః : శాంతి.

ఆ కనుపించనిది అనంతం. ఈ కనిపించే విశ్వంకూడ అనంతం: ఆ అనంతం నుండి ఈ అనంతవిశ్వం బహిర్గతమైనది. ఈ అనంతవిశ్వం దాని నుండి వెలుపడినా అనంతం అలాగేయున్నది. లేక—కనుపించనివన్నీ బ్రహ్మముచే నిండియున్నవి. కనుపించేవి అన్నీ కూడ బ్రహ్మముచేత వ్యాప్తములై యున్నవి. అఖిలవిశ్వము ఆ పూర్ణ బ్రహ్మమునుండే వచ్చింది అయినా విశ్వమఖిలము దాని నుండి వచ్చినా ఇంకా ఆ బ్రహ్మము పూర్ణమే.

1 - కర్మములు

శరీరపరిగ్రహణమువల్ల దుఃఖమవశ్యముండును శరీరపరిగ్రహణము కర్మఫలముల వల్ల జరుగుచున్నది. సూక్ష్మపంచభూతముల, వ్యష్టి సమష్టి సత్వాంశము వలన జ్ఞానేంద్రియాది అంతః కరణములు కలుగుచున్నవి. సూక్ష్మపంచభూతముల సమష్టి రజోంశమువలన ప్రాణమును, వ్యష్టిభూతముల రజోంశమువలన కర్మేంద్రియములును కలుగుచున్నవి. తమోగుణము వలన స్థూలశరీర విషయములును కలుగుచున్నవి .కావున యివి గుణములనబడును. ఇందు రాజససాత్వికగుణములగు ఇంద్రియాంతఃకరణములు తామసగుణములగు విషయములందు ప్రవర్తించుటయే కర్మములని చెప్పబడును.

అజ్ఞాని యీ గుణములే తానని వాని కర్మములు తనవనియు తలంచి ఇహపరభోగముల కొఱకు లౌకిక వైదికములగు వివిధ కర్మలు చేయుచున్నాడు. కర్మలు పుణ్యకర్మలనియు, పాపకర్మలనియు మిశ్రమ కర్మలనియు మూడు విధములు ఇవి మనస్సు చేతను, వాక్కు చేతను, శరీరము చేతను చేయబడుచుండును.

పరమార్థ చింత, జ్ఞానవైరాగ్య చింత, పరహిత చింత మొదలగునవి మనస్సుచే చేయబడు పుణ్యకర్మలు. సర్వాదా విషయచింతన, వేదశాస్త్రముల, ప్రమాణములనుచింత, పుణ్యపాపములులేవను చింత, పూర్వజన్మ పునర్జన్మలు లేవను చింత, పరాహిత చింత మొదలగునవి పాపకర్మలు. భగవంతునారాధించునపుడును, పరమార్థవిచారణ చేయునపుడును, ధర్మకార్యములు మొదలగు సత్కార్యములు చేయు సమయమున విషయములను చింతించుట మనస్సుచే చేయబడు మిశ్రమ కర్మలు.

వేదాధ్యయనము, గీతాపారాయణము, గాయత్ర్యాదిమంత్రముల జపము మొదలగునవి వాక్కుతో చేయబడు పుణ్యకర్మలు. పెద్దలను దూషించుట, అబద్ధములాడుట, పరులను నిందించుట మొదలగునవి పాపకర్మములు. వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణసమయమున, మంత్రములను జపించుట మున్నగునవి చేయునపుడు లౌకిక సంభాషణలు చేయుట మిశ్రమ కర్మములు. పుణ్యక్షేత్రముల కేగుట, పుణ్యతీర్థముల స్నానమాడుట, గురువునకు చతుర్విధ శుశ్రూషలొనర్చుట మొదలగునవి శరీరముతో చేయు పుణ్యకర్మములు. పరులను పీడించుట, పరధనము నపహరించుట, పరస్త్రీలతో గూడుట, విషాది ప్రయోగములచే పరుల సంతమొందించుట మొదలగునవి శరీరముతో చేయు పాపకర్మములు. చండాలు ప్రోగుజేసి సంతర్పణలు సాగించుట, పరులధనము నపహరించి గుడిగోపురాదులు కట్టించుట, ప్రజోపయోగములగు చెఱువులు, బావులు త్రవ్వించి ధనమెగవేయుట మొదలగునవి శరీరముతో చేయు మిశ్రమ కర్మములనబడును. మనోవాక్కాయములతో చేయుబడు పుణ్యకర్మముల చేత ఉత్కృష్ట దేవతా శరీరములు కలుగుచున్నది. పాపకార్యములు చేయుటచే నీచయోనులయందు బడుట సంభవించుచున్నది. మిశ్రమకర్మ లొనర్చుటచే మనుష్య జన్మగలుగుచున్నది. కావున వివేకియైనవాడు పుణ్యకర్మములు చేయుచుండవలెను. లేనిచో మిశ్రమకర్మములనైన చేయవలయును గాని పాపకర్మములు చేయగూడదు.

ఈ త్రివిధకరణములచే చేయబడు పాపపుణ్య మిశ్రమ కర్మములు మూడును సంచితాగామి ప్రారబ్ధములని త్రివిధము లగును. అనేక జన్మములనుండి చేయబడి ఇంతవరకు అనుభవింపబడక సంస్కారరూపముగా నిలిచియున్నవి సంచిత కర్మములనబడును. వర్తమాన శరీరముతో ఇపుడు చేయుచున్న పాపపుణ్య మిశ్రమకర్మములు ఆగామి కర్మములనబడును. పూర్వము చేయ

బడి సంచితరూపమున నిల్చియున్న కర్మములలో, వర్తమాన శరీరమును, ఈ శరీరమునందు సుఖదుఃఖములను కలిగించెడి కర్మ భాగమును ప్రారబ్ధకర్మమందురు. వానిలో సంచిత కర్మలు బ్రహ్మ జ్ఞానము కలిగిన వెంటనే నశించుచున్నవి. జ్ఞానికి కర్తృత్వాభి మానము లేకపోవుటచే ఆగామి కర్మములుండవు. సుఖదుఃఖ రూపమగు ప్రారబ్ధకర్మము లనుభవించుటచే నశించుచున్నవి.

"సంచితాగామి కర్మాణి దహ్యన్తేజ్ఞాన వహ్నినా.
ప్రారబ్ధానుభవాన్మోక్షః ఇతి వేదస్తణిమః."

సంచితాగామి కర్మజాలము జ్ఞానాగ్నివలన భస్మీపటలమగు చున్నది. ప్రారబ్ధభోగానంతరము ముక్తి లభించుచున్నదని వేదాంతడిండిమము

కర్మముల వలన శరీరములు గలుగుచున్నవి. శరీరపరి గ్రహమున్నచోట దుఃఖమున్నది. దానికి పరిహారము మన మందఱము చేసికొన్న కర్మఫలము తప్ప మరొకటేది కాదని నిర్ణయము ఎందుచేతనంటే జ్ఞానోదయానికి కావలసిన సామగ్రి అంతాయుండి కూడ జ్ఞానము కలుగలేదంటున్నాము. ఇందు శాస్త్రము మానవుడు చేసికొన్న కర్మే మరేదికాదని ఘంటాపధముగా చెప్పుచున్నది. "శతకోటి జన్మసుకృతైః వినా, నలభ్యతే అద్వైత వాసనావాసి తాంతః కరణం॥ కర్మఅంటే మనము చేసేపనులే: కర్మలన్ని చలనాత్మకాలే కనురెప్పవేయుట, ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసాలు కర్మలే మనము పట్టించుకొనము. ఎప్పటి కప్పుడు సమసిపోతాయి. మిగతాకర్మలలో అలా పట్టించుకొనకుండా ఉండుటలేదు. ఒక పనిచేస్తున్నానని కర్తృత్వ బుద్ధి, దాని వల్ల యీ ఫలితంపొందా లనే భోక్తృత్వ బుద్ధిపెట్టుకుంటాము. అది వెంటనే మనమనస్సులో వాసనా రూపంగా పరిణమిస్తుంది. ప్రతిక్రియకు ఒక ప్రతిక్రియ ఉండి తీరుతుంది. ఈ ప్రతిక్రియయే వాసన. ఈ వాసనలే లేవని

చెప్పితే. సృష్టివైచిత్ర్యానికి. వైషమ్యానికి కారణము చెప్పలేము. కాన వాసనలేర్పడుట తథ్యము ఏర్పడిన అవి శాశ్వతంగా అంటిపెట్టి కొనును శరీరం పతనమైనా అవి పోవు. మరణించిన తర్వాత సూక్ష్మ రూపంలో జీవుడుండునుగదా ? మన వాసనలు గూడ మనతో నుండును.

కనబడుట లేదుగనుక లేవనగూడదు. మన ప్రాణము. మనస్సు అదృష్ట రూపంగా నున్నవి. అట్లే యీ కర్మ వాసనల యొక్క ఫలితము ఎన్ని జన్మములకైనను మనమనుభవించి తీర వలసినదే ఇంగువ కట్టిన గుడ్డలో ఇంగువంతా ఖర్చుయిపోయినా దాని వాసన ఆ గుడ్డ నాశ్రయించి ఉంటుంది. అట్లే మనల నాశ్రయించిన ఈ వాసనలు గూడా. కాన కర్తృత్వభోక్తృత్వ బుద్ధి లేక ఈశ్వరార్పిత బుద్ధితో ఫలాపేక్షరహితముగ కర్మలా చరించి వాటి వాసనలు మనకులేకుండ చేసికొన్నచో మనకు జన్మ హేతుత్వముండదు. మానవుని మనస్సు బాహ్యప్రపంచ విషయ ముల వైపుకు పోతుందిగాని. బ్రహ్మతత్త్వము మీదికి ప్రసరించదు. అట్లు ప్రసరించనచో తద్విషయమైన జ్ఞానం మనకెలా కలుగు తుంది. కాబట్టి సర్వాంగ సుందరమైన మానవజన్మనెత్తి బ్రహ్మాను భవం కలుగలేదంటే దానికి జీవులు చేసికొన్న కర్మే తప్పమరేది కాదని వేదాంతుల నిర్ణయము.

"మనఏవమనుష్యాణాం కారణం బద్ధమోక్షయోః
బన్ధాయ విషయాసక్తం ముక్త్యై నిర్విషయంస్మృతం"

కాన విషయముల వైపు పరుగు విడు మనస్సును ఆత్మ బోధవైపుకు అనగా వేదాంత శాస్త్ర శ్రవణమననముల వైపుకు ప్రసరింపజేసి. సంశయ నివృత్తి చేసుకొని. నిరంతర బ్రహ్మాకార వృత్తియందు నిష్ఠ గలిగియుండిన బ్రహ్మానుభవము కలుగును. మన ప్రారబ్ధమువల్ల మనకు బ్రహ్మజ్ఞానముబ్బుటలేదు అని ఎవ్వరు

నిశ్పృహపొంద నక్కరలేదు. ఒక జన్మలో చేసిన కర్మయేగదా ఇప్పటి ప్రారబ్ధము. అందరు ప్రారబ్ధముతోనే జన్మించినారు.

ఆనందముగ జీవించవలెనని కాక్షించుట మానవునికి నైసర్గిక మైన కామము. అందువలన కర్మ యోగమందరకు కావలసిన విషయము.

భ. గీ. 9-32 'మాంహిపార్థ! వ్యపాశ్రిత్యయేఽపిస్యుఃపాపయోనయః
స్త్రీయోవైశ్యాస్తథాశూద్రాస్తేఽపియాన్తి పరాంగతిమ్.

అర్థము :- నికృష్టజన్మలు గలవారును. స్త్రీలును. వైశ్యులును. శూద్రులును. నన్నాశ్రయించి ముక్తిని పొందవచ్చును. కర్మయోగ మనగా వైదిక కర్మలు చేయుటయని అర్థము చెప్పినచో పై శ్లోక మర్థవిహీనమగును. కర్మయోగ ఫలమహంకార విలయము; అభి మానము వదులుకొనుట. రజోగుణమును దహిమింపజేసి సత్వగుణ స్థాపితుడై ద్వంద్వాతీతుడుగుట. అంతఃకరణమునకు అభావస్థి యని భావస్థితియని రెండు స్థితులుగలవు. ఒక భావమునుండి మఱి యొకభావమును వేరుచేయునది "అభావస్థి: ఈ అభావస్థితిని సహజ మని.భావస్థితిని కల్పితమని యందురు. భావములు శబ్దరూపములు "నిశ్శబ్దం బ్రహ్మఉచ్చ్యతే॥ బ్రహ్మమనగా అంతఃకరణమే శబ్దము తోను గూడియుండక నిశ్శబ్దముగా వ్యాపకము జెందినస్థితి భావ మున్నంత వరకు శబ్దముండును. శబ్దము నిశ్శబ్దములో నుండి యుదయించి. నిశ్శబ్దము పైనే స్థితిజెంది. నిశ్శబ్దములో లీనమగు చున్నది. శబ్దము లేకపోయినను నిశ్శబ్దమున్నది. నిశ్శబ్దము నాశ్రయించియే శబ్దమున్నది. నిశ్శబ్దమే ఆనంద రూపము. సంకల్పము బయటికి రాగానే ఆనందము పోవుచున్నది. అందు వలన ప్రతిభావము దుఃఖరూపము.

ఇట్టి వివేకదృష్టితో సజ్జనసాంగత్యము జేసి. ప్రపంచ విషయ ములు వికారవంతములు దుఃఖహేతువులని వాటియందు నిస్సంగు

డవై, ధ్యానాదులచే మనస్సు నేకాగ్రపరచి, ఉపనిషత్తుల రహస్యార్థము శ్రవణముచేసి వాటిసారాంశమైన అభేదతత్త్వమును గ్రహించినచో జీవన్ముక్తిని అనుభవించగలము.

"కర్మాణిచిత్తశుద్ధ్యర్థం ఐకాగ్ర్యార్థముపాసనా.
మోక్షార్థం బ్రహ్మవిజ్ఞానం ఇతివేదాన్తడిణ్డిమః"

అర్థము :– అంతఃకరణమును పవిత్రమొనర్చ కర్మములును, ఏకాగ్రతను గూర్చి ఉపాసనము (ధ్యానము) విధించబడినది. చిత్తశుద్ధి, ఉపాసనల వలన లభ్యమగు బ్రహ్మజ్ఞాన మొక్కటియే మోక్షమును ప్రసాదించగలదని వేదాంతడిండిమము.

వైదిక కర్మలు చేసి మలదోషములను నివారించుకొని చిత్తశుద్ధిని, ఉపాసనలచే చిత్తైకాగ్రతను సంపాదించి మోక్షము కొఱకు బ్రహ్మజ్ఞానమును పొంది జీవితమును సార్థకము చేసుకొనవలెను.

ఓం తత్ సత్

మృత్యుంజయ మహా మంత్రము

ఓం త్రయంబకం యజామహే। సుగంధిం పుష్టి వర్ధనమ్
ఉర్వారుక మివబంధనాన్ । మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్

[ఇది పరమ శివుని మంత్రము. ప్రతి దినము భక్తిశ్రద్ధలతో జపించువారికి అపమృత్యు భయమునుండి కాపాడి దీర్ఘాయువును, శాంతి సౌఖ్యములను ప్రసాదించును. మోక్షప్రదమగు మహా మంత్రరాజము.]

ఓమ్

అజ్ఞానము - భ్రాంతులు

రచన :- త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు.
గుడివాడ.

(1988 నవంబరు గీతావాణి యందు ప్రకటించబడినది.)

వాస్తవముగా ఈ భ్రాంతులు ఆత్మయందు లేకపోయినను అజ్ఞానముచేత తోచుచున్నవి. శ్రుతియందాత్మకు సజాతీయ, విజాతీయ, స్వగతభేదములు నిరశింపబడియున్నవి. మహాకాశమున కంటె భిన్నముగా ఘటాకాశము లేనట్లు బ్రహ్మచైతన్యమునకంటె భిన్నముగా జీవేశ్వర చైతన్యములు లేవు. శ్వేతాశ్వాతరోపనిషత్తు షష్ఠాధ్యాయమున "ఏకోదేవః సర్వభూతేషుగూఢః" అను పదు కొండవ మంత్రమునందు "ఏకః" అను శబ్దము చైతన్యము, బ్రహ్మ చైతన్యముగా, ఈశ్వర చైతన్యముగా, జీవ చైతన్యముగా వేరు వేరుగా కన్పించుచున్నను అది ఒకటియేయగు భగవంతుడని చెప్పుటకే వాడబడినది. వేదాంత డిండిమమున "న జీవ బ్రహ్మణోర్భేదః నామ్నారూపేణ విద్యతే, నామ్నోరూపస్య మిధ్యాత్వాత్ ఇతి వేదాంతడిండిమః" అనియున్నది. అనగా నామరూపముల ననుసరించి చూచినను జీవబ్రహ్మములకు భేదములేదు. ఏలయన నామరూపములు రెండును మిథ్య అని వేదాంతభేరి. వాస్తవముగా బ్రహ్మ చైతన్యమునకంటె భిన్నముగా జీవేశ్వర చైతన్యములు లేవు. కాన చైతన్యమునందు సజాతీయ భేదము లేదు. సంజచీకటిలో రజ్జువునందు దోచెడు కల్పిత సర్పదండమాలాదులు రజ్జువునకంటె భిన్నముగా లేనట్లు బ్రహ్మచైతన్యమునం దజ్ఞానముచే దోచెడి కల్పిత ద్వైతప్రపంచము బ్రహ్మచైతన్యమునకంటె భిన్నముగా లేదు కాన చైతన్యమునందు విజాతీయ భేదములేదు. బ్రహ్మచైతన్యమునిరవయవమగుటచే స్వగతభేదమును కలుగదు. అట్టి తన స్వరూపము నెరుగకుండుటయే అజ్ఞానము. అనగా జ్ఞాన విపరిలోపము. ఇది అనాదిభావ

రూపము ఆత్మజ్ఞానముచేత బాధింపబడు చున్నది. "అహం బ్రహ్మాస్మి" అను జ్ఞానముచే ఇదిఅసత్తని చెప్పగూడదు. బ్రహ్మవేత్తలయందగు బడుటలేదు గనుక సత్తని చెప్పగూడదు. ఇట్టి యనిర్వచనీయమైన యజ్ఞానముచే ద్వైతప్రపంచ భ్రాంతులు కలుగుచున్నవి.

భ్రాంతులు :- 1) భేదభ్రాంతి. 2) కర్తృత్వభోక్తృత్వ భ్రాంతి. 3) సంగభ్రాంతి. 4) వికారభ్రాంతి. 5) జగత్సత్వ భ్రాంతియను ఐదు భ్రాంతులు. ఇందు భేదభ్రాంతి ఐదు విధములు.

భేదభ్రాంతి :- జీవేశ్వరులు భిన్నులనెడి భ్రాంతి. జీవజగత్తులు వేరనెడి భ్రాంతి. జీవులు పరస్పర భిన్నులనెడి భ్రాంతి. ఈశ్వర జగత్తులు వేరనెడి భ్రాంతి. జగత్పదార్థములు పరస్పరము భిన్నము లనెడి భ్రాంతి అను ఐదు విధములు.

ప్రబలశ్రుతులు భేదమును నిషేధించుటచే ప్రత్యక్షపరమాత్మల యభేదము సిద్ధించుచున్నది. ఔపాధికమగుటవలన ఘటాకాశ మహా కాశముల భేదము మిథ్యయగునట్లు, ఔపాధికమగుటవలనజీవేశ్వరుల భేదము మిథ్య. ఘటాకాశముల పరస్పరభేదము మిథ్యయగునట్లు జీవుల పరస్పరభేదము మిథ్య. స్వప్నజీవునకు జడపదార్థములతో భేదము మిథ్యయగునట్లు, జీవునకు జడపదార్థములతో భేదము మిథ్య సాక్షికి స్వప్నప్రపంచముతో గల భేదము మిథ్యయగునట్లు ఈశ్వరు నకు, జగత్తుతో గలభేదము మిథ్య. రజ్జువునందుదోచెడు సర్పదండ మాలాదులు పరస్పరభేదము మిథ్యయగునట్లు, ఆత్మయందు దోచెడి జడపదార్థముల పరస్పర భేదము మిథ్య. ఈ విధముగా లౌకిక ప్రమాణములచే పై ఐదు విధముల భేదభ్రాంతులు మిథ్యయగును.

కర్తృత్వ భోక్తృత్వభ్రాంతి:- అంతఃకరణ ధర్మములగు కర్తృత్వభోక్తృత్వాదులు ఆత్మయందున్నవని తలంచుట కర్తృత్వ భోక్తృత్వ భ్రాంతియగును. ఇది స్ఫటికమణియందు తోచెడి జపా

పుష్పముయొక్క యెఱ్ఱదనమును గూర్చి విచారించినచో నశించును. స్ఫటిక మణియందు దగ్గరనున్న జపా పుష్పముయొక్క రక్త వర్ణము ప్రతిబింబించినప్పుడజ్ఞులకు స్ఫటికమణి యెఱ్ఱగానున్నదని భ్రాంతి గలుగుచున్నది. ఇది జపా పుష్పరూపమగు యుపాధివలన కలిగిన దగుటచే, దానిని సోపాధిక భ్రమయందురు. స్ఫటిక మణి యందు యెఱ్ఱదనము వాస్తవముగా లేదనియు, అది స్వచ్ఛముగా నున్నదనియు, దానియందు తెలియబడుచున్న రక్తవర్ణము, జపా పుష్పముదని తెలిసినప్పటికిని, దాని సమీపమున జపా పుష్పముం న్నంతవరకు స్ఫటిక మణియందు రక్తవర్ణము తెలియబడుచునే యుండును. అట్లే బ్రహ్మమునందధ్యస్తమైన ప్రపంచముయొక్క యనిర్వచనీయ సంబంధము బ్రహ్మమునందు తెలియబడుచున్నది. "అహం బ్రహ్మాస్మి" అను అధిష్టానజ్ఞానముపొంది, జగత్తు మిథ్య యని తెలిసిన బ్రహ్మవేత్తలకుగూడ జగత్తు ప్రత్యక్షముగా తెలియ బడుచున్నది. వారికిగూడ అందలి అనుభవములు గలుగుచున్నది. నేను కర్తను, భోక్తను అను ఆత్మయందుగల కర్తృత్వభ్రాంతి ఆంతర సోపాధిక భ్రమయగును.

" న జాయతే మ్రియతేవా విపశ్చితి" ఆత్మ జనన మరణ ములు లేనివాడని చెప్పబడెను. ఆత్మ నిర్వికారాసంగ చిద్రూపుడై యుండగా అంతఃకరణముయొక్క కర్తృత్వ భోక్తృత్వాది ధర్మ ముల జ్ఞానముచే ఆత్మయందారోపించబడుచున్నవి. కావున ఆత్మకు కర్తృత్వ భోక్తృత్వాది ధర్మాలు లేవని తెలియవలెను.

సంగభ్రాంతి :- ఆత్మకు దేహేంద్రియాదుల యందహంకార మును, స్త్రీ పుత్ర ధన గృహారామాదులయందు మమకారమును కలిగియుండుట సంగభ్రాంతి యనబడును. ఇదిఘటాకాశ దృష్టాం తముతో విచారించిన యెడల నశించును.

వికారభ్రాంతి :- పాలు పెరుగైనట్లు బ్రహ్మమే జీవేశ్వర జగత్తులైనట్లు తలంచుట వికారభ్రాంతి. రజ్జు వివర్తమగు సర్ప దృష్టాంతముతో విచారించినచో వికారభ్రాంతి తొలగిపోవును.

జగత్సత్యభ్రాంతి :- బ్రహ్మమునకంటె అన్యముగా సత్యమగు ఒక జగత్తు ఉన్నదనుట జగత్సత్యభ్రాంతి యగును. మృత్తు ఘటశరావాదుల దృష్టాంతముతో విచారించినచో బ్రహ్మముకంటె భిన్నముగా జగత్తు సత్యమనెడి భ్రాంతి నశించును.

ఈఅనిర్వచనీయమైన ఆత్మాజ్ఞానమువలన ద్వైతప్రపంచము సత్యమనెడి భ్రాంతి గలుగుచున్నది. వానివలన రాగద్వేషాదులు వానివలన అనుకూల ప్రతికూల జ్ఞానములు, వానివలన విహితనిషిద్ధ కర్మలు, వాటివలన శరీర పరిగ్రహణము జరుగుచున్నది. కావున సమస్త దుఃఖములకు కారణము ఆత్మాజ్ఞానము. యీ అజ్ఞానము ఆత్మజ్ఞానమువలన నశించి, అనుకూల ప్రతికూల జ్ఞానములు, రాగద్వేషములు, పై వివరించిన పంచవిధ భ్రాంతులు లేక సర్వానర్థములు నివర్తించి, నిరతిశయానంద మనుభవింపబడుచున్నది. కాన ఆత్మజ్ఞానముబొంది నిజరూపమున నిల్చి భ్రాంతిని వీడి, దుఃఖరహిత శాశ్వతానందరూప దివ్యజీవితమును గడిపెదము గాక !

ఓం తత్ సత్.

3. ధ్యాన జ్ఞానభేదములు

జ్ఞానము ప్రమాణ ప్రమేయముల కధీనమగును. ధ్యానము విధి, ఇచ్ఛ, విశ్వాసము, హఠము అనునీ నాల్గింటి కధనము: ధ్యానము, ఉపాసన భక్తి, అన్నింటికి ఒకేఅర్థము. ఉపాసన అన్నా ధ్యానం అన్నా ఒక కర్మేకదా! బాహిరమైన విషయములతో వ్యవ

హరించే కర్మలాంటిది కాదిది. అంతరమున మనస్సుతో చేయబడు కర్మ సూక్ష్మము భాహిరకర్మ స్థూలము. అంతర మనోకర్మ అనగా ధ్యానము సూక్ష్మమైన కర్మ. ఈ ధ్యానము ప్రతీక ధ్యానమనియు, ధ్యేయానుసార ధ్యానమనియు రెండు విధములు. సాలగ్రామమును విష్ణువుగాభావించి ధ్యానించుట ప్రతీకధ్యాన మనబడును. వైకుంఠ వాసియగు విష్ణువును చతుర్భుజమూర్తిగను, శంఖ,చక్ర, గదా ధారి గను, లక్ష్మీసమేతునిగను ధ్యానించుట ధ్యేయానుసార ధ్యానమన బడును. యీ రెండువిధముల ధ్యానములును విధి విశ్వాసేచ్చా హఠములులేక చేయబడవు. ధ్యానమందీవిధముగా నుపాసించవలెన నెడి పురుషుని ప్రేరేపించు వేదవచనరూపమగు "విధి" యుండవల యును. వేదవాక్యమునందు శ్రద్ధారూపమగు "విశ్వాసము" ఉండి నగాని ఉపాసన చేయబడదు. ఈ ఉపాసనచేసి ఫలమును పొంద వలెననిడి "ఇచ్ఛ" కూడ నుండవలెను. ధ్యానము చేయునపుడంతః కరణవృత్తి ధ్యేయాకారము గాక విక్షేపము నొందినపుడావృత్తిని ధ్యేయాకార మొనర్చుటకు "హఠము" కావలెను. యీ విధముగా విధి, విశ్వాస, ఇచ్చా, హఠములు నాల్గును ధ్యానమునకు హేతువు లగును. మనమెంత సూక్ష్మమని వర్ణించినా ఉపాసనా లేక ధ్యాన మనేదికూడ ఒక కర్మే. శబ్దమునకర్థము ఉప అనగా దగ్గరగా, ఆసన అంటే కూర్చోవటం. మనం పెట్టుకున్న ధ్యేయానికి సమీపంగా వెళ్ళి కూర్చోవటం అని అర్థము. వెళ్ళటం, కూర్చోవటం అంటే కర్మేగదా! మామూలు కర్మ శారీరకము, యిది మానసికము. మానసికమైనంత మాత్రాన కర్మగాకుండా పోదు. కర్మకు ఉత్పత్తి, నాశము, ప్రాప్తి వికృతి, సంస్కారము అను ఐదు కార్యములు మాత్రము కలవు. యీ ఐదు కార్యములు అజ్ఞానాది సర్వానర్థములను నివృత్తిచేసి ఆత్మప్రాప్తిని కలిగించనేరవు. ఆత్మ నిత్యసిద్ధమై యుండుటచే దానికి ఉత్పత్తి నాశములుకలుగవు. సర్వవ్యాపకమై యున్నందున ప్రాప్తికి యోగ్యముకాదు. నిరవయవమగుటచే వికారము నొందదు.

నిత్యశుద్ధమై యున్నందున సంస్కారము నపేక్షింపదు. కేవలము మనస్సులో సాగించే ధ్యానమే అయినా ఒక మూర్తి నా మనో నేపథ్యముమీద గోచరిస్తూనే వుంటుంది. దాన్ని నీవు అంతర్ముఖ మైన దృష్టితోనే చూస్తూవుంటావు. ఇక కర్మ కాకపోయిందేమిటి. పైకి కన్పించకుండా లోపలచేసే కర్మ ఇది. ఇందులోకూడా ఉత్పా దనాదులు ఐదుఉన్నాయి. నీ మనస్సులో అంతకు ముందులేని ఒక దేవతామూర్తిని నీవు తయారు చేసుకుంటావు. కాబట్టి అది ఉత్పత్తి. అన్యవృత్తులను నిరాకరించుచున్నావు. అది వృత్తి నాశము ఆరూపము నీకు దూరమైపోకుండా నీమనస్సులోనే నిలుపు కోవాలని చూస్తున్నావు. అదేప్రాప్తి (ఆప్తి) ఆమీదట దానికి కొన్ని హంగులు, రంగులుచేర్చి సర్వాంగసుందరంగా మలచుకొని తిలకి స్తున్నావు. అదిసంస్కృతే. చివరకు దాన్ని నిలుపుకోలేకపోతే నీమనో మందిరంనుంచి చెప్పకుండా పారిపోతుంది. మరిఅది వికృతే గదా! అందుచేత మానసికమైనా యీ ధ్యానంకూడా గొప్పకాదు. అదీ ఒక కర్మ భేదమే అంతేకాదు మిగతా ఇంద్రవరుణాది దేవతామూర్తులు లాగా ఆ బ్రహ్మతత్త్వాన్నికూడ మనస్సులో భావించటమనే కదా ! అలా ఎన్నిటికిని జరుగబోదు. దేవతలకంటే ఒక నామ రూపముని ఉంది. అదికూడా నీవుకాదు. నీకంటె సర్వవిధాలా భిన్న మాదేవత. నీవు ధ్యాతవైతే అదిధ్యేయము. కనుక భావనఅనేది సాధ్యమక్కడ ఇక బ్రహ్మ విషయంలో అలాకాదు. నామ రూపాధికమైన గుణము లులేవు, దానికి పైగా నీకు ప్రమేయము కాదది. నీ స్వరూపమై కూర్చుంది. అలాంటి దానిని నీవెలా ధ్యానిస్తావు. కనుకనే కేనోపని షత్ ఇట్లా చెప్పుచున్నది.

యన్మనసాన మనుతే యే నా హుర్మనోమతమ్ ॥
తదేవ బ్రహ్మత్వం విద్ధినేదం యదిద ముపాసతే ॥

బ్రహ్మ విషయములో ధ్యానము లేక ఉపాసనకాండను నిర్మొ గమాటంగా ఖండించవలసినదే. బ్రహ్మస్వరూపాన్ని నీవు భావన

చేయడమేమిటి. అది ఉన్నట్లు నీవు భావించవలెనా! నీవు భావించి నట్లది ఉండవలెనా? మన భావననుబట్టి మారేదికాదది. మారితే అది బ్రహ్మమేకాదుకదా! ఆత్మస్వరూపము నావరించుకొనియున్న అజ్ఞానమును, అజ్ఞానముచే కలిగిన స్థూలసూక్ష్మరూప కర్మములు నివృత్తి చేయజాలవు. నశించు వస్తువు, నశింపజేయు వస్తువు స్వరూపము చేతను, స్వభావముచేతను, పరస్పర విరుద్ధములై యుండవలెను. కర్మాజ్ఞానముల స్వభావస్వరూపములు విరుద్ధములుకావు. అజ్ఞానము వలెకర్మములు జడస్వరూపములు. అజ్ఞానమునకు బేధమునుస్ఫురింపజేయుట స్వభావమైనట్లు, కర్మములు బేధమునవలంభించి యుండుట స్వభావము ఇట్టి అవిరుద్ధమగు స్థూల, సూక్ష్మరూప కర్మములు అజ్ఞానమును నివృత్తిచేసి బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును కలిగింపలేవు. ప్రతివస్తువునకు లోకంలో స్వభావమనేది ఒకటి ఉంటుంది. అగ్నికి ఉష్ణమనేది స్వభావము. నీటికి చైత్యమనేది స్వభావము. వానిని భావించేటప్పుడంతా అలాగే భావించాలి మనము. నిప్పు చల్లగా ఉన్నది, నీరు వెచ్చగా ఉన్నది అన్నట్లు భావించరాదు. ఒకవేళ నీళ్ళు వేడిగాఉన్నట్లు కన్పించితే అది అగ్నిసంపర్కమువల్లఏర్పడ్డ గుణమేకాని దాని సహజ గుణముకాదు. కాబట్టి వస్తుస్వభావమని ఒకటి ఉంది. అది ఎప్పటికి మారదుకూడా. మనము వస్తువును గ్రహించునపుడు దానిస్వభావమునుబట్టి గ్రహించవలెను. గాని మన ఇష్టానుసారంగా భావించరాదు. అలా భావిస్తే అది భ్రమ అనిపించుకోదు, భ్రమ అనిపించుకుంటుంది. ప్రస్తుతమీ బ్రహ్మమనేది అమూర్తము, సర్వవ్యాపకము, ఆత్మరూపమయిన ఒకానొకవస్తువు. ఇది దానిస్వభావము. దాన్ని నీవు ఒక దేవతారూపంగా - బాహ్యమైతే ఒక శిలావిగ్రహ రూపంలోనో, అంతరమైతే ఒక హృదయ కుహరములోనో, ఎక్కడో ఒకచోట నిలుపుకొని చూస్తుంటావు. అలా చేసి అది బ్రహ్మమన్నట్లు భావించుచున్నావు. నీవు భావించునట్లుగా బ్రహ్మమున్నదనుకొని చేసేప్రయత్నము వస్తుస్వభావానికి అను

రోధి కాకపోగా మీదుమిక్కిలి విరోధిఅయి పరిణమిస్తుంది.

గౌడపాద కారిక_9_అలా. ప్ర. ము॥

సాంసిద్ధికీ స్వాభావికీ సహజా అకృతీ చయా ।
ప్రకృతిః సేతి విజ్ఞేయా స్వభావం నజహాతియా ॥

అనగా ఏది సమాసాధితమై తెన్నుగా సిద్ధమగుచున్నదో, స్వభావము చేతనే సిద్ధమై యుండునో, ఏది పుట్టుకతోనే వెలయు చుండునో లేక ఏది మరియొకదానిచేత కల్పితముగాదో తన స్వభా వమునేది వదలదో అది అంతయు ప్రకృతి యనిపించుకొనును. వస్తు స్వభావమెన్నడు మారదు. అది దాని ప్రకృతి, మిథ్యా కల్పి తములగు భౌతిక వస్తువులయందు గూడా ప్రకృతి మార్పును చెం దుటలేదు. జన్మాది వికార విరహితమగు పరమార్ధ వస్తువునుగూర్చి చెప్పనేల. అమృత స్వరూపమే లక్షణముగాగల దాని ప్రకృతి యెంతమాత్రము వితథము గానేరదు. దానికెన్నడును ఉత్పత్తి కలుగనేరదు. బ్రహ్మమెలా ఉందో అలాగేభావిస్తే అది ఉపాసన కాదు. ఒకపదార్థమున్నదున్నట్లు గ్రహిస్తే అదిజ్ఞానము. మనయిష్టా నుసారము ఒక రూపకల్పనచేస్తే అదిధ్యానము. జ్ఞానానికి, ధ్యానా నికి చాలా బేధమున్నది. ఒకటి ప్రమ అయితే మరియొకటి భ్రమ. తత్త్వాన్ని ఉన్నదున్నట్లు భావిస్తే అది ధ్యానంకాదు. మనం భావిం చినట్లు వస్తునుంచాలనుకొన్నాము. అది బ్రహ్మమేకాదు. బ్రహ్మ మును ఉన్నదన్నట్లు భావించుదామనుకొంటె అది ధ్యానమేకాదు.

4. తీర్థము - ప్రసాదము

శాస్త్రజ్ఞానము కలిగినవారు ప్రతిదినము తీర్థప్రసాదములు పుచ్చుకొనుచున్నారు గదా! ఎందుకు పుచ్చుకోనుచున్నది తెలిసి పుచ్చుకొన్నచో సుఖము, ప్రయోజనముండును. తెలియక పుచ్చు కొన్నచో అట్టి ప్రయోజనముండదు. కాబట్టి పుచ్చుకోవలసిన అవ సరమేమిటో తెలియుట మంచిది. సద్బ్రాహ్మణుడైనవాడు సాలి

గ్రామ తీర్థమును పుచ్చుకొనక, యజ్ఞయాగాది క్రతువులు చేసిన వారు అగ్నిహోత్రాదులుచేయక ఎట్లు భోజనముచేయరో, కొందరు సూర్యనమస్కారములు, తులసిపూజతో అర్ఘ్యము లేక భోజనము చేయరో అటులనే గురుభక్తుడైన శిష్యుడు గురుపాదతీర్థము పుచ్చుకొనక భోజనము చేయకూడదు.

శ్లో॥ అజ్ఞాన మూలహరణం జన్మ కర్మ నివారణం ।
జ్ఞాన వైరాగ్య సిధ్యర్థం గురుపాదోదకం పిబ॥

తన్ను తాను తెలియని మూలాజ్ఞానము, నిశ్శేషముగా నశించుటకు, జ్ఞాన వైరాగ్యములు కలుగుటకు, తీర్థప్రసాదములు పుచ్చుకొనుము అని తాత్పర్యము. అభిషేకము చేసిన తీర్థము, తెలిసి తెలియకచేసిన పాపమును పోగొట్టుకొనుటకు ప్రాయశ్చిత్తము వంటిదనిన్ని, అకాల మృత్యువును హరించుననియు పుచ్చుకొనుచున్నారు. కాలమృత్యువును హరించగలందులకు మనము గురుపాద తీర్థమును తీసికొనుట అవసరము. తీర్థమనగా తరయితీతి తీర్థః తరింపజేసేది గనుక తీర్థమని పేరు. నదిదాటుటకు పడవ ఎంత అవసరమో సంసారమను మహాసముద్రమును దాటుటకు గురుపాద తీర్థముకూడ అంత అవసరము. జనులు దేవాలయములకు వెళ్ళి, తీర్థయాత్రలకు వెళ్ళి, తీర్థప్రసాదములు పుచ్చుకొనుచున్నారు. యథార్థ వస్తువు పరిజ్ఞానము తగ్గిపోయినందున త్రేతాయుగములో దేవాలయముల ప్రతిష్ఠలు జరిగినవి. దేవుడున్నాడనుటకు దేవాలయములు బీజములవంటివి. ప్రతి యింట ఈశాన్యమూలగా దేవుని గదిని ఏర్పాటు చేసుకొని అందు దైవపూజలు, ప్రార్థనలు చేసుకొనుచున్నారు. మరి బ్రాహ్మణులు తమఇండ్లలో సాలిగ్రామాదులు, నర్మదాదులు కలిగియుండుట, లింగధారులు తమ శరీరమునందే లింగములను ధరించుట యిత్యాదులు దేవుని స్ఫురణలోనికి తెచ్చుకొనునవిగా మనము గ్రహించవలెను. తీర్థయాత్రలకు పోవువారు దేవుని దర్శనమయినపుడే దానిఫలం దక్కినదనుకొనుచున్నారు.

ఆ పట్టణమందలి విలువైన వస్తువులు ఎన్ని సంపాదించుకున్నను, అందు సుందరాతి సుందర భవనములు వగైరా ఎన్నిచూచినను, దైవదర్శనముకానిచో తిరిగి మరియొకసారి వెళ్ళి దర్శనముచేసికొని ఆనందపడుచున్నారు. నిస్సంతులు కాశీ, తిరుపతి వగైరా వెళ్ళి వచ్చిన తర్వాత బిడ్డలు కలిగినచో దేవుని ప్రసాదమని ఆదేవుని పేరు పెట్టుకొను చున్నారు. దీనిని బట్టి చూచినచో దేవుని దర్శనమే తీర్ధమని దేవుని అనుగ్రహమే ప్రసాదమని తెలియుచున్నది. చిన్నచిన్న గ్రామములలోనున్న దేవాలయములు తీర్థస్థలములుకావు. తిరుపతి, కాశి, కంచి, రామేశ్వరము మొదలైనవన్నియు తీర్ధప్రదేశములు; లక్షలాది ధనమును ఖర్చుపెట్టి యంత్రములచేత మహాస్థలములు చేశారు. కనుక తీర్ధప్రదేశములనబడినవి. మహాస్థలమనగా గొప్ప ప్రదేశము ఒక పట్టణముకంటె మరియొకటి పెద్దదై యుండగా ఏది పెద్దది? అన్నిటికన్నా పెద్దది ఏది కలదో అదియే మహాస్థలము. ఆదేది యనగా దేశము అట్టి దేశమునకు పదార్ధమేది? అనగా లోకరీత్యా ఆకాశము. అనగా అవకాశము. "ఆకాశం గగనం శూన్యం" అని నిఘంటువుగదా? మరి మహాస్థలం అంటే లేనిదా? అంటే కాదు, తనను మఱచినందున తన అఖండత్వమే దేశంగాను, తన ఆద్యంత రహితత్వమే కాలముగాను, తన నిష్క్రియత్వమే క్రియగాను, అజ్ఞానముచేత తోచుచున్నవి. విజ్ఞానమువలన తన్నుతాను తెలిపిన, దేశ కాలక్రియలు లేవు. అట్లు తెలుపు గురువునకు షోడశోపచారములుచేత పూజలుచేసి, అభిషేకించి, నివేదించి తీర్ధప్రసాదములు పుచ్చుకొనవలెను. ఆవాహనము మొదలు నీరాజనము వరకుగల పదహారు పూజా విధానములచేత తనకు ఏవిధమైన కర్తవ్యము లేకుండ గురువున కర్పించుటయే షోడశోపచారములనబడును. దేవునికి నివేదించిన కొబ్బరికాయ మన యిండ్లలో ఉపయోగించు కొన్నట్లు ఆ ఇంద్రియములను శ్రవణ, మననాది ధ్యానసములకు వాడుకొన వచ్చును.

శ్లో॥ ఆత్మాత్వం గిరిజామతిః సహచరాః ప్రాణాః శరీరం గృహం ।
పూజాతేవి విధోపభోగ రచనా నిద్రా సమాధిస్థితిః ॥
సఞ్చారస్తు పదోః ప్రదక్షిణ విధిః స్తోత్రాణి సర్వాగిరో ।
యద్యద్ కర్మకరోమి తత్తదఖిలం స్వామిన్ తవారాధనమ్॥

వాటియందు కర్తృత్వము లేనందున అవి దోషరహితము లైనవి. దేహేంద్రియాదులు జడ పదార్థములు గనుక వాటికి కర్తృత్వములేదు. ఇంద్రియాధిష్టాన దేవతలు ప్రేరేపించనిదే ఇంద్రియములకు కర్తృత్వములేదు. ఇంద్రియాధిష్టాన దేవతలకు బ్రహ్మ సత్తాలేనిదే శక్తి, వీర్యము బలములేనివారని. కేనోపనిషత్తు చెప్పుచున్నది.

యత్వాచా నభ్యుదితం యేన వాగభ్యుద్యతే తదేవ బ్రహ్మత్వంవిద్ధి
యన్మనసానమనుతేయేనా హుర్మనోమతమ్ తదేవబ్రహ్మత్వం విద్ధి॥
నేదం యదిద ముపాసతే యచ్చక్షుషాన్న పశ్యతియేన చక్షూంషి
పశ్యతి తదేవ బ్రహ్మత్వం విద్ధి ।
యచ్ఛ్రోత్రేణ శ్రుణోతియేన శ్రోత్ర మిదం శ్రోతం
తదేవ బ్రహ్మత్వం విద్ధి ॥
యత్ప్రాణేనవ ప్రాణితియేద ప్రాణః ప్రాణీయతే
తదేవ బ్రహ్మత్వం విద్ధి ॥

కావున ఇంద్రియాదిష్టాన దేవతలుకూడా కర్తలుగారు. బ్రహ్మ నిర్వికారుడు గనుక కర్తృత్వాభిమానంలేదు. గానకర్మలేదు. గనుక దుఃఖములేదు. ఇట్టి సర్వదుఃఖరాహిత్యమే ప్రసాదము. అరూకమే తీర్థము. గీతయందు కూడా-

ప్రసాదే సర్వ దుఃఖానాం । హాని రస్యోపజాయతే ॥
ప్రసన్న చేతసోహ్యాశు । బుద్ధిః పర్యవ తిష్ఠతి॥

(అ. 2-65) అని చెప్పుచున్నది. ఇట్టి గురుపాద నౌకతో సంసార సముద్రమును తరించిన వారగుదురు. కాన సద్భావన, సద్గోష్ఠి, ధ్యానము, బోధ, సత్క్రియ, గురుపూజ అను ఆరు లక్షణములుకలిగి

ప్రతిదినము తీర్థప్రసాదములు పుచ్చుకున్నవాడే స్థితప్రజ్ఞుడు. అట్టి వాడే మాయా ప్రపంచమునుండి తప్పించుకున్నవాడు. మరియొక మార్గములేదు.

ఓం తత్ సత్.

5. వాసనాత్రయము - తన్నివృత్తి

వాసనలనుగూర్చి వశిష్ఠుల వారీవిధముగా చెప్పిరి :-

"దృఢ భావన యాత్యక్త్వా పూర్వాపర విచారణం ।
యథాదానం పదార్థస్య, వాసనా ప్రకీర్తితా ॥

పూర్వాపర విచారణ లేకయే, పదార్థములయందు గలుగు అభినివేశ రూపమగు భావనయే వాసనయని పండితులు చెప్పుచున్నారు.

వాసనాద్వి విధాప్రోక్తా, శుద్ధాచ మలినాతథా ।
మలినా జన్మనో హేతుః శుద్ధాజన్మ నాశినా॥

ఆ వాసనలు శుద్ధ వాసనలనియు, మలిన వాసనలనియు రెండు విధములు. అందు మలినవాసన జన్మకు హేతువగుచున్నది శుద్ధవాసన జన్మ నివృత్తికి సాధనమగుచున్నది. అజ్ఞానముచే ఘనీభవించియున్న అహంకారోపహిత మలినవాసన జీవునకు పునర్జన్మ కలిగించుచున్నది. జన్మమూలమును నశింపజేసి యఖండ బ్రహ్మ తత్త్వము నెరుంగుటకు సాధనమగు వాసన శుద్ధవాసన యనబడును పునర్జన్మకు హేతువగు మలినవాసనలనేకములున్నను, అవిఅన్నియు లోకవాసన శాస్త్రవాసన, దేహవాసనలలో చేరియుండును వానినే వాసనాత్రయ మందురు.

లోకవాసన :- ప్రజలందరు తన్ను స్తుతింప వలెననియు, తన్నెవరు నిదింపకూడదనియు, తలంచి ఆవిధముగా ప్రవర్తించ వలెనను అభినివేశము లోకవాసన యనబడును. లోకులందరు తన్ను నిందించక, స్తుతించునట్లు ప్రవర్తించుట ఎవ్వరికిని సాధ్యముకాదు.

రామకృష్ణాద్యవతారములను గాని, బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాదులను గాని, ఎవ్వరు స్తుతించుటలేదు. శ్రేష్టమానవులు మాత్రమే గౌరవించుచున్నారు. నీచ మానవులు కొందరు నిందకూడ చేయుచున్నారు దేశ పితయగు మహాత్మాగాంధిని బహుజనులు ప్రేమించి గౌరవించిరేగాని, కొందరు ద్వేషించి, దూషించి వారిహత్యకు కారకులైరి. సర్వజనులను సంతోషపెట్టునుపాయము లోకమందుగాని, శాస్త్రమునందు గాని, ఎచ్చటనుకన్పించుటలేదు. కావున ముముక్షువులు లోకవాసనను పరిత్యజించి తనస్వరూప జ్ఞానమునకై ప్రయత్నించవలెను. సర్వవిధముల లోకుల చిత్తములను తరిజింప దలచువారును, భోజనాచ్ఛాదములయందు తత్పరులైనవారును, శబ్దశాస్త్రముల యందభినివేశముగలవారును, రమణీయ గృహ ఆరామాదులయందు ప్రీతిగలవారును, మోక్షమును పొందరని శాస్త్రములయందు గలదు. కావున మోక్షేచ్ఛగలవారు సర్వవిధముల లోకవాసన విడువవలెను.

శాస్త్రవాసన:- అదిపాఠవాసనయనియు, అర్థవాసనయనియు అనుష్ఠాన వాసనయనియు మూడు విధములు. తాత్పర్యమును గ్రహింపకయే జీవితపర్యంతము వేదశాస్త్రముల నధ్యయనము చేయదలంచుట పాఠవాసన యనబడును. వేదశాస్త్రముల యదార్ధ తాత్పర్యము తెలియక జీవితపర్యంతము వాని అర్థముల నధ్యయనము చేయుట అర్థవాసన యనబడును.

"అనంతశాస్త్రం బహువేదితవ్యం, అల్పశ్చకాలో బహవశ్చవిఘ్నాః యత్సారభూతం తదుపాసితవ్యం, హంసోయథా క్షీరమివాంబుమిశ్రం" ॥

జల మిశ్రితమగు క్షీరమునుండి క్షీరమును మాత్రమే గ్రహించు హంస విధమున ముముక్షువు సర్వశాస్త్రసారమగు అఖండ బ్రహ్మతత్వమునెరుంగుటయోగ్యమగునని పెద్దలునుడువుచున్నారు సారమగు అఖండతత్వము తెలియనివారు పాకములయందు తిరుగు గరిటెవంటివారు. గరిటె సర్వవ్యంజనములయందు తిరుగుచున్న

వాని రసమును గ్రహింపజాలని విధమున, సర్వశాస్త్రములు చదివి నను వాటి సారమగు అఖండ బ్రహ్మతత్వము నెరుంగజాలరు.

అనుష్ఠాన వాసన :- శాస్త్రములయందు విధింపబడిన కర్మములను జీవితాంతము ననుష్ఠింపవలెనని తలంచుట అనుష్ఠానవాసన యనబడును. నిదాఘుడను బ్రాహ్మణోత్తముడు సర్వశాస్త్రములు చదివి, అందు విధించిన కర్మల నన్నింటిని అనుష్ఠించుచుండెను. అతడట్లే నిత్యనైమిత్తికాది విహితకర్మల నొనర్చుచు ప్రతిదినము నతిథి, అభ్యాగతులను సత్కరించుచుడెను. సందర్భవశమున ఒక నాటు ఋభుమహర్షిని తమగృహమునకు తీసుకొనివచ్చి షడ్రసోపేత మగు భోజనముపెట్టి, ప్రక్కనమర్చి పరుండబెట్టి పాదములొత్తుచుండెను. అతని సపర్యలకానందించి, ఆతనిక ద్వైతజ్ఞానము నుపదేశించెను. లౌకిక కర్మఫలము లనుభవించుటచే నశించునట్లు యజ్ఞయాగాది వైదిక కర్మఫలములుకూడ ననుభవించుటచే నశించును. కర్మలు చేయునపుడు, అనుభవించునపుడు, అనుభవించిన పిదప దుఃఖమును గలిగించును. "క్షీణే పుణ్యేమర్త్య లోకంవిశంతి" పుణ్యముతీరిన తర్వాత తిరిగి జన్మమెత్తవలెను.

"సుఖమల్పం బహుక్లేశో విషయ గ్రాహిణాంనృణాం ।
అనన్తం బ్రహ్మనిష్ఠానాం ఇతి వేదాంత డిణ్డిమః ॥

విషయాసక్తులకు సుఖము తక్కువ క్లేశ మెక్కువ. బ్రహ్మనిష్ఠులకు ప్రయాస అల్పము సుఖమనంతము. అని వేదాంతభేరి, అని బోధించి వెళ్ళిపోయిరి.

కాని నిదాఘుడు కర్మానుష్ఠాన బలముచే బ్రహ్మబోధను మరచి కర్మానుష్ఠానమునే చేసుకొనుచుండెను, కొంతకాలమునకు ఋభుమహర్షి నిదాఘునింటికి వచ్చెను, తన గురువని గుర్తించక యథాప్రకారముగా సత్కరించెను. భుజించిన వస్తువులు రుచికరముగా నున్నవాయని అడుగుచుండెను. దానికి ఋషిసత్తముడు రుచి, అరుచుల నెరుంగునది జిహ్వకాని నేనుకాదు. నేను అసంగ

చిద్రూపుడనని చెప్పెను, అప్పుడు గురువుని గుర్తించి క్షమింపుమని వేడుకొనెను. పశ్చాత్తాపమే ప్రాయశ్చిత్తము ఇకనైనను బ్రహ్మ చింతన చేయుమని చెప్పి వెడలిపోయెను. కావున కర్మానుష్ఠాన వాసనలు గూడ బ్రహ్మజ్ఞానమునకు ప్రతిబంధకములే.

దేహ వాసన :- స్థూలదేహమునందుగల యభినివేశము దేహ వాసనన బడును. నేను మనుష్యుడను. నేను పురుషుడను. నేను స్త్రీని అనునటువంటి భావనలు దేహవాసన అనబడును. గంగాస్నానాది పుణ్యకార్యములు చేసి సద్గుణములు పొందవలెననియు, శౌచాచమనాదులు చేసి దేహదోషములను పోగొట్టుకొన వలెననునట్టివి, దేహ వాసనలనబడును. ఈ వాసనాత్రయము జ్ఞానమునకు ప్రతిబంధకములగుటచే, ముముక్షువు వాటిని విడువవలెను. జ్ఞాన ప్రతిబంధకములగు రాగద్వేషాది వాసనలు, జన్మజన్మాంతర కామ కర్మాది సమస్త వాసనలను విడువవలెను.

వాని నివృత్తి :- వాసనలనేకము గనుక వానినివృత్తి ఉపాయములు కూడ అనేకములు ఆత్మానాత్మ వివేకమువలనను, విషయములందు దోషదృష్టివలనను, సత్పురుషుల సాంగత్యమువలనను, మైత్రి, కరుణ, ముదిత, ఉపేక్షలను శుభవాసనల వలనను మలినవాసనలు నివృత్తియగుచున్నవి. నేనసంగ చిద్రూపుడనని సద్గురువులవద్ద శ్రవణముచేసి ముముక్షువులు ఆత్మదర్శన ప్రియులై యుండవలెను విషయాసక్తుల సంగమును పరిత్యజించి, బ్రహ్మవేత్తల సాంగత్యమున మెలంగవలెను. మహాపురుషులను శ్రద్ధాభక్తులతో సేవించినచో మలినవాసనలు నివృత్తియగును. బ్రహ్మజ్ఞాన సారమును బలీయమైన ప్రయత్నముతో దేహమునందు ప్రాణముండగనే గ్రహించుట పరమార్థమగును.

వాసనలు కనబడుటలేదు గనుక లేవనగూడదు. మనప్రాణము మనస్సు అదృష్టరూపముగా నున్నవి. అట్లే యీ కర్మవాసనలు యొక్క ఫలితములు ఎన్ని జన్మలకైనా మనమను భవించి తీర

వలసినదే. ఇంగువకట్టిన గుడ్డలో ఇంగువంత ఖర్చయిపోయినా దానివాసన ఆగుడ్డ నాశ్రయించి ఉంటుంది. అట్లే మనల నాశ్రయించిన ఈవాసనలుగూడ. కాన కర్తృత్వ, భోక్తృత్వ బుద్ధిలేక ఈశ్వరార్పిత బుద్ధితో ఫలాపేక్షరహితముగా కర్మలాచరించి వాటివాసనలు మనకు లేకుండ చేసికొన్నచో, మనకు జన్మహేతుత్వముండదు. మానవుని మనస్సు బాహ్యప్రపంచ విషయముల వైపుకు పోతుంది గాని, బ్రహ్మతత్వము మీదికి ప్రసరించదు, అట్లు ప్రసరించనిచో తద్విషయమైన జ్ఞానము మనకెలా కలుగుతుంది. కాబట్టి సర్వాంగ సుందరమైన మానవ జన్మనెత్తి బ్రహ్మానుభవము కలుగలేదంటే దానికి జీవులు చేసికొన్న కర్మే తప్ప మరేదికాదని వేదాంతుల నిర్ణయము.

శ్లో॥ మనఏవ మనుష్యాణాం కారణం బద్ధ మోక్షయోః ।
బన్ధాయ విషయాసక్తం ముక్త్యై నిర్విషయం స్మృతం ॥

కాన విషయములవైపు పరుగిడు మనస్సును ఆత్మబోధ వైపుకు అనగా వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణ మననములవైపుకు ప్రసరింప జేసి, సంశయనివృత్తి చేసికొని, నిరంతర బ్రహ్మాకార వృత్తి యందు నిష్ఠ గలిగియుండిన బ్రహ్మానుభవము కలుగును. మన ప్రారబ్దమువల్ల మనకు బ్రహ్మజ్ఞన మబ్బుటలేదు. అని ఎవ్వరు నిస్పృహపొందనక్కఱలేదు. ఒకజన్మలో చేసిన కర్మమేకదా ఇప్పటి ప్రారబ్ధము. అందరు ప్రారబ్ధముతోనే జన్మించినారుకనుక ఇప్పుడు సజ్జన సాంగత్యముచేసి, ప్రపంచ విషయములు వికారవంతములు, దుఃఖహేతువులని వాటియందు నిస్సంగుశవై, ధ్యానాదులచే మనస్సును ఏకాగ్రపరచి ఉపనిషత్తుల రహస్యార్థమును శ్రవణము చేసి వాటిసారాంశమైన అబేధతత్వమును గ్రహించినచో జీవన్ముక్తిని అనుభవించగలము.

"కర్మాణి చిత్తశుద్ధ్యర్థం ఐకాగ్ర్యార్థముపాసనా ।
మోక్షార్థం బ్రహ్మవిజ్ఞానం ఇతి వేదాన్త డిణ్డిమః ॥

వైదిక కర్మములుచేసి మల దోషములను నివారించుకొని చిత్తశుద్ధిని, ఉపాసనలచే చిత్తైకాగ్రతను సంపాదించి మోక్షము కొఱకు బ్రహ్మజ్ఞానమునుపొంది జీవితమును సార్థకము చేసుకొన వలెను.

అవిజ్ఞాతే జన్మనష్టం విజ్ఞాతే జన్మసార్థకమ్ ।
జ్ఞాతుర్నాత్మా న దూరేస్యాత్ ఇతి వేదాంత డిణ్డిమః ॥

ఆత్మ నెరుంగకుండిన జన్మ వ్యర్థము. ఎరిగిన సార్థకము జ్ఞాతకు ఈ ఆత్మ దూరమునలేదు. స్వస్వరూపముగనే యున్నది. అన్ని వేదాంతభేరి.

ఓం తత్ సత్.

6. సాధన చతుష్టయము

నవంబరు 88 యదార్ధభారతి మాసపత్రికలో ప్రచురింపబడినది.

రచన : శ్రీ త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు,
గుడివాడ.

ఒకరాజు శత్రువులను జయించి రాజ్యమును స్వాధీనపరచు కొనవలియున్నచో, చతురంగ బలములను చేకూర్చుకొనవలెను. అట్లే మోక్షసామ్రాజ్యమును బొందగోరిన జిజ్ఞాసువులు ముందుగా సాధన చతుష్టయ సంపత్తిగలవారు కావలయును. అవి ఏవనగా నిత్యా నిత్యవస్తు వివేకము, ఇహాముత్రార్థ ఫలభోగ విరాగము, శమాదిషట్క సంపత్తి, ముముక్షత్వము, అను యీ నాలుగున్నూ సాధన చతుష్టయ సంపత్తి యనబడును.

నిత్యానిత్యవస్తు వివేకము :- హంస పాలను, నీటిని వేరు పరచు విధమున ఆత్మానాత్మల విచారించి ఆత్మ నాశరహితము, క్రియారహితము అనియు, నామ రూపాత్మకమగు జగత్తు క్రియా వంతమనియు, షడ్భావ వికారవంతమనియు తెలిసికొనుటయే నిత్యా

నిత్యవస్తు వివేకము.

"ఆకాశవత్సర్వ గతశ్చనిత్యః, అజోనిత్యః, శాశ్వతోయం పురాణః
అవినాశితు తద్విద్ధియేన సర్వమిదంతతం, వినాశమవ్యయ
స్యాస్యన కశ్చిత్కర్తు మర్హతి"

అను శ్రుతిస్మృతులచే ఆత్మకు నిత్యత్వము చెప్పబడుచున్నది. అనాత్మ పదార్థములు దృశ్యవస్తువులు "యదృశ్యం తన్నశ్యమ్" కాబట్టి అవన్నియును నశించునని గమనించవలయును. ఈ నిత్యానిత్య వస్తువివేకము సామాన్య జనులకుకూడ కలుగుచున్నది. ఆత్మ నిత్యమనియు, దేహేంద్రియాది సంఘాతము నిత్యమని తలంచుచున్నారు. కాని అపరిశుద్ధాంతఃకరణమున కలిగినదగుటచే చవిటి నేలలయందు నాటిన బీజమువలె ఫలితమునకు రాకున్నది. వైరాగ్యాది ఇతర సాధనములు కలుగనేరవు. మలదోష రహితమైన పరిశుద్ధాంతఃకరణమందు కలిగిన నిత్యానిత్య వస్తువివేకము విషయ వైరాగ్యమును కలిగించి మోక్షమునకు హేతువగు శమాదిషట్క సంపత్తి నుదయింప జేయుచున్నది. ఒకవేళ వివేకము లేకయే వైరాగ్యాదులు కలిగినను అవి శాశ్వతముగా నిలువనేరవు. కానమల దోషరహితమైన శుద్ధ సత్వాంతః కరణమందు కలిగిన నిత్యానిత్య వస్తువివేకము వైరాగ్యాది ఇతర సాధనలకు కారణమగును.

వైరాగ్యము :- ఇహలోక భోగముల యందును, స్వర్గాది పరలోక భోగములందును కాక మలమువలె విముఖత్వము కలిగి యుండుటయే వైరాగ్యమందురు. జీవన్ముక్తులకు సహజముగా అపరోక్షమిథ్యాదృష్టి వైరాగ్యముండును. సాధకులైన ముముక్షువులకు విషయములందు దోషదృష్టి వైరాగ్యముండవలెను. అందు జాటులోనున్న భోగవస్తువులను విడచుట భోగత్యాగేచ్ఛయనియు, నూతన భోగములను కోరకుండుట భోగానిచ్ఛయనియు అందురు. పైదోషదృష్టి వైరాగ్యమువలన యీలోకమున అనుభవించు స్రక్చందన వనితాదిభోగములు,స్వర్గాదిలోకములందుఅనుభవించు

రంభాది దేవతా స్త్రీలపొందు, నందనోద్యాన విహారములు, అమృత పానము యిత్యాది సకల భోగములు సాతిశయములనియు, దోష యుక్తములని, భోగానంతరము దుఃఖము కలిగించుననియు, కక్కిన కూటియందువలె, మలమూత్రాదులయందువలె నిచ్చగలుగక పోవుచున్నది.

"పరీక్ష్యలోకాన్ కర్మచితాన్, బ్రాహ్మణో నిర్వేదమాయా న్నాస్త్యకృతః కృతేన" కర్మోపాసనలచే ప్రాప్తించు బ్రహ్మాదిలోకములయంద నిత్యనిశ్చయముచేతను, కర్మలచే మోక్షము ప్రాప్తించదను నిశ్చయముచేతను, బ్రహ్మజిజ్ఞాసువులగు ముముక్షువులు కర్మలనుండియు, కర్మసాధ్యములగు లోకములనుండియు, వైరాగ్యము పొందవలెనని శ్రుతి చెప్పుచున్నది. "బ్రహ్మాది స్థావరాంతేషు, వైరాగ్యం విషయేష్వను యథైవకాకవిష్టాయాం, వైరాగ్యం తద్ధి నిర్మలమ్." మర్త్యలోకము మొదలు బ్రహ్మలోక పర్యంతము గల భోగములను, భోగసాధనములను కర్మలవలన కలిగినవగుటచే అనిత్యములగును. కాన వానిని కాకమలమువలె విసర్జించుటయే వైరాగ్యలక్షణమని యపరోక్షానుభూతియందు చెప్పబడెను. ప్రపంచమునందుగల పదార్థముల నిత్యానిత్యతల గుర్తించి అనిత్యమైన వాటిని విడుచు ప్రయత్నము యతమానవైరాగ్యమందురు. సజ్జన సాంగత్యముచేతను, సత్పురుషుల బోధలవలనను తనయందున్న దోషముల తెలిసికొని విడచుటకు యత్నించుట వ్యతిరేక వైరాగ్యమందురు. విషయేచ్ఛ నశింపకుండినను, ఇహపరభోగములు దుఃఖదాయకములని తెలిసికొని బాహ్యేంద్రియములను ప్రవర్తింపనీయక క్రమముగా నొక్కొక్క యింద్రియమును నిరోధించుటకు చేయు ప్రయత్నము ఏకేంద్రియ వైరాగ్యమందురు. ఇహపరభోగములు నాశవంతమని నిశ్చయించి, మనస్సునందుకూడా విషయ తృష్ణ కలుగనీయకుండుట వశీకార వైరాగ్యమందురు. ఇందు స్త్రీ పుత్రధనాదుల వియోగముచే కలుగు వైరాగ్యము మందవశీకార

వైరాగ్యమందురు. స్త్రీ పుత్రాది ఇహలోక భోగమును దుఃఖదాయకములని వానిని త్యజించుట తీవ్ర వశీకర వైరాగ్యమందురు. పునరావృత్తియుక్తములగు బ్రహ్మాది సమస్తలోకములు దుఃఖహేతువులని త్యజించుట తీవ్రతరవశీకార వైరాగ్యమందురు. ఇవిఅన్నియు అపరవైరాగ్యములు. త్రిగుణములు వీటికార్యములగు సమస్తలోకములు అజ్ఞానముచే ఆత్మయందు తోచుచున్నవి. వానికి ఆత్మకంటె భిన్నసత్త లేదని, అవియన్నియు మిథ్యయని నిశ్చయించి వానియందు మనస్సును నిగ్రహించుట పరవైరాగ్యమందురు.

శమాదిషట్క సంపత్తి :– శమము, దమము, ఉపరతి, తితిక్ష శ్రద్ధ, సమాధానము అను నీ యాఱునుగూడి శమాదిషట్క సంపత్తి యనబడును. "శాంతో దాంత ఉపరతస్తితిక్షు, స్సమాహితో భూత్వాత్మ న్యేవాత్మానం పశ్యతి" అను శ్రుతిగూడ పైశమాదిషట్క సంపత్తి గలముముక్షువు ఆత్మసాక్షాత్కారమును బొందుచున్నాడని చెప్పుచున్నది. విషయములవైపు పరుగులిడు మనస్సును, విషయములందు దోషదృష్టినిచూపుచు, వానిపై అపేక్షను సన్నగిలజేయుట "శమ" యనబడును. శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జి హ్వాఘ్రాణములను జ్ఞానేంద్రియములైదును, వాక్పాణి పాదోప స్థపాయువులను కర్మేంద్రియములైదునుగూడి దశేంద్రియములు బాహ్యేంద్రియములనబడును వీనిని విషయములవైపుకు ఇష్టానుసారము బోనీయక నిగ్రహించుట "దమ" యనబడును. దోషదృష్టిగలవారికిగూడ సహజ ప్రాప్తములగు విషయములందు గలుగు యిచ్ఛకూడ తిరస్కరించుటయే "యుపరతి" అనబడును.

దీనినిగూర్చి శాస్త్రమునందు "విషయేభ్యః పరావృత్తిః పరమోపరతిర్హిసా" అని చెప్పబడెను. ప్రారబ్ధానుసారముగా సంభవించెడి లాభనష్టములు, సుఖదుఃఖాదులు పూర్వజన్మమునజేసిన పుణ్యపాపఫలములని తలంచి దృఢచిత్తముతో వానిని సహించియుండుట "తితిక్ష" యనబడును. ఈవిషయమును గూర్చి వివేక చూడామణి

యందు "సహనం సర్వదుఃఖానాం, అప్రతీకార పూర్వకం చింతా విలాపరహితం, సాతితిక్షా నిగద్యతే" యని వ్రాయబడియున్నది. శుద్ధసత్వమా యాంశమును శరీరముగా ధరించి బోధచేయుట కవతరించిన గురుమూర్తినే దైవముగానెంచి వారి వేదాంతబోధలు అకళింపుజేసుకొనుటయే "శ్రద్ధ" యనబడును. భగవద్గీతయందుకూడ "శ్రద్ధావాన్ లభ్యతే జ్ఞానం" శ్రద్ధగలవారికే జ్ఞానము కలుగునని చెప్పబడెను. విషయముల నిగ్రహించి సదాబ్రహ్మజ్ఞానమునుబొంద వలెనను తీవ్రేచ్ఛయే "సమాధాన"యనబడును. "చిత్తైకాగ్ర్యంతు సల్లక్ష్యే సమాధానమితిస్మృతం" తనలక్ష్యమగు ఉత్కటేచ్ఛయందు చిత్తమునే కాగ్రబరచుటయే సమాధానమనియు యపరోక్షానుభూతి యందు చెప్పబడెను. ఈ యాఱును శమాదిషట్క సంపత్తి యను మూడవ సాధనము.

ముముక్షత్వము :– ఆకలి గొన్నివానికి అన్నాపేక్ష కలిగినట్లు దుఃఖములను భవించు వానికి అవినివృత్తియై సుఖము చేకూరవలె నను యపేక్ష సర్వజీవులకు సహజముగా నుండును. ఇట్టి దుఃఖనివృత్తి పరమానందప్రాప్తియే మోక్షము. దానిని కావలెననుకోరుటయే ముముక్షత్వము లేక మోక్షాపేక్షయనబడును. మోక్షము కావలెనని కాలము గడుపువాడెన్నటికిని మోక్షముబొందడు. తీవ్రమోక్షేచ్ఛగల వాడు నిష్కామకర్మోపాసనలు చేసి, అంతఃకరణ శుద్ధిబొంది, అనగా రజోతమోగుణములు దమించి, శుద్ధ సత్వగుణము గలిగి సాధన చతుష్టయసంపత్తిని సంపాదించి, జ్ఞానమువలన మోక్షముఃబొందును కాలసర్పము కరచినచో నావిషమువలన యీజన్మమునందు మాత్రమే దుఃఖము గలుగును. కాన మనస్సుయొక్క దుర్విషయాసక్తి యనెడి విషమువలన జన్మ జన్మానంతరములయందు గూడ దుఃఖములు సంభవించును. "మనయేవ మనుష్యాణాం కారణంబన్ధ మోక్షయోః బన్ధాయ విషయాసక్తం ముక్త్యైనిర్విషయం స్మృతమ్" అని అమృత బిందూపనిషత్తు చెప్పుచున్నది. నిత్యానిత్యవస్తు వివే

కము గలవారు వైరాగ్యము లేకపోవుటచే కామ్యకర్మలు చేయుచున్నారు. అట్టివారు వేదాంత శ్రవణమునాచరించరు. కనుక వైరాగ్యముకూడ కావలెను. కొందరా రెండును కలిగియుండియు శమదమాదులులేక కోపతాపముగలవారై యుందురు, అట్టివారు వేదాంత శాస్త్రమును శ్రవణముచేసియు ప్రయోజనము బొందరు. కనుక మూడవ సాధనముకూడ కావలసియున్నది. కొందరు పై మూడు సాధనములు కలిగియుండియు మోక్షాపేక్ష లేనివారగుటచే సద్గురువుల దగ్గరజేరి వారివలన వేదాంత శాస్త్రమును శ్రవణము చేయనొల్లరు కావున నాలుగు సాధనములు కావలయును.

ఈ వివేకాదులు నాలుగును ఆపైచేయు శ్రవణ మనన నిదిధ్యాసనలు మూడును తత్త్వం పదార్థశోధనముకలసి ఈ యెనిమిది అఖండ బ్రహ్మజ్ఞానమునకు అంతరంగ సాధనములనబడును. కర్మోపాసనలు బహిరంగ సాధనలు. ముముక్షువు అంతఃకరణశుద్ధి కలుగువరకు కర్మలు చేయవలెను. మనోనిశ్చలత కలుగుటకు ఉపాసన చేయవలెను వివేకియైనవాడు బహిరంగసాధనలు విడిచి అంతరంగ సాధనలయందు ప్రవేశించవలెను.

"కర్మాణి చిత్తశుద్ధ్యర్థం ఐకాగ్ర్యార్థ ముపాసనా ।
మోక్షార్థం బ్రహ్మవిజ్ఞానం ఇతి వేదాంత డిండిమః ॥"

అనగా అంతఃకరణశుద్ధి నొసర్చ నిష్కామకర్మలు, మనస్సుయొక్క ఏకాగ్రత కుదురుటకు నిష్కామ ఉపాసనలు, మోక్షమునకు బ్రహ్మజ్ఞానము కారణములని వేదాంత డిండిమము చెప్పుచున్నది. సాధన సంపత్తిగల నుత్తమాధికారులు సద్గురువుల దగ్గర వేదాంత శ్రవణము షడ్లింగ సహితముగజేసి ప్రమాణగత సంశయమును నశింపజేసు కోనవలెను. ఉపక్రమోప సంహారములు, అభ్యాసము, అపూర్వత, ఫలము; అర్థవాదము, ఉపపత్తి అను యీ ఆఱును షడ్లింగము లనబడును. ప్రమాణజన్యమగు జ్ఞానమునకు విషయమగునది ప్రమేయ మనబడును. ఆ ప్రమేయమునందుగల

సందేహము ప్రమేయగత సందేశ మనబడును. ఇది స్థాణువా ? పురుషుడా ? యను అనాత్మ గతసందేహములు, పరమాత్మయందు గలుగు బ్రహ్మ మద్వితీయమగునా ? లేక సద్వితీయమగునా ? యను బ్రహ్మగతసంశయములను బ్రహ్మాత్మలయభేదసాధకము న భేదబాధకములునగు యుక్తులచేత మననముచేసి ప్రమేయగత సంశయమును నివృత్తి చేసుకొనవలెను. విజాతీయ ప్రత్యయముల తిరస్కరించి యవిచ్ఛిన్న తైలధారవలె అఖండ బ్రహ్మాకార వత్తి రూపమగు నిదిధ్యాసనముగలిగి విపరీతభావనల తిరస్కరించవలెను. ఆపిమ్మట పరస్పర విరుద్ధమగు జీవేశ్వరోపాధులను త్యజించి,అను స్యూతమగు నుపహిత చైతన్యమును గ్రహించవలెను. సాధన చతు ష్టయ సంపన్నుడైన మానవుడు మాత్రమే తత్వంపదార్థ పరిశోధన చేసి జీవన్ముక్తుడు కాగలడు.

ఓం తత్ సత్ ఓమ్

7. దుఃఖము - దాని ఆత్యంతిక నివృత్తి ఆనందస్థితి.

జూన్ 1988 గీతావాణి మాస పత్రికలో ప్రచురించబడినది.

రచన :_ త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు, గుడివాడ.

సామాన్యముగా మానవులు ఆనందముతోను, దుఃఖముతోను వుండుట చూచుచుందుము. ఇవి స్వాభావికములా, ఆగంతుకములా యని విచారించెదము. మనము దుఃఖించుచున్నప్పుడు ఎవరైనా "ఎందుకు దుఃఖించుచున్నావు?" అని అడిగెదరు. కాని దుఃఖించని వానిని "ఎందుకుదుఃఖించుటలేదు" అనిఅడుగరు. అనగాదుఃఖము స్వభావముకాదని, ఏదోయొక కారణముచేత దుఃఖించుచున్నాడని, ఆ కారణమును తెలిసికొని దాని నివారణకొరకు ప్రయత్నము చేయ వలెనని అర్థము. కాన దుఃఖము ఆగంతుకమేకాని స్వభావముకాదని లోకవ్యవహారములో తెలియుచున్నది. అది స్వాభావికమైన ఏనాటికి పోగూడదు. కాని కొంతకాలమునకు పోవుచున్నది. మరియులోకంలో

అందరు ఆనందమునే కోరుచున్నారు కాని దుఃఖమును కోరుటలేదు. ఆనందము స్వరూపతః సహజము, దుఃఖము, ఆగంతుకము. స్వభావమే స్వరూపము. ఎట్లనగా బెల్లమునకు స్వభావము తియ్యదనం. ఆ మాధుర్యము నాశనమైన దానిని బెల్లమనరు. అటులనే మనకు (ఆత్మకు) దుఃఖము స్వభావమైన దుఃఖము నశించినచో మనము (ఆత్మ) కూడ నశించవలెను. ఆత్మ అవినాశియని శ్రుతులు చెప్పుచున్నవి. కర్మ, ఉపాసన, యోగములవలన దుఃఖము ఉపశమించి సుఖము వచ్చునుగదా యనిన అది తాత్కాలిక దుఃఖ నివృత్తియే కాని ఆత్యంతిక నివృత్తికాదు. మనకు (ఆత్మ) ఆనందము స్వాభావికమైన దుఃఖము కలుగుటకు కారణమేమి? ఎక్కడ శరీరపరిగ్రహముండునో అక్కడ దుఃఖముండును. లోకంలో మహారాజులకుకూడ శరీర పరిగ్రహముండుటచేత దారాపుత్రాదులమరణముచే, వ్యాధులచే, జరామరణములచే దుఃఖములుకలుగుచున్నవి. ఆనందముగా నుండవలెననికోరుచూ, సర్వులు తత్ప్రాప్తికై సర్వవ్యవహారములు చేయుచున్నారు. అయినను దుఃఖమేల కలుగుచున్నది? అందరూ నేను నేను అనిచెప్పు యీ 'నేను' ఎవరో తెలిసికోలేనందున దుఃఖము కలుగుచున్నది. ఇప్పుడా నేనును గురించి విచారించెదము.

ప్రొద్దున లేచినది మొదలు పరుండబోవువరకు అనేక నామములు కలిగిన మనము సర్వేంద్రియములతోను వ్యవహారములు చేయుచున్నాము. నామమాయీ నేననగా? విచారించెదము. పుట్టినప్పుడులేదు. తర్వాత కొద్దిరోజులకు పెద్దలు పెట్టుచున్నారు. ఆ నామముతో తెలియబడు దేహములు మారుచున్నవి. కాని "నేను" మారుటలేదు. కాన ఈనామము నేనుకాదు. వర్ణము నేనాయని విచారించిన పుట్టునపుడు బ్రాహ్మణుడు పుట్టెననిగాని, క్షత్రియులు, వైశ్యాదులు పుట్టిరనిగాని అనరు. మగపిల్లవాడు లేక ఆడపిల్ల పుట్టెననియందురు. మధ్యలో ఒకకర్మవలన జంధ్యముచేయుగా ఆజంధ్యమువలన బ్రాహ్మణత్వము వచ్చినట్లు కనబడుచున్నది.

"జనన కాలమునందు జన్నిదంబులు లేవు
తల్లి మెడను లేదు తనకు లేదు,
నడుమ జందెమేయ నగుబాటు గాదయా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ"

అని వేమనయోగి అన్నాడు. కొంతకాలమునకు దానిని తీసి వేసి తురకలలోనో. క్రైస్తవులలోనో కలియుదురు. ఇప్పుడు బ్రాహ్మణత్వము నేనా? జందెము నేనా? తురకను నేనా? క్రైస్తవుడను నేనా? కాన వర్ణములు మారిన నేను పోయినదా? లేదు. మరి నేను ఎవరను? నేను పురుషుడను, స్త్రీని అంటున్నారు. మూసను తయారుచేసి అందు కరిగించిన బంగారమును పోసిన కోరిన బొమ్మలు వచ్చును. అటులనే యిక్కడ మూసవంటిది తల్లియొక్క ఊహ. బంగారమువంటిది తల్లిదండ్రుల శోణితము శుక్లము. యీ మూడింటి కలయికవలన ఒకరూపము వచ్చుచున్నది. కనుక అనేక మార్పులతో కన్పించుచున్న స్త్రీ, పురుషుడు నేనా? వారు భిన్నాకారములుగా నుందురు నేను మారదుగదా? దేహమును గురించి విచారించిన బాల్య, యౌవన, కౌమార, వార్థక్యములు కన్పించుచున్నవి. ఇట్లు దేహము మార్పు చెందుచున్నది. నేను మార్పు చెందదుగదా? ఇంద్రియములు నేనగుదునా యని విచారించిన వాటికి తెలిసికొనే శక్తిలేదు. మనస్సువల్లనే వాటి వ్యాపారము జరుగుచున్నది. కన్ను,కాలు మొదలగు ఇన్ద్రియములు లేకపోయినను నేనుకు మార్పులేదు. మనస్సు నేనాయని ఆలోచించిన, యీ మనస్సు ఎట్లు వచ్చినదనగా ప్రాణవాయువు అంతఃకరణకు తగిలిన వెంటనే సంకల్పము కలుగుచున్నది. ఈమనస్సు ప్రాణలక్షణము, అంతఃకరణ లక్షణము కలిగి పరిణామము చెందుచున్నది. అట్టి పరిణామవంతమైన మనస్సు పరిణామములేని నేనట్లగుదును? కాన ప్రాణమును గురించి చూచినచో సర్వప్రాణులయందున్న ప్రాణమునే సూత్రాత్మయందురు. దాని ధర్మములు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాస

ములు. ఇది సూక్ష్మ పంచ భూతముల సమష్టి రజోగుణమువలన కలిదినది. ఇన్నిమార్పులుగల ప్రాణము ఎట్టి మార్పులులేని నేనెట్లగుదును? కాన మరి నేనెవరను? నేను అవ్యక్తమునా? వ్యక్తము కాని దానిని అవ్యక్తమందురు. వ్యక్తమనునది నొకటి యున్నది. కనుక అవ్యక్తమని పేరువచ్చినది. అవ్యక్తనుగునది ఏదిఅని విచారించగా అదియే నేను అని తేలుచున్నది. దానినే జ్ఞాన స్వరూపమందురు. ఆనేను ఎప్పుడును ఉండును. దానికి రాకపోకలుగాని, ఆకలి దప్పులుగాని, శోక మోహములుగాని, యిన్నియేల దృశ్య సంబంధమేదియు యుండదు :- శ్రుతి "యదృశ్యం తన్నశ్యం" అని చెప్పుచున్నది. కాన ఎప్పుడు నశించని పదార్ధము నేను, అంతటాయున్నది నేనే? అదే ఆత్మ. దుఃఖములేని ఆత్మకు శరీరాల తాదాత్మ్యముచేత శరీరమే నేనని, దానికి కలిగిన వికారములకు దుఃఖించుచున్నాము. ఇచ్చట సరిగా గమనించవలసిన విషయము, శరీరమునకు వ్రణ బాధలేక మనస్సునకు ఋణబాధకలిగి దుఃఖించుచున్నాము. నిద్రించినప్పుడు పైరెండు బాధలవల్ల దుఃఖములేదు. నిద్రలో సద్రూపులమై, చిద్రూపులమై, ఆనందరూపులమై యున్న మనకు బాధగాని దానివల్ల దుఃఖముగాని లేవు. మేల్కాంచిన తర్వాత తిరిగి కన్పించుచున్నవి. అనగా తెలిసికొను తెలివికి దుఃఖములేదు. జాగ్రదావస్థలో మాత్రముజడమై మనయందు ఆరోపింపబడిన శరీరమునందు దుఃఖము తోచుచున్నది. అనగా మన నిజరూపము సచ్చిదానందమై సుఖదుఃఖ రహితమై, అజరామరమై అమృత స్వరూపమై యుండగా అది తెలియని అజ్ఞానముచేత దృశ్యరూపమైన కరచరణాద్య వయవరూపమైన దేహములే మనమని దాని వికారములకు దుఃఖించుచున్నాము. మన నిజరూపము శాస్త్రాచార్యోపదేశములచేత సంశయ విపర్యరహితముగా తెలిసికొన్నచో దుఃఖము మన స్వభావముకాదని, ఆగంతుకమని నిర్ణయమగును. విషయప్రాప్తివలన వచ్చినట్లగుపడు ఆనందము కూడ

మన నిజరూప ఆనందలేశమే. వికారవంతమైన దృశ్యరూప వస్తువు వల్ల వచ్చినట్లగుపడుచున్నది. కాన మన నిజరూపము అమృత స్వరూపమని గుర్తించి అట్లు నిలిచినచో దుఃఖరహితులమై నిత్యానంద స్వరూపస్థితియందు దివ్యజీవనము జరుగును. దీనిని మాకు వివరించిన ప్రాజ్ఞులనుండి మేము విన్నాము.

కేనోపనిషత్తు రెండవఖండము ఐదవమంత్రం

"ఇహ చేద వేదీ దథ సత్యమస్తి
న చేదహా వేదీ దథ సత్యమస్తి।
భూతేషు భూతేషు విచిత్యధీరాః
ప్రేత్యాస్మాల్లోకా దమృతాభవన్తి॥"

ఇక్కడ ఈ ప్రపంచంలో దానిని సాక్షాత్కరించుకున్నట్లయితే ఆపైన నిజమైన జీవితం వున్నది. ఇక్కడ సాక్షాత్కరించుకొననిచో సర్వనాశనమే. ప్రతిజీవిలోను ఆత్మను వివక్షించుకుంటూ ప్రజ్ఞాశాలి ఇంద్రియజీవనాన్ని అతిక్రమించి అమరత్వాన్ని పొందుతాడు.

ఓం తత్ సత్.

భక్తి

అక్టోబరు 88 యదార్థభారతి మాసపత్రికలో ప్రకటితమైనది.

రచన :- శ్రీ త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు, గుడివాడ.

✓ భక్తి యనగా భక్తులకు భగవంతునియందును, గురుపుత్రులకు సద్గురువులయందుగల ప్రేమయే భక్తియనబడును. ఆ ప్రేమ విభక్తము కానిది గనుక భక్తి యనబడుచున్నది. భాగవతమున చెప్పబడిన భక్తి విశేషములు. శ్రవణము, కీర్తనము, స్మరణము, పాదసేవనము, అర్చనము, వందనము, దాస్యము, సఖ్యము, ఆత్మ నివేదనము. అనునవి. వీటినే నవవిధ భక్తులందురు.

భగవంతుడు రూప నామ క్రియారహితుడు. భగవంతుడు

జ్ఞానగమ్యుడు, ధ్యానగమ్యుడు కూడా "కార్యసిద్ధ్యర్థం ఉపాసకా నాం బ్రహ్మణో రూపకల్పన" అనగా ఉపాసనా నిమిత్తం నామ రూపములు కల్పింపబడినవి అతడు సర్వవ్యాపకుడు గనుక విష్ణు నామము కల్పింపబడినది. నీలాకాశరూపము గలవాడు గాన నీల మేఘశ్యాముడాయెను. కాలమే అతని చక్రము, ప్రణవమే అతని శంఖము, మంగళప్రదులగుటచేత శివుడనియు, శాంతిసుఖముల నొసంగువాడుగనుక శంకరుడనియు చెప్పబడెను. స్వరూపజ్ఞానమే అతనికి మూడవ నేత్రమనియు, ఆ నేత్రము తెరచినచో అనగా స్వరూపజ్ఞానము కలిగినచో స్వరూపాజ్ఞానము, దానికి కార్యమైన సమస్త ప్రపంచము నాశమగునని సూచించబడెను. భగవంతునిశక్తి సత్వము, రజస్సు, తమస్సు అను మూడువిధములు. అవిప్రళయ కాలమునందు అతనియందు నిగూఢముగా నుండును. అప్పుడతడు నిర్గుణుడు, సృష్టికాలమున ఆశక్తి విజృంభించి జగద్రూపముగా పరిణామము చెందును. జగద్విశిష్టుడైన భగవంతుడే సగుణబ్రహ్మ. అతడే వాసుదేవుడు, జగద్రూపముగా పరిణమించిన త్రిగుణాత్మక మగు శక్తియే ప్రకృతి యనబడును.

శ్లో॥ యావత్సం జాయతే కించిత్సత్త్వం స్థావరజంగమమ్।
క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞ సంయోగాత్తద్విద్ధి భరతర్షభ ॥

ఈ ప్రకృతి పురుషులే శివశక్తులు. ఉపాసనార్థము అనేక నామరూపములతో శాస్త్రమునందు చెప్పబడెను. భాగవతమునందు చెప్పబడిన నవవిధభక్తులలో మొదటిది(1)శ్రవణభక్తి. అనగా భక్తుని యిష్టదేవతా సంబంధములగు శాస్త్రములను, కథలను ఎల్లపుడు శ్రవణము చేయుచుండుట. సద్గురు పుత్రులు సద్గురుని జీవిత చరిత్రను, అతని మాహాత్మ్యమును శ్రవణము చేయుచుండుట శ్రవణభక్తి యనబడును.

(2) కీర్తన యనగా :- భక్తులు తమ తమ యిష్టదేవతలను వారి మహిమలను నృత్యగీతాదులతో నిరంతరము విశ్వాస పూర్వక

ముగా కీర్తించుట. సద్గురు పుత్రులు తమ గురుమహిమలను నృత్య గీతాదులతో వర్ణించి పొగడుచుండుట.

(3) స్మరణభక్తి యనగా :- భక్తులు తమ తమ యిష్టదేవతా రూపములను స్మరించుచుండుట, సద్గురు పుత్రులు సద్గురు పాద పద్మములను హృదయ కమలమున నిల్పి ఎల్లప్పుడు సద్గురు స్మరణ చేయుచుండుట.

(4) పాదసేవనం :- అనగా భక్తులు తమ తమ యిష్టదేవతా విగ్రహపాదములను నిరంతరము సేవించుట. సద్గురు పుత్రులు సద్గురుమూర్తికి నిరంతరము చతుర్విధ శుశ్రూష లొనర్చుట.

(5) అర్చన యనగా :- భక్తులు తమ తమ యిష్టదైవము లను షోడశోపచారములతో నర్చించుట. సద్గురు పుత్రులు సద్గురు మూర్తికి షోడశోపచారపూజ లొనర్చి అర్చించుట. అవి ఏవనగా ఆవాహనము, ఆసనము. పాద్యము, అర్ఘ్యము, ఆచమనీయము, స్నానము, వస్త్రము, యజ్ఞోపవీతము, గంధము, పుష్పము, ధూప ము, దీపము, నైవేద్యము, తాంబూలము, నీరాజనము, నమస్కా రము, అను నీ పదునారును షోడశోపచారములందురు.

(6) వందనమనగా :- సాష్టాంగ నమస్కారమనియు, పం చాంగ నమస్కారమనియు, త్ర్యంగ నమస్కారమనియు, ఏకాంగ నమస్కారమనియు నాలుగు విధములు. ఇతరులుయిష్టదేవతానామ ములను, గురుపుత్రులు సద్గురు నామములను మనస్సుచే స్మరిం చుచు, వాక్కుతో మీ శిష్యులగు మేము ప్రణామము చేయుచున్నా మనియు చర్చించుచు నేత్రములతో సద్గురుని పాదపద్మములను లక్షించి చూచుచు “ రొమ్ము, శిరస్సు, కాళ్ళు, చేతులు, చెవులు ” అను నీయెనిమిది అంగములను, దండమువలె నేలమీద మోపి నమస్కరించుటయే సాష్టాంగ ప్రణామమనబడును. శిరస్సు, హస్త ములు, బాహువులు, కర్ణములు, జానువులు ఈఐదు నేలమీద మోపి నమస్కరించునది పంచాంగ నమస్కారమందురు. రెండుచేతులను

ముకుళించి శిరస్సునందుంచుకొని నమస్కరించుట త్ర్యంగ నమస్కారమనబడును. శిరస్సును మాత్రమువంచి నమస్కరించునది, ఏకాంగనమస్కార మనబడును. ఈ నమస్కారములు భక్తులు వారి యిష్టదైవములకును గురుపుత్రులు గురుదేవునకును దేశకాల పరిస్థితుల ననుసరించి ఎప్పుడే నమస్కారము చేయవలెనో యెరింగి చేయవలెను.

(7) దాస్య మనగా :- భక్తు లిష్టదైవములకును, సద్గురుపుత్రులు గురుదేవునకును దాసులై చతుర్విధశుశ్రూషలు చేయుచు ఆజ్ఞాబద్ధులై వర్తించవలెను. ఆంజనేయుడు శ్రీరామచంద్రుని కిట్టి దాస్యభక్తి నెరపియే పరమార్థ మెఱిగినట్లు పురాణప్రసిద్ధి.

(8) సఖ్యమనగా :- భక్తులు పాస్యదైవముతోడను, గురుపుత్రులు సద్గురుమూర్తితోడను, తెంపులేని మిత్రత్వముతో స్నేహము నెరపుట. తన స్నేహితునకు తెలియనిదేదియు నుండరాదు. అర్జునుడు శ్రీకృష్ణునియందిట్టి యీసఖ్యభక్తి, నెరపియే శ్రీకృష్ణుని అనుగ్రహముతో కురుక్షేత్రయుద్ధమున విజయము పొందుట తత్త్వగ్రహణము చేయుట జరిగినది.

(9) ఆత్మనివేదనమనగా:- ఆత్మార్పణమనియు, శరణాగతియనియు, ప్రపత్తియనియు, మధురభక్తియనియు అనబడును. ఇవిఅన్నియు అనన్యభక్తికి పర్యాయపదములు. భక్తునకు పాస్యదైవము తనకంటె అన్యముగా దోచును. అనన్యున కంతయు దైవమయమై యుండును. భక్తులన్నింటిలోను ప్రపత్తి సర్వోత్తమమైనది. దానినే మధుర భక్తియని కూడనందురు. రాధ శ్రీకృష్ణుని యందాచరించినదీ మధురభక్తియే. రాధకు శ్రీకృష్ణునికంటె యీ ప్రపంచమున అన్యమేదియు తోచలేదు. రాధ కృష్ణుని మురళిని జూచి నాకంటె నీవు పుణ్యాత్మురాలవు. నీవు శ్రీకృష్ణుని చేతియందే ఎల్లప్పుడు ఎడబాటు లేకుండ ఉంటున్నావు. నేను భోజన మజ్జన విసర్జనాది కాలములయందు నాకు భగవంతుని ఎడబాటు గలుగు

చున్నది. ఇట్లుండుటకు నీవేమి పుణ్యము చేసినావు అని అడిగెను. అందులకా మురళి యీ విధముగా సమాధానము చెప్పెను. నేనే పుణ్యకర్మలు చేసియుండలేదు. నాయందెట్టి అరమరలులేక హృదయమంతయు పట్టిబోలుగా నుండును అది నేజేసిన సుకృతవిషేషము. అరమరలు, వాసనలు లేక నిర్మలమై బోలుగా నుండువారు భగవంతునికంటె భిన్నులుకారు. వారికెప్పటికిని భగవంతునితో వేరుబాటు లేక వారి హృదయములలోనే యుందురు. రాగద్వేషములు, అరమరలు, వాసనలుగలవారి హృదయములలో భగవంతుడుండడు వారెప్పుడు భగవంతునికి భిన్నముగానే యుందురు. వారి ప్రేయస్సుకు వారే కర్తృత్వము వహించెదరు, భగవంతున కాత్మార్పణ మొనర్చిన భక్తులుగాని, సద్గురువున కాత్మార్పణ మొనర్చిన గురుపుత్రులుగాని ప్రపన్నులనబడెదరు. తన ప్రయత్నపూర్వకమగు కర్తృత్వమున్నంతవరకు రక్షణకలుగదు. ఇందులకు పురాణములయందు ఈ విధముగా వ్రాయబడియున్నది. ద్రౌపది ఒకచేత మాన సంరక్షణము చేసుకొనుచు మరియొక చేయి పైకెత్తి హే కృష్ణా! అని ఎంత వేడుకొన్నను రక్షణ జరుగలేదు. చివరకు తన ప్రయత్నమువీని రెండుచేతులు పైకెత్తి హే కృష్ణా! విశ్వరూపా! ఆపద్బాంధవా! అనాధరక్షకా! నాసర్వము నీకర్పించితినిఅని ఆత్మార్పణ మొనర్చగా శ్రీకృష్ణ భగవానుడు అక్షయ వస్త్రముల నిచ్చి కాపాడెను. గీతయందుకూడ యిట్లున్నది.

శ్లో॥ అనన్యాశ్చింతయన్తోమాం యేజనాః పర్యుపాసతే ।
తేషాం నిత్యాభి యుక్తానాం యోగక్షేమం వహామ్యహమ్ ॥
(అ, 9 శ్లో॥ 22)

గజేంద్రుడు తన కర్తృత్వము నుపయోగించి మొసలితో పోరాడినంతవరకు భగవంతుని సహాయమును పొందలేదు. నీవే తప్ప నితఃపరంబెరుగ, రావే ఈశ్వర ! కావవే వరదా ! సంరక్షించు భద్రాత్మకా! యని వేడుకొనగా విష్ణుమూర్తి సహాయమును పొంద

గలిగెను.

శ్లో॥ దేహబుద్ధ్యాస్మిదాసోఽహం, జీవబుద్ధ్యా త్వదంశకః ।
అత్మబుద్ధ్యాత్వ మేవాహం, ఇతిమే నిశ్చితామతిః ॥

దేహాత్మ బుద్ధిగలవాడు దాస్యభక్తి నపేక్షించును. ద్వైతాంశ బుద్ధిగలవారు నీఅంశమునను బుద్ధితో సఖ్యభక్తి నపేక్షించెదరు. ఆత్మబుద్ధిగలవారు, అనన్యతతో నీవే నేను, నేనే నీవు అని మధుర భక్తిని కలిగియుందురు. వివేకచూడామణిలో మోక్షసాధన సామగ్ర్యాం భక్తి రేవగరీయసీ, స్వస్వరూపాను సంధానం భక్తి రిత్యభిదీయతే, అని చెప్పబడియున్నది.

కావున ఈ నవవిధభక్తులను వారివారి సంస్కారమున కనుగుణ్యముగ ఆచరించి భగవత్సాక్షాత్కారమునకు పాత్రులగుదురుగాక!

ఓం తత్ సత్.

9. విజయదశమి

ఆశ్వయుజ శుద్ధ దశమీ పర్వదినమునుగురించి విచారించుట జిజ్ఞాసగల ప్రతి మానవునకు అవుసరము. పండుగ అనగా క్రొత్త బట్టలు ధరించుట, పిండివంటలతో భోజనము చేయుట, వినోద కాలక్షేపములు చేయుట సామాన్య మానవుని పండుగ. దైవభావముగలవారు పైచెప్పిన వానికి అదనముగా ప్రతిరోజు దేవీ భాగవతము చెప్పుటగాని, వినుటగాని చేయుచుందురు. పరమార్థ దృష్టితో చూచిన యిదిఅంతయు ఆరోపితముగా అనగా మిథ్యగా తోచును. పరమేశ్వరుడు సృష్టి, స్థితిలయ కర్తయని తలంచినపుడు. లేక ప్రపంచము సత్యముగా తలంచినపుడు అనగా సృష్టి దృష్టివాదమున యీపండుగకు మనము ఇవ్వవలసిన గొప్పతనమునుగూర్చి విచారింతము.

పరమేశ్వర చైతన్యము ప్రకృతియందు ప్రతిబింబించి

ప్రదర్శనమగునపుడు, అందు శక్తిస్వరూపముసే అమ్మ, చాముం డేశ్వరి, రాజరాజేశ్వరి మరి అనేక నామములతో శక్తిస్వరూపిణిగా పిలువబడుచు ఆరాధింపబడుచున్నది. సర్వశక్తిమంతమగు శ్రీరాజ రాజేశ్వరిని బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరాదులుకూడ ఆరాధింతురని పురాణవచనము. దీనిని గురించి అనేకగాధలుకలవు. స్థూలమనస్సు గలవారలకు యీ కథలెంతయో ప్రయోజనవంతములు. కథాప్రస్తా వన పూర్వకముగా దాని లక్ష్యమైన సూక్ష్మాంశమును గ్రహింతుముకు గాక. పురాణములయందు దేవతలు, రాక్షసులు అను మాటలు విన వచ్చుచున్నవి.

రాంబన్, కరంబన్ అను రాక్షససోదరులు శక్తి సంపాదనకై నీటియందు నిల్చి, తపస్సు చేయుచుండగా దేవేంద్రుడు మొసలి రూపమునవచ్చి కరంబన్ అను రాక్షసుని చంపివేసెను. అప్పుడు ర్యాంబన్ అగ్నిదేవుని గురించి తపస్సుచేసి, అగ్నిదేవుని సాక్షాత్క రింపజేసుకొని తనకు ఎట్టి ప్రాణిచేతను చంపబడని బలశక్తి సామ ర్థ్యములుగల కుమారుని ప్రసాదింపుమని వరమడిగెను. అట్లే అతనికి మహిషాసురుడను కుమారుడు కలిగెను. తండ్రి మరణించుటద్వారా మాత్రమే యతడుద్భవించెను. ప్రస్తుతము అనవసరమగు కథా భాగము విడువబడినది. అతడు బలసంపన్నుడై రాజ్యము చేయుచు తన పినతండ్రి కరంబన్ను చంపిన దేవేంద్రుని ఓడించి దేవరాజ్యమును కైవశము చేసుకొనెను. మించి మరింత దుష్టకార్య ములు చేయుచుండుటచేత అతనిని పరిమార్చుటకు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వర దేవగణములకు శక్తిచాలక, భయగ్రస్థులై వారందరు సమావేశమై తొమ్మిది శక్తులుకలిగిన ఒకఅందమైన స్త్రీని సృజించిరి ఆమూర్తిపేరు "చాముండి" ఆమె పదునెనిమిది చేతులతో, ప్రతి దేవునియొక్క ముఖ్యాయుధము ఒక్కొక్కచేతితో ధరించి మహిషా సురునిపై యుద్ధమునకు బోయెను. ఆమెను వివాహము చేసుకొను టకు అనేక ప్రయత్నములు మహిషాసురుడుచేసి విఫలుడయ్యెను.

తొమ్మిది రోజులు ఆమెతో యుద్ధముచేసి చివరకు ఒక పెద్ద శక్తివంతమైన దున్నపోతు రూపముదాల్చి ఘోరయుద్ధముచేసి ఆమె చేతిలో మరణించెను. అతని తమ్ముడు రక్తబీజుడు (అనగా అతని రక్తము భూమిమీద పడినచో బొట్టునకు వేయిమంది రాక్షసులు ఉద్భవించునట్లు వరము కలిగియున్నాడు.) ఆమెపై యుద్ధమునకు బోయెను. యితని రక్తము క్రిందపడకుండా చంపవలెను. గనుక దేవి "కాళీ" రూపమును(అనగా నల్లనిశరీరము, పెద్దనాలుక) సృజించి, ఆమె రక్తబీజుని చంపగా, ఆయన రక్తము క్రిందపడకుండా కాళీమాత తన పెద్దనాలుకతో నాకి అతనినిహతమార్చివేయగా లోకమంతయు రాక్షస బాధనుండి తప్పింపబడి క్షేమముగా ఆనందముగా నుండిరి. క్లుప్తముగా కధయిది.

సూక్ష్మ బుద్ధిగలవారు దీనినిబట్టి నేర్చుకొనవలసినది యీ పండుగ తొమ్మిదిరోజులు చేయుటకు కారణమేమి ? మరికొన్ని రోజులు చేసుకొనగూడదా? తొమ్మిది రోజులలో మొదటి మూడు రోజులు దుర్గాపూజ, రెండవ మూడురోజులు లక్ష్మీపూజ, చివరి మూడురోజులు సరస్వతీ పూజ ఎందుకు చేయవలెను? యీ క్రమమునకేదైవకారణమున్నదా? సంఖ్యలన్నింటిలోను పెద్దది తొమ్మిది కనుక పెద్దసంఖ్యనే ఏర్పాటు చేయడమైనది. మొదటి మూడు రోజులు దుర్గాపూజ దుర్గ భయంకర స్వరూపిణి ఆమెను ఉపాసన చేయుటవల్ల మనలోనున్న దుష్టశక్తులను నిరోధించగలశక్తి సామర్థ్యములు మనకు లభించును. తరువాత మూడురోజులు లక్ష్మీపూజ అనగా ఐశ్వర్యవంతమగుట. యిది రెండువిధములు. బైట వ్యవహారమునకు ధనము వగైరా, లోపల అనగా అంతరమున మంచిబుద్ధి గలిగియుండుట. ఈ రెండు విధముల ఐశ్వర్యము లక్ష్మీపూజవల్ల సిద్ధించును. తరువాత మూడురోజులు సరస్వతిపూజ. దుర్గాపూజ వలన మనలోని తమోగుణము. లక్ష్మీపూజ వలన రజోగుణము శమించును. చివరి మూడు రోజుల సరస్వతి పూజతో మనలో శుద్ధ

సత్వాంతఃకరణము యేర్పడి శ్రవణమనసములకు అర్హత కలుగును. దానివలన జీవబ్రహ్మైక్య విజ్ఞానము పొందగలము. యిదియేవిజయ దశమి. మానవులు లౌకికదృష్టి, వైదికదృష్టి, పరమార్థిక దృష్టి వారి అంతఃకరణభేదముల ననుసరించి కలిగియుందురు. లౌకికదృష్టియనగా యీదేహమే నేనని తలంచి వ్యవహరించుట. అప్పుడు తాను దాసుడు భగవంతుడు ప్రభువని తలంచును. వైదికదృష్టి యనగా తాను జీవుడనని తానా దేహమును ధరించియున్నానని, దైవము యొక్క అంశమునని తలంచుచు వ్యవహరించును. తానుజేసిన కర్మఫలములనుభవించుటకు పరలోకములకుపోవుదునని యువైదిక కర్మలాచరించుచుండును. పారమార్థికదృష్టిగలవారు తెలియబడునదంతయు దృశ్యమనియు అనగా షడ్భావవికారవంతమనియు శ్రుతిస్మృతులను, తన అనుభవములో విచారించును. తనకు ఎదుట కన్పించుచున్న ప్రపంచము దృశ్యమై యున్నందున తాను ద్రష్ట అని తలంచును.

యింద్రియములకు తనదేహము దృశ్యమైనందున యింద్రియములు చేతన వంతములని గుర్తించును. మనస్సును విడిచి యింద్రియ వ్యవహారము లేకపోవుట అనుభవము. యింద్రియములు ప్రాణము దృష్ట్యా మనస్సు చేతన వంతమని తెలియుచున్నది. నిద్రయందు మనస్సు లేకపోవుట గమనించుచున్నాము. దేని సత్తాయందు యీమనస్సు రాకడ పోకడలు కలిగి జ్ఞానకర్మేంద్రియములద్వారా సర్వవ్యవహారములు జరుపుచున్నదో అది కదా "నేను" అని అనుభవములో తెలియవచ్చినది. ఆ సచ్చిదానంద రూపమునందు గదా యీ కరచరణాద్యవయవ రూప స్థూలదేహము గాని, మనోబుద్ధీంద్రియాది సూక్ష్మదేహముగాని, అజ్ఞానరూపమగు కారణ దేహముగాని సత్తాస్ఫూర్తులు కలిగి వ్యవహరించుచున్నట్లగుపడుచున్నది. "యేనయు ద్వ్యాప్తంత త్తన్మాత్రమేవ" ఏది దేనిచేత వ్యాప్తిపొంది ఉన్నదైనదో అది దానికంటె భిన్నముకాదు. కనుక

యీ నామరూపాత్మకమగు చరాచర భూత ప్రపంచము ఆ "సత్ చిత్ ఆనంద"ములపై తోచుచున్నది. "నామరూపాభి మానస్యాత్ సంసారః సచ్చిదానంద దృష్టిస్యాసముక్తిః" అనగానామరూపములు నేననుకొనుట జనన మరణ రూప సంసారమునకు హేతువగును. అనగా మృత్యు స్వరూపుడవు శ్రుతి, స్మృతి, స్వానుభవములతో విచారించి సచ్చిదానందములే తానని నిశ్చయించినచో ముక్తి. అనగా అమృత స్వరూపుడవు. ఇట్టి ప్రశాంతస్థితిని గదా వేదాంతము తత్త్వమసి మొదలగు మహావాక్యముల ద్వారా తెలుపుచున్నది. ఇది దృష్టి సృష్టివాదము. యీ విచారణమునందు నిశ్చయము కలిగిన వారు జీవన్ముక్తులు. వీరు ప్రారబ్ధకర్మానుసారము వ్యవహరించియు వ్యవహరించనివారే "య ఏవంవేత్తి పురుషం ప్రకృతించగుణైసహ సర్వథా వర్తమానోపిన సభూయోభి జాయతే" (గీత-13.) అనగా ప్రకృతి, పురుషుడు, గుణములు అనగానేమియో విచారించితెలుసుకున్నవారికి తిరిగి జన్మలేదు. ఇట్టి పరిశీలన కలిగినపుడు దృక్కు దృశ్యము రెండేవస్తువులు. దృక్‌దృశ్యమును తెలిసి కొనునపుడు వాటిమధ్య దృష్టి యుండును. దీనిని త్రిపుటి యందురు. దృష్టికి అకారము దృశ్యము?, స్వరూపము దృక్కదై యున్నది. దృక్‌ను విడిచి దృష్టిలేదు. దృష్టిని విడిని దృశ్యములేదు. దృష్టి, దృశ్యములు లేనపుడు దృక్‌యున్నది. కనుక దృష్టికి స్వరూపమైన దృక్‌న్‌సత్యముగా గుర్తింపజేయుటయే'బుద్ధిన్ జ్ఞానమయంకృత్వా' యగును. అప్పుడు బుద్ధి(దృష్టి) దృశ్యమును బ్రహ్మమయముగా చూడగలుగును. యీ విధముగా " సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" అని శ్రుతివచనము. జగద్వ్యవహారమంతయు ప్రకృతిదిగా గుర్తించి, యిట్టి జడరూప ప్రకృతి దేనిసాన్నిధ్యమున చేతనవంతమై యీ వ్యవహారమంతయు జరుగుచున్నదో అట్టిచేతనమే పరమేశ్వరుడు.

శ్లో॥ భ. గీ. 13-30 ప్రకృత్యైవచ కర్మాణి క్రియమాణాని సర్వశః
యః పశ్యతి తథాఽఽత్మాన మకర్తారం సపశ్యతి.

అనగా స్థూల, సూక్ష్మ, కారణరూప వ్యవహారము ప్రకృతిదని గుర్తించి చేతనము కర్తయని గుర్తించుట యదార్థము. అట్టి ప్రకృతి రూపమే అమ్మ లేక చాముండేశ్వరి లేక రాజరాజేశ్వరి.

విడదీసి చెప్పగా కాళీ, లక్ష్మి, సరస్వతి, మరింత విడదీసి చెప్పగా కంచికామాక్షి, కాశీవిశాలక్షి, మధురమీనాక్షి ఇత్యాదులు. ఆత్మ సాన్నిధ్యమున ప్రకృతి చేతన వంతమైన సర్వశక్తుల రూపమున కార్యరూపముగా తెలియబడుచున్నది పురుషుడే సర్వమునకు ఆధారుడని నిలచినవాడు నిరహంకారుడై జన్మరాహిత్యమును పొందును. అట్టిస్థితిని పొందుటకు శక్తిని సంపాదించుటకు యీ అమ్మను ప్రార్థించి, పూజించి కృతార్థత పొందవలసిన వారమైయున్నాము. యివి దేవీ నవరాత్రులు, ఇట్లే వినాయక నవరాత్రులు చేయుట కూడ మన హిందువుల పండుగలలో మరియొకటి. తెలివియందు తెలియబడిగదా జడమనియు, చేతనమనియు చెప్పుచున్నాము. ప్రకృతి అని చెప్పుటకు పూర్వమే తెలివియున్నది. దీనినే శ్రుతి "తదేవ సౌమ్యా ఇదమగ్రమాసీత్ ఏకమేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ" సృష్టికి పూర్వము బ్రహ్మమే యున్నది. అనగా ప్రత్యగాత్మ చైతన్యము అంతఃకరణమందు భాసించి వృత్తిరూప పరిణామము పొంది నేత్రముద్వారా బయటికివచ్చి విషయాకారముపొంది 'ఇది' అనుచున్నది. ఇది అనుటయే సృష్టి ఇది అనుటకు పూర్వమే చైతన్యము బహిర్కృతమై "ఇది" యని వస్తునిర్ణయము జరుగుచున్నది పై పరిశీలనలో చైతన్య విశిష్ట ప్రకృతిలో కార్యరూపము ధరించు పంచ భూతాత్మకమగు ప్రకృతిని ప్రముఖముగ తీసుకొన్నపుడు దేవీ నవరాత్రులు పూజ విశిష్టమునందు పురుషుని చైతన్యమును ప్రముఖముగా తీసుకున్నపుడు వినాయక నవరాత్రులు. అట్లే సీతా రామ కళ్యాణము శ్రీరామనవమి శ్రీరాముడు-పురుషుడు లేక చైతన్యము లేక ధృక్ సీతః- ప్రకృతి లేక ధృశ్యము యీ రెంటి సమ్మేళనమే సృష్టి.

భ. గీ. 13-27. యావత్సంజాయతే కిఞ్చిత్సత్త్వం స్థావరజఙ్గమమ్।
క్షేత్ర క్షేత్రజ్ఞ సంయోగా త్తద్విద్ధి భరతర్షభ॥

యీవిధముగా వండుగలన్నియు స్థూలముగా కన్పించినను సూక్ష్మబుద్ధితో విచారించినచో ఉపనిషత్ ప్రతిపాదితమైన "ఏకమేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ" అని బోధించుటకే, కనుక భేదములో జీవించు మనము సగుణారాధనతో శుద్ధ సత్వాంతఃకరణము సంపాదించుకొని శ్రవణ, మనన, నిధి ధ్యాసనములతో తత్త్వరహస్యమును గ్రహించి "అహం బ్రహ్మస్మి" యను మహా వాక్యమును స్మరించుచు శాంత శివస్వరూపులమై యుందుము గాక.

ఓం తత్ సత్

10. గురుమంత్రము

గురుర్ బ్రహ్మ, గురుర్విష్ణుః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురు స్సాక్షాత్పర బ్రహ్మ, తస్మై శ్రీ గురవేనమః ॥

అర్థము :- గురువు బ్రహ్మ, గురువు విష్ణువు, గురువే మహేశ్వరుడు - ఆయనే సాక్షాత్పరబ్రహ్మ, అట్టిగురువునకు నమస్కారము

ప్రపంచమున పెద్ద వస్తువులను గురువులందురు. చిన్న వస్తువులను లఘువు లందురు. లోకములో పదార్థము లన్నిటికంటె మహామేరువు పెద్దదిగ చెప్పబడుచున్నది. తక్కిన పదార్థములు దానికంటె చిన్న వబడుచున్నవి. కాన మహామేరువునుబట్టి యితర పదార్థములు లఘువులవబడు చున్నవి. ఇతర పదార్థములను బట్టి మహామేరువు గురువనబడుచున్నది. ఆ మహామేరువుకంటె దానిని ధరించియున్న భూమి మిక్కిలి పెద్దది. కాన భూమినిబట్టి మహా మేరువు లఘువనబడును. మహామేరువునుబట్టి భూమి గురువగును. భూమినంతా వ్యాపించియున్న ఉదకము భూమికంటె గురువగును. ఉదకమునుబట్టి భూమి లఘువగును. జలమునకంటె తేజోరూపముగా వ్యాపించియున్న అగ్ని పెద్దదగుటవలన గురువగును దేనివలన

ఒకటి గురువగుచున్నదో అది దానికి లఘువగును. వాయువు అగ్నికంటె గురువగును. వాయువున కవకాశమిచ్చిన ఆకాశము వాయువు దృష్ట్యా గురువగును. ఆకాశాది భూత భౌతికములగు సమస్త పదార్థములకు సంయోగ వియోగములను కలిగించెడి చాలనశక్తి యే సూత్రాత్మయనబడును. దానివలననే పంచభూతములు, వియత్పథమున సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రములు మొదలగునవి నియమానుసారముగా ప్రవర్తించుచున్నవి, అదియే కుండలినీశక్తి యనుపేరుతో సర్వశరీరములను ధరించి దేహేంద్రియమనోబుద్ధి ప్రాణములను ప్రవర్తింప జేయుచున్నది. ఆకాశమునుబట్టి సూత్రాత్మ గురువగును. సూత్రాత్మకంటె దానికి కారణమగునది వ్యాకృత్వము జగత్సంస్కారములతో సూత్రాత్మయు అవ్యాకృతమున చేరియుండును. కార్యరూపమగు సూత్రాత్మకంటె కారణరూపమగు నవ్యాకృతము పెద్దది గనుక గురువనబడును. మూలప్రకృతికంటె అవ్యాకృత మల్పమగుట వలన మూలప్రకృతి గురువగును. మూలప్రకృతికంటె ఆధారము, అధిష్టానము, ప్రకాశమునగు బ్రహ్మచైతన్యము పెద్దదగును. దానికంటె పెద్దదగు వస్తువే కాలమందున, యే దేశమందునలేదు కాన అదియెప్పుడును లఘువుగా నేరదు. కాన బ్రహ్మచైతన్యమునకు నిరపేక్షక గురుత్వము సిద్ధించుచున్నది ధౌత వస్త్రమునందు రంగులచేత చిత్రకారుడు చిత్రములను చిత్రించు విధమున, అగురుతమమగు బ్రహ్మచైతన్యము తనయందధ్యస్తమైన త్రిగుణాత్మికయగు జడ ప్రకృతిని తన సత్తచే దేశకాల విశిష్టమగు నామరూప క్రియాత్మక జగత్తుగా పరిణమింపజేయుటవలస బ్రహ్మ యనబడెను. సర్పదండ మాలాదుల యందు రజ్జువు వ్యాపించి యుండునట్లు, బ్రహ్మ చైతన్యమున కల్పితములైన సమస్త పదార్థములయందు అధిష్టాన రూపముగ గురుతమమగు బ్రహ్మ చైతన్యము వ్యాపించియున్నది. కనుక విష్ణువనబడును. సమస్త పదార్థములు పగలు సూర్యుని ప్రకాశము చేతను, రాత్రి చంద్ర, నక్షత్రములవలనను ప్రకాశింపబడుచున్నవి.

ఆ సూర్య చంద్ర జడ జ్యోతిస్సులు ఒకకాలమందు ఒకదేశమందు ఉండును. అవి అధిష్టానసత్త చేతనే ప్రకాశించుచున్నవి.

శ్లో॥ కింజ్యోతిస్తవభాను మానహనిమే రాత్రౌ ప్రదీపాదికం
స్యాదేవం రవిదీప దర్శన విధౌ కిం జ్యోతిరాఖ్యాహి మే,
చక్షుస్తస్య నిమీలనాది సమయేకిం ధీర్ధియోదర్శనే
కిం తత్రాహ మతోభవాన్ పరమకం జ్యోతిస్త దస్మిప్రభో ॥

గురుతమమగు అధిష్టాన చైతన్యము నిరపేక్షముగా సర్వ పదార్థములను సర్వకాలములందు సర్వదేశములందు ప్రకాశింప జేయుచున్నది. గాన ఆదిదేవుడని చెప్పబడెను దీవ్యతే ఇతిదేవః. ఈ చైతన్యరూపుడగు గురుదేవుడే సర్వజీవులబుద్ధులకు అధిపతియై వారివారి కామకర్మాది వాసనలు. జన్మజన్మాంతర సంస్కారములు నిలిచియుండునట్లు సమష్టి బుద్ధి యగు మహత్తత్త్వమునందు సృష్టి యొక్క సంస్కారములు, సర్వజీవుల అదృష్టములు నిలిచియుండు నట్లు చేయును. సుషుప్తి మరణ ప్రళయములలో మాయావిశిష్ట చైతన్యము నంధణగియుండి మరల జాగ్రజ్జన్మసృష్టులయందధిష్టా చైతన్యసత్తచే, ఏజీవుని బుద్ధి ఆజీవునకు, ఎవని సంస్కారములు వారికి ప్రత్యేకించి యొసంగబడుచున్నవి. కాన ఆఅధిష్టాన చైతన్య స్వరూపుడగు గురుదేవుడు మహేశ్వరు డనబడుచున్నాడు.

అధిష్టానమగు బ్రహ్మచైతన్యము నిర్గుణమగుటచే నే కార్య మును స్వయముగా చేయలేదు. కాన ఆ నిర్గుణబ్రహ్మ చైతన్యము సాధన చతుష్టయ సంపన్నులైన జిజ్ఞాసువుల నుద్ధరించుటకు శుద్ధ సత్వ ప్రధానమగు మాయనుపాధిగా గైకొని భక్తులయెదుట శరీ రముతో ప్రత్యక్షమగుచున్నాడు. జన్మ జన్మాంతర కామ కర్మాది వాసనలబట్టియు సామాన్య మానవుల యంతఃకరణములయందు ఆత్మ స్వరూప సాక్షాత్కార జ్ఞానముదయింపనేరదు.

"సత్త్వాత్సం జాయతేజ్ఞానం" సత్వగుణప్రధానమగు నంతః కరణమునందు మాత్రమే జ్ఞానము కలుగునని భగవద్గీతయందు

చెప్పబడెను. కావున బ్రహ్మవేత్తయైన సద్గురువు అంతఃకరణము శుద్ధసత్వ ప్రధానమని తెలియవలెను. భక్తుల నుద్ధరించుకొఱకా నిర్గుణబ్రహ్మము శుద్ధసత్వ ప్రధానోపాధిని గైకొని ప్రపంచమున నవతరించుచున్నారు. కాన ఆ మంగళకరుడైన సద్గురుమూర్తి "సాక్షాత్పరబ్రహ్మగా" గుర్తించి సాష్టాంగ నమస్కారము చేయవలెను.

ఈమంత్రమునకు యీవిధముగకూడ నర్థము చెప్పవచ్చును. శుద్ధ సత్వోపాధికుడైన పరమేశ్వరుడు, రజోగుణయుక్తుడై బ్రహ్మయనుపేరుతో జగత్తును సృష్టించుచున్నాడు. సత్వగుణయుక్తుడై విష్ణునామముతో జగత్తును పోషించుచున్నాడు. తమోగుణయుక్తుడై రుద్రాఖ్యతో జగత్తును లయముచేయుచున్నాడు. అట్లే పరబ్రహ్మరూపుడైన సద్గురుమూర్తి ముముక్షువుయొక్క పరిశుద్ధాంతఃకరణమను సుక్షేత్రమునందు ఉపదేశమను విత్తనమును నాటి జ్ఞానాంకురను సృజించుచున్నాడు కావున అతను బ్రహ్మ యనబడును. ఆ గురుమూర్తియే బోధయనెడి జలమును జల్లి అజ్ఞానాంకురమును పోషించుటంజేసి విష్ణువనబడుచున్నాడు. అతడే ఆత్మజ్ఞానముచేత అజ్ఞానమును, అజ్ఞానకార్యమగు సర్వసంసారమును నాశముజేసి, అటుపిమ్మట అజ్ఞాన నాశకమగు జ్ఞానముకూడ అజ్ఞానకార్యమగు అంతఃకరణ వృత్తియే యగుటచేత, దానిని కూడ నాశముజేసి శుద్ధచైతన్యరూపుడై శేషించుచున్నాడు. కావున అతడు రుద్రుడనబడుచున్నాడు. శ్రుతియందుగూడ యిట్లున్నది. "ఏకంఏవహి రుద్రోన ద్వితీయా యతస్థుః" ఇట్లు త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూపుడై సృష్టి, స్థితిలయములు చేయుచున్న సద్గురుమూర్తి పరబ్రహ్మస్వరూపుడే యగును. "బ్రహ్మ విద్బ్రహ్మైవ భవతి" బ్రహ్మ నెరిగినవాడు సాక్షాద్బ్రహ్మమే యగుచున్నాడని చెప్పబడెను. కావున పరబ్రహ్మస్వరూపుడైన సద్గురుమూర్తికి తను ధనమనములర్పించి నిత్యము చతుర్విధ శుశ్రూషల నొసర్పవలయును.

ఓం తత్ సత్

11. సాక్షి - అనుభవము

రచన :- త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావు, గుడివాడ.

(నవంబరు 1987 గీతావాణి మాసపత్రికయందు ప్రకటితమైనది)

[వీరు గుడివాడ శ్రీ ప్రణవాశ్రమాధిపతులైన పూజ్యపాద శ్రీశ్రీశ్రీ ప్రణవానంద స్వాములవారి శిష్యులు-వేదాంత జిజ్ఞాస గల వారు. వీరు యీ వ్యాసమును పంపి బహుకాలమైనది. నేను అనారోగ్యముతో వుండుటవలన యీ వ్యాసం ప్రకటించుటకు ఆలస్యమైనది. అన్యథా భావించరు గాక! —సంపాదకుడు.

సాక్ష్యనుభవము మనకు క్రొత్తగా వచ్చే విశేషముకాదు. మనందరి స్వరూపమై మనకు కలుగు లోకానుభవము లన్నింటిని ప్రకాశింపజేస్తూ వుండేటటువంటిది. ఈసాక్ష్యనుభవముయొక్క విషయము వేదాంతేతర శాస్త్రములయందులేదు. కేవలఉపనిషత్తులందు మాత్రమే మనము చూడగలము. శ్వేతాశ్వతర ఉపనిషత్తునందు ఆరవ అధ్యాయము పదకొండవ మంత్రమున "ఏకో దేవః సర్వభూతేషు గూఢః సర్వవ్యాపి-సర్వభూతాంత రాత్మా। కర్మాధ్యక్షః సర్వ భూతాధివాసః సాక్షీ చేతా కేవలో నిర్గుణశ్చ" అనియు మరియు భగవద్గీత-9వ అధ్యాయము 18వ శ్లో॥ "గతిర్భర్తా ప్రభుస్సాక్షీ నివాసశ్శరణం సుహృత్, ప్రభవః ప్రలయస్థానం నిధానం బీజమవ్యయమ్" అనియు సాక్షి శబ్ద వివరణము వున్నది.

ఈ సాక్షి అను తత్త్వము అనుభవ స్వరూపము అఖండముసునై యున్నది. దానిని గురించి కొంచెము విచారింతము. ప్రపంచ విషయములను మన ఇంద్రియముల ద్వారా తెలుసుకున్నపుడు "ఇది యిటువంటిది. అను కల్పన వచ్చును గదా? దానిని - ప్రత్యయానుభవమందురు. ఈ అనుభవము బయటనుండి లోనికివచ్చును ఇంద్రియవిషయ సంబంధము లేకుండనే మన అంతఃకరణమందు ఉత్పన్నమై దేహాదుల వ్యాపించు మరియొక అనుభవము కూడ

యున్నది. మనకు కామ, క్రోధ, సుఖ, దుఃఖాదులు మన అంతః కరణమునందు ఉద్భవించి, మనస్సు, ఇంద్రియములు, దేహము మొదలగువాటిని అన్నిటిని వ్యాపించి వాటిని స్వాధీనము చేసుకొనును. యీ అనుభవము, లోపల అంతఃకరణమునలేచి బయటికి వచ్చుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. దీనినే వేదనానుభవమందురు. సుఖము, దుఃఖము, ఈర్ష్య, భక్తి, ప్రేమ, ఆసక్తి, అహంకారము మొదలగునవన్నియు ఈ వేదనానుభవమునందు చేరును.

యోగసాధనవలన, తపస్సువలన కలుగు ప్రత్యేక శక్తులు కూడ యీ అనుభవమునందు చేరును. జన్మాంతర విషయములను చెప్పు స్మృతులు కూడ వేదనానుభవమునందు చేరిపోవును. వానిని దివ్యానుభవము లందురు.

అనుభవము అను శబ్దమునకు, అను అనగా అనుసరించి దానినిపొంది, భవమనగా కలుగునది-అను అర్థము. ఇంద్రియముల ననుసరించి పుట్టు..టువంటి ప్రత్యయానుభవము, అంతఃకరణము ననుసరించి పుట్టునటువంటిది వేదనానుభవము. సాధనములచే కలిగిన సిద్ధులు-వగైరాకూడ అంతఃకరణమునందే పుట్టినవి కనుక వేదనానుభవమునందె చేరును.

మనము గమనించవలసిన విషయము పైచెప్పినప్రత్యయానుభవముకూడ అంతఃకరణమునందే జరుగుచున్నది. అయితే యీ ప్రత్యయము (జ్ఞానము) కలుగుటకు ఇంద్రియముల సహాయము కావలెను వేదనానుభవము - అంతఃకరణమునందే జరుగుచున్నది. ఇందు ఇంద్రియముల సహాయ మవసరములేదు. మన అనుదిన వ్యవహారమంతయు యీరెండు అనుభవములలో చేరియున్నది. ఇప్పుడు సాక్షి అనుభవమును గూర్చి విచారించెదము. పై రెండు విధముల అనుభవములకు ఆధారముగాను తాను వాటినంతా వ్యాపించి జ్ఞానరూపముగాను, అవికనబడనపుడు తనకు తానుగానే ప్రకాశస్వరూపముగాను వున్నామను అనుభవమే సాక్ష్యనుభవము. పై

రెండు అనుభవముల దృష్ట్యా దానిని సాక్ష్యనుభవమనుచున్నామే గాని అది అనుభవముకాదు. స్వరూపము సాక్షి స్వప్రకాశస్వరూపమై, సర్వప్రకాశకమై, ఏకమై, అసంగమై, నిర్లిప్తమై, వ్యవహార హేతుభూతమగుచున్నది.

పరమార్థమును విచారించునపుడు, వాచ్యార్థమునుగాక, లక్ష్యార్థమును గుర్తించవలెను. సాక్షి శబ్దమునకు వాచ్యార్థమును గ్రహించినచో పరమార్థము సిద్ధించదు. సాక్ష్యమున్నంతవరకే సాక్షియున్నట్లు గ్రహించవలసియుంటుంది. సాక్షి, సాక్ష్యములు సాపేక్షిక శబ్దములు. సాక్షి శబ్దముయొక్క పరమార్థమును తెల్పు లక్షణముగా గుర్తించినచో వాచ్యరూపమైన సాక్షి శబ్దమును, సాక్షియందు తోచు అవస్థలు, అవస్థావాసులు, అవస్థాలోకములు. ఆ లోకానుభవములు, తోచి, అణగునవిగా మనము గ్రహింతుము. అట్లుతోచి అణగుదానినే అనిర్వచనీయమందురు అట్టి అనిర్వచనీయమైన దానినే వేదాంత శాస్త్రమునందు మిథ్యయందురు. సాక్షిఅనుభవము ప్రమాణములచే పొందబడు అనుభవముకాదు. ప్రమాతకు (నేను) కూడ అవల యుండి వీనినన్నిటిని వ్యాపించు కేవలానుభవమే సాక్షి అనుభవమని తెలియవలెను.

ధర్మజిజ్ఞాసయందు శ్రుతిప్రమాణము. బ్రహ్మజిజ్ఞాసయందు శ్రుతి, అనుభవముకూడ ప్రమాణములు. ఈ సాక్ష్యనుభవమును గురించి తర్కించునపుడు శ్రౌతతర్కము, గురువు బోధించునపుడు అనుభవానుగత తర్కములే ఉపయోగమునకు వచ్చును.

సాక్షియొక్క అద్వయతత్వము యీక్రిందివిధముగా గ్రహించవలెను. భౌతిక జగత్తునందు కన్పించు వేరు వేరు నామరూపములుగానున్న వస్తువులయందు "శక్తి" అను ఒకటే అద్వితీయ మూలభూత వస్తువుగాయున్నది. శక్తియొక్కవ్యాప్తిని అన్నిచోట్ల కనుగొనిన వెంటనే వస్తువు అను వ్యాప్యము లేనేలేదు. అట్లేవ్యాపకమైన సాక్ష్యనుభవమును కనుగొనినవెంటనే వ్యాప్యములైన బుద్ధ్యా

దులు ఎప్పుడు లేనేలేవని తెలియును. ఈవిధముగా దానిని అద్వ్వయమని చెప్పెదము. తన (సాక్షిస్వరూపము)యందు తనజాగ్రత్తు దానికి చేరిన ప్రపంచము, తన స్వప్నము. దానికిచేరిన ఆ స్వప్న ప్రపంచము. తన నిద్ర అక్కడ ఏవిధమైన ప్రపంచములేని తాను అనురీతిలో తన స్వరూపమును పట్టుకొని విచారించుటకు బయలు దేరిన వేదాంతశాస్త్రములు చెప్పు " ఏకమేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ " అను శ్రుతిని వివరించు పారమార్థిక దృష్టియగును.

కాని "మనము ఈ జగత్తులో పుట్టిన మనుష్యులము, మనకు యిచ్చట కల, నిద్ర కలుగుచున్నది." అని విచారించిన వ్యవహారిక దృష్టి యగును. ఇది పూర్ణవిచారణకాదు. వ్యవహారిక దృష్టితో బుద్ధి మొదలగునవి సాక్షిస్వరూపమును విభాగముచేసి చూచినచో, బుద్ధి మొదలగు వానినన్నింటిని సాక్షి వ్యాపించినదని స్పష్టమగును. అయితే-శక్తియే పరమార్థము. అదే వస్తువుగా కనబడుచున్నదని ఎరిగినపుడు, శక్తిని ఏవిధముగా దృష్టాంతమందు అద్వితీయమై యున్నదని గ్రహించితిమో ఆవిధముగానే పరమార్థ దృష్టితో చూచి నట్లయితే, అంతఃకరణము మొదలగునవి లేనేలేవు. సాక్షిస్వరూపమే ఈవిధముగా కనబడుచున్నదేగాని, సాక్షి వ్యతిరిక్తముగా ఏమియు లేదని గుర్తించబడును.

ఓం తత్ సత్.

ఓంకార బ్రహ్మము లయబేధము

హరిః ఓం అని ఉపనిషత్తు చెప్పుచున్నది. సర్వము సగుణ బ్రహ్మమైనట్లు కారణ కార్యరూపముగనున్న యీ జగత్తంతయు

ఓంకారమే. కాని ఓంకారము వాచకము. సగుణబ్రహ్మము వాచ్యార్థము. వాచ్యవాచకములకు భేదములేదు. కాన ఓంకారమును సగుణబ్రహ్మముగ తెలిసికొని ధ్యానించవలెను. జగత్తంతయు నిర్గుణబ్రహ్మయందు ధ్యస్తము. కల్పితసర్పము అధిష్టాన రజ్జువు కంటె వేరుగాలేనట్లు, కల్పితమైన జగత్తు అధిష్టానమైన నిర్గుణబ్రహ్మము కంటె భిన్నముగలేదు. అట్లే కల్పితమైన ఓంకారము అధిష్టానమైన నిర్గుణబ్రహ్మమునకు వాచకము నిర్గుణబ్రహ్మము వాచ్యము. వాచ్యవాచకములకు భేదముండదు. కాన ఓంకారము నిర్గుణ బ్రహ్మమని ధ్యానించవలెను, పరిదృశ్యమానమైన అర్థజాతమంతయు శబ్దముచే చెప్పబడుచున్నది. శబ్దములు వాని వాచకములు. ఏవస్తువైనను అర్థానిని తెలియజేయు పదముకంటె వేరుకాదు. పదమే దానిని తెలియజేయునో యది ఆపదమునకర్థమగుచున్నది. అనగా వాచ్యవాచకములక భేదమని భావము "సర్వగ్ం హ్యే తద్బ్రహ్మయమాత్మా బ్రహ్మసోయ మాత్మా చతుష్పాత్" ఈ జీవాత్మయే పరబ్రహ్మము. యీ ఆత్మయే నాలుగు పాదములు గలవాడు. ప్రణవమునకు నాలుగు మాత్రలుగలవు. ఇందు విరాట్టు, హిరణ్యగర్భుడు, అవ్యాకృతుడు, పరమాత్మ అను నాలుగును బ్రహ్మపాదములు. విశ్వుడు, తైజసుడు, ప్రాజ్ఞుడు, ప్రత్యగాత్మ అను నాలుగును ఆత్మపాదములు. అకారము, ఉకారము, మకారము, అమాత్రక అను నాలుగును ప్రణవ మాత్రలు.

ప్రథమ పాదము :- సమష్టి స్థూలప్రపంచ విశిష్టమగు చైతన్యము విరాట్టనబడును. వ్యష్టి స్థూలశరీర విశిష్టమగు చైతన్యము విశ్వుడనబడును విరాట్టునకును, విశ్వునకును ఉపాధి స్థూలమగుటచే వీరిద్దరకు భేదములేదు. సమష్టియందు వ్యష్టి అంతర్గతముగనుండును. కాన వ్యష్టి స్థూలోపాధికుడగు విశ్వుడు సమష్టి స్థూలోపాధికుడగు విరాట్టునకంటె భిన్నుడుకాడు. యీ విరాడ్రూపవిశ్వునకు ఏడంగము లున్నవి. అతనికి సత్యలోకము శిరస్సు.

ఆహవనీయాగ్ని ముఖము. సూర్యచంద్రులు నేత్రములు. వాయువు ప్రాణము. ఆకాశము దరము సముద్రాదుల జలము మూత్రస్థానము. పృధ్విపాదము. యీసప్తాంగములుగల విశ్వునకు పందొమ్మిది ముఖములున్నవి. పంచప్రాణములు పంచజ్ఞానేంద్రియములు, పంచకర్మేంద్రియములు, అంతఃకరణచతుష్టయములను నీపందొమ్మిది భోగ సాధనములగుటచే ముఖములని వర్ణించబడెను. జాగ్రదవస్థయందు విశ్వుడు యీ పందొమ్మిది ముఖములతో బాహ్యవృత్తిగలవాడై స్థూలభోగముల ననుభవించుచున్నాడు యీ పందొమ్మిదింటిలో జ్ఞానేంద్రియములైదు, కర్మేంద్రియము లైదు. అంతఃకరణచతుష్టయముఅను యీపదునాలుగు తమ తమ యధిదేవతల సహాయముతో, తమ తమ విషయము లందు ప్రవర్తించుచున్నవి. కాన యీ పదునాలుగు ఇంద్రియములు పదినలుగరధిదేవతలు, పదునాలుగు విషయములు కలసి పదునాల్గుత్రిపుటులగును.

14 త్రిపుటులు

ఆధ్యాత్మము:- అధిదైవము- అధిభూతము
శ్రోత్రేంద్రియము- దిక్కులు- శబ్దము
త్వగింద్రియము- వాయువు- స్పర్శము
నేత్రేంద్రియము- సూర్యుడు- రూపము
జింహ్వేంద్రియము- వరుణుడు- రసము
ఘ్రాణేంద్రియము- అశ్వనీదేవతలు - గంధము
వాగింద్రియము - అగ్ని - వచనము
పాణేంద్రియము - ఇంద్రుడు- దాన పరిగ్రహములు
పాదేంద్రియము- విష్ణువు- గమనాగమనము
ఉపస్థేంద్రియము- బ్రహ్మ- ఆనందము
పాయురింద్రియము- మృత్యువు- విసర్జనము
మనస్సు- చంద్రుడు- సంకల్పవికల్పములు

బుద్ధి- బ్రహ్మ- నిశ్చయము
చిత్తము- నారయణుడు- చింతన
అహంకారము - రుద్రుడు - కర్తృత్వము

యీ పదునాలుగు త్రిపుటులును అధిదేవతా సహితమగు పంచప్రాణములును కలసి విరాడ్రూపుడగు విశ్వునకు పందొమ్మిది ముఖములని చెప్పబడెను.

జాగ్రదవస్థ యందుండువాడును. బాహ్య విషయములందు ప్రవర్తించెడు ప్రజ్ఞ గలవాడును. సప్తాంగములు గలవాడును, పందొమ్మిది ముఖములు గలవాడును, స్థూలభోగములనను భవించు వాడుననగు విరాడ్రూపవిశ్వుడు ప్రథమ పాదమని శ్రుతి చెప్పు చున్నది కాన విరాట్టున కంటె విశ్వుడు వేరుకాదు. ఇతనికంటె ఓం కారము నందలి ప్రథమ మాత్రమైన అకారముగూడ భిన్నముకాదు బ్రహముయొక్క మొదటి పాదము విరాట్టు ఆత్మయొక్క మొదటి పాదము విశ్వుడు, ఓంకారముయొక్క మొదటి మాత్ర ఆకారము యీ మూడును ప్రథమము లగుటచే సమానత్వ ధర్మమున్నది. యీ విరాడ్రూపుడైన విశ్వుడు అకార మాత్రయు నొక్కటేయని నెరింగినవాడు సమస్త మనోరథములను పొందుచున్నాడు. అతడు పూజ్యులలో మొదటిశ్రేణికి చెందినవాడగు చున్నాడని ఉపనిషత్తు నందు చెప్పబడెను.

ద్వితీయ పాదము :- సమష్టి సూక్ష్మరూప చైతన్యము హిరణ్యగర్భుడు, వ్యష్టి సూక్ష్మరూపచైతన్యము తైజసుడు వీరిద్దరి ఉపాధులు సూక్ష్మమగుటచే వారికి భేదములేదు. విరాడ్రూపుడగు విశ్వునకు చెప్పబడిన సప్తాంగములు, ఏకోన వింశతి ముఖములు హిరణ్యగర్భ రూపుడగు తైజసునకుగూడ గలవు. విరాడ్రూపుడగు విశ్వుని యంగములు, ముఖములు ఈశ్వర రచితములు. హిరణ్య గర్భ రూపుడగు తైజసుని అంగములు, ముఖములు మనోమయ ములగును. విశ్వుని భోగము స్థూలము. తైజసుని భాగము సూక్ష్మ

ము. విశ్వుని స్థూలభోక్త యనియు. తైజసుని సూక్ష్మ భోక్తయని యెరుగుము. విరాట్టునకు, విశ్వునకు భేదములేనట్లు, హిరణ్యగర్భునకు తైజసునకు భేదములేదు. స్వప్నావస్థ యందున్న తైజసునకు గూడ సప్తాంగములు, ఏకోన వింశతి ముఖములు గలవు. ఇతడు వాసనా మాత్రుడై భోగముల ననుభవించుచుండును. కాన విరాడ్విశ్వులకు భేదములేనట్లు హిరణ్యగర్భ తైజసులకు భేదములేదు. ఈ హిరణ్యగర్భ రూప తైజసుని కంటె ఓంకారముయొక్క ద్వితీయ మాత్రయైన ఉకారము భిన్నముకాదు, బ్రహ్మముయొక్క రెండవ పాదము హిరణ్యగర్భుడు, ఆత్మయొక్క రెండవ పాదము తైజసుడు, ఓంకారము యొక్క రెండవమాత్ర ఉకారము. ద్వితీయత్వ ధర్మమీ మూడింటియందును సమానము గనుక నివియభేదములని చింతించవలెను. స్వప్నమే స్థానముగా గలిగిన తైజసుడు ద్వితీయ పాదము ఓంకారములోని ఉకారము ద్వితీయమాత్ర. యీరెండును ఉత్కర్షము వలనను, మధ్య యందుండుట వలనను ద్వితీయము లగుటవలనను ఒక్కటియేనని ధ్యానించువారు, జ్ఞానమభివృద్ధియై విజ్ఞాన సంతతిని పెంపొందింప జేయుచున్నారు. శత్రుమిత్రులకు సమానులగుదురు వారి కులమున బ్రహ్మవేత్త కానివారు జన్మించరని శ్రుతి వాక్యము.

తృతీయపాదము : సమష్టి శరీరమైన మాయా చైతన్యము అవ్యాకృత మనబడును. వ్యష్టి శరీరమైన యవిద్యాసహిత చైతన్యము ప్రాజ్ఞుడనబడును. అవ్యాకృతునకును, ప్రాజ్ఞునకును శరీరములగు మయావిద్యోపాదులు సమష్టి వ్యష్టి ప్రపంచకారణములగుటచే వారిద్దరికిని భేదములేదు. ప్రాజ్ఞుడానంద భుక్కు. ఇతడు సుషుప్త్యవస్థయందు అవిద్యావృతమగు స్వరూపానందము ననుభవించుచున్నాడు. విశ్వ తైజసుల స్థూల సూక్ష్మ భోగములు త్రిపుటుల వలన గలుగునట్లు ప్రాజ్ఞుని యానందభోగముగూడ త్రిపుటివల్లననే కలుగుచున్నది. చైతన్య ప్రతిబింబ సహితమగు నవిద్యావృత్తి

యద్యాత్మ మనబడును ఈశ్వరుడధి దేవతయగును. అజ్ఞానావృత మైన స్వరూపానందమధి భూతమగును. జాగ్రత్స్వప్నముల యందుగల సమస్త జ్ఞానములు సషుప్తియందవిద్యను పొంది ఘనీభవించుచున్నవి అప్పుడాయ విద్యావిశిష్ట చైతన్యమే ప్రజ్ఞాన ఘనుడనబడును. అతడు ప్రాజ్ఞుడు. సుషుప్త్యవస్థయందు విశేషాజ్ఞానము కలవాడగుటచేత ఇతడు ప్రాజ్ఞుడనబడుచున్నాడు. ఈ ప్రాజ్ఞ అవ్యాకృతుల యుపాధులు కారణములు. కాన వారిద్దరకు భేదములేదు. ఏ కోర్కెలు కోరక, ఏ స్వప్నముగాంచకయుండెడి సుషుప్తియే స్థానముగాగల ప్రాజ్ఞుడు అజ్ఞానావృతమగు స్వరూపానందము ననుభవించుచున్నాడు. ఆ చేతోముఖుడగు ప్రాజ్ఞుడు తృతీయ పాదమని శ్రుతి చెప్పుచున్నది. కాన అవ్యాకృతుని శరీరము కారణమైనట్లు, ప్రాజ్ఞుని యుపాధికూడ కారణమేయగును. వీరిద్దరికి భేదములేదు. అట్లే అవ్యాకృతరూపుడగు ప్రాజ్ఞునికంటె ఓంకారము యొక్క మూడవ మాత్రయగు మకారమును భిన్నముకాదు బ్రహ్మముయొక్క మూడవ పాదము వ్యాకృతుడు ఆత్మయొక్క మూడవపాదము ప్రాజ్ఞుడు. ఓంకారముయొక్క మూడవమాత్ర మకారము తృతీయ త్వధర్మము ఈ మూడింటికి సమానము. ఇవి మూడును అభేదములనిగమనింపవలెను. విశ్వ తైజసులు ప్రాజ్ఞుని యందు లయమగునట్లు, అకార ఉకార మాత్రలు మకార మాత్ర యందు లయమగుచున్నవి, కాన అవ్యాకృతస్వరూపుడగు ప్రాజ్ఞుని కంటె మకార మాతృక భిన్నముకాదని యెఱింగినవారు యీసమస్త జగత్తును యెఱింగినవారును, యీ జగత్తుకు కారణ భూతులగుచున్నారని శ్రుతియందు గలదు. కాన అవ్యాకృతుడు, ప్రాజ్ఞుడు, మకారమునున భేదములని చింతింపవలెను.

చతుర్థపాదము :- విరాట్టునకు స్థూలసూక్ష్మ కారణోపాధులను మూడు పాధులుగలవు. హిరణ్యగర్భునకు సూక్ష్మోపాధియు కారణోపాధియను రెండు పాధులు గలవు. అవ్యాకృతునకు కారణోపాధి

యొక్కటి మాత్రమే గలదు. యీ విరాట్టు, హిరణ్యగర్భ, అవ్యాకృతులకుగల సమష్టి స్థూలసూక్ష్మ కారణోపాధుల కధిష్ఠానమగు చైతన్యము పరమాత్మ యనబడును. దానికే యుపాధితోను సంబంధములేదు. కాన అది నిరుపాధికము. విశ్వునకు వ్యష్టి స్థూలోపాధియు వ్యష్టి సూక్ష్మోపాధియు, అవిద్యారూపమగు వ్యష్టి కారణోపాధియు, మూడుపాధులు గలవు. తైజసునకు వ్యష్టి సూక్ష్మోపాధియు, అవిద్యా రూపమగు వ్యష్టి కారణోపాధియునగు రెండుపాధులు గలవు. ప్రాజ్ఞునక విద్యారూపమగు కారణోపాధి యొక్కటి మాత్రమే గలదు, ఈ విశ్వ తైజస ప్రాజ్ఞులకు గల వ్యష్టి స్థూల సూక్ష్మ కారణోపాదుల కధిష్ఠానమైన చైతన్యము ప్రత్యగాత్మ యనబడును. యీ ప్రత్యగాత్మ కేయుపాధితోను సంబంధములేదు. కావున ఇది నిరుపాధికము. వ్యష్టి సమష్టి రూపములగు స్థూల సూక్ష్మ కారణోపాధులయందు భేదమున్నది. కాని వాటి కధిష్టాన చైతన్యమునందెట్టి భేదమును లేదు. అది స్వయముగా ప్రకాశించుచూ ఇంద్రియముల కవిషయమై శబ్దములచే తెలియబడక యున్నది. ఇట్టి ప్రత్యగ భిన్నమైన పరమాత్మయే చతుర్థపాదము విరాట్టు, హిరణ్యగర్భ, అవ్యాకృతా భిన్నులగు విశ్వ, తైజస, ప్రాజ్ఞులగు మూడు పాదముల పరమార్థములు. ఈ మూటియందు హస్తి, భాతి, ప్రియ రూపమున వ్యాపించియున్న బ్రహ్మ భిన్నమగు ప్రత్యగాత్మ పరమార్థము. అట్లే అకార, ఉకార, మకారమనెడి మూడు మాత్రల పరమార్థములు. ఈ మూడిటియందు హస్తి, భాతి, ప్రియ రూవమున ఉన్న అమాత్ర పరమార్థము. మాత్రారహితమగు ఓంకారము తురీయమైన మాత్రయేయగును. దాని నెరింగినవాడు ఆత్మ స్వరూపుడె యగుచున్నాడని శ్రుతి చెప్పుచున్నది యీ మూడు పాదముల యందనుగతముగ నున్న బ్రహ్మభిన్న ప్రత్యగాత్మకు, అకార ఉకార మకారములందను గతముగనున్న అమాత్ర తో అభేదముగలదు. బ్రహ్మ భిన్నమగు ప్రత్యగాత్మ నాల్గవ

పాదము. అమాత్రయును సాల్గవదగును. కాన యీ రెండును ఒక్కటియే యని తెలియవలెను.

మూ॥ ప్రజ్ఞానాంశు ప్రతానైః స్థిరచరనికరవ్యాపి భిర్వ్యాప్యలోకాన్।
భుక్త్వా భోగాన్ స్థవిష్ఠాన్ పునరపి ధిషణోద్భాసితాన్
కామజన్యాన్।
పీత్వాసర్వాన్ విశేషాన్ స్వపితి మధురభుఙ్మాయయా
భోజయన్నో।
మాయా సంఖ్యా తురీయం పరమమృతమజం
బ్రహ్మయత్తన్నతోస్మి॥

టీ॥ వృక్షాది స్థావరముల యొక్కయు, మనుష్యాది చరముల యొక్కయు సమూహమును వ్యాపించెడు తనయొక్క ప్రజ్ఞాన కిరణాజాలములచేత విషయములను వ్యాపించి స్థూలములగు సుఖ దుఃఖాది భోగములను జాగ్రదవస్థయందనుభవించియు. (2) సర్వేన్ద్రియములు పరమించుచుండగా, జాగ్రద్వాసనా వాసిత మగు బుద్ధిచే నవభాసితములు. అవిద్యా కామకర్మ కల్పితములు నగు భోగములను స్వప్నమునందనుభవించియు, (3) స్థూల సూక్ష్మములు జాగ్రత్స్వప్న రూపములునగు సమస్త విషయము లను తనయందైక్యము చేసికొని తాను సుషుప్తి యందానందము ననుభవించుచు మాయచేమమ్మలనుగూడ నానందము ననుభవింప జేయుచున్నట్టియు తురీయము, శ్రేష్ఠము. అమృతము. అజము నగు వేదాంత ప్రతిపాదిత బ్రహ్మమును గూర్చి నమస్కరించిన వాడనగుచున్నాను.

తుభ్యం మహ్యమనన్తాయ మహ్యంతుభ్యం శివాత్మనే।
నమో దేవాది దేవాయ పరాయ పరమాత్మనే॥

నీవును నేనును అనంత స్వరూపులమే, ఉభయులము శివ స్వరూపులమే. దేవాది దేవుడును, శ్రేష్ఠుడునునగు పరమాత్మకు

నమస్కారము. ఆ పరమాత్మ స్వరూపుడనగు నాకు గూడ నమస్కారము.

ఓం తత్ సత్.

13. "తాను" [ఆత్మ] "నేను" [జీవుడు] "ఇది" [ప్రపంచము].

ప్రపంచమున సర్వజీవులు సుఖానందములకు అన్వేషణము చేయు చున్నారనుట నిర్వివాదాంశము కాని ఆనందమును పొందుటకు అవలంభించు మార్గములు భిన్నములు. కొందరు ధన సంపాధనమున, మరికొందరు భార్యాపుత్రాదుల వలన, మరికొందరు ప్రాపంచిక విషయ భోగములవలన ఆనంద ప్రాప్తి నభిలషించుచున్నారు. సార్వత్రిక సుఖమంతో పరిశీలించినచో యింద్రియము నిత్య నిరతిశయానందమును యిచ్చినట్లగుపడదు. స్వల్పకాలికానందమును యిచ్చినను కాలాంతరమున, దేశాంతరమున దుఃఖప్రాప్తిని కలిగించుచున్నవి. కారణమాలోచించి మార్గమును తెల్సియువారు వివేకులు. ప్రపంచమును గురించి విచారించినచో శబ్దమున కర్ధము. పంచ = ఐదు, ప్ర = కూడినది. అనగా ఐదుభూతములతో కూడినది ఇది జడము, వికారవంతము. అనగా పుట్టుచూ, పెరుగుచూ, నశించుచూ ఉండు స్వభావము కలది. దానిని ఆశించిన సుఖముకూడ నశించు స్వభావము కలిగియుండునని నిర్ణయించవలెను. యీ ప్రపంచ వస్తువులు మనచేత తెలియబడి, మనము మకారము ననుసరించి అనుభవించ బడుచున్నవి. కాని మనలను గుర్తించలేవు. కనుక అవి జడములు అని చెప్పుటకు ఎట్టి సందేహము లేదు. గుర్తించు మనమెవరమై యున్నాము అని విచారించుటయే ధృక్, దృశ్య వివేకము. యిదియే వేదాంతమునకు పునాది.

ఏది దేశాంతరమునగాని, కాలాంతరమునగాని, బాధించబడక

నిత్యమై, స్వప్రకాశమై, సర్వప్రకాశమై యుండునో అదియే సత్య మని వేదాంత నిర్ణయము అట్టి సత్యవస్తు నిర్ణయమునే శాస్త్రము లందించుచున్నవి. ప్రపంచమున అనేక మతములున్నవి. వారికి మతగ్రంథము లున్నవి. అవిఅన్నియు దైవమును గురించియే పలుకుచున్నవి. కాని హిందూమతమున "అద్వైత సిద్ధాంతము" మిన్న. ఇందు శ్రుతి ననుసరించుచు, సార్వత్రికాను భవమున సరి యనుకొనుచు, యుక్తితో దైవతత్వమును తెలియపరచును. అను భవమున సరిలేక శాస్త్రమున చెప్పబడిన కర్మకాండాది క్రియలవలన వచ్చు ఫలములు కాలాంతరమునగాని, దేశాంతరమునగాని, లోకాం తరమునగాని వచ్చి నశించును.

"య ఆత్మా సర్వాంతరః" యిది శ్రుతివాక్యము. పంచేం ద్రియ గోచరములగు అనగా ఆధ్యాత్మిక, అదిభూత, అదిదైవిక ములు నాకు దృశ్యములు. అవి నాచే యెరుగబడుచున్నవి. కనుక అవి నాకు బాహ్యములు, దృశ్యములు. "యద్దృశ్యం తన్నశ్యమ్" ఏది ఎరుగబడుచున్నదో అది నాశవంతమని గుర్తించవలెను. జ్ఞానేంద్రియముద్వారా మాత్రమే తెలియబడుచున్నవి.

అందువలన జ్ఞానేంద్రియములకు తెలియబడు యీదేహము ప్రపంచము వాటికి బాహ్యములు జ్ఞానేంద్రియములు అంతరములు మనస్సు జ్ఞానేంద్రియములద్వారా తెలుసుకొనుచున్నది. కనుక జ్ఞానేంద్రియములకు మనస్సు అంతరము అవిబాహ్యములు. అంతః కరణము మనస్సునకు అంతరము. సర్వమునకు అంతః = లోపల, కరణము = పనిముట్టు (అంతఃకరణము) అంతరమైయున్నది. నిద్రావస్థయందు అదికూడ లేనిదై ఏమియు తెలియని రీతిని యుండుము. మేల్కాంచిన తర్వాత సుఖముగ నిద్రించితిమని, ఏమియు తెలియలేదని అందరి అనుభవము. యిప్పుడు నిద్రలో మనమున్న యునికి అంతఃకరణమున కంటె అంతరము ఆఉనికికి అంతఃకరణము బాహ్యము. ఆ ఉనికికి బాహ్యములని చెప్పబడిన

అంతఃకరణము. మనస్సు, ఇంద్రియములు, దేహము(ప్రపంచం) దృశ్యములు. కనుక అవి జడములు. అనగా స్వతః సత్తలేనిది. నిద్రలో మనమున్న ఉనికియే సర్వాంతరము. అదియే "ఆత్మ" ఆ ఆత్మ తేజస్సుచేత అంతఃకరణము స్ఫూర్తిగలిగి అందున్న పూర్వజన్మ వాసనా విశేషములవలన సంకల్పించబడి, వృత్తులుగా యింద్రియములద్వారా బహిర్గతమై సర్వవ్యవహారమునకు ఆస్పద మగుచున్నది అంతఃకరణములు వేరువేరుగానుండును. గనుక భిన్న మానవులకు భిన్న వ్యవహారము లుండును. సర్వాంతరమున నున్న తెలివి (ఆత్మ) మాత్రము సమముగా ఏకమైయే యున్నది. ఒకే సూర్యరశ్మి భిన్న భిన్నములగు రంగుల అద్దములలో నుండి బహిర్గ మైనపుడు ఆయాఅద్దముల రంగులతో బయటికి వచ్చునుగదా? ఈరీతిగా మానవుల వ్యవహారములుకూడ భిన్నములుగా నుండును. ఈ విధముగా "య ఆత్మా సర్వాంతరః" అను శ్రుతి వాక్యమును మనము అనుభవములో సరిచూచుకొని ఆత్మ నిశ్చయము చేయ వలెను. ఘటమునందలి యాకాశము, మహాకాశమున కంటె ఎట్లు భిన్నముకాదో, ఒక మనుష్యునియందు నిర్ణయించి తెలుసుకున్న తెలివి (ఆత్మ) యే సర్వాత్మయై యున్నది. ఘటాకాశము, మఠా కాశమని ఉపాధులను బట్టియేకాని, ఉపాధులను విడిచి చూచినచో ఏకమైయున్న విధమున, జీవోపాధులను విడిచి చూచినచో ఆత్మ చైతన్యము యేకమైయున్నది. ఆత్మ సత్తయందు సర్వప్రపంచం జ్ఞానస్ఫూర్తి, సత్తలనుపొంది వ్యవహార యోగ్యమగు చున్నది. ఇపుడు మన స్వరూపము తెలివిరూపమై యున్నదని తెలిసినది దానికి కర్తృత్వ, భోక్తృత్వములు లేవు. సుఖదుఃఖము లాదిగా గల ద్వంద్వములు లేవు, పూర్వజన్మ వాసనలతోను నిండియున్న అంతః కరణమునందు ప్రతిబింబించిన స్ఫూర్తి (ఆభాస) అంతఃకరణము బ్రహ్మము (సర్వాత్మ) కలసి జీవుడనబడును. సూక్ష్మ పంచభూత ముల సమష్టి సత్వాంశమువలన ఏర్పడినదియే అంతఃకరణము

సూక్ష్మ పంచభూతముల సమష్టి రాజసాంశమువలన ఏర్పడనదియే ప్రాణము. ఆత్మస్ఫూర్తిని పొందిన అంతఃకరణము పరిణామము పొంది సంశయాత్మకమగు వృత్తితో నున్నపుడు మనస్పందము. నిశ్చయాత్మక వృత్తిలో నున్నపుడు బుద్ధి యందుము. చిత్తము మనస్సునందున, అహంకారము బుద్ధియందున అంతర్గతములు. కనుక అంతఃకరణము నందున్న చెడువాసనలు ప్రయత్నపూర్వకముగా తొలగించుకొని, సద్వాసనలచేనింపవలెను. సద్వాసనలనుండి సర్వాత్మకమగు భగవద్భావనా వృత్తి (బహ్మాకారవృత్తి) యందు నిల్పవలెను. ఇట్లు ఏకవృత్తి స్థాపనచేయగలిగి (ధ్యానముద్వారా) వృత్తి రహితస్థిని (సమాధిని) స్థాపన చేయవలెను. దానినే నిర్వికల్పక సమాధి యందురు. తెల్లని వెలుగు, తెల్లని అద్దముద్వారా బయటికి వచ్చినపుడు తెల్లగానే ఎట్లుండునో, అట్లే వృత్తిరహితాధితకరణమందు ప్రతిబింబించిన ఆత్మ తేజస్సు సర్వజ్ఞాత్వాది లక్షణములు కలిగి ఈశ్వర తేజస్సువలె నుండును. పురుష ప్రయత్నముచేత సత్పురుషుల సాంగత్యముచేత, అంతఃకరణ మాలిన్యమును తొలగించుకొని, స్వరూపస్థితి యందుండుటకు ప్రయత్నము చేయవలయును. ప్రాపంచికానుభవము ననుసరించియే వేదాంతానుభవమును పొందవచ్చును.

ప్రత్యయానుభవము :- అనగా పంచేంద్రియముల ద్వారా శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రసగంధానుభవములను పొందుచున్నాము.

వేదనానుభవము :- యింద్రియముల సహాయము లేకయే, మనస్సులో సుఖదుఃఖానుభవములను పొందుచున్నాము.

సాక్షి అనుభవము :- నిర్వికారమై, సమస్త ప్రత్యయానుభవములకు వేదనానుభవములకు సత్తా, స్ఫూర్తులనిచ్చి అనుభవింపజేయునదియే "సాక్షి" యని గుర్తింపవలెను.

అధ్యారోపాప వాదములు :- కన్పించిన జగత్తును ఒప్పుకొని, దాని జడత్వమును నిరూపణముచేసి, అపవాద మొనర్పవలెను.

ఇట్లే అంతఃకరణము, మనస్సు, బుద్ధి, ఇంద్రియములు, దేహము
ను అంగీకరించి అపవాదము చేయవలయును. అట్లుచేయగా శేషిం
చిన తెలివి రూపమే మనస్స్వరూపముగా నిర్ణయించవలెను. ఆ తెలివి
యే ఉపనిషత్తులు ప్రతిపాదించు సత్యవస్తువు (బ్రహ్మము) ఆ సత్య
వస్తు స్ఫూర్తిలో ఆగమాపాయినులై యున్న అవస్థలు, దేహములు
మున్నగునవి మిథ్య.

కర్తృతంత్రము :_ ఏదేని కర్మజేసి దాని ఫలమును పొందు
టను కర్తృతంతమని చెప్పుదురు.

వస్తుతంత్రము :_ వస్తు వనగా స్వరూపము దానిని పొందు
టకు చేయవలసిన దేదియులేదు. దానియందు తెలియబడు నామ
రూపములు ఆరోపితములుగా విచారించి తెలిసికొని ద్వంద్వాతీతు
డవై యుండుటయే స్వరూపస్థితి యందుండుట అదియే స్థితి
ప్రజ్ఞత్వము.

పారమార్థికము :_ కేవల నిర్గుణ స్వరూపమును గుర్తించి
అందు స్థితి యుండదు. అనగా "తానై" యుండుట అదియే విదే
హముక్తి. దేహముండియు దాని వ్యవహారము లేనివాడు.

జీవన్ముక్తుడు :_ "ట్టి తానైన స్థితిని గుర్తించి తిరిగి నేను,
నాదియుయని మమత చెందక నిర్లిప్తముగా వ్యవహరించుట జీవ
న్ముక్తి యందురు తానై యుండుట పరమార్థము నేనై యుండుట
వ్యవహారము. వ్యవహారములో మమకారమును పొందినచో తిరిగి
జన్మకు కారణమగును.

ఎవరు శాంతి, దాంతి ఇత్యాది సద్గుణములు కలిగి ప్రత్య
దృష్టి నవలంభించి తమ ఆత్మ స్వరూపమును వివేచించి తెలుసు
కొనుచున్నారో వారికి నేను అనుస్వరూపమునకు అతీతమైన 'తాను'
అను అనుభవము కలుగును. అదియే అనుభవాత్మకమగు పర
మాత్మ అది యేకరూపమై, దానియందే సర్వము కల్పితమై తోచు

చున్నది. సమాధి మొదలగు అనుభవములచేతను యీస్వరూపమే అభివ్యక్తమగును. యీ సంగతులన్నియు విచారించి, మననము చేసి, యీజగత్తు మాయా స్వరూపమని దాని నెరుగు "నేను" మాయావినని తెలుసుకొని నిర్విచారముగా జీవింతుము గాక!.

1] ఆత్మయందు అనగా తన స్వరూపమునందు లేని సుఖ, దుఃఖములను దానియందు కల్పించుకొనుటయే "అవిద్య",

2] ఆత్మ నిత్య శుద్ధమైనదని, దానికి మరియొక వస్తువుతో సంపర్కము లేదని విచారించి తెలుసుకొనుటయే "విద్య".

3] బ్రహ్మవిద్య యనగా బ్రహ్మను తెలుసుకొనుట తెలుసుకొనిన అనుభవములో నిలుచువారికి సర్వానర్థములు మొదలంట నశించిపోగలవు.

4] యింతటి యీ ప్రపంచము తోచి. అణగుటకు అధారమైన దేదియో అదియే "బ్రహ్మము".

5] మనస్వరూపమే (ప్రత్యగాత్మ), బ్రహ్మమై యుండుట వలన, ఆత్మ విద్యయే బ్రహ్మవిద్య. ఆత్మ స్వరూపమునందు స్థితి పొందినచో బ్రహ్మమునందు స్థితి పొందుటయే యగును. "బ్రహ్మ జ్ఞానమే బ్రహ్మము".

6] నేను ఉన్నాను అనుదానియందు ఎవ్వరికిని సందేహము లేదు. థాని స్వరూపమే ఆత్మ. ఆత్మయే బ్రహ్మము దానియందు తెలియబడు దృశ్యము ప్రపంచము.

శ్లో॥ జ్ఞాతేస్థాణౌ కృతశ్చోర శ్చోరాభావే భయంకృతః
జ్ఞాతేస్వస్మిన్కుతో విశ్వం విశ్వబావే కుతో భలమ్॥

అర్థము :- స్థాణువును స్థాణువుగా గ్రహించినపుడు దొంగ ఎక్కడ ? దొంగ లేకుండిన భయమెక్కడ ? ఆత్మజ్ఞాన మేర్పడిన విశ్వమెక్కడ సుండగలదు. సంసారములేనిచో విశ్వ మెట్లగుబడును.

ఓం తత్ సత్.

14. అవిద్య - మాయ

లోకవ్యవహారములలో, ఉన్నదానిని మరియొక రూపముగా దర్శించుట మాయ యందురు. దానిని రెండు విధములుగా నిర్వచించవచ్చును. ఉన్న వస్తువే మరియొక విధముగా కనబడునని గాని, నిజముగా లేనిదియే ఉన్నటులతోచుననిగాని చెప్పుట మాయా శబ్దమున కర్థము. "యామాసా మాయా" ఏది విచారించగా లేనిదో అది మాయ ప్రపంచము మాయా స్వరూపమని అనేక వేదాంత గ్రంథములలో కానసగును. మాయకు మొదటి లక్షణము అవిద్యా కల్పితము, వ్యక్తావ్యక్తమనునది రెండవ లక్షణము అనగా మిథ్యా పదార్థము ఒకసారి ప్రతీతమైన మరియొకసారి ప్రతీతము కాక యుండుట మాయ యనిర్వచనీయ మనుట మూడవ లక్షణము. అద్వితీయాత్మయందు, మాయాదృష్టిచే నీశ్వరత్వము కల్పితము. ఈ మాయను ఈశ్వర శక్తియనియు, వైష్ణవీ మాయయనియు పిలుతురు, ఇది మాయయొక్క నాల్గవ లక్షణము.

గోచరించుచు అనుభవ యోగ్యమగు వ్యావహారిక ప్రపంచం లేదని అగీకరించలేము. శశ విషాణాదులత్యంతా సత్తులగుటచే, నవి ఏకాలమందును తెలియుబడవు. కాన తుచ్ఛము లనబడును. శుక్తి రజతాదులవివేకకాలమందు తోచుట లేదు. కావున నివియపహ్నవములు. అపహ్నవ పదార్థ మిద మిద్ధమని చెప్పబడదు. కాన ఇది యనిర్వచనీయము. అనిర్వచనీయ పదార్థము మిథ్య యనబడును. అట్టి మిథ్యారూపమగు జగత్తు ఆత్మ అనిగాని, ఆత్మకంటె వేరనిగాని గుర్తుపట్టిచెప్పుటకు వీలుపడని తోషికమైయున్నది.

తే॥ అరయనాయున్కికంటి వేఱైనయున్కి లేదుగాన నుద్భిన్నంబు
గాదవిద్య, ప్రకృతి యజ్ఞానమని పల్క (బడుటవలన) గాను
మదభిన్నము మనాయనాది మాయ.

అర్థము :- నేనున్ననే మాయయున్నది. కాబట్టి మాయ నాకంటె భిన్నమనుటకు వీలులేదు. నేను నిష్క్రియుడనగుట చేతను, జ్ఞానస్వరూపుడ నగుటచేతను, మాయ జగదారంభాది క్రియలు గలదనుటచేతను, జ్ఞానస్వరూపముగాదు కాబట్టియును నాకంటె భిన్నమైయునదనియే చెప్పవలెను. సీ॥ రా॥ ఆంజ

అందుచేనిది అవిద్యకమైన మాయ. అది సుషుప్త్యాద్య వస్థలందు ఏ విధముగాను కనబడక, ఆత్మయందే ఒకటైపోవు చున్నది అందుచేత దాని నిజస్వరూపము ఆత్మేయని తెలిసినది. పలువురు పెద్దలు, పలువిధములుగా, యీ అవిద్యా మాయలను వివరించుట కానసగును. అందువలన వేదాంతార్థమును నిర్ణయించుట కడ్డుగా నున్నది.

శ్రీ శంకరాచార్యుల వారి నిర్వచన ప్రకారము - చైతన్యస్వరూపుడుండియే, మిగిలిన వానిని ప్రకాశింపజేయుచూ తన స్వరూపమున ఏ మార్పును లేకుండుటచేత, అతడు సత్యస్వరూపుడు. దేహేంద్రియాదులు, మనస్సు మొదలగునవి ఆత్మా ప్రకాశనము ద్వారా ఉనికిగలిగి కనబడుట కనుగొనవలసియున్నది. కాన అవి అనృతములు-మిథ్య, అనిపించుచున్నవి. ఈ ఆత్మానాత్మలకు నిజముగా ఏ సంబంధము లేకపోయినప్పటికిని ఈరెండింటిని విడదీసుకొనక కలుపుకొని నేను, నాది అనువ్యవహరించుట జనులకు స్వభావమైయున్నని. ఆత్మానాత్మలను, ఒకదాని నొకటని తెలియుట, ఒకదాని ధర్మములను మరియొక దానియందారోపణ జరుపుట, అను అధ్యారోపమునే "అవిద్య" అందురు. ప్రమాతలేకుండ ఏ శాస్త్రవిచారణ జరుగమిచేతనూ, ప్రమాతృత్వము ఆత్మానాత్మల అధ్యాసవలన ఏర్పడుట వలననూ, అన్నివిచారణలు, ఉపదేశ శ్రవణాదులు ఆవిద్యా భూమియందే అంతర్గతములని అనుభవ సమ్మతము ఈవిద్యా విద్యావిభాగముగూడ అవిద్యా దృష్టియొక్క వ్యవహారమే. భ్రాంతి తితోతోచిన దానిని మాయయనుట రూఢ్యర్థము

మాయావి తానొకడే యున్నను తనమాయతో అనేకముగా కనబడు నట్లు పరమేశ్వరుడు అవిద్యతో అనేకరూపములుగ కన్పించుచున్నా డనునది సరళమైన అర్థము, అవిద్యతో తోచు నామరూపముల బీజమునూ, నామరూప కార్యమును, ఆచార్యులు మాయయని పిలుచుచున్నారు. ఇట్లు జగత్తంతయు మాయయే అయియుండు చేత, అవిద్యను యీ దృష్టితో మాయయని పిలువవచ్చును. ఎందు కనగా అవిద్యావంతులకు, కనబడునదంతయు మాయయే. ఆత్మ నిత్యశుద్ధ బుద్ధముక్త స్వభావుడను జ్ఞానము, మనసుకు వచ్చినపుడు విద్యావిద్యలు రెండును పరమార్థముగా ఎప్పుడులేవను జ్ఞానము కలుగును. ఆత్మ చైతన్యమునకు విషయమైన, విద్యావిద్యలు రెం డును, నామరూప పక్షమునకే చేరినవి. ఈదృష్టితో అవిద్యను మాయయని పిలువవచ్చును. మాయయని పిలుచు నామరూపము లనుగూడ అవిద్యయని పిలువవచ్చునా? విచారించగా నామరూప ములు అవిద్యవల్లనే తోచుచున్నవి. అవిద్యలేని బ్రహ్మజ్ఞానులకు అవి నిజమని కనిపించుటయేలేదు. ఎందుకనగా అన్నియు బ్రహ్మ మే యనునదే బ్రహ్మవిద్య. మిథ్యా జ్ఞానరూపమైన అవిద్యయు, ఆత్మరూపమై యున్నదని సురేశ్వరులు గూడ చెప్పెను. అయితే వృత్తిరూపముతో జూచినపుడు, విద్యావిద్యలు రెండును అవిద్య యని పిలువవచ్చునని సిద్ధమగును. ఇట్లు పరమార్థదృష్టితో జూచి నపుడు విద్యా విద్యా విభాగమే యుండదనియు. మాయయు లేదని తెలిసినది. నేను అని పల్కినపుడు, ఆత్మేయనిగాని ఆత్మ కంటె వేరనిగాని నిర్వచనము చేయుటకు వీలులేకపోవుటచే, అవిద్యా కృతమైన మాయయునదియే తెలియదగినది. ఈ మాయావాదమునకు ఆచార్యులవారి ప్రక్రియందు అంతమేమియు ప్రాధాన్యములేదు. అంతయు బ్రహ్మమేయను బ్రహ్మవాదమునే ముఖ్యముగా గణిం చుటకు నిమగ్నులైరి. మాయావాదమును గురించి, యిది శంకరా చార్యులవారి అభిప్రాయము.

గాని కొందరు అవిద్య జీవునికి ఉపాధియనియు, మాయ ఈశ్వరునికి ఉపాధియనియు చెప్పుదురు. మాయకు ఆవరణ, విక్షేపశక్తులు గలవనియు, మొదటిది ఆత్మను గప్పిపుచ్చుననియు, రెండవది నానారూప ప్రపంచమును గోచరింపజేయుననియు అందురు, పరమాత్మ సృష్టికి పూర్వాపరములలో నిర్వికారుడని చెప్పుట శ్రుతి సమ్మతము. ఐన యీ ప్రపంచమెట్లు కలిగెనను సంశయము అందరకు కలుగును. దానికి (సీ॥ అం) నందు, "అట్టి నాయందనాదిగా నాత్మశక్తియలరు నవ్యక్తమయి జగదాదియగుచు. గలితమృత్తికయందున్న కలశశక్తి, యేర్పడక కుంభహేతువై యెనసినట్లు" మట్టియందు కుండయగు శక్తివ్యక్తము గాకుండ నున్నది. అదియే కుండ యాకారమగుటకు హేతువగు చున్నది. ఆ ప్రకారముగానే జగత్తుకు కారణమగుచు నిట్టిదని చెప్పుటకు వ్యక్తముగాని ఆత్మశక్తి నాయందు మొదటినుండియు ప్రకాశించుచున్నది. గలదు. మఱ్ఱిగింజ మిక్కిలి సూక్ష్మమైనది. పెద్దమఱ్ఱిచెట్టును నిర్మించుశక్తి ఆ గింజయందున్నదేగాని మరియెక్కడ లేదు. దానియందు నను తెలియుటలేదు. కాన అట్టి శక్తికి అవ్యక్తమని పేరు. ఆ వృక్షమునకును, గింజకును భేదములేదు. ఆధారమైన గింజకును. ఆధేయమైన వృక్షశక్తికిని భేదములేదు. ఈప్రకారముగానే యగ్ని మొదలగు వానియందుష్ణశక్తి మొదలగునవి. అదే విధముగ ప్రపంచమునకు హేతువగు ఆత్మశక్తి, నిర్వికారుడగు పరమాత్మయందు వ్యక్తముగా నుండును. ఆశక్తికి ఆధారమైన బ్రహ్మమునకు, ఆత్మశక్తి జన్యమైన ప్రపంచమునకును భేదములేదని యెరుంగుము ముత్యపుచిప్ప యందలి మెరుగును జూచి, వెండి యనుకొనుట అందరి అనుభవమే. అజ్ఞానమువల్ల కలిగిన భ్రమచేత ఒక వస్తువు మరియొక వస్తువుగా గాన్పించుచున్నది. ఆ భ్రమ తొలగగానే ఆ వస్తువుయొక్క యదార్థ స్వరూపము కానగును. అట్లే అద్వయుడగు సచ్చిదానందరూప పరమేశ్వరుడు, అనృత జడ

దుఃఖ రూపుడగు మాయవలన తోచుచున్నాడు. ఆమాయ దొలగిన పరమేశ్వరుని యథార్థ స్వరూపము మాత్రమే గోచరించును.

తే॥ ధృడ తరా ద్వైత విజ్ఞాన దృష్టిచేత
బండితులు పూర్ణ నిర్గుణ బ్రహ్మమయుడు
నైన ననుగాంచిన నంతనెయ్యది
యభావ మగుపడి యసూమీదయు మాయాతమంబు

గాని, అన్భృతజడ దుఃఖాత్మకమైన ప్రపంచము గోచరించదు కాబట్టి యిట్టిభ్రమను గలిగించునదియే మాయ. ఆమాయను సమష్టి నిద్రాస్వరూపమనియు, జగద్వాసనా రూపమనియు, త్రిగుణ స్వరూపమనియు, అవిద్యయనియు, అవ్యక్తమనియు, తమస్సని యు, అజ్ఞానమనియు ఇత్యాది పదములతో బ్రహ్మవేత్తలు చెప్పు దురు. అట్టి మాయను నిర్వికారుడగు పరమేశ్వరునకు, సృష్టి స్థితిలయములు గలిగినట్లుగా తోపింపచేయుచున్నది. అట్లు తాను తోచుటయే గాక, ఆది మధ్యాంతరహితాద్వయ బ్రహ్మమునకు, అదిమధ్యాంతములు గలిగినట్లు తోపింపజేయుచున్నది. ఈలోకముల గ్రమ్ముకొనియున్న మూలప్రకృతి, మాయయనియు అవిద్యయనియు రెండువిధము లు. మొదటిదగు మాయ రజోతమోగుణములతో గూడవి శుద్ధసత్వ గుణమే ప్రధానముగా గలది. మలినసత్వ ప్రధానమైనది, అవిద్య ఇట్లు మూలప్రకృతి యేరెండుగా నున్నదని కొందరు వచించెదరు.

మాయకు "మీయతే అనయేతి మాయా" అనికూడ అర్థము ఉన్నది. అనగా దేనివలన తెలుపుడు చేయుబడునో అది మాయ. సృష్టియంతయు ఆత్మాభివ్యక్తియే. తనచేతన సత్తుయొక్క శక్తి చేతను, దానియొక్క శుద్ధ ఆనందమునుండియు ఏ ఏకమాత్రి సత్తు కర్మచేయుచు, విశ్వమును సృజించునో, అదియే మనస్వరూప మగు సద్వస్తువు. అదియే మన సమస్త క్రియా ప్రకారములు, మరియు మనోభావములయొక్క ఆత్మ. అదియే మనసమస్తక్రియ పరిణామము మరియు సృజనముయొక్క కారణము, విషయము, గమ్యము. చిత్రకారుడు, గాయకుడు తానొకసృష్టి చేసినపుడు,

అనభివ్యక్త ఆత్మలోని ఒకానొక శక్యతను, అభివ్యక్తియొక్క ఒక రూపములోనికి వికసింపజేయునేగాని మరేమియు జేయుటలేదు. సరిగా నిదియే బ్రహ్మజగత్తుల కనువర్తించును. సమస్తసృష్టి లేక సంభూతి, నిజానికి ఆత్మ అభివ్యక్తియే యగునుగాని మరేమియు గాదు ఏది బీజమునన్నదో అదియే ఆబీజమునుండి వికసించును ఆశక్తియే మూలజీవ తత్త్వము. నిజానికి శక్తియు అవ్యక్తియే ఆ శక్తిని ఉపకరణముగా నుపయోగించుకొని వ్యక్తిభావమునంది న చేతనయు, అవ్యక్తియే అశక్తియేయుపాదనము నుపయోగించునో అదియు నావ్యక్తియే. చివరకు ఫలితరూపమును అవ్యక్తియే. ఒకే సత్తా, ఒకేశక్తి, సత్యముయొక్క ఒకే ఆనందము, తనను తాను వివిధబిందువులయందు కేంద్రీకరించుకొని "ఇది నేను" అని చెప్పు కొనును. ఇక నాసత్తు దేని నుత్పన్నము జేయునో, అది స్వయ ముగ తానే మర్రి నితరమేమియు కాజాలదు, కాన ఏదేది ప్రపంచ ములోనికి వచ్చునో, అది కేవలము దానిని గోరుచుండును. తన గభీరతమ స్వరూపమునందు పనిచేయుచుండు సత్తు, చిచ్ఛక్తి మరియు ఆనందములచే ప్రతి దిశయందును, స్వవిషయకముగు ప్రతి భావముద్వారాను, అది తన అనంతమును వృద్ధిపరచి, పూర్ణ ముగావించుకొన చూచును. కాని అట్టి పూర్ణత వైయుక్తిక నిర్మాణ ముయొక్క అవధులలోపల కేంద్రీకృతమైన వైయక్తిక చేతన యందు సంభవముకాదు. ఆత్యంతిక పూర్ణత, సాంతమునందు సాధింప శక్యముగాదు. సాంతముయొక్క స్వభావమునకది పరకీ యము. పూర్ణతా విషయమున సంభవము కాగల ఏకమాత్ర చరమ గమ్యము. వ్యక్తియందు (వ్యక్తిలోపలగాదు) అనంత చేతన యొక్క ఆవిర్భావమే. ఆ ఆవిర్భావము, ఆత్మజ్ఞానముచేతను, ఆత్మానుభవముచేతను, తనయొక్కయే సత్యమును వ్యక్తి తిరిగి పొందుట మాత్రమే. ఈసత్యము సత్తాయందు చేతనయందు ఆనం దమునందు అనంతమే. ఈ సాంతము తన ఈ ఆత్మయొక్క ఒక

ముసుగనియు, జపంచెపు ప్రకటన కొరకు ఒక ఉపకరణమనియు కనుగొనును. అనంత విభాజనములోనికి చేతనవస్తువుయొక్క అంతర్గయనమును భావనచేయవలయును. అట్లుకానిచో సాంతవైవిధ్య ముండనేరదు. దీనికి పిమ్మట స్వరూపసత్తా (ద్రవ్యము) లోనికిని, సజీవసత్త (వృక్షము) లోనికిని, సబుద్ధికసత్త (మనుష్యుడు) లోనికిని స్వనిరుద్ధమైన శక్తియొక్క అవిర్భావమును భావన చేయవలయును. చివరకు ప్రపంచమునం క్రీడించుచున్న ఏపికము, మరియు అనంతముగలడో తానపియేయనను విముక్త అనుభవములోనికి సరూప సబుద్ధికయొక్క విముక్తిని భావన చేయువలయును. అట్టి విముక్తి చేత తానిపుడు వైతము, రహస్యముగను, వాస్తవముగను, నిత్యముగను, దేని రూపమునయున్నదో, ఆ నిస్సీమ సచ్చిదానందము యొక్క పునఃప్రాప్తిని భావించవలెను. ఈ త్రివిధగతియే ప్రపంచ సమస్యకు సంపూర్ణ కీలకము. ఈసత్తు, చిత్తు, ఆనందము సరాసరి పనిచేయుదు. ఇశక్తి సత్తాయొక్క స్వప్రకటనమని మనమూగాంచి నపుడు ఈశక్తి అవలంభించిన క్రియారేఖ, అసత్తయొక్క అనురూపమని తలంచెదము. ఈ క్రియాశక్తియే వస్తువును వెలికిదెచ్చును ఈశక్తి వైదికఋషులకు మాయానామమున తెలిసియుండెను. అనంతచేతనయొక్క ఏశక్తి అపార సత్యమునందు నామరూపములను వానితో తాదాత్మ్యముచెంది సమగ్రముగా గ్రహించి, ఆకారమిచ్చునో అదియే "మాయ" అని వారిఅర్థము. మాయయొక్క రెండవ నిర్వచనమైన "మీయతే అనయేతి మాయా" దేనిచేత తెలియబడునో అదియేమాయ. ఈప్రత్యక్షగోచరమైనసృష్టిని విచారించగా మూలమైన బ్రహ్మ వస్తుదర్శనమగును.

అప్పుడు పరిణామవంతమైన యీ ప్రపంచము లేనిది, కానిది అని త్రోసివేయ వచ్చునా? పరిణామము, వివర్తము సమనియతములు. పరిణామము గోచరించవలెనని జ్ఞానముండవలెను. జ్ఞానమున్నదని నిశ్చయించుటకు పరిణమించు వస్తువుండవలెను. కాన

జ్ఞానము నిరపేక్షకముగాను, ప్రపంచము సాపేక్షికముగాను గ్రహించవలెను. అప్పుడు "ఏకమేవా ద్వితీయం" అను శ్రుతికి సమ్మతముగును.

శ్లో॥ సమం సర్వేషు భూతేషు తిష్ఠన్తం పరమేశ్వరమ్,
వినశ్యత్స్వ వినశ్యన్తం యఃపశ్యతి సపశ్యతి.(గీత. 13-28)

తా॥ సర్వభూతములయందును సమముగానుండి, వానిశరీరములు నశించునపుడు నశించనట్టి ఈశ్వరునెవ్వరు జూతురో వారే యదార్థమును జూచినవారు. బృహదారణ్యకము ప్రపంచ బ్రహ్మములను విశేషణ విశేష్యములుగా వివరించి, ప్రపంచము సత్యమనియు, బ్రహ్మము సత్యస్య సత్యమనియు చెప్పుచున్నది. తైత్తిరీయము "సత్యంచా నృతంచ సత్యమభవత్। యదిదంకిఞ్చ। తత్సత్యమిత్యాచక్షతే" అనగా సత్యమే సత్యమూ అసత్యము ఐనది ఇదంతా ఆదే ఐనది. దానినే సత్యమని పిలుచుచున్నారు. పరమార్థము ఆత్మ ఒక్కటే సత్యమైనప్పటికిని, జనులుసత్యము. అనృతముఅని వ్యవహరించు రెండునుకూడ అదే ఆత్మ అయియున్నది అని చెప్పనది. దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమునందు "విశ్వంపశ్యతి కార్యకారణతయా" అను శ్లోకమునందు "మాయయా పరిభ్రామితః"అని ఒకవ్యాఖ్యానము "మాయా అపరిభ్రామితః" అనియొక వ్యాఖ్యానము చేయబడినది. అనగా అజ్ఞానులు మాయ(భేదము) చేతకప్పబడి శోకమోహములు పొందుదురు. జ్ఞానులు మాయచేత అపరిభ్రామితులై (ఏకతను గుర్తించి) భేదమును జూచుచుండియు, బ్రహ్మాకారముగ ననుభవించుచుందురు. ఈవిషయమునే ఉపనిషత్తు లిట్లుచెప్పుచున్నవి.

శ్లో॥ యద్యత్పశ్యతి చక్షుర్భ్యాం తత్తదాత్మేతి భావయేత్, యద్యత్స్పృశ్యతి హస్తాభ్యాం తత్తదాత్మేతి భావయేత్, యద్యచ్ఛృణోతి కర్ణాభ్యాం తత్తదాత్మేతి భావయేత్॥ మనస్సు, వాక్కు, నేత్రము మరియుయే ఇతరేంద్రియములచేత ఏదేది గ్రహించబడుచున్నదో అది అంతబ్రహ్మమని గ్రహించుచున్నాము. ఓం తత్ సత్.

15. మనశ్శాంతి

మనస్సే నామరూపము లన్నింటికి అనగా ప్రపంచము నంతను కల్పించుచున్నది. వాస్తవస్థితిలో పరబ్రహ్మమునందు లేని నామరూపములు మనస్సుచే సంస్కారానుసారముగా కల్పింపబడి ప్రపంచము అని వ్యవహరింపబడుచున్నది.

తే॥ సర్వసంసారమును మానసమున నొదవు,
సర్వసంసారమును మానసమున నుండు,
సర్వసంసారమును మానసమున నడగు,
సర్వసంసారమును మానసంబె యగును.

కాన బంధమోక్షములకు మనస్సే మూలకారణము మనసనేది బాగా చంచలమైనది. నిత్యము పాదరసమువలె పారాడే స్వభావం దానిది. బలమైనది. ధృఢమైనది. అట్టిమనస్సును నిగ్రహించాలనేది మనస్సే అభ్యాస వైరాగ్యములతో ప్రయత్నించిన మంత్రముగ్ధ మైన భుజంగమువలె అది మనకు తప్పక వశమగును. ఆత్మస్వ రూపాన్ని పట్టుకోవటం అభ్యాసము, అనాత్మ పదార్థములను త్రోసి వేయుటద్వారా వైరాగ్యం, వీనిలో ఏది ముందు, ఏది వెనుక యను ప్రశ్నలేదు రెండు ఏకకాలంలో అభ్యసిస్తూపోవాలి. సంసారమనేది అనాదిసిద్ధమైన అజ్ఞానంవల్ల ఏర్పడింది. అనగా ఆవరణ, సత్యమైన ఆత్మను కప్పిపుచ్చగా విక్షేపము ప్రపంచాన్ని బయటపెట్టింది నామరూపాలే విక్షేపమనగా. నిత్యము వైరాగ్యబుద్ధితో భావనచేస్తే కరిగిపోతుంది. ఆవరణ వాసనారూపంగా ఆత్మచైతన్యాన్ని ఆవరిం చియున్నది. నిత్యము స్వరూపాన్ని భావనచేస్తూపోతే ఆవరణాత్మక తమస్సు నశించి స్వరూప ప్రకాశమనుభవమునకు వచ్చును. వైరా గ్యమనేది ప్రతిలోమక్రియ. అది అనాత్మజగత్తును లయంచేస్తుంది అభ్యాసము అను లోమక్రియ. అది ఆత్మమీదనే చూపునిల్పుతుంది దానితో అంతయు ఆత్మగానే అనుభవానికి వస్తుంది. మానవుని మనస్సుకొక గొప్ప సామర్థ్యమున్నది. దానినే సంయమమందురు.

సంయమమంటే ఒకపదార్థాన్ని సంశ్లేషాత్మకంగాను, విశ్లేషాత్మకంగానుచూడగలిగడము. ఈరెండుశక్తులు సహజంగాఉన్నాయి మానవునిమనస్సుకు విశ్లేషదృష్టిని తగ్గించుకున్నట్లయితే వైషమ్యరూపంగానున్న ప్రపంచదృష్టితగ్గును దానికిభిన్నంగా సంశ్లేషదృష్టినిపెంచుకున్నచో సామాన్యరూపమైన బ్రహ్మదృష్టి బలపడును. విశ్లేషమనునది తగ్గి ఒకబిందురూపంగామారి బలహీనమగును. కాబట్టి సామాన్యరూపమైన చైతన్యాన్ని ఏమి భాధించలేదు, మీదుమిక్కిలి దానికే ఆధీనమై దాని ఇచ్ఛానుసారంగా ప్రవర్తించేశక్తిగా మారుతుంది. దానినే అవ్యక్తమని – ప్రకృతి అని–మాయ అని వేదాంతులందురు. నిప్పులింగరూపంగానున్న సంశ్లేషదృష్టిని జ్వాలారూపంగా ప్రజ్వలింప చేయాలి. అట్టివారిని వశ్యాత్ములందురు. వారు మనస్సునుగూడ కట్టుకొని ఏదిచూచినా అఖండంగా చూడగలరు.

శ్లో॥ యత్ర యత్ర మనస్సార్తి స్తత్ర తత్ర జగత్రయం
యత్ర యత్ర మనోనాస్తి తత్ర తత్ర నకించన॥

తా॥ మనస్సు కలిగిన ప్రపంచము కలుగును. లేకున్న ప్రపంచములేదు. అనగా ఆత్మకును ప్రపంచమునకును సంబంధము లేదనియు, వాస్తవస్థితిలో సర్వము బ్రహ్మమేనని ఎరింగినవారికి దుఃఖములేదు భేదభ్రాంతికిని దానివల్ల కలుగు వివిధదుఃఖములకు కారణం మనస్సే.

ఆత్మ విచారణ చేయువారు నిశ్చలము, ఏకాగ్రము, అవిరళమయిన దృష్టితో మనస్సుయొక్క పుట్టినచోటును అన్వేషిస్తే, ఆ మనస్సు నిజమైన నేనుగా అంటే ఆత్మగా మారిపోతుంది. ఆత్మవిచారణమార్గంలో మనస్సే ఉపకరణము ఇక్కడప్రత్యేకత ఏమంటే అన్వేషించే మనస్సుకూడ నాశనమగును. శవాన్ని కాల్చునకట్టె మాదిరి ఇదే ముక్తి. మోక్షనగానే మనకు గొప్పతేజస్సు కనబడుతుంది. ఎక్కడిదాకాంతి? ఆత్మకాంతి మహత్తత్త్వముద్వారావస్తోంది. దానినే ప్రపంచ సంబంధమైన జ్ఞానమంటారు. ఇదే అరూప మనస్సు. ఈ

కాంతి అహంపైబడి అక్కడనుండి ప్రతిఫలిస్తుంది. అప్పుడు శరీరం ప్రపంచము కనబడుతాయి. ఇదే స్వరూప మనస్సు ప్రతిఫల కాంతితోనే విషయాలు గోచరిస్తాయి. ఈ కాంతినే జ్యోతియని పిలుస్తారు. ప్రథమమున మనోనిగ్రహమును అనగా మనస్సునందలి వికారములతో సంబంధించకుండుట అభ్యసించవలెను. ఏది సంకల్పించునో అది మనస్సని గుర్తించవలెను ఈధర్మములలో నొక్కటియు ఆత్మకు సంబంధించునవికావని గ్రహించవలెను. అపుడు ఈమనస్సు నిగ్రహించవలసినదియులేదు. వాడు, నేను, ఇదియను భేదజ్ఞానమే మనస్సనబడును. అదిలేకుండుటయే అమనస్కస్థితి.

మనమే యే వస్తువులను ప్రీతి పూర్వకంగా ధ్యానింతుమో మన మనస్సా వస్తువుల యాకారంతోనే నిలిచియుండును. ప్రేమయను సంబంధముచే నేయే వస్తువు తన్నాశ్రయించునో ఆయా వస్తువుయొక్క స్వరూపముతో స్వయముగా పరిణమించుట ఈ మనస్సునకు స్వభావమే ఈ మనస్సునకు విషయములు గోచరము గాకూడదను నిషేధములేదు జ్ఞానముగలిగిన పిదపగూడ ప్రపంచము గాన వచ్చుచునే యుండును. ఈ ప్రపంచమునకు నాశమనునది గలుగుటకే వీలులేదు కదా? కాన ఏ పదార్థ మెచ్చటగాన వచ్చినను దానియందు బ్రహ్మభిన్న పదార్థత్వ భావనను వదిలి, బ్రహ్మత్వ భావనచేయుటయే తత్త్వజ్ఞానఫలము. నామరూపములు మాత్రమే క్రొత్తవైయున్నవి. వాస్తవస్థితిలో ఇది సర్వకారణమగు బ్రహ్మము కంటె భిన్నము కానేరదు ఈ మనోజయముగూడ భ్రాంతివశుండై ప్రపంచమునందు బ్రహ్మభిన్నత్వ భావన భావించి ఆచరించువానికి మిగులకష్టము తత్త్వము నెరింగి అంతటను పరబ్రహ్మ భావన నొనర్చువానికి అతిసులభము. నిర్మలమై సర్వోత్తమమైయున్న బ్రహ్మమేది గలదో అదియే నేను. అదియే సర్వపదార్థములును అను యదార్థ జ్ఞానము కలిగినవాని మనస్సు ఎట్లును చలించుటకు వీలులేదు. జ్ఞాత. జ్ఞానము, జ్ఞేయము అను భేదములు మనస్సు

సందేయున్నవి. సుషుప్త్యవస్థయందు మనస్సు లీనమైనపుడు స్వస్వరూపమున కంటె అన్యమగు భేదమేమియు లేదుగదా ? అప్పుడు మాత్రమే భేదములేదనియు, పరమాత్మ ఏకరూపముతో ప్రకాశించుననియు తలంచగూడదు. "దేహాభిమానే గళితే విజ్ఞాతేచ. చిదాత్మని, యత్ర యత్ర మనోయాతి తత్ర తత్ర సమాధయః" దేహాభిమానము తొలగి ఆత్మస్వరూపము తెలియబడగానే మనస్సు ఎటకు బోయినను అది అంతయు సమాధియే అను వాక్యము నను సరించి యాత్మవేత్తయగు వాడెట్లు వ్యవహరించుచున్నను, సమాధి యందున్నవాడే. ఆత్మభిన్నమేదియు లేదుగదా ? వాస్తవస్థితిలో విషయాకారముతో బరిణమించినపుడు బంధమును గలిగించును. ఆత్మాకారముతో బరిణమించనపుడు మోక్షము గలిగించును.

శ్లో॥ మనఏవ మనుష్యాణాం కారణం బంధమోక్షయోః।
బన్ధాయ విషయాసక్తం ముక్త్యైనిర్విషయం స్మృతం॥

అని అమృతబిందుపనిషత్తు పల్కుచున్నది. నేను జీవుడనను భావమున్నంతవరకు ప్రపంచము తోచుచునే యుండును. "అహం బ్రహ్మాస్మి" మొదలకు మహావాక్యములందలి బ్రహ్మశబ్దమునకు లక్ష్యార్థము బ్రహ్మమని యెరింగినపుడు నీకంటె భిన్నముగా బ్రహ్మము లేదనియు నీవే బ్రహ్మమనియు యన్యోన్యాఖండ సమరసైక్యానుభవము కలుగును. అప్పుడు జీవభావన తొలగి, నేను కేవలుడను. నిత్యుడను, అద్వితీయుడను, నిరాభ్యాసుడనను నట్టి భావన కలిగి ప్రపంచము సత్యముగా దోచును. సాంఖ్యతారక యోగముల కొరకు శ్రమపడ నక్కరలేదు చిత్తవృత్తి నిరోధ మక్కఱయుండదు.

మ॥ ఘనతం దారక సాంఖ్యయోగములచే గష్టింప గానేఁటనె,
మ్మనముం బట్టగనేల యింద్రియములఁ మర్దింపగానేల రజ.
క్కనగా ముందటఁగానిపించు ఘటంగన్నట్లు బ్రహ్మంబుగాఁ
దనుఁదాగాంచినయంతలో నిఖిలముందాసై వెలుంగుందగుఁ॥

ఆత్మ సాక్షాత్కారోప యోగమగు చిత్తైకాగ్ర్యమునకును, బాహ్యవస్తు నివృత్తి రూపమగు చిత్త నిరోధమునకును, గడుభేధము గలదు. సర్వవస్తు గ్రహణమగుచుండగా సద్వానియందు బ్రహ్మ భావనను నిల్పుట చిత్తైకాగ్ర్యఫలము. సమస్త పదార్థములనుంచి మనస్సును నియమనము చేయుట చిత్త నిరోధము. చిత్తైకాగ్ర్యము నందు జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియముల నిగ్రహింపనక్కర యుండదు. తనను బ్రహ్మముగానే గాంచినపుడు బ్రహ్మమేయై వెలుగును అప్పుడు మనస్సుండదు. నేను "సత్తు" త్రికాలములందు నశింపని వాడను. "చిత్తు" జ్ఞానస్వరూపుడను. అనగా సచ్చిదానంద స్వరూపుడగు బ్రహ్మమును అని ఇతర సంకల్పములన్ని విడిచి నిర్మల చిత్తముతో నుండువాడు బ్రహ్మవేత్త. అట్టివాని మనస్సు కట్టెనిప్పు వంటిది, కట్టెయందలి నిప్పు ఆకట్టెను తగులబెట్టి తానుకూడ ఎట్లు నశించునో అప్రకారముగా స్వరూపజ్ఞానము కలిగిన వానియొక్క మనస్సుకూడ తనయందే తాను నశించును. సింహమును జూచిన యేనుగులు తమచేష్టలు మాని కదలక మెదలక నిలిచిపోవునో అట్లే పరబ్రహ్మమునుగన్న బ్రహ్మవేత్త మనస్సును, ఇంద్రియములును తమ తమ సంకల్పాది వ్యాపారములను మాని నిల్చిపోవును. మానసేంద్రియములు నిశ్చలమై యడగినపుడు నేనచలుడనను జ్ఞానముండకూడదు. నీవు వాటినన్నిటిని గనుచుండు కూటస్థుడవు నీవా మనస్సునకుగాని, ఇంద్రియములకుగాని, యుండవు. "నతత్రచక్షుర్గచ్ఛతి నవాగ్ గచ్ఛతినోమనః" అని ఉపనిషత్తు చెప్పుచున్నది. నీవు అద్వితీయానంద స్వరూపుడవు. కాననిర్వికల్ప సమాధియందు బ్రహ్మజ్ఞానుభవము గలవారలకు మనస్సున్నదన్నను లేదన్నను బాధయుండదు. దేహేంద్రియాదులు నేనుగానని యెరింగిన చిత్తవృత్తినె బ్రహ్మమనిన బ్రహ్మానందమగును. చిత్తవృత్తి అంతటితో నిర్వికారతనొంది కట్టెవలె నిలిచిపోవును. అనగా బ్రహ్మనిష్టయందు చిత్తవృత్తి యుండదు. చిత్తము జడమగుటచే నుండినను బాదలేదు

ప్రత్యగాత్మ వృత్తిజ్ఞానముపొంది తన తేజస్సును బ్రహ్మ తేజస్సు నందైక్యము నొందించును. తానే బ్రహ్మమై ప్రకాశించును. ఎండలో దీపముంచిన ఆ దీపపు వెలుగు ఆ యెండలో ఏకమగును ప్రత్యేకముగా దీపపువెలుగు కన్పించదు. అట్లే ప్రత్యగాత్మ చైతన్యము పరమాత్మ చైతన్యమై వెలుగునపుడు చిత్తవృత్తి యుండనే యుండదని తాత్పర్యము. గాలిలేకున్న దీపము వెలుంగనట్లు నామమాత్రముగా మనస్సుండినను సంకల్ప వికల్ప రూపముగా పరిణమించదు అప్పుడా మనస్సుండియు లాభములేదు. కాన సమాధియందు మనస్సు లేనేలేదు. ఇదియే అమనస్కము. పాలుకాచి తోడుపెట్టిన పెరుగగును. దానిని చిలికిన వెన్నవచ్చును. ఆవెన్న మనమెంత ప్రయత్నించినను మజ్జిగలో కలుపజాలముగదా! అది కలియదు. అట్లే యోగి సంసారరూపమైన ప్రపంచమును విచారించి తరచి తరచి జీవుడనియును, బ్రహ్మమనియును పదార్థద్వయములులేవు. సర్వము బ్రహ్మమేయని తెలిసికొని తానే యా బ్రహ్మమై వెలుంగును" అట్టి బ్రహ్మజ్ఞాని ప్రపంచము నందున్నను దాని వికారము లేమాత్రము అతనినంటవు.

శ్లో॥ య ఏవం వేత్తి పురుషం ప్రకృతించ గుణైస్సహ।
సర్వథా వర్తమానోఽపి నసభూయోఽభిజాయతే॥ (గీత13-24)

ఏజీవుడిట్లు పురుషుని గుణసహితమగు ప్రకృతిని ఎరుంగునో అతడెట్లువర్తించినను తిరిగిజన్మించడు. సూర్యుడేలోకమందు ఎన్ని విధములైన పదార్థములున్నవో వాటనన్నిటినుండి రసమును కిరణములచే గ్రహించుచున్నాడు. అయినను యా రసములందలి గుణదోషములు సూర్యుని పొందుటలేదు. అట్లే శబ్దాది విషయముల పొందుచున్నను పరిశుద్ధమనస్కుడగు బ్రహ్మజ్ఞానికి వాటి గుణదోషములు అంటవు. మట్టిలో తిరుగు కుమ్మరి పురుగునకు ఆ మట్టి యంటనట్లే బ్రహ్మజ్ఞానికి గుణ వికారము లంటవు.

శ్లో॥ ప్రకాశంచ ప్రవృత్తించ మోహమేవచ పాండవ
నద్వేష్టి సంప్రవృత్తాని ననివృత్తాని కాంక్షతి॥ (గీత 14_22)

సత్వగుణ కార్యమగు ప్రకాశముగాని, రజోగుణ కార్యమగు కర్మ ప్రవృత్తిగాని, తమోగుణ కార్యమగు మనోమోహముగాని, వ్యవహారమునందు పైకిలేచినపుడు దానిని ద్వేషింపడు, మరిలోనికి అణగినపుడు దానిని కాంక్షించడు. ఆత్మసాక్షాత్కారమనుమాట అసందర్భమైన మాట ఎట్లన ఒకడు తాను అనాత్మనని, తనలో రెండాత్మలున్నవని (నిద్రలోని ఉనికి, జాగ్రత్తులోని ఉనికి) ఒకటి రెండోదాన్ని తెలిసికోవాలని భావింపను. దేహంతో ఏకత్వం పొందినపుడే యీప్రశ్న కలుగుతుంది. గాఢనిద్రలో యీప్రశ్న లేదు. కాని ఉన్నామనునది నిర్వివాదము. ఇప్పుడు దేహమునేతాననుకొని వస్తువులను జూచునట్లు ఆత్మను చూడాలని తలస్తూ యున్నాడు. "ఇంద్రియములు తెలిసికొనుటకు ఉపకరించే పరికరాలు మాత్రమే తెలిసికొనేవాడవు నీవు."

"ఎరుక మరపుల నెరిగెడు యెరుక నేను,
విధి నిషేధంబుల గాంచు విభుడ నేను,
ఐక్యముల నెల్ల దర్శించు తత్త్వమే నేను,
నేను నేనని వివరించు నేత నేను (సీ॥ ఆంజ)

"నేను" అనుచెప్పు వస్తువేదో ఆవస్తువే నేనని యెరుంగుము ఆత్మసాక్షాత్కారమనుట అనాత్మనిరసనచేసి నిషేదావధిని యున్నదే ఆత్మయని గుర్తించుటయే. ఇది ప్రతివారి సహజస్థితి, ఈ అభ్యాసము ద్వివిధము. ఆత్మసాక్షాత్కారోపయోగమగు చిత్తైకాగ్రము 2) బాహ్యవస్తు నివృత్తి రూపమగు చిత్తనిరోధము. ఈరెండింటికి కడు భేదముగలదు. సర్వవస్తు గ్రహణమగు చుండగా నద్దానియందు బ్రహ్మభావనను నిల్పుట చిత్తైకాగ్ర్య ఫలము. సమస్త పదార్థముల నుంచి మనస్సు నియమనముచేయుట చిత్తనిరోధము. మనస్సును విషయములవైపుకు పోకుండ చిత్తమును, ఇంద్రియములనుగూడ

ప్రయత్నపూర్వకంగా నరికట్టుట రాజయోగ మార్గము. విద్వాంసులనుగూడ నాకర్షించునంత బలవంతమగు ఇంద్రియగ్రామము నరికట్టుట బహుళ ప్రయాస సాధ్యము నిరోధము తొలగిన వెంటనే, ఇంద్రియములు తిరిగి సహజమగు విషయముల వైపుకు బరుగులిడును. కాన విషయములు మిధ్యామాత్రములు, మనస్సు బ్రహ్మమునకంటె వ్యతిరిక్తముగాదని ధృడమగు జ్ఞానము కుదిరినపుడు మనస్సునకు ప్రవృత్తి కారణము లేకుండుటవలన నచంచలమయి విషయస్పర్శ నొందకుండుటకు ఇది రెండవ మార్గము. ఇదియే జ్ఞానయోగ మార్గము. దీనినే పెద్దలు పశువును కర్రతో కొట్టి వశము చేసుకొనుట వంటిది. రాజయోగ మార్గము ఆ పశువునే పచ్చిగడ్డి చూపి మంచిగా మచ్చిక చేసుకోవటం జ్ఞానయోగ మార్గమందురు. ఇట్టి అస్పర్శయోగ ముత్తమాధికారులకు విషయము, మంద మధ్యమాధికారులు మనస్సాత్మ వ్యతిరిక్తమని తలంచి మనోనిరోధముచే అభయము పొందగలరు. మోక్షమని చెప్పబడు నక్షయశాంతి వీరలకు మనోనిరోధాధీన మగును. మనోనిరోద మున్నంత కాల ముండును. మనస్సు బ్రహ్మమను ధృఢ విశ్వాసము గలవారికి మనోనిరోధము లేకనే శాంతి యబ్బును. ఈ శాంతి నిత్యము. "శాంతము లేక సౌఖ్యము" లేదని త్యాగరాజ మహాత్ముడుకూడ తన కృతులలో వేనోళ్ళను ఘోషించెను.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

16 జీవన్ముక్తులు

మనస్సే సర్వసంసారమునకు కారణమగుటచే మనోగతములగు వాసనలే సర్వప్రపంచమునకు కారణములు. బ్రహ్మ మనస్సులకు భేదములేదు. కావున యీ మనస్సుకూడ నశించుటగాని, యెందైన లీనమగుటగాని, యెచ్చొటికైన బోవుటకుగాని వీలులేదు, ఇకనేమనిన ఈమనస్సు అసత్యముగా వున్నదాని వికారములతో బ్రహ్మమునకు సంబధములేదు. అని మాత్రమే తెలిసికొనవలెను.

అజ్ఞానమువలన జనించిన భ్రాంతి, జ్ఞానముచే నశించును. కాన పై జెప్పిన విధముగా తెలిసికొనినతోడనే బ్రహ్మముయొక్క యదార్థ స్వరూపము కానవగును. ఆమనస్సు త్రికాలములందు శూన్యమైనదియే యగును. ఈవిధముగా జ్ఞానబలముచే సంసారమను ముడి నిత్రెంచి వేయుము. ఇట్లు త్రెంచివేసి. ఆబ్రహ్మమునకంటె వాస్తవస్థితిలో భిన్నమైనదేదియు లేదనియు, సర్వవస్తువులయందున ఏకరూపముగానుండు జ్ఞానమేస్వరూపముగా గలిగినట్టియు, ఉనికియే ఆకారముగా గలిగినట్టియు, ప్రత్యగాత్మకంటె వేరుగానట్టియు, ఆ పరబ్రహ్మమునందే సర్వకాలములయందు గ్రీడింపుము. ప్రపంచాధిష్టానమైన ప్రత్యగాత్మ రూపుడై యున్న పరబ్రహ్మము నెరిఁగినచో భ్రాంతి దశయందు గానవచ్చిన స్థూలసూక్ష్మాది ప్రపంచమంతయును పరబ్రహ్మమే యగును. అధిష్టానముకంటె నతిరిక్తముగా నొక్కటియు గానరాదు. మరియొక విశేషము వాస్తవస్థితిలో బ్రహ్మమునకంటె అన్యుడగు ద్రష్టలేడు. గాన ప్రపంచము నారోపించినను, అధిష్టానాభిన్నముగా నవలోకించినను, బ్రహ్మమే యాకార్యముల నాచరించుచున్నాడు. అజ్ఞానమునకుగూడ ఆబ్రహ్మమే యాశ్రయము. సర్వప్రపంచమును బ్రహ్మభిన్నమై బ్రహ్మమునే యాశ్రయించియుండ తదంతర్గతమగు నజ్ఞానము మాత్రమెందు బోవును? ఇట్లైనను ప్రపంచమువలెనే యా యజ్ఞానముకూడ త్రికాలములందున సత్యమేగాని, బ్రహ్మమునకే వికారములు లేవు భేద దృష్టి యున్నపుడు సర్వవ్యవహారములందు ప్రవర్తించునుగాని, పరమార్థము నెరింగినపిదప నేదియు గానరాదు.

మరియు పరమ ప్రమాణభూతమగు శ్రుతిగూడ "సదేవేదగ్ం సర్వం" (ఇదం + తు + సర్వం = ఈకనబడునదంతయు, సత్ + ఏవ) బ్రహ్మమేయని చెప్పుచున్నది. మరియు " విద్ధీదం సర్వం బ్రహ్మసర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ, బ్రహ్మైవేదం విశ్వమిదం వరిష్ఠం" అను మొదలగు అనేక శ్రుతులుకూడ జగద్బ్రహ్మ భేదమునే నిరూ

పించుచున్నవి. మహాత్ములునట్లే యనుభవించుచున్నారు. బ్రహ్మ జ్ఞానులగు సత్పురుషులదృష్టికి బ్రహ్మభిన్నమగు పదార్థమెచ్చటను గానవచ్చుటలేదు. శ్రుతియందు జూపబడిన సిద్ధాంతము ననుభవించువారే జ్ఞానులు, అజ్ఞానులకు ప్రపంచమెంత సత్యముగా గానవచ్చినను ఎంత బ్రహ్మభిన్నముగా గానవచ్చినను అది యదార్థము గాదు. ప్రమాణ భూతముకాదు. కాన శ్రుతి, యుక్తియు, విద్వదనుభవమును ఏకవిధముగా జగద్బ్రహ్మ భేదమును చెప్పుచున్నవి. ఈ కారణమువలన చేతనా చేతనాత్మకమగు ప్రపంచమంతయును పరబ్రహ్మమేయని నిశ్చయించి భ్రాంతిచే గానవచ్చుభేదము మనస్సుచే కల్పించబడినదేగాని యధార్థముగాదని యాభేదభ్రాంతిని ధ్వంసముచేసికొనుము. ఇట్లుస్వస్వరూపజ్ఞానముకలిగి,సర్వకాలములందు బ్రహ్మానందము ననుభవించుచుండుము. ఇదియేజీవన్ముక్తస్థితి.ఈ మోక్షసుఖమునకై క్రొత్త ప్రయత్నమేమియు జేయనక్కరలేదు. సర్వమునజ్ఞానకార్యమేగాన ఆత్మకుత్రికాలములందు బంధములేదు.

కావున నామోక్షరూగమగు ఆనందము ఆత్మకు స్వభావ సిద్ధము. శాశ్వతము. ఎప్పటికిని విభాగము జెందునట్టిదిగాదు. ఏ పురుషుడు చిత్తనిగ్రహము గలిగి "భేదములు లేక సత్యజ్ఞానానంద రూపమై యున్న బ్రహ్మమే నేను" అని నిశ్చయించుకొని, తనలో తాననుభవించు చుండునో, అట్టి మహాత్ముడు బ్రహ్మమయుడై సర్వసంకల్పములను విడిచి యుండును. ఇట్టి ముముక్షువునకు మోక్షము స్వతస్సిద్ధమై శాశ్వతమై యుండును. కాన వివేకియైన పురుషుడు శాస్త్రయుక్తి గురూపదేశ స్వానుభవములచే జనించిన జ్ఞాననేత్రముతో జక్కగ విమర్శించెనేని దేహాత్మాభిమానమును సంపూర్ణముగా వదలును. ఇట్టి మహాత్మునకు సర్వోత్కృష్టంబును జ్ఞానమాత్రమే స్వరూపముగా గలదియునగు బ్రహ్మముతో నైక్యము గలుగును. ఈవిధముగా స్వతసిద్ధమగు నైక్యముజెంది అనగా దేహమే ఆత్మయను భ్రాంతివదలి నేనెప్పటికిని బ్రహ్మమే యై

యున్నాను అను జ్ఞానమునుపొంది బ్రహ్మాత్మభావన గలిగియుం దురో అట్టివారు జీవన్ముక్తు లనఖడుదురు.

ఏ పురుషుడు మనోవృత్తితో సంబంధపడక, అనగా మనో వత్తివలన గలుగు వికారములు తనవిగా భావింపక, ఈ మనస్సు అహంకారముతోగలసి ప్రవర్తించును. దానికిని నాకును సంబంధం లేదు. "మనమేపని జేసిననది, మనమేజేసి తిమటంచు మదిదోచు సనాతనమై, ద్యోతనమై, చేతనమై తగు మనకు గల్పితంబిది యనఖా" తా॥ త్రిగుణాత్మకమగు మనస్సుజేయుకార్యములన్నియు మనము జేయుచున్నామనుట యసత్యము. బ్రహ్మము సదాయుం డునది సదాప్రకాశించునది. మరియు చిత్స్వరూపమయినది అట్టి పరమాత్మ నిష్క్రియమనియు జెప్పియుండుట బట్టియు, మనమే యాపరమాత్మ యగుటంబట్టియు, మనస్సుజేయు కార్యములు మనయందారోపించుట కజ్ఞానమే కారణమని యెరుంగుము. అయి నను ఇదికూడ నాయందే కల్పించబడినది గాన ఇదియు నేనేయని నిశ్చయించుకొని ఏకరూపముతో ఎవ్వరు ప్రకాశించుచున్నారో అట్టి వారే జీవన్ముక్తులు.

మరియు భ్రాంతిలోనుండియే ప్రతిజీవుడు క్రమక్రమముగా ముక్తిని బొందవలయును గదా? అందు సకలభూతములను తన కంటె భిన్నముగా తలంచుచున్నను, వివేకదృష్టిచే వానినన్నింటి నాత్మగానే అనగా ఆత్మయందారోపింపబడినవిగానే తలంచుట మొదటిమెట్టు. ఈకారణమువలన ఆత్మయందు సర్వభూతములు గలవని తలంచుట అనగా సర్వభూతములకు ఆత్మయే ఆధార మగుటచే సర్వభూతములును ఆత్మయందే యున్నవి అని తలం చుట రెండివమెట్టు. ఈరెండు మెట్లుగడచి ఆరోపితమునకు నదిష్ఠా నమునకు భేదములేదు. కావున సర్వము నాత్మయే. ఆత్మకంటె భిన్నమైనదేదియులేదు. అనిఎరింగి సర్వమయుడై ఏమహాత్ములు నిలిచి యుందురో అట్టివారే జీవన్ముక్తులు.

"యత్ర చిత్తం తత్ర విశ్వం స్వయమేవ ప్రతీయతే।
యత్ర చిత్తం నాస్తి తత్ర నాస్తి కించి జ్జగత్కథా"॥

బుద్ధి ఎచ్చటయుండునో అచ్చట ప్రపంచముండును. బుద్ధి ఎచ్చట లేదో అచ్చట ప్రపంచములేదు. మరియు "వాసుదేవ స్సర్వమిదం; సర్వం విష్ణుమయం జగత్; బ్రహ్మమాత్ర మిదం సర్వం బ్రహ్మైవ సకలం జగత్ భూతాని విష్ణుః" అను మొదలగు స్మృతులు నూర్లకొలది వేలకొలది పైసిద్ధాంతమునే ధృఢముచేయు చున్నవి. ప్రపంచముకంటె బ్రహ్మముగాని. బ్రహ్మముకంటె ప్రపంచముగాని వేరుగాదు. జ్ఞానియగు వానికి అనగా సర్వమును విమర్శించగలవానికి యీ ప్రపంచము బ్రహ్మముగా దోచును. అట్లు విమర్శింపనేరని వానికి ఆబ్రహ్మమే ప్రపంచముగా దోచును. మణీ స్వరూపము నెరుంగనివానికి ఆ మణియే రాయిగా దోచుటయు, దాని నెరింగినవానికి అట్లు తోచక రత్నముగానే తోచుటయు సహజమేకదా? అనుభవించువాడు అనుభవము అనుభవించు బడునది అను భేదములన్నియు నాబ్రహ్మముకంటె భిన్నముగ గానరావు. వాస్తవస్థితిలో అంతయు మనోవికార రూపమేగదా? నాకును భూతములకును భేదము లేకపోవుటచే నేను వేరు భూతములు వేరు, అనియు నాయందు భూతములుగాని, నేను భూతములయందు గాని యున్నామని వ్యవహరించుటకు వీలులేదు. అని గీతాచార్యుడు కృష్ణుడుకూఢ దానినే ధృఢపరచుచున్నారు. సర్వాలు జ్ఞానరూపులే యగుటచే బ్రహమునకును. ఆత్మకును భేదములేదు. కావున నేనే బ్రహ్మమునని నిశ్చయించుకొనుము. పిదప ఆత్మవేరు, ఈ ప్రపంచమువేరు. దానికి ఆత్మసాక్షి ప్రపంచము సాక్ష్యము. అను భేదాభిప్రాయమునుగూడ వదలి జ్ఞానమునందే యారోపింపబడిన దగుటచే నీప్రపంచముగూడ బ్రహ్మమునకంటె భిన్నముకాదు. కానబ్రహ్మము సర్వమయుడు అను అభిప్రాయమును ధృఢపరచుకొనుము. పిమ్మట ఇది ఆత్మయను భేదమును సహితము వదిలి "ఏకమేవా

ద్వితీయం బ్రహ్మ” ఈ పరబ్రహ్మమొక్కండే త్రికాలములందు రెండవ పదార్థము బొత్తుగలేదు. అను అభిప్రాయమును నిష్కర్ష చేసుకొనుము.

బియ్యముతో సంబంధము గలిగినతోడనే టెంకాయ చెట్టు లేక టెంకాయ సంపూర్ణముగా నశించునట్లు, నీరుతగులగానే తేనియ నిరర్థకమై చెడునట్లును, వేదాంత వాక్యశ్రవణమువలన గలిగిన యభేదజ్ఞానము కర్మానుష్ఠానముచే సంపూర్ణముగా ధ్వంసమగును. ఆ కర్మాచరణము వానికి గీడును కలిగించునేగాని ఇంచుకైనను మేలును గలిగించదు. జీవబ్రహ్మలకుగల సహజాభేదమును ఎరుంగుటయే ఫలమని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇట్టిఫలమును కలుగజేయని దగుటచే కామ్యకర్మము ముముక్షువునకు పనికిరాదు. ఈజీవబ్రహ్మ భేదమునకు ఏ సాధకుడు ప్రయత్నించుచున్నాడో వానికి తను తానే యెరుంగబడవలయును. ఇట్టిశ్రద్ధగల సాధకునకు నాయాత్మ స్వయముగనే స్వస్వరూపమున ప్రకటనమగును. ఇదియే ఈశ్వర ప్రసాదమనబడును ఏ మహాత్ముడు ప్రేమయను పాశముచే సర్వ జీవులను కట్టి మోహింప జేయుచున్నాడో, అట్టి అజ్ఞానమను పర బ్రహ్మమునకు నమస్కారము. పరబ్రహ్మభిన్నమగు పదార్థమేది యు లేకపోవుటచే అజ్ఞానముకూడ బ్రహ్మమే యగుటలో విరోధము లేదు. జీవజడరూప ప్రపంచమునకును బ్రహ్మమునకును అభేదము బాగుగా గుర్తించి నిశ్చయించి తనయందు దాను స్వస్వరూపానం దానుభవము నొసర్చు మహాత్ములకు స్వర్గమేల ? సత్యలోకమే మిటికి? వైకుంఠ మెందులకు కైలాసముతో బనియేమి? ఏ ఏ పదా ర్థము స్వస్వభావముతో గానవచ్చునో అదిఅంతయు అనగా ఆయా స్వభావములతో ఆయాపదార్థరూపములతోగూడ పరమశివుడే ప్రకా శించుచున్నాడు. కానియంతకంటె భిన్నమైనదేదియులేదు.అని తెలిసి కొనుటయే “తత్త్వజ్ఞానము” తత్త్వజ్ఞానికి శాస్త్రముయొక్క విధి నిషేద ములులేవు,దేహమేనేననెడిఅజ్ఞానమువల్లగలిగినభ్రాంతి ఆత్మజ్ఞానంచే

నివృత్తియైనపుడు ఆత్మకర్తృయనెడి బుద్ధి కలుగదు. ఈ కార్యమ వశ్యము చేయదగిన దనెడు శాస్త్రకృతమగు విధి "యనుజ్ఞ" యనబడును. ఈ కార్యము చేయుటకు యోగ్యము కాదనెడి శాస్త్ర కృతనిషేధము "పరిహార" మనబడును. ఈ యనుజ్ఞా పరిహార రూపమగు విధినిషేధములు తత్త్వ జ్ఞానియందు ప్రవర్తింపవు. పాలనుకాచి తోడుపేయగా వచ్చిన పెరుగును చిలికినట్లైయిన వెన్న వచ్చును. ఆవెన్న తిరిగి మజ్జిగలో కలియనట్లు జీవేశ్వరజగత్తులు మిథ్యయని ధృడముగా నెరింగిన పిమ్మట ఈ ప్రపంచమున ఏవిధ ముగా ప్రవర్తించినను ప్రపంచ వికారములు బ్రహ్మవేత్త నెంత మాత్రంముపుడ. ఇట్టిజీవన్ముక్తులైనట్టి మహాత్ములు "బ్రహ్మవిదుడు, బ్రహ్మవిద్వరుడు, బ్రహ్మవిద్వరీయుడు, బ్రహ్మవిద్వరిష్ఠుడు" అని నాలుగు విధములుగా నుందురు. ఇందు బ్రహ్మవిదునకు తత్త్వ సాక్షాత్కారముకలిగి యుండును. గాని వాసనాక్షయము, మనోనాశ ములు గలిగియుండవు. బ్రహ్మవిద్వరునకు తత్త్వజ్ఞాన వాసనాక్ష యము కలిగియుండును. గాని మనోనాశము గలుగదు. బ్రహ్మ విద్వరీయ బ్రహ్మవిద్వరిష్ఠులకు మాత్రము తత్త్వజ్ఞాన, వాసనాక్షయ, మనోనాశములు మూడును కలిగియుండును. ఇందుబ్రహ్మవిదుడు దేహాభిమానమును బొందడు. చేయుకర్మలకు కర్తనని తలంపక వాటిఫలములను గోరడు లోకసంగ్రహార్థము విహితకర్మలు చేయు చుండును. సంతోష విచారములనుండి విడివడి లభ్యమైన దానితో తృప్తిచెంది యుండును. బ్రహ్మవిద్వరుడు సర్వకర్మలను వదలి సర్వమును బ్రహ్మముగా జూచుచుండును. సుఖదుఃఖములను సమ ముగా జూచుచు మనోవికారములను బొందక నిరంతరము బ్రహ్మ మయుడై, నిశ్చలత్వమున నుండును. ఇతడే గుణములకు లోబడవి గుణాతీతుడగుచు బ్రహ్మవిద్వరుడన బడుచున్నాడు. వైరాగ్య బోధోపరతులు మూడింటిలో "బోధ" రూపమగు బ్రహ్మజ్ఞానము బ్రహ్మవిదునకు, బ్రహ్మవిద్వరునకు ధృడముగా నుండును. బ్రహ్మ

విద్వరునకు బోధతోపాటు ధృడ వైరాగ్యముకూడ నుండును. బ్రహ్మవిద్వరీయుడు నిరంతరము బ్రహ్మసాక్షాత్కార రూపమగు నద్వైత భావనారూప సమాధి యందుండును. భక్తులిచ్చిన సాత్వికాహారమును సూక్ష్మముగా గ్రహించి మరల భావనారూప సమాధి యందుండును. వాసనాక్షయ మైనందున ఇతని అంతఃకరణ వృత్తులు ఎప్పుడును స్వయముగ బయటికి రానేరవు. ఇతడు వైరాగ్యబోధోలు రెండునుగల వాడగుటచే నితనికి "తత్త్వసాక్షాత్కారము, వాసనాక్షయము" అనునివి రెండునుండును. బ్రహ్మవిద్వరిష్టుడు నిరంతరము బ్రహ్మస్వరూపమగు నద్వైత స్వరూప స్థితి సమాధి యందుండును ఇతడు సమాధినుండి స్వయముగా మేల్కొనడు. ఇతరులచేత మేల్కొల్పబడడు. వైరాగ్య బోధోపరతులు మూడును సంపూర్ణముగా నుంటుటచే ఇతనికి తత్త్వసాక్షాత్కారము, వాసనాక్షయ మనోనాశములు మూడును గలిగియుండును. బ్రహ్మవిదునకు తత్త్వజ్ఞానమువల్ల జీవన్ముక్తి కలిగినను వాసనాక్షయ మనోనాశములు గలుగకపోవుటచే జీవన్ముక్తి విలక్షణ సుఖము లభింపనేరదు. బ్రహ్మవిద్వరునకు మలిన వాసనాక్షయ మగుటచేతను బ్రహ్మవిద్వరీయునకు సర్వవాసనాక్షయమగుటచేతను బ్రహ్మవిద్వరిష్టునకు వాసనాక్షయ మనోనాశములు గలుగుటచేతను జీవన్ముక్తి విలక్షణసుఖము ననుభవించుచున్నారు. ఈ బ్రహ్మవేత్తలకు గలిగెడు జీవన్ముక్తి యొక్కటియే యగును. వాటియందే భేదములేదు గాని జీవన్ముక్తి విలక్షణసుఖమునందు మాత్రము భేదముగలదు.

ఓం తత్ సత్.

17. మోక్ష ప్రతిబంధకములు

సద్గురువులవద్ద వేదాంత శ్రవణము చేసినను, సంశయ అసంభావనా విపర్యయ భావములు, ఆవరణ, విక్షేపములు గల వారికి అఖండ బ్రహ్మకారవృత్తి కలుగదు. కాన అవి నశించువరకు

వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణమనననిది ధ్యాసనములు చేయుచుండవలెను. సంశయ మనగా శ్రుతులయొక్క నానావిధత్వములవలన కలిగెడి సంశయములు. ఈ సంశయము వేదాంతార్థ శ్రవణమువల్ల గల్గిన జ్ఞానదార్ఢ్యముచేత నివర్తించును. అసంభావన యనగా అఖండైక రసమగు అద్వితీయ బ్రహ్మస్వరూపము లౌకికముకాదని బావించుట ఇది వేదాంతార్థ మననముచేత అసంభావన యనెడి అదార్ఢ్య హేతువుని వర్తించును. విపరీతభావన యనగా కర్తృత్వాది అభిమానము గలుగుట. దేహాత్మత్వ, జగత్సత్యత్వ బుద్ధియే విపరీత భావన. చిత్తైకాగ్ర్యమువలన విపరీతభావన పోవును. ఆవరణమనగా స్వయంప్రకాశ మానమగు బ్రహ్మ స్వరూపమును లేని దానినిగా తలంచుట. విక్షేపమనగా దృష్టి బ్రహ్మవైపునకు బోవుటమాని, ప్రపంచాభిమానము గలిగియుండుట. ఈ సంశయ, అసంభావనా విపరీతభావనలు, నశించి ఆవరణ విక్షేపములు తొలగినను, భూత భవిష్యద్వర్తమాన ప్రతిబంధకములున్నచో ఆత్మసాక్షాత్కార జ్ఞానముదయింపదు. ఈ త్రివిధ ప్రతిబంధకము ఉన్నవారు, శ్రవణ మనననిది ధ్యాసనము లొనర్చినను, తత్త్వమస్యాదిమహావాక్యముల శ్రవణము చేసినను, బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగదు. బ్రహ్మసాక్షాత్కార జ్ఞానము కలుగుటకు విరోధియైన వాసనా విశేషము ప్రస్తుత ప్రతిబంధకమనబడును ఇట్టి వాసనారూప ప్రతిబంధంము లేనివారికి, మహావాక్య శ్రవణమువల్ల సంశయ విపర్యయాదులు తొలగి బ్రహ్మసాక్షాత్కార జ్ఞానము కలుగచున్నది. ప్రస్తుతప్రతిబంధకము ఉన్నవారికి యీజన్మమున బ్రహ్మసాక్షాత్కార జ్ఞానము గలుగ నేరదు. వామదేవాదులకువలె. వారికి ప్రతిబంధ నివృత్తియైన పిదప జన్మాంతరమునందు మాత్రమే బ్రహ్మసాక్షాత్కార జ్ఞానము కలుగు చున్నది. బహుజనులీయాత్మను గూర్చి శ్రవణము చేయుటలేదు. శ్రవణము చేసినవారిలోకూడ, పెక్కుమంది ఏదేని యొక ప్రతిబంధకమువలన బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును బొందజాలకున్నారని శ్రుతి

కూడ చెప్పుచున్నది.

"శ్రు॥ శ్రవణాయాపి బహుభిర్యో నలభ్యం॥
శృణ్వంతోపి బహవోయం నవిద్యుః॥

భూత ప్రతిబంధకము, మానవుడు పూర్వమనుభవించిన ప్రియ విషయములయొక్క ధృఢసంస్కారము భూతప్రతిబంధక మనబడును. వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణ సమయమున, పూర్వవిషయ సంస్కారము లద్భుద్ధమై మరల మరల పూర్వవిషయ స్మృతియే కలుగుచుండును. ఆ భూతప్రతిబంధకమునకు కారణమగు, విష యోపహ్నిత బ్రహ్మచింతనము చేత నాప్రతిబంధము నివృత్తియగు చున్నది. అట్లు చింతించుటచేత, ఉపాధిభ్రాంతి నివృత్తియై యుప హిత చైతన్యస్థితి కుదురును. అప్పుడతడు మహావాక్య బోధవలన, ఆత్మజ్ఞానము కలవాడై మోక్షమును బొందును.

భావి ప్రతిబంధకము :- ఇది ప్రారబ్ధకర్మ శేషమనియు' బ్రహ్మలోకేచ్ఛయనియు రెండు విధములు. ఈ రెండింటిలో యే ప్రతిబంధకమున్నను, వేదాంతవాక్యములను శ్రవణచేసినను, ఆత్మ జ్ఞానము కలుగదు. ఇందు ప్రారబ్ధకర్మము, ఫలాభిసంధి కృత ప్రారబ్ధమనియు, కేవలమగు ప్రారబ్ధమనియు రెండు విధములు. స్వర్గాది ఫలములనుగోరి చేయబడు కర్మములు, ఫలాభిసంధికృత ప్రారబ్ధకర్మము లనబడును. ఈకర్మములు, వానిఫలముల ననుభ వించుటచేత మాత్రమే నాశమొందుచున్నవి. మరియే యితరమైన యుపాయముచేతను వినాశమొందుటలేదు. ఇవియుండిన ముము క్షువు శ్రవణాదు లొనర్చినను, బ్రహ్మసాక్షాత్కార జ్ఞానముపొందుట లేదు. జ్ఞానసామగ్రులన్నింటిలో నిచ్ఛాఘటితమగు సామగ్రి బల మైనదగును. రెండువస్తువుల జ్ఞానసామగ్రులుండిన మానవునకు, యే వస్తువుయొక్క జ్ఞానేచ్ఛ కలుగుచున్నదో ఆ వస్తువ యొక్క జ్ఞానమే మొదటగలుగుచున్నది. రెండవవస్తువు జ్ఞానము కలుగదు. కాన ఫలేచ్ఛ సహితమగు ప్రారబ్ధకర్మము ప్రబలమైనది. అది వీర

నంతకాలము. ఎంత వేదాంతశ్రవణముచేసినను, బ్రహ్మసాక్షాత్కార జ్ఞానము కలుగదు. ఆకర్మఫలమనుభవించిన పిదపనే, ఆత్మజ్ఞానము కలుగుచున్నది. శ్రుతులయందుకూడ నిట్లున్నది.

"సయత్కామోభవతి, తత్క్రతుర్భవతి, యత్క్రతుర్భవతి,
తత్కర్మకురుతే, యత్కర్మకురుతే, తదభి సంపద్యతే"

అనగా ఎవడే యే ఫలములను గోరుచున్నాడో, వాడా యా ఫలముల కనుకూలమైన కర్మములను చేయవలయుననెడి సంకల్పముకలవాడగు చున్నాడు. అతడేయే కర్మములను చేయవలయునని సంకల్పించు చున్నాడో, ఆయా కర్మములన వశ్యము చేయుచున్నాడో, అతడే యే కర్మములులను చేయుచున్నాడు.

ఆ యా కర్మాను రూపమగు ఫలముల ననుభవించు చున్నాడని చెప్పబడెను. కాన ఫలాభి సంధికృతమగు ప్రారబ్ధకర్మము భావిప్రతిబంధకమని చెప్పబడినది. రెండవదియైన ఫలేచ్ఛా రహితమగు ప్రారబ్ధకర్మము, పుణ్యము, పాపముయను భేదముచే రెండు విధములు. పుణ్యరూప ప్రారబ్ధకర్మము, పాపనివృత్తి మూలమున నతనియొక్క తత్త్వజ్ఞానమునకు హేతువగుచున్నది. శ్రుతి—

జ్ఞానముత్పద్యతే పుంసాం, క్షయాత్పాపస్య కర్మణః
కషాయే కర్మభిః పక్వే. తతోజ్ఞానం ప్రవర్తతే॥

అనగా మోక్షాధికారులగు పురుషులకు,పాపకర్మలు నశించుటవల్లనే యాత్మజ్ఞానము కల్గుచున్నది. పుణ్యకర్మలచేత పాపకర్మలు నశించి, శుద్ధాంతఃకరణమందు ఆత్మజ్ఞానము కలుగుచున్నది. రెండవదియగు పాపకర్మ, అది ఫలాభిసంధి కృతమైనను, ఫలాభిసంధి కృతముగాక పోయినను, ఆత్మజ్ఞానమునకు ప్రతిబంధకమే యగుచున్నది. ఈ పాపకర్మరూప ప్రారబ్ధకర్మములు, ప్రబలమగు పుణ్యకర్మలచేత నశించి అంతఃకరణము శుద్ధసత్త్వమై శ్రవణార్హతను గలిగించి, ఆత్మజ్ఞాన ప్రతిబంధకమును తొలగించును. భావి ప్రతిబంధకములున్నంతవరకు ఆత్మజ్ఞానము కలుగనేరదు. కాన ప్రారబ్ధశేషమత్యంత మనుభవించి తీరవలయును. ఈభావి ప్రతిబంధక మింత

కాలమునకు నివృత్తియగునని నియమములేదు కొందరికి రెండు మూడుజన్మలు కలిగించుచున్నది. బ్రహ్మలోకేచ్ఛగలవాడా యిచ్ఛ నడంచి శ్రవణాదులు చేసినను, అతనికి ఆత్మజ్ఞానము కలుగదు. కలుగకపోయినను అతని శ్రవణప్రాబల్యమువలన, మరణానంతరం బ్రహ్మలోకమునకుపోయి, అచ్చట నిర్గుణబ్రహ్మముయొక్క సాక్షాత్కారమును బొందుచున్నాడు అని శ్రుతిస్మృతులుకూడ చెప్పుచున్నవి.

శ్రు॥ వేదాంత విజ్ఞాన సునిశ్చితార్థాః సన్యాసయోగాద్యతయ శుద్ధ సత్వాః।
తేబ్రహ్మలోకేషు పరాంతకాలే, పరామృతాత్పరి ముచ్యంతి సర్వే॥
స్మృతి : "నహికల్యాణకృత్కశ్చి ద్ధుర్గతింతాత గచ్ఛతి".

వర్తమాన ప్రతిబంధకము :- ఈ వర్తమాన ప్రతిబంధకము లనుగూర్చి విధ్యారణ్యస్వాములు యీ విధముగా చెప్పిరి.

శ్లో॥ ప్రతిబందో వర్తమానో, విషయాసక్తి లక్షణః
ప్రజ్ఞామాంద్యం కుతర్కశ్చ విపర్యయ దురాగ్రహః

అనగా విషయాసక్తి ప్రజ్ఞామాంద్యము, కుతర్కము. విపర్య దురాగ్రహము అను నీ నాల్గును వర్తమాన ప్రతిబంధకము లనబడును. బబస్పర్శరూప రస|గంధాది విషయములందుగల యను రాగము విషయాసక్తి యనబడును. గురువులవద్ద శ్రవణముచేసిన వేదాంతవిషయముల యర్థమును గ్రహించుట యందును, గ్రహించినదానిని ధారణచేయుట యందును, కుశలత్వము లేకపోవుట బుద్ధిమాంద్య మనబడును. శ్రుతికి వ్యతిరేకముగా తర్కించుటకు తర్కమనబడును. దానికే శునక తర్కమని మరియొక పేరుకూడ కలదు. కుక్కలు విస్తరియందున్న యన్నమును తినుటకు ప్రయత్నించి, చివరకు జయాపజయముల కొరకు పోరాడి కరచుకొని యన్నమును నేలపాలు చేయుచున్నవి. అట్లే శ్రుతిని విడిచి బుద్ధి కుశలతో తర్కము చేయువారు తత్వనిర్ణయము కొరకు వాదము

ప్రారంభించి, కొంత చర్చ జరిగిన తర్వాత దానినిమరచి, జయాప జయములకొరకు పోట్లాడెదరు. కర్తృత్వ భోక్తృత్వములు లేని యాత్మయందు అవి కలవనెడి దురభిమానము, విపర్యయ దురాగ్రహములుదురు. ఈనాలుగు ప్రతిబంధకములలో ఏ ఒకటియుండినను, వేదాంతశ్రవణము చేసినను, ఆత్మసాక్షాత్కార జ్ఞానము కలుగదు. ఇందు విషయాసక్తి రూపమగు ప్రతిబంధకము శమదమాదులచేత నివృత్తియగుచున్నది. మరల మరల వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణము చేయుటచేత, బుద్ధిమాంద్యరూపమగు ప్రతిబంధకము నివృత్తి యగుచున్నది. ఆ శ్రవణము చేసిన యర్థమును శాస్త్రోక్తమైన యుక్తులచే మననము చేసినచో, కుతర్కరూప ప్రతిబంధకము నివృత్తి యగుచున్నది. మననముచేత నిశ్చితమైన యాత్మ తత్త్వమును అవిచ్ఛిన్న తైలధారవలె ధ్యానము చేయుట యనెడి నిదిధ్యానముచేత, విపర్యయారూప దురాగ్రహమను ప్రతిబంధము నివృత్తియగు చున్నది.

శ్లో॥ "శమాద్యైః శ్రవణాద్యైర్వా, తత్రతత్రోచితైః క్షయం।
నీతేఽస్మిన్ప్రతి బంధేతు, స్వస్వబ్రహ్మత్వ మశ్నుతే॥

అనగా శ్రవణమనాదులచేతను, శమదమాదులచేతను వర్తమాన ప్రతి బంధకము. నశించిన తోడనే, నేను బ్రహ్మమునైతినని నెడి స్వస్వరూపత్వమును పొందుచున్నాడని చెప్పబడెను. ఈ పై ప్రతిబంధకము లన్నింటిన తొలగించుకొనిన జిజ్ఞాసువు వేదాంత మహావాక్యార్థ బోధవలన తప్పక ముక్తినొందును.

ఓం తత్ సత్.

18. జగత్తు - జీవుడు - ఈశ్వరుడు - పరమాత్మ

జగత్తు :- జనించి గతించునది జగత్తు. జడాత్మకము, చేతనాత్మకము.

జీవుడు :- శుద్ధచైతన్యము, మలినసత్వాంతఃకరణమునందలి ప్రతిబింబము, అంతఃకరణ.

ఈశ్వరుడు :- శుద్ధచైతన్యము, శుద్ధసత్వ మాయాప్రతి బింబము, ప్రకృతి.

పరమాత్మ లేక బ్రహ్మము :- స్వప్రకాశరూపమై ఆధ్యాత్మికాధి భౌకాధిదైవిక ప్రపంచమును, తన ప్రకాశమునందున్నట్లు తోపింప జేయుచున్నట్లున్న "చిత్రప్రకాశము".

జగత్తును గురించి విచారించినచో అది జడమనియు, వికార వంతమనియు, దృశ్యమనియు, మోహాత్మకమైనదనియు తెలియ గలము. జీవుని విచారించినచో జడ చేతనాత్మకమని, వికార నిర్వి కారమనియు, దృక్ దృశ్యముగా, కర్తృభోక్తృత్వరూపముగ గోచ రించును. ఈశ్వరునివిచారించినచో శ్రుతిస్మృతులద్వారా సర్వేశ్వర సర్వజ్ఞ సర్వశక్తిమత్వ, సర్వాంతర్యామిగా తెలియవచ్చుచున్నది. పరమాత్మను గురించి విచారించగా అఖండా, ద్వితీయ, చిన్మాత్ర స్వరూపునిగా "ఏకం ఏవా ద్వితీయం" అని శ్రుతి పలుకుచున్నది. ఇంత విచారణ ఎవరికి, ఎందుకు?

మానవుడు (జీవుడు) సుఖాభిలాషి- సుఖమనగా విషయోప లబ్ధివలన కలుగు సామాన్యకించిత్కాల చిత్తవిశ్రాంతి కాని మాన వుడు కోరునది నిత్యసుఖము. అందులకై యీజగత్తులో తనజీవిత కాలము సతతము విహరించి, తన్నిత్య సుఖప్రాప్తి లభింపని కార ణముచేత, దాని తత్త్వమెరుంగగోరు జిజ్ఞాసువునకు యీ విచారణ అవసరము. అది గురువులవద్ద ఉపనిషత్తుల విచారణద్వారా పొంద వలసియున్నది.

జీవునకు నేనేవరిని, ఎచ్చటనుండివచ్చి యిచ్చట యిట్లుండి ఎచ్చటికి పోనున్నాను. అను ప్రశ్న యుదయించగానే, అతనికి కరచరణాద్యవయవములతో కూడి తెలిసికొనువాడననియు, యీ జగత్తు నాచే తెలియబడినదనియు స్థూలముగా నిర్ణయించును. ఈజగత్తు నన్ను తెలిసికొనలేదు. నాచే తెలియబడి ఉన్నదైయు న్నది. సర్వకాల దేశఅవస్థలయందు, నిత్యమై యుండునదేదియో

అది సత్యవస్తువుగా వేద నిర్ణయము. ఈజగత్తును తెలిసికొను యీ జీవుడు. జాగ్రదవస్థనువీడి స్వప్నావస్థకు చేరుచున్నాడు. అప్పుడు యీదేహ సంబంధమేమియు తోచనివాడై. యీదేహసంబంధమగు భార్యాపుత్రాదులు, ధనధాన్యాదులు. గృహఆరామ క్షేత్రాదులు లేనివాడై. మరియొక ప్రపంచము. దానియందు సుఖ దుఃఖాను భవములు అనుభవించుచున్నాడు. కనుక యీదేహమునే నేనుగా నవి. నాయందిది తెలియబడినదని యూహించుట జీవునకు సులభ మేగదా! స్వప్నమునువీడి సుప్తిని (నిద్ర) బొందినపుడు, మెలకువలో అనగా జాగ్రత్తులోనున్న యీ స్థూలదేహముగాని. దానికి సంబంధించిన జగత్తుగాని, సుఖదుఃఖములుగాని, మనము భావించు ఈశ్వరాదిక దైవములుగాని, మరి స్వప్నములో సూక్ష్మరూపముగ నున్న నేనుగాని, దానికి సంబంధించిన సూక్ష్మ ప్రపంచముగాని తెలియబడక, ద్వైతము భాసించకయున్నది. మనకు ఏమియు తెలియుటలేదు. అజ్ఞానానుభవము కలుగుచున్నది. దానినే శాస్త్రీయముగ, జాగ్రత్తున విశ్వురుడని, స్వప్నమున తైజసుడని సుషుప్తియందు ప్రాజ్ఞుడని చెప్పబడుచున్నది.

సమష్టిగా వైశ్వానరుడు, హిరణగర్భుడు, అవ్యాకృతుడు లేక ఈశ్వరుడుగా చెప్పబడుచున్నది. ఈ సర్వము అవస్థాత్రయ మాత్రములై యున్నది. జాగ్రత్తునందు స్వప్నములేదు, స్వప్నం నందు జాగ్రత్తులేదు. యీరెండు సుషుప్తియందు లేవు. కనుక యీఅవస్థలు, యీ అవస్థాభిమానులు, వారికి సంబంధించిన జగత్తు యీజగత్తుకు సృష్టికర్త అను ఈశ్వరభావన ఒకప్పుడు తెలియబడ మరియొకప్పుడు తెలియబడనివై నా తెలివియందు తెలియబడు చున్నవి సర్వకాల దేశములయందు స్వప్రకాశముతో నుండునది సత్యవస్తువని తెలుపు వేదనిర్ణయము ప్రకారము పై తెలియబడిన వన్నియు సత్యవస్తువులు కావని నిర్ణయము చేయవచ్చును గదా? దృష్టనష్ట స్వభావములు కలిగియుండునని అనిర్వచనీయములని

చెప్పెదరు. ఏది అనిర్వచనీయమో అది మిథ్య. కనుక జీవభావము ఈశ్వరభావము మిథ్యగా తెలియబడుచున్నవి. ఈభావముల కధిష్టానమై యున్ననా "ఉనికి" తెలివి రూపమైయుండి. ఆ తెలివి యందివియన్నియు, మన వాసనానుసారముగ భాసించుచున్నవై యున్నవి. మన స్వరూపమును తెలియనివారమై (అవిద్య) అందు తెలియబడు యీసమస్తమునందు సత్యత్వభావనముంచి (భ్రాంతి) మన జీవితమును సాగించుచున్నాము. మిథ్యారూపమై, వికారవంతమైయున్న జగత్తునందు, సత్యత్వభావముంచి, సాగించు యీ జీవయాత్రలో ఈ జీవుడు ఆశించు నిత్యనిరతిశయానందమును పొందగలుగుట అసాధ్యము.

సత్యవస్తువును, వికారరహితమైనదని, అదియే మనస్వరూపమని పైవిధముగ గుర్తించి, దానియందె అనగా ఆ నిశ్చయమునందే నిష్ఠగలిగి, రాగద్వేష రహితుడవై జీవయాత్ర గడిపినచో, చిత్తశాంతిని బొంది, పరమగమ్యమగు పురుషార్థమును బొందగలమని శ్రుతిస్మృతులు తెలుపుచున్నవి అనుభవమునగూడ కన్పించుచున్నది. "అహం" భావనను వదలి "స్వయం" భావనయందుండుము.

ఔపాధికములగుటవలన ఘటాకాశ మహాకాశముల భేదము మిథ్యయైనట్లు, ఔపాధికములగుటచే జీవేశ్వరుల భేదము మిథ్యయగును ఘటాకాశముల పరస్పర భేదము మిథ్యయైనట్లు, జీవుల పరస్పరభేదము మిథ్యయగును స్వప్నజీవునకు, స్వప్నపదార్థములతోగల భేదము మిథ్యయైనట్లు, జీవునకు జడపదార్థములకుగల భేదము మిథ్యయగును. సాక్షికే స్వప్నప్రపంచంతోగల సంబంధం మిథ్యయైనట్లు, ఈశ్వరునకు జడప్రపంచముతోగల సంబంధము మిథ్యయగును. రజ్జువునందు తోచెడి. సర్పదండమాలాదుల భేదం మిథ్యయగునట్లు ఆత్మయందు తోచెడి జడపదార్థముల భేదము మిథ్యయగును. ఈవిధముగ మన యనుభవములో తెలియబడు

భేదములన్నియు మిథ్యగాగుర్తించి జీవబ్రహ్మముల ఏకత్వమును నిశ్చయించి సమస్తభేద దర్శనములు మిథ్యయని అద్వైత గురువులవద్ద మన సమస్తసంశయములను నివారించుకొని ప్రశాంతితో జీవన్ముక్తులమై జీవింతుముగాక.

మన ముపక్రమించిన జగత్తు, జీవుడు, ఈశ్వరుడు, పరమాత్మ యను యీభేదమంతయు ఒక అవస్థకు చెందినవి మాత్ర మగుటవలన వేదనిర్ణయము ప్రకారము సత్యవస్తువులుగా నిర్ణయించుట సాహసము సత్తాస్ఫురణ రూపమగు తెలివియందు యివి అన్నియు తెలియబడి భావమాత్రములై యున్నవో ఆ తెలివి రూపమే బ్రహ్మము. అదియే సర్వము, ఏకము, అద్వితీయము అగును.

మాండూక్యము :- "సర్వగం హ్యేతద్బ్రహ్మ యమాత్మా బ్రహ్మ।
సోఽయమాత్మా చతుష్పాత్॥

అర్థము :- ఇదియంతయు పరబ్రహ్మము. ఈజీవాత్మయే పరబ్రహ్మము; ఈఆత్మయే నాలుగు పాదములు గలవాడు.
యని చెప్పుచున్నది. బ్రహ్మమనగా బృహత్ పెద్దది. అంతయు అదియే అయినది. అదియే పరమాత్మ. గురు శిష్య బోధలో పరమాత్మయను చెప్పు పదమునకు లక్ష్యార్థముతో ఆ మహా "తత్త్వమును" గ్రహింతుముగాక. ఈ తత్త్వమును తెలిసికొనుటకు జగత్తు నేత్రమువంటిది. ఇట్లు తెలిసికొను బుద్ధిశక్తి మానవజీవి కొక్కనికి మాత్రమే గలదు. మానవజన్మ దుర్లభము. వేదాంతడిండిమ యందిట్లున్నది.

"అవిజ్ఞాతే జన్మనష్టం విజ్ఞాతే జన్మసార్థకమ్।
జ్ఞాతురాత్మా నదూరేస్యాత్ ఇతి వేదాంతడిండిమః॥

అర్థము :- ఆత్మ నెరుంగకుండిన జన్మ వ్యర్థము, ఎరిగిన సార్థకము. జ్ఞాతకు ఈఆత్మ దూరమునలేదు. స్వస్వరూపముగనే యున్నది అని వేదాంతభేరి. కాన తన స్వరూపమును గురుశాస్త్ర

యుక్తులద్వారా తెలిసికొని, జీవభావమును వదలి, బ్రహ్మభావన యందున సతతము చరించుచు, మానవజన్మను సార్థకము చేసికొనుటయే మోక్షము. ధర్మ, అర్థ, కామ మోక్షములను చతుర్విధ పురుషార్థములలో మోక్షమును పొందుట ఒక్క మానవజన్మయందే సాధ్యము. వేదాంతడిండిమ యందిట్లున్నది.

"పురుషార్థ త్రయావిష్టాః పురుషాః పశవో ధ్రువమ్।
మోక్షార్థ పురుషః శ్రేష్ఠః ఇతి వేదాన్తడిణ్డిమః"॥

అర్థము:_ ధర్మము, అర్థము, కామము అనబడు ఈమూడు పురుషార్థములను సాధించు మానవులు పశువులనుట నిక్కమే. కేవలము మోక్షమునుబొందగోరు పురుషుడే శ్రేష్ఠుడు అని వేదాంత డిండిమము కాన సద్గురువులను జేరక, బాధ గురువుల సమీపించి, శ్రుతుల లక్ష్యార్థమును తెలిసికొందుముగాక. కర్మ, ఉపాసన, భక్తులు వాటి వాటి ఫలముల నిచ్చినను, అవి అల్పఫలములని గుర్తించి, ఆత్యంతిక ఫలమగు జీవబ్రహ్మైక్యమను జ్ఞానమును తెలిసికొని కృతార్థులగుదురు గాక.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

19. పంచదశ జ్ఞాన యోగాంగములు.

తత్త్వమస్యాది మహావాక్యములు, సద్గురువులవద్ద శ్రవణము చేసి సంశయ విపర్యములను తొలగించుకొని, జీవబ్రహ్మైక్య విజ్ఞానము పొందినను, జీవన్ముక్తి విలక్షణ సుఖమును పొందుటకు అనగా జ్ఞానదార్ఢ్యము కొరకు పంచదశ జ్ఞాన యోగాంగములను అభ్యసింపవలెను. జ్ఞానయోగాంగములను గురించి యపరోక్షానుభూతియందు వివరముగా చెప్పబడెను. యమము, నియమము, త్యాగము, మౌనము, దేశము, కాలము, ఆసనము, మూలబంధము, దేహసామ్యము, దృక్స్థితి, ప్రాణాయామము, ప్రత్యాహారము, ధారణ, ధ్యానము, సమాధి ఈ పదిహేను జ్ఞానయోగాంగములు.

యమము :- సత్యము, అహింస, అపరిగ్రహము, అస్తేయము, బ్రహ్మచర్యము. ఈ ఐదును కలిసి యమమనబడును. సత్యము బ్రహ్మానుభవమునకు ప్రథమ సోపానము. సత్యము పల్కుట మన అంతరాత్మయొక్క ఆకాంక్ష. ఎప్పుడు మనము అసత్యము పల్కెదమో, మనలను మనమే గుర్తించనట్లగును.

అహింస :- మనోవాక్కాయ కర్మలతో ఇతరులకు నొప్పి గలిగింపకుండుట.

అపరిగ్రహమనగా కావలసిన దానికంటె, అధికముగా వస్తు సామాగ్రిని, కూడబెట్టకుండుట.

అస్తేయము :- ఇతరుల వస్తువులను అక్రమముగా పరిగ్రహింపకుండుట.

బ్రహ్మచర్యము :- ఉచితమైన కామోపభోగములతో వీర్య సంయము చేయుట. ఈఐదును కలిసి యమమనబడును. యమమును గూర్చి శాస్త్రమునందిట్లు చెప్పబడెను.

“సర్వం బ్రహ్మేతి విజ్ఞానా, దింద్రియ గ్రామసంయమః
యమోఽయమితి సంప్రోక్తోఽ, భ్యసనీయో ముహుర్ముహుః

అనగా సర్వమును బ్రహ్మముగ చూచెడి బ్రహ్మవెత్తలు ఇంద్రియములనుకూడ బ్రహ్మముగనే భావింతురు. కాన ఆ ఇంద్రియములేవిషయమునందు ప్రవర్తింపనేరవు. యీ విధముగా ఇంద్రియ సంయమముగలిగియుండుటయే “యమ”మనబడును. యీఅభ్యాస బలమువలన, సర్వమును బ్రహ్మమనెడి భావము ధృడమగును. అట్టివారికి నరకములేదు. పునర్జన్మలేదు.

నియమము :- మానవజీవితములో, నియమముండి తీరవలయును. శ్రోత్రేంద్రియముతో ధ్వన్యాత్మక, వర్ణాత్మకమగు సమస్త శబ్దములను వినుచుండినను, త్వగింద్రియముతో, శీతోష్ణ మృదు కఠినాది సమస్త స్పర్శలను నెరుంగుచుండినను

నేత్రేంద్రియముతో శ్వేతపీతాది సమస్త రూపములను చూచుచుండి నను, జిహ్వేంద్రియముతో మధురామ్లాది సమస్త రసములను గ్రహించు చుండినను ఘ్రాణేంద్రియముతో సుగంధ, దుర్గంధాది సమస్త గంధముల నెరుంగు చుండినను వాగింద్రియముతో సర్వ శబ్దములు చ్చరించుచుండినను, పాణీంద్రియముతో సమస్తకార్యము లాచరించు చుండినను, పాదేంద్రియముతో గమనాగమనములు చేయుచుండినను, గుహ్యేంద్రియముతో శుక్రమూత్రములను విడుచుచు నానందించుచుండినను, పాయురింద్రియములో మలవిసర్జన మొనరించు చుండినను, మనస్సుచే సంకల్పించుచు, బుద్ధితో నిశ్చయించుచు, చిత్తముతో చింతించుచు, అహంకారముతో కర్తృత్వ మూనుచు ప్రవర్తించు చుండినను, ఈవిధముగ ఇంద్రియము లన్నియు, నింద్రియార్థములకును, మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములు వానివాని కార్యములకును తాను సాక్షిననియు, సచ్చిదానంద స్వరూపుడననియు, గుణ జాతి నామరూపాదులేమియు లేనివాడననియు, తాను బ్రహ్మముననెడి భావమును చింతించుటయే నియమమన బడును. దీనినిగూర్చి శాస్త్రమునందిట్లు చెప్పబడెను.

"సజాతీయ ప్రవాహశ్చ, విజాతీయ తిరస్కృతిః।
నియమోహి పరానందో, నియమాత్క్రియతే బుధైః॥"

బ్రహ్మముకంటె భిన్నమగు జడపదార్థముల దృష్టిని విడిచి, సజాతీయమగు బ్రహ్మదృష్టి గలిగి యవిచ్ఛిన్న తైలధారవలె నఖండ బ్రహ్మాకార వృత్తి ప్రవాహము గలిగియుండుట నియమని చెప్పబడెను.

త్యాగము :_ "చిత్తత్యాగం విదుః సర్వత్యాగం" చిత్తంను త్యాగము చేయుటయే సర్వత్యాగము. అనగా చిత్తమునందున్న సంస్కారములయొక్క త్యాగము. చిత్తము నేనుకాదు. ఈవిధమైన సంసర్గాధ్యాసము మరియు అర్థాధ్యాసంను త్యాగముచేయుటయే

వాస్తవిక త్యాగము. ఈ శరీరము నాది అనుట సంసర్గాధ్యాసము. ఈ నేనుకు అతిరిక్తమైన దానిని సత్యమనిభావించుట అర్ధాధ్యాసం ఈ రెండునుకలసి జ్ఞానాధ్యాసములగును. ఈ విషయమునుగూర్చి శాస్త్రము లిట్లునుడువు చున్నవి

"త్యాగః ప్రపంచరూపస్య, చిదాత్మ త్వావలోకనాత్।
త్యాగోహి మహాత్మాం పూజ్య, స్సద్యో మోక్షమయో యతీః॥

అనగా ప్రపంచము యొక్క రూపనామములను త్యజించి, సర్వత్ర చిదాత్మనవలోకించుటయే పూజ్యమైన త్యాగమగును ఇట్టి త్యాగమువలన మోక్షము కలుగునుగాని, స్త్రీ పుత్ర గృహారామాదులను, శిఖాయజ్ఞోపవీతాదులను త్యజించుట త్యాగమనబడదు.

మౌనము :- యత్‌వాచా నభ్యుది తం యేన వాగభ్యుతే తదేవ బ్రహ్మత్వం విద్ధి, యన్మనసానుయతే యేనా హుర్మనోమతమ్ తదేవ బ్రహ్మత్వం విద్ధి అని కేనోపనిషత్తు పల్కుచున్నది. అట్టి బ్రహ్మమే తానుగా నెరింగి మనస్సుతో నితరవిషయములను చింతింపక, సత్యమైన వాక్కులు మితముగను చ్ఛరించుట మౌనమనబడును ఈ విషయమునుగూర్చి శాస్త్రమిట్లు వచించుచున్నది.

"యస్మాద్వాచోని వర్తంతే. అప్రాప్య మనసాసహ।
యన్మౌనం యోగిభిర్గమ్యం తద్భజేత్సర్వదా బుధః॥"

ఏ బ్రహ్మమును గూర్చి వాక్కునుడువజాలదో. మనస్సూహింపజాలదో అట్టి బ్రహ్మస్థిని బొందుటయే మౌనమని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. బ్రహ్మభావనలో నుండి మితవాక్కులు పల్కుట గూడ మౌనమే. నోరు మూసికొని, తల. చేతులు త్రిప్పుచు కాగితం మీదవ్రాసి చూపుట మొదలగు అనేకవిధముల బాధపడుచున్నారు. ఇట్టి మౌనము మపహాస్యాస్పదమగును.

దేశము :- ఆచార్యోపదేశముచే పండితులు తెలిసికొనిన బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపప్రదేశమే యుత్తమప్రదేశమనబడును

ఏకములో సర్వమును అంతము చేయడము ఏకాంతము ఏది అందరిలోను, అన్నింటిలోను, నిండియున్నదో, ఆ ఆత్మస్వరూపం తప్ప మరొకటి లేనేలేదో, అట్టి ఏకముగా ప్రకాశించు బ్రహ్మస్వరూప ప్రదేశమే, పవిత్రదేశ మనబడును. ఆ బ్రహ్మప్రదేశ మత్యంత నిరుపద్రవకరమైనది. ఈవిషయమును గురించి శాస్త్రవాక్యమిది.

"ఆదావంతేచ మధ్యేచ, జనోయస్మిన్న విద్యతే।
యే నేదం సతతం వ్యాప్తం, సదేశో విజనః స్మృతః॥

అనగా ఆదియందును, అంతమందును, మధ్యమందును జనులులేని నిర్జనప్రదేశమును పవిత్రమైనదిగా లోకులు చెప్పెదరు. అదిసరికాదు. ఆదియందున, అంతమందున, మధ్యమునందున, వ్యాపించియున్న బ్రహ్మమే నిర్జనప్రదేశమనబడును. ఇట్టి నిర్జన రూపమగు ప్రదేశమైన బ్రహ్మమునందు స్థితిగలవారే, ఏకాంత వాసులనిచెప్పబడెదరు అరణ్యము నిర్జనప్రదేశమనితలంచి అచ్చట కూర్చొని తపమాచరించెడి దేహాభిమానికి బ్రహ్మనందముకలుగనేరదు

కాలము :- కాలమంటే అది ఒక అఖండమైన వస్తువు. శరీర దృష్టిననుసరించి భూతభవిష్యద్వర్తమానములు ఉండును. కాలంలో ంబపన్నియు ఉపాధులు. ఈ ఉపాధులనుండి కాలములో భూత, భవిష్య, వర్తమానము లారోపితములు. ఆద్యంతరహితమైన బ్రహ్మమే కాలమనబడును. ఈ విషయమును గురించి శాస్త్రమిట్లు వక్కాణించుచున్నది.

"కలనాత్సర్వ భూతానాం, బ్రహ్మాదీనాం నిమేషతాః।
కాలశబ్దేన నిర్దిష్టో, హ్యఖండానంద అద్వయః॥"

అనగా అఖండానందాద్వయ బ్రహ్మస్వరూపమగు కాలంలో నొకత్రుటి కాలములో, బ్రహ్మాది స్థావరాంతములుగాగల సమస్త భూతములు అనేక పర్యాయము లుత్పత్తి నాశమునొందుచున్నవి. ఇట్టి వీటికన్నిటికి అధిష్టానమై యుత్పత్తి నాశము లేకయున్న

పరబ్రహ్మమే కాలమని చెప్పబడెను. ఆ కాలమే పవిత్రమైన కాలమగును. కాని జ్యోతి శాస్త్రమునందు నిర్ణయించబడిన కాలము పవిత్రమైనది కాదని చెప్పబడెను.

ఆసనము :- వేదాంతములోని సాధనలో ఆసనము శ్రమ పూర్వకముగా నుండకూడదు. సహజము, సరళము, సుఖముగా నుండవలెను. సుఖమంటే - సు = సుష్టు + ఖ = హృదయాకాశము హృదయాకాశము దేనియందు సుష్టుగా ఉంటుందో అది సుఖము. హృదయాకాశము దేనియందు దూషితమగునో అది దుఃఖము. ఏ విధంగా కూర్చుంటే బ్రహ్మచింతన సులభంగా జరుగుతుందో, అట్లు కూర్చొనుట సుఖాసనము. బ్రహ్మమునందు స్థితిగలిగి యుండుట సిద్ధాసన మందు రు. యీ విషయము శాస్త్రమునందిట్లు పలుకబడెను

"సుఖేనైవ భవేద్యస్మి, న్నజస్రం బ్రహ్మచింతనమ్।
ఆసనం తద్విజానీయా, న్నేతరత్సుఖ నాశనమ్।
సిద్ధం యత్సర్వభూతాది, విశ్వాధిష్టాన మవ్యయమ్।
యస్మిన్ సిద్ధాః సమాశిష్టా స్తద్వై సిద్ధాసనం భవేత్ "

నిరంతరము బ్రహ్మమునందు స్థిరమగుస్థితిగలిగియుండుట సుఖాసన మనబడును. సమస్త భూత భౌతిక ప్రపంచమున కధిష్టానమై, నాశరహితమై, సర్వవ్యాపకమైయున్న బ్రహ్మము నందుండుటయే సిద్ధాసన మనబడును. ఇట్టి సిద్ధాసనమే సర్వాసనముల కంటె శ్రేష్టమును, సర్వదుఃఖవినాశకమును, సర్వానందప్రదమును అగును. తద్భిన్నమైన వనవన్నియు దుఃఖప్రదములును, సుఖ నాశకరములు నగును.

మూలబంధము :- సమస్తబంధకములకు కారణమైనప్రకృతి మూలబంధ మనబడును. ఈ మూలబంధము, బ్రహ్మతత్త్వము తెలియుగనే తొ౽గిపోవును. సర్వబంధములను గలిగించు, ప్రకృతి బంధమునుగూడ బాధించు బ్రహ్మమే మూలబంధ మనబడును.

ఈ విషయమును శాస్త్రములిట్లు వివరించుచున్నవి.

"యన్మూలం సర్వభూతానాం, యన్మూలం చిత్తబంధనమ్।
మూలబంధ స్సదాసేవ్యో, యోగో౽సౌ రాజయోగినామ్॥"

అనగా సమస్త ప్రపంచమునకు మూలమైనది మాయ. ఆ మాయకు మూలమైనది బ్రహ్మము. ఆబ్రహ్మమునందు; చిత్తమును బంధించుటయే మూలబంధ మనబడును. ఇది జ్ఞానులకు యోగ్యమైనదని చెప్పబడెను.

దేహసామ్యము:- సముద్రమునందు సమస్తనదులు కలిసెడి విధముగ బాహ్యాంతరేంద్రియములును వాని వృత్తులన్నియును, బ్రహ్మానందమునందు సమరసభావము నొందుటయే. దేహసామ్య మనబడును, ఈవిషయము శాస్త్రము నందిట్లు వివరించబడినది.

"అంగానాం సమతాం విద్యా, త్సమే బ్రహ్మణి లీయతే।
నోచేన్నైవ సమానత్వ, మృజుత్వం శుష్కకాష్టవత్"॥

అనగా సముద్రమునందు తరంగములు లీనమైనట్లు చైతన్య సముద్రమునందు దేహేంద్రియాదులయొక్క విలయమగుటయే దేహసామ్య మనబడును. గాని యెండిపోయినకట్టెవలె కూర్చుండుట దేహసామ్యము కానేరదని చెప్పబడెను.

ధృక్స్థితి :- యోగములో నాసాగ్రవాలోకిని దృష్టియని చెప్పబడినది. "ద్రష్టృ దర్శన దృశ్య విరామమెచట, నగునచట దృష్టి నిలుపలగ నగును గాని. చెదరి నాసాగ్రమున జూపు జేర్ప దగదు. కోరియ మనస్క రాజయోగులకు వత్స." బ్రహ్మమందు ద్రష్టయనియు, దర్శనమనియు, దృశ్యమనియు, భేదములేదు. కాన బ్రహ్మవిద్వరిష్టులు పరబ్రహ్మమునందే దృష్టి నుంచవలెను. నాసాగ్రమందున, ఎంతమాత్రము చూపు నిలుపగూడదు. ఎచ్చట నుండి దృష్టి బయలుదేరుతుందో ఆ చైతన్యమే ప్రధానమైనది. అది పరమోదారదృష్టి. అట్టి స్థితినే "యత్ర యత్ర మనోయాతి,

తత్ర తత్ర సమాధయః" అని శ్రుతి వర్ణించినది.

"దృష్టిం జ్ఞానమయీంకృత్వా పశ్యే ద్బ్రహ్మమయం జగత్।
సాదృష్టిః పరమోదారా, ననాసాగ్ర విలోకిని"॥

అని శాస్త్రవచనము. సర్వజగదధిష్టానమైన పరబ్రహ్మమును గాంచుచుండుటయే దృష్టియనబడును. చరాచరాత్మకమగు సమస్త ప్రపంచము బ్రహ్మమయమేయగును. కాని నాసాగ్రమును విలోకించుట దృష్టికాదని చెప్పబడెను.

ప్రాణాయామము :- ప్రాణాయామము పలువిధములు భస్త్రికాప్రాణాయామ మనగా గాలిని త్వరగా పీల్చుకొని వెంటనే విడుచుట, సామాన్యప్రాణాయామమునందు పూరక, రేచక, కుంభకములు తగిన పరిమాణములో చేయబడును. సంధ్యావందనము చేయువారు యీసామాన్యప్రాణాయామమునాచరింతురు. కొందరు శబ్దోచ్చారణ, మంత్రజపము నియమితముగజేసి, ప్రాణాయామము జేసినట్లు భావింతురు. కాని వేదాంతమార్గమందు-

శ్లో॥ చిత్తాది సర్వభావేషు బ్రహ్మత్వేనైవ భావనాత్।
నిరోధః సర్వవృత్తీనాం ప్రాణాయామః సఉచ్యతే॥

అనగా ఇంద్రియ ప్రాణాంతఃకరణ వృత్తులన్నింటిని బ్రహ్మరూపముగ జూచుటవలన, ఆ వృత్తులన్నియు నిరోధింపబడును. ఆ సర్వవృత్తి నిరోధమే ప్రాణాయామమని చెప్పబడెను. లోపల వెలుపల కనుపించెడి నామరూపముల సముదాయము మాయా కల్పితమని, అవి సత్యములు కావనియు, నిశ్చయించి వాటిని విడుచుట రేచక మనబడును. ఈ సమస్తమున కధిష్టానమైన సచ్చిదానంద బ్రహ్మము సత్యమని నిశ్చయించి గ్రహించుట పూరక మనబడును. పిదప నిశ్చలమై నిర్వకారమైయున్న పరబ్రహ్మమునందు మనస్సును స్థిరత్వ మొనర్చుట కుంభక మనబడును. ఇట్టి మూడును కలిసి ప్రాణాయామ మనబడును.

ప్రత్యాహారము :- సత్యాసత్యములగు సమస్త పదార్థములు ప్రత్యభిన్న పరబ్రహ్మముగా నిరంతరము అవలోకించుట ప్రత్యాహారమనబడును. ఈ విషయమునుగూర్చి శాస్త్రమిట్లుచెప్పుచున్నది

"విషయే ష్వాత్మతాం దృష్ట్వా, మనసశ్చిత్త మజ్జనమ్।
ప్రత్యాహారస్స విజ్ఞేయోఽ, భ్యసనీయో ముముక్షిభిః॥"

శ్రోత్రాదీ దింద్రియములు శబ్దాది విషయములను బొందుచుండగా, ప్రయత్నముతో నాఇంద్రియములనావిషయములనుండి నిరోధించి బ్రహ్మభి ముఖమొనర్చుట ప్రత్యాహార మనబడును.

ధారణ:- ఇంద్రియమనంబులచే తెలియబడెడు. సమస్తము బ్రహ్మమేయని తలంచి, ఆబ్రహ్మమునందు మనస్సును స్థిరముగ నిల్పుట ధారణ యనబడును.

"యత్ర యత్ర మనోయాతి బ్రహ్మణస్తత్ర దర్శనాత్।
మనసో ధారణం చైవ, ధారణాసా పరామతాః॥"

అర్థము :- మనస్సు ఎచ్చటెచ్చట ప్రసరించునో అచ్చటచ్చట బ్రహ్మమును గాంచుట ధారణ యని చెప్పబడెను.

ధ్యానము :- "ధ్యానం నిర్విషయం మనః" వేదాంతము, మనస్సు నిర్విషయము కావడమే ధ్యానమనిచెప్పును. వేదాంతంలో రూపాదుల విషయికమైన ధ్యానముగాని, వృత్తియందుగాని విశేషత్వముండదు. దేహేంద్రియ ప్రాణాంతఃకరణములును, వానివ్యాపారములును, నాకు దృశ్యములగు చున్నవి. నేను వాని నెరింగెడు దృక్ స్వరూపుడను. వానికార్యముల నెరింగెడి సాక్షినని తలంచుట ధ్యానమనబడును. దీనిని గురించిన శాస్త్రోక్తి ఇది.

"బ్రహ్మైవాస్మీతి సద్వృత్త్యా, నిరాలంబ తయాస్థితిః।
ధ్యాన శబ్దేన విఖ్యాతా పరమానంద దాయినీ॥"

"అహం బ్రహ్మాస్మి" అనెడి అంతర్ముఖమైన బ్రహ్మాకారవృత్తియే యాశ్రయము లేక బ్రహ్మాకారముగ నిల్చియున్నది.

ఈ బ్రహ్మాకారమగు నిరాలంబన వృత్తియే ధ్యానమనబడును. ఈ ధ్యానము పరమానంద దాయకమగును.

సమాధి:- జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్య వస్థలయందు కన్పించు సమస్త పదార్థములు పరబ్రహ్మమేయని నిరంతరము తలంచుట సమాధి యనబడును. దానిని గురించి శాస్త్రమునందిట్లు గలదు.

"నిర్వికారతయా వృత్త్యా, బ్రహ్మాకారతయా పునః।
వృత్తి విస్మరణం సమ్యక్, సమాధిః జ్ఞానసంజ్ఞకః॥"

అనగా వృత్తినిర్వికారమైతే వృత్తి విస్మరణం జరుగుతుంది. ఇట్టి వృత్తి విస్మరణ రూపజ్ఞానమే సమాధి యనబడును వేదాంత విచారణ చేయుటచే నంతఃకరణమున గల్గిన నిర్వికారమైన బ్రహ్మాకారవృత్తివలె, అవస్థాత్రయమునందు తోచెడి సమస్తపదార్థములు బ్రహ్మముగనే నిరంతరము గాంచుట నిర్వికల్పక సమాధి యనబడును. ఈ వృత్తియొక్క తటస్థభావనగాని, స్తబ్ధతగాని, మూర్ఛగాని, అజ్ఞాన విలీనరూపమగు సుషుప్తిగాని సమాధిగానేరదని చెప్పబడెను. రాగద్వేషాది కషాయవృత్తులులేని యధికారికి, యీ రాజయోగము అతి సులభముగా సిద్ధించుచున్నదని శాస్త్రమునందు చెప్పబడెను. పైజెప్పిన పంచదశ జ్ఞానయోగాంగములు క్రమముగ సాధనచేసి జీవన్ముక్తి సుఖము ననుభవించెదము గాక.

ఓం తత్ సత్.

20. షల్లింగసహిత మహావాక్యములు

ఉపనిషత్సార భూతమైన, జీవబ్రహ్మైక్య విజ్ఞానమును బోధించు ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ, అహం బ్రహ్మాసి, తత్త్వమసి, అయమాత్మాబ్రహ్మ అను మహావాక్యములు, శ్రవణముచేసిన జిజ్ఞాసువులకు, వారి వారి అంతఃకరణములయందలి పూర్వవాసనలచేతను, భేదవాదుల బోధలు వినుటచేతను సహజముగ, సంశయభావన,

అసంభావన, విపరీతభావనయను త్రివిధ భ్రాంతులు కలుగుచున్నది కొందరు వీనినే ప్రమాణగతసంశయము, ప్రమేయగత సంశయము విపర్యయ మనియునందురు.

ప్రమాణగత సంశయము:- శ్రుతులయందు ప్రతిపాదించెడి మహావాక్యములు అద్వితీయబ్రహ్మమును ప్రతిపాదించుచున్నవా? లేక అన్యార్థమును ప్రతిపాదించుచున్నవా? యను నిటువంటి సందేహములు ప్రమాణగత సంశయమనబడును. శ్రోత్రియ బ్రహ్మనిష్ఠుడగు సద్గురువువలన షల్లింగ సహితముగ వేదాంత శాస్త్రశ్రవణము చేయుటవలన నివృత్తి యగుచున్నది.

షల్లింగములు :- ఉపక్రమోప సంహారములు, అభ్యాసము, అపూర్వత, ఫలము, అర్థవాదము, ఉపపత్తి" అను నీయారును షడ్విధ తాత్పర్య లింగములనబడును.

"ఉపక్రమోప సంహారా, వభ్యాసోఽ పూర్వతాఫలం।
అర్థవాదోప పత్తీచ, లింగం తాత్పర్య లింగయోః॥

"ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ" యను మహావాక్యమును బోధించిన ఐతరేయోపని షల్లింగములు "ఆత్మావా ఇదమేక ఏవాగ్ర ఆసీత" ఈసృష్టికి పూర్వమాత్మయే యుండెనని యుపక్రమించి ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ ప్రజ్ఞానస్వరూపుడగు ఆత్మయే బ్రహ్మమను మహావాక్యంతో ఉపసంహరింపబడెను. ఇది ఉపక్రమోప సంహారమను ప్రదమ లింగము.

"స ఇమాంలోకాన సృజత" ఆ బ్రహ్మ యీ లోకములను సృజించెననియు, "సఈక్షతేయేను లోకాలోక పాలాన్ను సృజీఇతి" ఈ లోకములను, లోకపాలకులను సృజించెదనని యా బ్రహ్మము సంకల్పించెననియు, "తస్మాది దింద్రోనామ" అందువలన ఇంద్ర నామము గలిగెననియు మొదలగు వాక్యములచేత నభ్యాసలింగం చెప్పబడెను.

"సహజాతో భూతా న్యభివ్యైక్షత్" ఆ ప్రకటమైన భూతము లను స్పష్టముగా నెరుగుచున్నానను వాక్యములచే సర్వభూతము లకు ప్రకాశకుడగు ఆత్మ యా భూతములకు విషయుడుకాడనియు "సర్వం తత్ప్రజ్ఞానేత్రం" సర్వజగత్తు స్వప్రకాశ చైతన్యరూపు డగు పరబ్రహ్మమువలెనే ప్రకాశింపబడు చున్నదనియు స్వప్రకాశ స్వరూపుడగు బ్రహ్మమే ప్రకాశముచేతను తెలియబడదనియు నపూర్వత చెప్పబడెను.

"సఏతేన ప్రజ్ఞేనాత్మనాఽ స్మాల్లోకాదుత్క్రమ్యా ముష్మిన్ సర్వలోకే సర్వాన్ కామానాప్త్వాఽమృతః సమభవత్ సమభవత్ ఇత్యోమ్" జ్ఞానముచే నీలోకము నుల్లంఘించి మోక్షలోకమునందు సర్వకామములను పొంది అమృతుడగు చున్నాడు ఇదిసత్యమను నిటువంటి వాక్యములచే ఫలము చెప్పబడెను.

"తాఏతా దేవతాః సృష్టాః ఈయుత్పాదిత దేవతాస్తుతి చేయ బడు చున్నదనియు "గర్భేమసన్న న్వేషామ వేదమహం దేవానాం జనిమాని విశ్వా" నేను తల్లిగర్భము నందుండియే యీ దేవల యొక్క జన్మముల నన్నింటి నెరుగుచున్నానను వాక్యములచేత నద్వితీయ బ్రహ్మస్తుతి రూపమగు నర్థవాదము చెప్పబడెను.

"సఇమాం ల్లోకాన సృజత్" ఆబ్రహ్మ యీ లోకముల సృజించెనని యారంభించి "సతమేవ సేమానం విదార్యైత్యాం తయా ద్వారా ప్రాపద్యత" ఆబ్రహ్మమే మస్తకగత ప్రదేశమును విచారణ మొనర్చి యాద్వారమునుండి శరీరమును పొందెనను మొదలగు వాక్యములతో యుక్తిరూపమగు నుపపత్తి చెప్ప డెను. ఈ లింగ ములచే ఐతరేయోపనిషత్తున కద్వైతబ్రహ్మమునందు తాత్పర్యము గలదని తెలియవలెను.

బృహదారణ్యక ప్రథమాధ్యాయ లింగములు :- "ఆత్మేత్యే వోపాసీత" ఈవిధముగ నాత్మనెరుంగ వలయునని యుపక్రమించి "ఆత్మానమేవ లోకముపాసీత" లోకమాత్మ స్వరూపముగనే యెరుంగవలయునను వాక్యములచే నుపసంహరించబడెను.

"తదేతత్పదనీయ మస్యసర్వస్య యదయమాత్మా" సమస్త మునకు నాత్మస్వరూపమగు బ్రహ్మమును బొందుటయే యోగ్య మగుననియు, "తదే తత్ప్రేయః పుత్రాత్ప్రేయో విత్తాత్" ఆ యాత్మ పుత్రునికంటెను ప్రియమైనది విత్తముకంటెను ప్రియ మైనది. అను వాక్యములతో ప్రారంభించి "అహం బ్రహ్మాస్మి" నేను బ్రహ్మమునైతిని అను మహావాక్య పర్యంతముగల శ్రుతులచే నభ్యాసము చెప్పబడెను.

"తదాహర్యద్బ్రహ్మ విద్యయాసర్వం భవిష్యంన్తో మనుష్యా మన్యంతే" బ్రహ్మవిద్యచేత మానవులు సర్వాత్మ భావము నెరుంగుచున్నారను మొదలగు వాక్యములచేతను ఇతర లౌకిక ప్రమాణములవల్ల పరమాత్మ యెరుంగబడదను నపూర్వత ప్రతిపాదించెను.

"య ఏవం దోహంబ్రహ్మాస్మీతి సఇదం సర్వంభవతి" నేను బ్రహ్మమనని తెలిసికొనినవాడు. సర్వస్వరూపుడగు చున్నాడను వాక్యములచేత జ్ఞానముకలన సర్వాత్మ భావరూపమగు ఫలము చెప్పబడెను.

"తస్యహ నదేవాచ్చ నాభూత్యా ఈశతే" బ్రహ్మజ్ఞానికి బ్రహ్మత్వము సిద్ధింపకుండ జేయుటకు దేవతలే సమర్థులుకారు. ఇకనితరులకెట్లు సాధ్యమగునను వాక్యములచేత అభేదజ్ఞానము యొక్క స్తుతియు, భేదజ్ఞానముయొక్కనిందయునను నర్థవాదము చెప్పబడెను.

"సఏష ఇహప్రవిష్ట అనఖాగ్రేభ్యః" ఆ పరమాత్మ నఖశిఖ పర్యంతము దేహమునందు ప్రవిష్టుడై యుండెనను మొదలగు వాక్యములచేత నుపపత్తి చెప్పబడెను. ఈ యారు లింగములచే బృహదారణ్యక ప్రథమాధ్యాయమున నద్వైత బ్రహ్మమునందు తాత్పర్యము కలదని యంగీకరింపబడెను.

ఛాందోగ్య షష్ఠాధ్యాయ లింగములు :- "సదేవ సోమ్యేద

మగ్ర ఆసీదేకమేవా ద్వితీయం" ఓ ప్రియ దర్శనుడగునట్టి శ్వేతకేతూ! ఈపరి దృశ్యమానమగు ప్రపంచము తనయుత్పత్తికి పూర్వము సద్రూపమగు బ్రహ్మముగనే యుండెను. ఆ బ్రహ్మము సజాతీయ విజాతీయ స్వగత భేదరహితముగునని యుపక్రమించి "ఐతదాత్మ్యమిదం సర్వం" ఈ సమస్త ప్రపంచ మద్వితీయ బ్రహ్మమే యగును. ఈయద్వితీయ బ్రహ్మముకంటె నీ జగత్తు భిన్నముగలేదని యుపసంహరించెను. ఇది ఉపక్రమోప సంహార ప్రథమ లింగము.

"తత్త్వమసి శ్వేతకేతో" ఓ శ్వేతకేతుడా! ఆబ్రహ్మమే నీవని యనేక యుపమానములతో తొమ్మిదిమారులు బోధింపబడినది. కాన ఇది అభ్యాస లింగమనబడును.

"అత్రవాకిల సత్సోమ్య ననిభాలయసేఽ త్రైవకిలేతి" ఓ సౌమ్యుడా! ఆ సద్రూపమగు బ్రహ్మము ఆచార్యోపదేశమువలన మాత్రమే తెలియబడుచున్నది. అది ఇంద్రియమనస్సులకు గోచరము కాదను నిటువంటి వాక్యములచే బ్రహ్మము లౌకిక ప్రమాణములకు విషయముకాదను నపూర్వత ప్రదర్శింపబడెను.

"ఆచార్యవాన్ పురుషోవేద, తస్యతావదేవ చిరం యావన్నవిమోక్ష్యేఽథ సంపత్స్యే" అధికారి బ్రహ్మవేత్తయగు గురువులవలన తత్త్వమస్యాది మహావాక్యములను శ్రవణముచేసి ప్రత్యక్షన్న పర బ్రహ్మమును సాక్షాత్కరించు కొనుచున్నాడు. ఆ బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును పొందిన బ్రహ్మవేత్త ప్రారబ్ధకర్మము యొక్క ఫలము ననుభవించిన పిదప బ్రహ్మమే యగుచున్నాడను నిటువంటి శ్రుతుల చేత ఫలము ప్రతిపాదించబడుచున్నది.

"యేనాశ్రుతగ్ం శ్రుతం భవత్యమతం మత మవిజ్ఞాతం విజ్ఞాతం" ఓ శ్వేతకేతూ! ఏయొక కారణవస్తువును వినుటచేత వినబడని కార్యజాతమంతయు వినబడినదగుచున్నదో, ఏ యొక కారణ

వస్తువును మననము చేయుటచేత మననము చేయబడని కార్య జాతమంతయు మననము చేయబడినదగుచున్నదో, ఏయొకకారణ వస్తువును తెలియుటచేత తెలియబడని కార్యజాతమంతయు తెలియ బడినదగుచున్నదో, ఆయొక కారణవస్తువునుగూర్చి నీవు నీగురువు నడిగితివా? అను నిటువంటి వచనములచేత నద్వితీయ బ్రహ్మము యొక్క స్తుతిరూపమగు నర్థవాదము చెప్పబడెను.

"యథా సోయ్యేకేన మృత్పిండేన సర్వం మృణ్మయం విజ్ఞాతగ్ం స్యాత్" ఓసౌమ్యుడా! కారణమగు నొక్క మృత్పిండము నెరింగినచో దానికార్యములగు ఘటశరావాదులన్నియు తెలియ బడినవగునను నిటువంటి వాక్యములచే దృష్టాంతరూపమగు నుప పత్తి చెప్పబడెను. ఈ లింగములచేత ఛాందోగ్యోపనిషత్తుయొక్క షష్టాధ్యాయమున కద్వితీయ బ్రహ్మమునందే తాత్పర్యముగలదని తెలియుపలయును.

మాండూక్యోప షల్లింగములు :- "ఓమిత్యే తదక్షర మిదగ్ం సర్వం" ఈ సమస్తమోంకారమగు నక్షరరూపమను వాక్యముతో నుపక్రమించి "అమాత్ర శ్చతుర్థో" అమాత్ర రూపమగు బ్రహ్మము చతుర్థపాదమను వాక్యముచే నుపసంహరింపబడెను. ఇది ఉప క్రమోప సంహార ప్రథమలింగము.

"ప్రపంచోపశమం శాంతం" ఆ బ్రహ్మము నిష్ప్రపంచ రూప మును శాంతమునునగు నిటువంటి వాక్యములచే నభ్యాస లింగము తెలుపబడెను.

"అదృష్టమ వ్యవహార్యం" ఆ బ్రహ్మమే ప్రమాణమునకు గోచరముకానిదనియు, వ్యవహార రహితమైనదనియుచెప్పెడి వాక్య ములచే నదియే ప్రమాణమునకు విషయము కాదను నపూర్వత తెలుపబడెను.

సంవిశత్యాత్మనాత్మానం య ఏవంవేద" ఎవడీ యాత్మనీ విధముగ నెరుగుచున్నాడో వాడాయాత్మనే పొందుచున్నాడను నిటువంటి వాక్యములచే ఫలము ప్రదర్శించబడెను.

"ఆప్నోతి హవై సర్వాన్ కామాన్" బ్రహ్మవేత్త సర్వకామములను పొందుచున్నాడను నిటువంటి వాక్యములచేత ఫలము చెప్పబడెను. పండితులిద్దాని నర్థవాదమందురు.

ఈయుపనిషత్తుయొక్క మంత్రములయందు బ్రహ్మప్రాప్తి నిమిత్తము నాలుగు పాదములు కల్పింపబడినవి. ఆ కల్పనా రూపమగు యుక్తియే యుపపత్తి యనబడును. ఈ లింగముల చేత మాండూక్యోపనిషత్తునకు నద్వైతబ్రహ్మమునందే తాత్పర్యము కలదని తెలియవలయును. ఇట్లే దశోపనిషత్తులు షల్లింగ సహితముగ అద్వైత బ్రహ్మమునందే పర్యవసించుచున్నవి. ఈవిధముగ శ్రవణము చేసినచో ప్రమాణగత సంశయములు నివృత్తిగలుగును అసంభావన వేదాంతార్థ మననముచే అసంభావన యనెడి అదార్ఢ్య హేతువు నివర్తించును. దేహాత్మత్వ, జగత్సత్యత్వ బుద్ధిరూప విపర్యయభావన చిత్తైకాగ్రరూప నిధిధ్యాసనమువలన నివర్తించును

ఇట్లు ప్రమాణ ప్రమేయ విపర్యయ భావనలు తొలగించుకొనినచో, "అయమాత్మా బ్రహ్మ" యను నిశ్చయ జ్ఞానము కలుగును. ఈ నిశ్చయజ్ఞానమే బ్రహ్మసాక్షాత్కార మందురు.

ఓం తత్ సత్.

21. అన్వయ వ్యతిరేకములు, ఆధారాధిష్ఠాన భ్రాంతులు అధ్యాస.

త్రాడుయొక్క నిజరూపము తెలియనపుడు దానియందు పాము, నీటిధార, నేలపగులు అను మూడు భ్రాంతులు కలుగుచున్నవి ఈమూడును ఒకదానికొకటి పరస్పరముగను, త్రాటితోడను వ్యతిరేకములగును. త్రాడే మూటియందున అన్వయమగు

చున్నది. త్రాటియందు పాము తోచినపుడు, నీటిధారగాని, నేల పగులుగాని తోచుటలేదు. నీటిధార తోచినపుడు, పాముగాని, నేల పగులుగాని తోచుటలేదు. నేలపగులు తోచినపుడు, పాముగాని, నీటిధారగాని తోచుటలేదు. కాన నీమూడును పరస్పర వ్యతిరేకము లనబడును. ఈ మూడుభ్రాంతులు గలుగక పూర్వముగాని, కలిగిన పిదపగాని, నశించిన తర్వాతగాని, త్రాటియందీ మూటియొక్క వ్యవహారిక పారమార్థికాత్యంతా భావమున్నది. కాన యీమూడును త్రాటికి వ్యతిరేకములు భ్రాంతి కాలమందు "ఇదిపాము" "ఇది నీటిధార" "ఇది నేలపగులు" అను మూడింటియందును, త్రాటి యొక్క "ఇది" యను సామాన్యాంశము తెలియుబడుచున్నది. కాన త్రాటికా మూటియందు నన్వయమున్నది. అట్లే ఆత్మస్వరూపము తెలియనందున, అధిష్టానాత్మయందు, జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులను మూడుభ్రాంతులు కలుగుచున్నవి. వానికిపరస్పరము అధిష్టానాత్మతోడను, వ్యతిరేకతకలదు. ఆత్మకీమూడవస్థలయందు నన్వయమున్నది. జాగ్రత్ప్రతీతమగునపుడు, స్వప్నసుషుప్తులు కలుగుటలేదు స్వప్నము తోచినపుడు, జాగ్రస్వప్నముల భావము లగుచున్నవి. కాన నీ మూడవస్థలు పరస్పర వ్యతిరేకము లన బడును. అధిష్టానమగు నీయాత్మ యీ మూడవస్థలయందను స్యూతముగనుండి ప్రకాశించుచుండుటచే, దానికి మూడవస్థల యందు అన్వయమున్నది.

ఆధారాధిష్టానభ్రాంతులు:- త్రాటియందు సామాన్యాంశము, విశేషాంశము, కల్పితవిశేషాంశము అను మూడంశములు గలవు. అధికదేశ, అధిక కాలములయందను వర్తించి యుండునది సామాన్యాంశ మనబడును. అల్పదేశ, అల్పకాలముల యందను వర్తించునవి విశేషాంశ, కల్పిత విశేషాంశము లనబడును. "ఇది త్రాడు" అనుదానియందు "ఇది" అనునది భ్రాంతికి పూర్వకాల మందున, భ్రాంతి కాలమందున, భ్రాంతి నశించిన పిదపను

తెలియబడుచున్నది. కాన "ఇది" యనునది సామాన్యాంశ మన బడును. దీనినాధారమనియు నందురు. పురి, పేచు మొదలగునవి త్రాటియొక్క విశేషాంశము లనబడును. ఇవి భ్రాంతి లేని కాలమందే తెలియబడును. కాని భ్రాంతి కాలమున తెలియబడుటలేదు. దీని విశేషాంశ ప్రతీతివలన భ్రాంతి నివృతి యగు చున్నది. కాన నిది విశేషాంశ మనబడును. దీని నధిష్టానమనియు నందురు. పాము, నీటిధార, నేలపగులు కల్పిత విశేషాంశములగును. ఇవి త్రాటి యొక్క అజ్ఞాన కాలమందున మాత్రమే తెలియబడుచున్నవి. జ్ఞాన కాలమందు యివి త్రాటికంటె భిన్నముగ తెలియబడుటలేదు. కాన నివి కల్పిత విశేషాంశము లనబడును. వానిని భ్రాంతి యంశమనియు నందురు. అట్లే అధిష్టానాత్మయందు జ్ఞానముచే "సామాన్యాంశము విశేషాంశము, కల్పిత విశేషాంశము" అను మూడంశము లారోపిం చబడుచున్నవి. "జాగ్రత్తయందున్నాను, స్వప్నమునందున్నాను సుషుప్తియందున్నాను," అను నిటువంటి ఆత్మయొక్క "ఉన్నాను" అను సల్లక్షణము భ్రాంతి కాలమందున ప్రతీత మగుచున్నది. "సద్రూపుడనై యున్నాను. చిద్రూపుడనై యున్నాను, ఆనంద రూపుడనై యున్నాను, అద్వితీయుడనై యున్నాను" అను నిటువంటి "ఉన్నాను" అను సల్లక్షణము భ్రాంతి నివృత్తికాలము నందునను ప్రతీతమగుచున్నది. కాన "ఉన్నాను" అను ఆత్మ యొక్క సద్రూపము సామాన్యాంశ మనబడును. దీని నాధారమన్ని యందురు. ఆనందము, అద్వితీయము మొదలగు ఆత్మయొక్క విశేషణములు, విశేషాంశ మనబడును. భ్రాంతికాలమున నివి ప్రతీతముకావు. వాని ప్రతీతివలన భ్రాంతి నివృత్తి యగుచున్నది. కాన నివి విశేషాంశము లనబడును బ్రహ్మభిన్నమగు నాత్మ యొక్క యజ్ఞానకాలమున నివి ప్రతీత మగుచున్నవి "నేను బ్రహ్మమను" అను జ్ఞానకాలమున నివి ఆత్మకంటె భిన్నముగ ప్రతీత మగుటలేదు. కాన అవస్థాత్రయ రూపమగు ప్రపంచము

కల్పిత విశేషాంశ మనబడును. దీనిని భ్రాంతి యన్నియునందురు. భ్రాంతియే యధ్యాస మనబడును.

అధ్యాసలు :- భ్రాంతి జ్ఞానమునకు విషయమును, భ్రాంతి జ్ఞానమునుగూడి యధ్యాస యనబడును ఇది జ్ఞానాధ్యాసయనియు అర్థాధ్యాసయనియును రెండు విధములు ఒక వస్తువునందు మరి యొక వస్తువుయొక్క భ్రాంతి అర్థాధ్యాస యనబడును. అధ్యస్థ వస్తువుయొక్క జ్ఞానము, జ్ఞానధ్యాస యనబడును. ఇందు అర్థాధ్యాస కేవల సంబంధాధ్యాస యనియు, సంబంధసహిత సంబంధి యొక్క యధ్యాసయనియు, కేవల ధర్మాధ్యాసయనియు ధర్మ సహితధర్మియొక్క యధ్యాసయనియు, అన్యోన్యాధ్యాసయనియు అన్యతరా ధ్యాసయనియు నారువిధములు. ఆత్మ సత్యమగుటచే, నదియనాత్మ పదార్థములంద ధ్యస్తముగాదు. కాని దానితాదాత్మ్య సంబంధము మాత్రమనాత్మ వస్తువులయంద ధ్యసింపబడుచున్నది. కాన అనాత్మ పదార్థములతో నాత్మకుగల తాదాత్మ్య సంబంధము, సంబంధాధ్యాస యనబడును. ఆత్మయందనాత్మ సంబంధమును, అనాత్మయొక్క స్వరూపమును నధ్యసములగు చున్నవి. కావున ఆత్మతో ననాత్మకుగల సంబంధము, సంబంధసహిత సంబంధి యొక్క యధ్యాస యనబడును. స్థూలదేహముయొక్క శ్వేత పీతాది ధర్మములును, ఇంద్రియములయొక్క దర్శన స్పర్శనాది ధర్మములను మాత్రమే ఆత్మయంద ధ్యస్తములగు చున్నవి. కాని దేహేంద్రియముల ధ్యస్థములగుటలేదు. కావున నిది కేవల ధర్మాధ్యాస యనబడును. అహంకార ధర్మములైన కర్తృత్వభోక్తృత్వాదులను, అహంకారముయొక్క స్వరూపమును కలిసి ఆత్మయంద ధ్యస్తములగు చున్నవి. కావున నిది ధర్మసహిత ధర్మియొక్క యధ్యాస మనబడును. ఆత్మయందనాత్మ పదార్థములకు స్వరూపముచేతను, అనాత్మ పదార్థముల యందాత్మకు సంసర్గముచేతను నధ్యాసము తెలియబడుచున్నది. కాన ఇది అన్యోన్యాధ్యాస

యనబడును. కావున నిది అన్యతరాధ్యాస యనబడును.

"సత్తు, చిత్తు, ఆనందము, అద్వితీయము" అను నీ నాలుగును ఆత్మ లక్షణములగును. "అసత్తు, జడము, దుఃఖము, సద్వితీయత్వము" అను యీ నాలుగును అనాత్మ లక్షణములగును. అనాత్మ లక్షణములగు దుఃఖము, సద్వితీయత్వము ఆత్మయందు స్వరూపతః ఆరోపితమై ఆత్మయొక్క ఆనందాద్వితీయ లక్షణములను మఱుగుపరచుచున్నవి అందువలననే యజ్ఞాని "నేనున్నాను" అను సల్లక్షణమును "నేను చేతసుడను" అను చిల్లక్షణమును, ఆత్మయందు తెలియుచున్నాడు. కాని "నేనానందస్వరూపుడను, అద్వితీయుడను" అని తెలియుటలేదు. "నేను దుఃఖిని, ప్రతి శరీరం భిన్నుడను" అని తెలియబడుచున్నాడు, అట్లే ఆత్మతో అనాత్మలగు నహంకారాదులకుగల కల్పిత సంబంధముచే ఆత్మయొక్కయ సల్లక్షణ, చిల్లక్షణములను అనాత్మలగు నహంకారాదులయొక్కయ సల్లక్షణ, జడలక్షణములను మరుగు పరచుచున్నది. అందువలననే అజ్ఞాని యహంకారాదులను. దుఃఖస్వరూపములనియును, సద్వితీయములనియును తెలియుచున్నాడు. కాని యవి అసత్యములనియును, జడములనియును తెలియుటలేదు. అవి సత్యములనియు జ్ఞానస్వరూపము లనియు తెలియుచున్నాడు. ఈ విధముగా నవస్థాత్రయ లక్షణములు, స్వరూపముచే నాత్మయందును, ఆత్మ లక్షణములు సంసర్గముచే నవస్థాత్రయము నందున, కల్పితములై తోచుచున్నవి. నాయందు కల్పితమైతోచు అవస్థాత్రయము నాచేతనే ప్రకాశింపబడుచున్నది. కాన నాయవస్థాత్రయమునకు సాక్షినగుదును అవస్థాత్రయమును వాని వికారములును వాని ఁలింగెడి నన్నెంచమాత్ర మంటవు. ఈ మూడవస్థలొకదానియందొకటియును లేదు. ఇవి ఆత్మయందును లేవు. కాన నివి యసత్తనబడెను. ఈ అవస్థాత్రయమునందు వానికధిష్టానముగ నుండుటచే నీవు సద్రూపుడవగుదువు. అవస్థాత్రయము

నాచే తెలియబడుచున్నవి. కాన నది జడమగును. అవస్థాత్రయము నెరుంగుచుండుటచేత నీవు చిద్రూపుడవగుదువు. అవస్థాత్రయము నీయందు కల్పితమై తోచు చుండుటచేత నది దుఃఖరూపమగును. అవస్థాత్రయములందు నిరతిశయ ప్రేమ స్వరూపుడవై స్థిరరూపమున నుండుటచేత నీవానందస్వరూపుడవగుదువు. అవస్థాత్రయం సజాతీయ, విజాతీయ, స్వగతభేదములు గలది యగుటచేత నది సద్వితీయమగును. సజాతీయ, విజాతీయ, స్వగతభేదములు లేనివాడగుటచేత నీవద్వితీయుడవగుదువు. అవస్థాత్రయము పరిణామవంతమగుటచేత అది వికారవంతమగును అవస్థాత్రయమున కధిష్ఠానమై నిర్వికారముగనుండుటచే నీవు కూటస్థుడవగుదువు. అవస్థాత్రయము నీయందధ్యస్తమై నాచే ప్రకాశింపబడుటచేనది సాక్ష్యమనబడును అవస్థాత్రయమున కధిష్ఠానమై యుదాసీనముగనుండి అధ్యస్థ అవస్థాత్రయమును ప్రకాశింపచేయు చుండుటచేత నీవు సాక్షివగుదువు. ఈవిధముగ అవస్థాత్రయము జడము, దుఃఖము, సద్వితీయము, వికారవంతము, సాక్ష్యము నగును. నీవు సద్రూపుడవు, చిద్రూపుడవు, ఆనందరూపుడవు, అద్వితీయుడవు, కూటస్థుడవు, సాక్షివియునగుదువు జాగ్రదవస్థయందు శ్రోత్రియబ్రహ్మనిష్ఠుడగు సద్గురువువలన వేదాంతశాస్త్రమును శ్రవణము చేయుటచేత, అవస్థాత్రయ విచారణచేత అంతఃకరణమున బ్రహ్మాకార జ్ఞానవృత్తి ఉదయించిన, ఆ విశేషజ్ఞానమే తురీయమనబడును.

ఓం తత్ సత్

22. ఉపనిషత్తులు :- అహం బ్రహ్మాస్మి, తత్త్వమసి మహావాక్యములు

"ఇష్టప్రాప్త్యనిష్ట పరిహారయోః అలౌకికం,
ఉపాయం యోగ్రంధః వేదయతి సవేదః
అలౌకిక పదేన ప్రత్యక్షానుమానే వ్యావర్త్యేతే॥

వేదం అంటే ఇష్టప్రాప్తిని, అనిష్టపరిహారాన్ని సాధించడానికి అలౌకికమైన ఉపాయాన్ని చెప్పే గ్రంధమని సాయనాచార్యుల వారు తైత్తిరీయ సంహితాభాష్యమునందు వివరించియున్నారు. ఉపనిషత్తులు వేదాలకు గమ్యము పరమార్థము అగుచు వేదాలకు తలమానికములై యున్నవి. ఋగ్వేదము ఇరువదియొక్క శాఖలుగను, యజుర్వేదము నూటతొమ్మిది శాఖలుగను, సామవేదము వేయి శాఖలుగను, అధర్వవేదము ఏబది శాఖలుగను విభజింపబడినవి. ఈవిధముగ నాలుగు వేదములకు ఒకవేయినూట యెనబది శాఖలేర్పడెను. ఒక్కొక్క శాఖకొక్కొక్క ఉపనిషత్తు కలిగియుండెను కాన నీ యుపనిషత్తులు ఒకవేయి నూట యెనబది యని తెలియబడుచున్నది. తత్త్వమును తెలియజేయునవి గనుక వానికి వేదాంతములనియు, వేద శిరస్సులనియు నామాంతరము గలదు. వానిలో ముఖ్యమైనవి నూటయెనిమిదియుపనిషత్తులు. వీటన్నింటిని హనుమంతునకు శ్రీరామచంద్రుడు బోధించినట్లు తెలియబడుచున్నది. వీనిలోగూడ దశోపనిషత్తులు మిగుల శ్రేష్టములైనవి. ఋగ్వేదములోని ఐతరేయోపనిషత్తు "ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ" అను విధి మహావాక్యమును బోధించుచున్నది. యజుర్వేదములోని బృహదారణ్యకోపనిషత్తు "అహం బ్రహ్మాస్మి" యను ననుభవ మహావాక్యను బోధించుచున్నది. సామవేదములోని ఛాందోగ్యోపనిషత్తు "త త్త్వ మ సి" యను యుపదేశవాక్యమును బోధించుచున్నది. అధర్వవేదములోని మాండూక్యోపనిషత్తు "అయమాత్మా బ్రహ్మ" యను సాక్షాత్కార మహావాక్యమును బోధించుచున్నది. ఈనాలుగు మహావాక్యములు ఆకాంక్ష జ్ఞానము, యోగ్యతాజ్ఞానము, తాత్పర్య జ్ఞానము, ఆసత్తి యనెడి చతుర్విధ సహకారులతో కూడినవై యఖండ బ్రహ్మతత్త్వమును బోధించుచున్నవి. ఏ పదము తన యొక్క యర్థాన్వయము సిద్ధించుట కొరకు ఇతర పదములను గోరుచుండునో, ఆ పదముయొక్క జ్ఞానమాకాంక్షా జ్ఞానమనబడును

ఒక పదార్థమునకు మరియొక పదార్థముతోగల సంబంధము యోగ్యత యనబడును. ప్రకరణానుసారమగు జ్ఞానము తాత్పర్య జ్ఞానమనబడును. తత్త్వం పదార్థముల శోధించి, మహావాక్యముల శ్రవణమువలన, ననావృతములగు శోధిత పదార్థములయొక్క స్మృతి గలుగుచున్నది. ఈ స్మృతియే యాసత్తి యనబడును. యజుర్వేదములోని బృహదారణ్యమునందు చెప్పబడిన "అహం బ్రహ్మాస్మి" అను అనుభవ మహావాక్యమునందుగల "అహం" పదముయొక్క అర్థము సర్వదేశములయందున, సర్వకాలముల యందున, సమస్త వస్తువులయందున, అపరిచ్ఛిన్నమై వ్యాపించి యుండిన పరమాత్మ మాయాకల్పితమైన జగత్తునందుగల విధ్యాధి కారులగు మనుష్య శరీరములయందుండిన యంతఃకరణములతో, తాదాత్మ్య సంబంధము గలదియై "నేను, నేను" అనివ్యవహరించు చున్నది. ఇందు సర్వవ్యాపకమై నిర్వికారముగనున్న శుద్ధచైతన్యం నేననజాలదు. జడమగు అంతఃకరణముగూడ నేననజాలదు. ఈ చిజ్జడములయొక్క తాదాత్మ్య సంబంధమువలన నహంవృత్తి కలుగుచున్నది. ఈ యహంవృత్తియందే నేనను ప్రతీతి గలుగు చున్నది. కాన "అహం బ్రహ్మాస్మి" అను మహావాక్యమునందుగల "అహం" పదముయొక్క వాచ్యార్థము అంతఃకరణవృత్తి విశిష్ట చైతన్యమగును. అవృత్తి విశిష్టచైతన్య మహంకార మనబడును. ఈ యహంకారమునకు బ్రహ్మముతోనేకత్వము సంభవింపదు. కాన అహంకారమునందుగల జడభాగమైన అంతఃకరణ వృత్తిని పరిత్య జించి, చైతన్య భాగమును గ్రహించవలెను. ఆచైతన్యమే సాక్షి యనబడును. అసాక్షి చైతన్యమునకు బ్రహ్మచైతన్యముతో నేకత్వ ము సంభవించుచున్నది. కాన అహం పదమునకు సాక్షి చైతన్యము లక్ష్యార్థమగును. సర్వోపాధులతోగూడిన చైతన్యము బ్రహ్మపదము నకు వాచ్యార్థము. సర్వోపాధులను విడిచినచో, వాని కధిష్ఠానమగు శుద్ధచైతన్యము బ్రహ్మశబ్దమునకు లక్ష్యార్థమగును. ఈ విధముగ

నహంకారసాక్షియైన ప్రత్యక్చైతన్యము బ్రహ్మచైతన్యమే యగు నని "అస్మి" యను పదముచే నేకత్వము రూపమగు ననుభవమీ మహావాక్యమునందు చెప్పబడెను.

అహంకారమునకు కూటస్థాత్మము విలక్షణమగును. లక్షణము విశేషణమనియు, నుపలక్షణమనియు రెండు విధములు. అందు విశేషణము లక్ష్యస్వరూపమును తెలియజేసి, లక్ష్యస్వరూపముతో సంబంధించక యుండును. అహంకారము కూటస్థాత్మ కుపలక్షణ మగును. కాని విశేషణముగాదు. కాన అహంకారము లక్ష్యస్వరూప మగు కూటస్థాత్మ ననుసంధించియుండి, లక్ష్యజ్ఞానమును కలుగ జేసి, తాను లక్ష్యమైన కూటస్థాత్మయందు కల్పింపబడిన దగుటచే, కూటస్థాత్మ జ్ఞానము కలుగగనే నశించిపోవుచున్నది. కావున కూట స్థాత్మయొక్క యద్వితీయత్వమునకు భంగము కలుగదు. అహం కారము నవలంభించియే అఖండైక పరబ్రహ్మ జ్ఞానము తెలుసు కొనుచున్నాము.

"తత్త్వమసి"మహావాక్యము జీవేశ్వరులకిద్దరకు ఏకత్వమును బోధించుచున్నది. వాచ్యార్థులైన జీవేశ్వరులు పరస్పర విరుద్ధ ధర్మ ములుగల వారగుటచే వారికేకత్వము సంభవింపదు. కావున తత్పద వాచార్థమగు నీశ్వరుని యందుగల విశేషణభాగమైన యాభాస సహిత మాయను, మాయాకృతమగు సర్వశక్తి సర్వజ్ఞత్వాది ధర్మములను విడిచి విశేష్యమైన శుద్ధచైతన్య భాగమును గ్రహించ వలయును. అట్లే త్వపద వాచ్యార్థమగు జీవునియందుగల విశేషణ భాగమైన. యాభాస సహితమగు నవిద్యను, నవిద్యాకృతమగు నల్పశక్త్యల్పజ్ఞత్వాది ధర్మములను విడిచి, విశేష్యమైన సాక్షి చైతన్యమును మాత్రము గ్రహించవలెను. ఈవిధముగ జీవేశ్వరుల యందుగల విశేషణ భాగములను విడిచి విశేష్యమైన చైతన్య భాగమును గ్రహించినచో "తత్త్వమసి"యను మహావాక్యమునందు చెప్పబడిన జీవేశ్వరైక్యము సంభవించుచున్నది.

ఈ మహావాక్యము లందుగల పదములకు సామానాధికరణ్య సంబంధమును, పదార్థములకు విశేషణ విశేష్యభావ సంబంధమును, పద పదార్థములకు లక్ష్యలక్షణభావ సంబంధమును గలదు. ఈ త్రివిధ సంబంధములుగల మహావాక్యము లఖండబ్రహ్మతత్వమును బోధించుచున్నవి. ఇందు సామానాధికరణ్యము ముఖ్యసామానాధికరణ్యమనియు, బాధాసామానాధికరణ్యమనియు రెండు విధములు. ఘటాకాశము మహాకాశమేయైన విధమున, కూటస్థుడు బ్రహ్మమేయగు ననునది ముఖ్యసామానాధికరణ్యమనబడును పురుషుడు బాధించబడి స్థాణువేయైనట్లు సాభాసాంతఃకరణము బాధింపబడి బ్రహ్మమేయగుచున్నదనునది బాధసామానాధి కరణ్యమనబడును. ఈ సామానాది కరణ్యసంబంధముగల ప్రత్యక్పరమాత్మలకు విశేష్య విశేషణ భావ సంబంధము నెరుగవలయును. బ్రహ్మమునకు చిదాత్మ విశేషణమైనచో బ్రహ్మమునందు తోచెడి యనాత్మత్వ, పరోక్షత్వ భ్రాంతులు నివృత్తియగును. ప్రత్యగాత్మకు బ్రహ్మము విశేషణమైనచో ప్రత్యగాత్మయందుగల పరిచ్ఛిన్నత్వ, దుఃఖిత్వభ్రాంతులు నివృత్తియగును. అట్లే పదములకును, పదార్థములకును లక్ష్యలక్షణ భావసంబంధము సంభవించుచున్నది. ఆలక్షణ జహల్లక్షణయనియు నజహల్లక్షణయనియు, జహదజహల్లక్షణయనియు మూడు విధములగును ఇందు వాచ్యార్థమును సంపూర్ణముగ విడిచి, వాచ్యార్థముతో సంబంధముగల మరియొక యర్థమును గ్రహించుట జహల్లక్షణ యనబడును. ఈ జహలక్షణ మహావాక్యములందు పొసగదు. వాచ్యార్థములో వాచ్యార్థ సంబంధముగల మరియొకయర్థమును గ్రహించుట యనహల్లక్షణ యనబడును. ఈ యజహల్లక్షణయును మహావాక్యములయందు సరిపడదు. వాచ్యార్థమునందొక భాగమును విడిచి మరియొక భాగమును గ్రహించుట జహద జహల్లక్షణ యనబడును. తత్త్వమస్యాది మహావాక్యములచే ప్రతిపాదింపబడెడి జీవేశ్వరులు పరస్పర విరుద్ధ ధర్మములగల వారగుటచే వారి కేకత్వము

సంభవించుటలేదు. కావున విరుద్ధ ధర్మములుగల జీవేశ్వరుల విశే షణములను త్యజించి, విశేష్యమైన చైతన్యమునకేకత్వము గలుగు చున్నది. కావున జహద జహల్లక్షణచే మహావాక్యార్థమైన బ్రహ్మా త్మల యేకత్వ నెరుంగవలయును. ఇట్టి సమ్యక్ జ్ఞానముచేత ననా దిగా బ్రహ్మము నాశ్రయించియున్న మూలాజ్ఞానము కార్యసహిత ముగ నాశమగుచున్నది. అప్పుడఖండైక రసమగు బ్రహ్మము స్వయముగ ప్రకాశించుచున్నది.

ఓం తత్ సత్

23. బ్రహ్మము తటస్థ స్వరూప లక్షణములు.

ఏ ప్రమాణములకు ప్రమేయము కానిది, ఏలక్షణము లేనటు వంటి బ్రహ్మమును గురించి తెలిసికొనుట వీలులేని మాట. ఐనను దానియందు లక్షణములను కల్పించి, వానివలన లక్ష్యమగు బ్రహ్మము నెరుంగవలయును అజ్ఞానకృతావరణ నివృత్తి కొరకు శబ్ద ప్రమాణమంగీకరించ బడుచున్నది. బ్రహ్మమునందు కల్పింపబడిన లక్షణములు తటస్థ లక్షణము, స్వరూపలక్షణమని రెండు విధములు. లక్షణమందు అతివ్యాప్తి, అవ్యాప్తి, అసంభవాది దోషములున్నచో లక్ష్యము తెలియబడదు. దోషముగల లక్షణము, దుష్టలక్షణ మన బడును. తన లక్ష్యమును తెలియజేసెడి లక్షణము అన్యమునందు గూడ వర్తించినచో, నాలక్షణమతివ్యాప్తి దోషము గలదియగును. నాలుగు పాదములు గలది. గోవు అని గోలక్షణము చెప్పినపుడు, నాలుగు పాదములు గోవునకేగాక గుఱ్ఱము మున్నగు జంతువులకు కూడ వర్తించును. కనుక ఆ లక్షణమతివ్యాప్తి దోషమగును తన లక్ష్యమునందంటను వర్తింపక, యేదేనియొక ప్రదేశమందు మాత్రమే వర్తించు లక్షణమతివ్యాప్తి దోషమగును. తెల్లగానుండు నది గుఱ్ఱము అని చెప్పినపుడా శ్వేతవర్ణ లక్షణము గుఱ్ఱము లన్నింటియందు ఉండుటలేదు. కాన శ్వేతలక్షణము, అవ్యాప్తి

దోషయుక్తమగును. అలక్ష్యమునకు చెప్పబడిన, లక్షణ మాలక్ష్యము నందు ప్రవర్తింపక యితరమునందు వర్తించు లక్షణము సంభవ దోషమగును. కొమ్ములుగలది గుఱ్ఱము అనిచెప్పినపుడా శృంగత్వ లక్షణ మవశ్యమునందులేదు. గుఱ్ఱమున కంటె భిన్నమగు గోవు మున్నగు వానియందు మాత్రముండును. కాననిది యసంభవదోష లక్షణమగును. దోషయుక్తమగు లక్షణములచేత, తన లక్ష్యము తెలియబడదు.

బ్రహ్మముయొక్క తటస్థలక్షణము :- దాని లక్ష్యమునందొక కాలమందు మాత్రమేయుండి దాని లక్ష్యము నితరపదార్థముల నుండి వేరుచేసి తెలుపునది తటస్థలక్షణ మనబడును. కాకియున్నది రాముని యిల్లు అనునపుడు, రాముని గృహమునకు కాకి తటస్థ లక్షణమగును. కాకి యెల్లప్పుడుండదు. కాని ఆసమయమునుండి రాముని గృహమును ఇతరగృహములనుండి వేరుచేసిచూపుచున్నది బ్రహ్మమునకు సృష్టి, స్థితిలయ కారణత్వము తటస్థ లక్షణమగును. "యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే, యేనజాతాని జీవంతి, యత్ప్రయంత్యభిసం విశంతి" అను నిటువంటి శ్రుతులచేతను "జన్మాద్యస్యయతః" అనెడి సూత్రములచేతను, బ్రహ్మమునందు సృష్టి స్థితిలయములకు కారణత్వము చెప్పబడెను ఈ కారణత్వము మాయాధిష్ఠాన కాలమందు మాత్రమే, బ్రహ్మమునందు తెలియ బడుచున్నది. బ్రహ్మమునందుచెప్పిన ఈకారణత్వము, సాంఖ్యులు చెప్పిన ప్రదానమునుండియు, నైయాయికులు చెప్పిన పరమాణు వులనుండి వేఱుచేసి బ్రహ్మమును తెలుపుచున్నది. ఈ బ్రహ్మము స్థితిలయములకు మాత్రమే కారణమని చెప్పినచో, జగత్సృష్టికర్త మఱియొకడుండుననెడి సందేహము కలుగును. సృష్టిస్థితులు మాత్రమే చెప్పినచో, జగల్లయకర్త బ్రహ్మమునకంటె భిన్నముగ మఱియొకడు కలడనెడి సందేహము కలుగును. ఈ సందేహముల నివృత్తికొరకు, సృష్టి స్థితిలయ కారణత్వము చెప్పబడెను. ఇట్లు

బ్రహ్మము జగత్తున కభిన్న నిమిత్తోపాదన కారణమని సిద్ధించు చున్నది. జగత్కర్తృత్వముతో గూడిన జగదుపాదనత్వమే బ్రహ్మం యొక్క తటస్థ లక్షణము. బ్రహ్మము జగత్తునకు కేవలమొక యుపాదానకారణమని చెప్పిన కొందరు ఉపాదానకారణము మాయ యనియు, నిమిత్తకారణమీశ్వరుని యందును చెప్పుచున్నారు. కాన మాయయందు పాదాన లక్షణమునకతి వ్యాప్తిదోషము కలుగు చున్నది. శుద్ధబ్రహ్మమునందా యుపాదానకారణత్వము లేకపోయి నప్పటికి విశిష్టమగు బ్రహ్మమునందు గలదు. విశిష్టమునందుండు ధర్మములు, విశేషణ మందవశ్యముండును. "మాయాంతు ప్రకృతిం విద్యాత్" అను శ్రుతికూడ చెప్పుచున్నది. ఈ అతివ్యాప్తి దోష నివారణ కొరకు లక్షణమందు జగత్కర్తృత్వముగూడ చెప్పబడినది కర్తృత్వముచే తనయందుండునుగాని, జడమైన మాయయందుం డదు. ఈశ్వరుడు పాదానకారణమని చెప్పక, కర్తయని మాత్రమే చెప్పు నైమాయికుల వాదన యందతి వ్యాప్తిదోష నివారణకు బ్రహ్మమునందు జగత్కర్తృత్వము, ఉపాదాన కార్ణత్వము చెప్ప బడెను. శ్రుతియందు "తదైక్షత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి" "సోకామయత బహుస్యాం ప్రజాయేయేతి" సద్రూపమగు బ్రహ్మ మనేకమగుదునని సంకల్పించినట్లు చెప్పబడెను. బ్రహ్మము శుద్ధ సత్వ ప్రధాన మాయోపాధికుడై జగత్తునకు, నిమిత్తకారణమును. తమఃప్రధాన ప్రకృతినిగూడి యుపాదాన కార్ణమగు చున్నాడు. కాన నీ సృష్టి స్థితిలయములు బ్రహ్మయొక్క తటస్థ లక్షణమగును. ముండకోపనిషత్తు ప్రథమ ముండకము ప్రథమ ఖండమున:-

"యథోర్ణనాభిః సృజతే గృహ్ణతేచ-యథాపృథివ్యామోషధయః సంభవంతి।
యథాసతః పురుషాత్ కేశలోమానితథాక్షరాత్ సంభవతీహ విశ్వమ్॥"

అర్థము :- సాలెపురుగు ఎలా తనగూడును తనలోనుండే

వెలికితీసి తనలోకే తీసికొంటుందో, భూమినుండి మూలికలన్నీ ఎలా ఉద్భవిస్తాయో మానవుడి తలమీద శరీరంమీదా ఏ ప్రయత్నము లేకనే వెంట్రుకలు ఎలా పెరుగుతాయో అలాగే ఆ అక్షర తత్త్వం నుండి ఈ విశ్వముత్పన్న మగుచున్నది.

బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపలక్షణము:- తనలక్ష్యముయొక్క స్వరూపమేయైయుండి యన్యపదార్థములను తనలక్ష్యమునుండి వేరుచేయు లక్షణము స్వరూప లక్షణ మనబడును. మనుజునకు మనుష్యత్వము స్వరూపలక్షణము. అద్వైతసిద్ధాంతమునందు జాతి వ్యక్తులకు తాదాత్మ్య సంబంధమున్నది. అట్లే సత్యజ్ఞానానందములు బ్రహ్మమునకు స్వరూపలక్షణము. అవి బ్రహ్మముయొక్క స్వరూప మయమై ఆబ్రహ్మమును అసజ్జడ దుఃఖరూపమగు జగత్తునుండి వేరు చేయుచున్నది. కావనివి బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపలక్షణము లనబడెను. వాస్తవముగ సత్యజ్ఞానానందములు బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపమేయైనను, వానికిని బ్రహ్మమునకును కల్పితభేద మంగీకరించబడుచున్నది. దానివలన బ్రహ్మము లక్ష్యమనియు, సచ్చిదానందములు లక్షణములనియు చెప్పబడుచున్నవి. ఇందు సత్యపదమునకు బాధాభావ విశిష్టచైతన్యము వాచ్యార్థము కేవలచైతన్యము లక్ష్యార్థము జ్ఞానపదమునకు వృత్త్యవచ్ఛిన్న చైతన్యమువాచ్యార్థం కేవల చైతన్యము లక్ష్యార్థము. ఆనందపదమునకు ప్రియమోద ప్రమోదాది వృత్త్యవచ్ఛిన్న చైతన్యము వాచ్యార్థము. కేవల చైతన్యము లక్ష్యార్థము. కాన ఆ సత్యజ్ఞానానంద పదముల లక్ష్యార్థము బ్రహ్మమే యగుటచే వానికి వాస్తవమైన భేదములేదు. ఉపాధికృత కల్పితభేదము ప్రతీతమగుటచే వానికి లక్ష్యలక్షణ భావము చెప్ప బడినది. బ్రహ్మమునకు జడత్వము, అనిత్యత్వము నివారణకొరకు సత్యపదమును, నైయాయికులు చెప్పు సత్తాజాతి యందతివ్యాప్తి దోష నివారణకొరకు జ్ఞానపదమును విషయజన్య సుఖమునందతి వ్యాప్తి దోషనివారణఆనందపదమును ప్రయోగించబడినవి. కావున సత్యజ్ఞానానందములు మూడును అ బ్రహ్మముయొక్క స్వరూప

లక్షణము లనబడెను. "సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ, ఆనందో బ్రహ్మ" అని శ్రుతి. అనగా ఆ బ్రహ్మము "సత్యము, జ్ఞానము, అనంతము, ఆనందము" అని చెప్పెను. దేశకాల వస్తుపరిచ్ఛేదము లేనిది అనంతమనబడును. "సర్వ్యాపిత్వా ద్దేశంతోఽంతో, నిత్యత్వా న్నాపి కాలతః నవస్తుతోపి సార్వాత్మ్యా దానంత్యం బ్రహ్మణిత్రిధా" అనగా బ్రహ్మము సర్వదేశములయందు వ్యాపించి యుండుట వలన దానికి దేశముచే నంతములేదు. నిత్యమగుటవలన దానికి కాలముచేతను నంతము గలుగదు. సర్వాత్మ రూపమగుటవలన నది వస్తువుచేతను నంతమొందదు ఆ బ్రహ్మము దేశకాల వస్తువులచే నంతమొందదు. గావున ననంతమనబడెను. "ఆనందాదయః ప్రధానస్య" ఆనందము, సత్యము, జ్ఞానము అనునివి బ్రహ్మము యొక్క స్వరూపములై యుండి బ్రహ్మమును గోచరింపజేయు చున్నవని చెప్పబడెను, ఇట్లు శ్రుతిసూత్రములచే, బ్రహ్మమునకు సత్యజ్ఞానానంద స్వరూపము సిద్ధించుచున్నది. గాన నాసత్యజ్ఞానా నందములు బ్రహ్మయొక్క స్వరూపలక్షణ మనబడెను. ఈసచ్చిదా నంద లక్షణములుగల బ్రహ్మమునందు అజ్ఞానముచే నామరూపా త్మకమగు జగత్తు కల్పించబడెను. ఈకల్పిత జగద్విశిష్ట బ్రహ్మము నందు "హస్తి భాతి ప్రియం నామం రూపము" అనెడు పంచలక్షణ ములు తెలియబడుచున్నవి. ఇందు హస్తిభాతిప్రియం ఈమూడును బ్రహ్మలక్షణములు. నామరూపములు రెండును మిథ్యా జగత్తు యొక్క లక్షణములు "జగత్తున్నది" అనుదానియందు "ఉన్నది" అను సల్లక్షణము బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపము జగత్తను నామ మును, జగత్తుయొక్క రూపమును, అసత్తైన మిథ్యారూప జగత్తు యొక్క లక్షణములు. "జగత్తు ప్రకాశించుచున్నది." అను దాని యందు ప్రకాశించుచున్నదను చిల్లక్షణము బ్రహ్మముయొక్క స్వ రూపమగును. జగత్తుయొక్క నామరూపములు, జడమగు జగత్తు యొక్క లక్షణములగును. "జగత్తు ప్రియమైనది" అనుదాని

యందు "ప్రియమైనది" అను ఆనందలక్షణము బ్రహ్మముయొక్క స్వరూపమగును జగత్తుయొక్క నామరూపములు దుఃఖరూపమగు జగల్లక్షములగును. ఈ సత్యజ్ఞానానంద లక్షణములచే లక్ష్యమగు బ్రహ్మము నెరుంగవలెను. బ్రహ్మమునందు తటస్థలక్షణ తయా నామరూపాత్మకమగు జగత్తుకల్పితమైనట్లు ఆత్మయందు కరచరణా ద్యయవ యుక్తమై మ్రోడువలె కన్పించు స్థూలదేహము దాని యందున్న ఇంద్రియ ప్రాణాంతఃకరణంబుల సముదాయమగు సూక్ష్మశరీరము, ఈశరీరద్వయమునకు కారణమగు నజ్ఞానరూప కారణశరీరము కల్పించబడుచున్నవి.

ఓం తత్ సత్.

24. స్వభావము

విశ్వమంతయు గుణమయము. గుణము మాయాకల్పితము కాన విశ్వమునుండి నిర్గమించుటయే గుణవిముక్తికి మార్గమని కొందరు చెప్పెదరు. అందుకు ప్రధమోపాయము స్వధర్మాచరణమే కొందరు విశ్వమంతయు గుణమయమే కాని, విశ్వమంతయు మాయా కల్పితముగాదని యందురు, అందలి అహంకారము మాత్రము మాయా కల్పితమందురు. గుణవిముక్తి నొందుటకు ప్రపంచమునే త్యజింపవలసిన పనిలేదు. గుణాతీతుడుడగు భగవంతునితో ఏకతనొందిన చాలును, స్వభావము శాశ్వతముగాన, స్వధర్మమును శాశ్వతమే. కాన స్వధర్మాచరణమే మార్గమని కొందరు చెప్పెదరు. స్వధర్మము స్థూలముగ చతుర్విధమని, దానిని బట్టి చతుర్వర్ణములతో గూడిన భారతీయ సంఘ వ్యవస్థ ఏర్పడినదని గీత. 4_13, "చాతుర్వర్ణ్యం మయాసృష్టం గుణకర్మ విభాగశః" నుండి తెలిసికొనుచున్నాము. గీత. 18_41. "బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులు, మరియు శూద్రులు యొక్క కర్మలు, తమతమ స్వభావములనుండి పుట్టిన గుణములబట్టి వేరువేరుగా విభజింపబడినవని

అర్థమగుచున్నది. స్వభావమునుండి గుణములు బుట్టినవా ? లేక గుణములనుండి స్వభావము పుట్టినదా ? ఒకొకనికి ఒకొక స్వభావ ముండును. మరియు నాస్వభావ విభేదమునకు గుణములే కారణం కాన గుణములనుండియే స్వభావము పుట్టినదని చెప్పవలెను. ఇట్లే ర్పడిన స్వభావము ధృడపడి ఒక సంస్కారరూపము ధరించును. జన్మాంతరమున ఈ సంస్కారమునుండి గుణములు పుట్టును. కాన స్వభావమునకు కారణమైన గుణములచేత లేక స్వభావమే తమకు కారణమైన గుణములచేత, కర్మవిభజనజరుగుననిచెప్పుకొనవచ్చును పోతే బ్రాహ్మణాది నామములు జన్మనుబట్టివచ్చినవా? లేక కర్మను బట్టి వచ్చినవా? స్వభావమునబట్టి కర్మ. ఆకర్మనుబట్టి బ్రాహ్మణాది నామములు అని స్పష్టముగనే, గీత, 18-42, 43, 44, శ్లోకములం దున్న "స్వభావజం కర్మ" కలిగినవని తలంచవచ్చును. మరియొక చోట గీత. 18-48. "సహజం కర్మ" అనిచెప్పబడినది. సహజంకర్మ = జన్మతో వచ్చిన కర్మ. కొంతవరకు స్వభావమునుబట్టి జన్మ యుండునుగాన ఆమేరకు జన్మనుబట్టియు కర్మయుండునని మన మనుకొనవలెను. ఫలితార్థమేమన, ముఖ్యముగా స్వభావమునుబట్టి కర్మ, గౌణముగ జన్మనుబట్టి కర్మయుండునని తలంచవచ్చును. లోకములో గొప్పవారికి సామాన్యులో, అధములో జన్మించుట చూచు చున్నాము. కాన జన్మనుబట్టి కర్మయను నియమము మిక్కిలి తక్కువగ మాత్రమే వర్తించును. అయినను దురదృష్టవశాత్తు ఇది యే భారతదేశమున్నరానురాను ఎక్కువగ గుర్తింపజేయబడినది అందుచేత సంఘ వికాసమునకు దోహదము చేయ నుద్దేసించబడిన సంఘవ్యవస్థ, కృత్రిమ భేధములను కల్పించుటకే దారితీసినది. మనదేశమేగాక అన్నిదేశములలోను, మానవునకు స్వభావము మారు చుండినను, మానవ స్వభావమున, 1 సత్యప్రకారము 2 సత్యముతో గూడిన రజఃప్రకారము 3 తమస్సుతోగూడిన రజఃప్రకారము 4 రజస్సుతోగూడిన తమఃప్రకారమును నాలుగు స్వభావములుగలవు

భగవంతుడు చాతుర్వర్ణ్యమును సృజించెనని చాతుర్వర్ణ్యము వెనుకనున్న చతుర్విధ స్వభావములను సృజించెనని అర్థము. ఈప్రకారములచే ఈశ్వరుడు సృజించినది. మరియు శాశ్వతమైనవి. యీప్రకారములుగాని, జన్మనుబట్టి వచ్చిన వర్ణములుగావు. ఇట్లు గ్రహించినచో సార్వకాలిక గ్రంథమగు గీత ప్రతిపాదించిన వర్ణవ్యవస్థయు ఒక కంటకముకాదని నిర్ణయించగలము. సరియగు జ్ఞానముతోను సరియగుఆశయములతోనుసత్కర్మ ననుష్టంచినపుడు సిద్ధిబొందును. పరధర్మముకంటె స్వధర్మము శ్రేష్టమని గీత. 18–47 చెప్పుచున్నది. దీనికి కారణము పరధర్మమునకు ప్రేరణ బాహ్యము నుండి (కామమునుండి) వచ్చును. అందుచేత దాని ప్రవృత్తి యాంత్రికము. మరి స్వధర్మము సహజము గనుక నేను చేయుచున్నానను అహంకారము దానిలో తక్కువగా నుండును. కానఅది జ్ఞానోదయమున కవకాశమిచ్చును. పులి చంపుచున్నను, అది దాని స్వధర్మముగనుక నెట్లు పాపముబొందదో, అటులనే స్వధర్మనిరతుడును అహంకార స్వభావమువేరు, అంతరాత్మ స్వభావమువేరు. మొదటిదానిని గూడ నిజమగు స్వభావము క్రిందనే జమకట్టి, అది ఆడించినట్లాడగూడదు. దానిని అధిగమించవలెను. అధిగమించ గలముగూడను. సహజకర్మ ననుసరించినపుడు దానిదోషము మన కంటకపోవుటయే గాక బుద్ధిని పావనము చేయును. (గీత. 18–5) మానసిక చేతనలో కర్మజ్ఞానములకు పొత్తుకుదరదేమోగాని, అతిమానస దివ్య చేతనలో తప్పక కుదురును.

కొందరు జన్మను, కర్మను అంగీకరించుచు ఇట్లు చెప్పెదరు. బ్రాహ్మణ జన్మనెత్తి క్షత్రియకర్మ చేయుచున్నచో, జన్మతః బ్రాహ్మణుడనియు, కర్మతః క్షత్రియుడనియు, వైశ్యకర్మ జేయుచున్నచో, జన్మతః బ్రాహ్మణుడనియు, కర్మతః వైశ్యుడనియు, శూద్రకర్మ చేయుచున్నచో, జన్మతః బ్రాహ్మణుడనియు, కర్మతః శూద్రుడనియు, ఇట్లేఅన్నివర్ణములవారికి చెప్పవచ్చునని యందురు

జన్మ బ్రాహ్మణుడై శూద్రకర్మ చేయువారొకరు, జన్మ శూద్రుడై బ్రాహ్మణకర్మ చేయువారొకరు, యున్న వారిద్దరిలో సంఘము ఎవరిని ఎక్కువగా ఆదరించి గౌరవించుచున్నది. సహజముగ బ్రాహ్మణకర్మ చేయువానినే గౌరవించుచున్నదనునది నిర్వివాదాంశము. ఇప్పుడుకూడ జన్మకంటె కర్మకు ప్రాముఖ్యమిచ్చినట్లు గమనించెదము. "సర్వోపాధి వినిర్ముక్తం చైతన్యంచ నిరన్తరమ్, తద్ బ్రహ్మాహమితి జ్ఞాత్వాకథం వర్ణాశ్రమీ భవేత్." అని బ్రహ్మ నిష్ఠులందురు. గీత.5-14. "నకర్తృత్వం నకర్మాణి లోకస్య సృజతి ప్రభుః, నకర్మఫల సంయోగం, స్వభావస్తు ప్రవర్తతే" భిన్నమగు లోకవ్యవహారమంతయు వారి వారి స్వభావము ననుసరించియే జరుగుచున్నదని చెప్పుచున్నది. భారతదేశములో జన్మించిన మనము జన్మ స్వభావములను గుర్తించి జాతి వర్ణ వైషమ్యములతో మానవత్వమునుగోల్పోక వారివారి బ్రాహ్మణకర్మలకు తగిన ఆదరణము నిచ్చి, ఆనందదాయకము, శోభాయమానము, ప్రశాంతయుతము, మంగళప్రదమగు దివ్యజీవితము గడుపుదుముగాక.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

25. అష్టవిధ ప్రమాణములు

ప్రత్యక్షము, అనుమానము, ఉపమానము, శబ్దము, అర్థాపత్తి, అభావము, ఐతిహ్యము, సంభవము అనునివి అష్టవిధ ప్రమాణము లందురు.

1) ప్రత్యక్షము :- విషయ చైతన్యమున కభిన్నమగు ప్రమాణ చైతన్యము ప్రత్యక్షప్రమ యనబడును. నేత్రమునకు కనబడునట్టి నలుపు, ఎరుపు మొదలగు రంగులు, పొట్టి, పొడవు, లావు మొదలగు వివిధరూపములు ప్రత్యక్షప్రమ యనబడును. ఈరూపములు రూపాతన్మాత్రలుగాను అగ్నిభూతముయొక్కగుణములుగాను ఉన్నవి. కాన అవి బ్రహ్మపదార్థము కాజాలవు. శృతి : "యద్దృశ్యం తన్నశ్యం" అన్నట్లు నేత్రేంద్రియమునకు గోచరించు

వస్తువులన్నియు షడ్భావ వికారవంతములై నశించునట్టివి. పరబ్రహ్మము నేత్రములచే చూడబడడు గాన అప్రత్యక్షమనబడును. "యచ్చక్షుషా నపశ్యతి యేనచక్షూంషి పశ్యతి" దృష్టిచూడజాలనిది కాని దృష్టినే చూచేది మాత్రమే బ్రహ్మమని కేనోపనిషత్తు చెప్పుచున్నది.

2) అనుమానము :- అనుమితి ప్రమకు, కరణమను మాన ప్రమాణ మనబడును. "అయం పర్వతో వహ్నిమాన్, ధూమవత్, యోయోధూమవాన్ సోఽగ్నిమాన్, యధామహానసః" అనగా ఈ పర్వతమగ్ని గలది. ధూమముండుటవలన ఏదిఏది ధూమవంతమై యుండునో, అది యది అగ్నిగలది యగును. వంట యింటివలె. కార్యమునకు కారణము, కారణమునకు కార్యముగలదని వాదించుట అనుమాన మనబడును ఇప్పుడు మాయ కారణముగాను అవిద్య కార్యముగాను ఉన్నది. కాన మాయాప్రతిబింబమగు ఈశ్వరుడును అవిద్యా ప్రతిబింబమగు జీవుడును వీరిద్దరు కారణోపాధిని కార్యోపాధిని పొందినవారగుచున్నారు. పరబ్రహ్మమునకు కార్యకారణోపాధులు రెండును లేవు. కాన పరబ్రహ్మస్వరూపమను మానరహితమైన దనబడును.

3) ఉపమానము :- ఉపమిత ప్రమకు కరణ ముపమాన ప్రమాణమగును. సజాతీయ, విజాతీయ భేదములు కలిగియుండుట ఉపమాన మనబడును. పరబ్రహ్మము అట్టి స్వజాతీయ విజాతీయ భేదశూన్యమై తనకు రెండవది లేనిదిగా నున్నదిగాన ఉపమాన రహితమైన దనబడును.

4) శబ్దము :- శాబ్దీప్రమయొక్క కరణము శబ్దప్రమాణ మనబడును. చెవులచేత వినబడినట్టి శివ, కేశవ. హరిహరాది పారమార్థిక నామములు. నీలఘటము, ఘటమానయము ను లౌకిక వచనములు శబ్దము లనబడును, శృతి : "ఆకాశస్య గుణశ్శబ్దః, నిశ్శబ్దో బ్రహ్మ ఉచ్యతే" అన్నట్లు శబ్దములన్నియు ఆకాశముయొక్క గుణములు.

పరబ్రహ్మము శబ్దములేనిది కాన శబ్దరహిత మనబడును. "యతో వాచో నివర్తంతే అప్రాప్య మనసాసహ" మనస్సుగాని వాక్కుగాని పరబ్రహ్మమును తెలుపలేవని శ్రుతి చెప్పుచున్నది.

5) అర్థాపత్తి :- సంపాదక కల్పనకు హేతువగు సంపాద్య జ్ఞానము అర్థాపత్తి ప్రమాణ మనబడును. ఎచ్చటనైనను ఒకచోట ఉన్నది యని నిశ్చయించుటను అర్థాపత్తిప్రమ మనబడును. అయితే పరబ్రహ్మము సర్వమునందు నిండి పరిపూర్ణముగా నున్నదని చెప్పబడుచున్నది గాని ఒక్కచోటనే యున్నదని చెప్పబడుట లేదు. కాన అట్టి పరబ్రహ్మము అర్థాపత్తి రహితమైనది.

6) అభావము:- యోగ్యమగు అనుపలబ్ధి ప్రమాణమువలన గలిగెడి ప్రమయభావ ప్రమయనబడును. అసత్యమైన వస్తువు అభావమనబడును. అయితే పరబ్రహ్మము కాలత్రయమునందును నాశములేక సత్యముగా నుండుటవలన అట్టి పరబ్రహ్మము అభావ శూన్యమైనది యనబడును.

7) ఐతిహ్యము :- అప్పటప్పటికి నూతన నూతనముగా వచ్చుచు పోవుచు నుండుట ఐతిహ్య మనబడును. ఇట్లు జీవేశ్వర జగత్తులే ప్రళయ ప్రళయమునకు పలుమారు పుట్టుచు, చచ్చుచు నుండును గాని, పరబ్రహ్మము రాకపోకలు లేనిది గాన ఐతిహ్య రహితమైన దనబడును.

8) సంభవము :- ఒకటిగా కూడుట, మరల అనేక భాగములుగా భేదపడుట. ఇవి మాయాకార్యములేగాని పరబ్రహ్మమునందు లేవు. కాన పరబ్రహ్మము సంభవ ప్రమాణములేనిది అనబడును.

శ్రుతికూడ యిట్లు చెప్పుచున్నది. (అమృత బిందూపనిషత్తు (10)
మూ॥ ననిరోదో నచోత్పత్తి ర్నబద్దో నచసాధకః।
ముముక్షు ర్నవై ముక్త ఇత్యేషా పరమార్థతా॥"
టీ॥ ప్రళయము లేదు. పుట్టుకలేదు. బద్ధుడైన జీవుడు లేదు.

మోక్షేచ్ఛగలవాడు లేడు. ముక్తుడు లేడు. ఇదియే పరమార్థము.

ద్వైతము వితథము, ఆత్మ యొకటే పరమార్థము అనునిశ్చయము గలిగినపుడు లౌకిక వైదిక వ్యవహారమంతయును విద్యా విషయమగుచున్నది. అప్పుడు ద్వైతాద్వైతములకు విరోధము లేదు ద్వైతము లేనిఓగుటచే నుత్పత్తి ప్రళయము లేవు.

"యత్రహి ద్వైత మివభవతి" (బృ. 4-4-14)

ఎచట ద్వైతమున్నట్లు కనబడుచున్నదో,

"య ఇహ నానేవ పశ్యతి" (బృ. 6-4-9)

నానాత్వము నెవరు చూచున్నారో,

"ఆత్మై వేదం సర్వం" (చాం. 7-25-2)

ఇది అంతయు నాత్మయే,

"బ్రహ్మై వేదం సర్వం" (ఉ-తా-7)

ఇది అంతయు బ్రహ్మమే,

"ఏకమేవా ద్వితీయమ్" (చాం. 6-2-1)

ఆత్మ ఒక్కటే, అద్వితీయుడు,

"ఇదం సర్వం య దయ మాత్మా" (బృ. 4-4-5)

ఇది అంతయు నేది పరిదృశ్యమాన మగుచున్నదో యది యీ ఆత్మయే.

మొదలగు శ్రుతులచేత ద్వైతాభావము సిద్ధమగుచున్నది. ఉన్నవస్తువునకు ఉత్పత్తి ప్రళయములు కలుగును. గాని లేనిదానికవి కలుగనేరవు ఉత్పత్తి నాశములు ద్వైతప్రపంచ లక్షణములు. జనన మరణములు కారణము లేక కలుగవు ఈ కారణము వీనికంటె భిన్నము కావలెను. అట్టి భిన్నకారణ మద్వైతమున నుండనేరదు. కాన ఉత్పత్తిప్రళయముల సత్యములగుచున్నవి మనస్సువ్యాపారవంతమైనపుడే యిట్టికల్పనలు సంభవించుచున్నవి. సుషుప్తియందు చిత్తనిరోధము నందివిలేవు. కనుక నిరోధము, ఉత్పత్తి, బంధము, సాధకుడు, ముముక్షువు ముక్తుడు మొదలగు ద్వైతము మనో

కల్పితములు నిరోధాది సర్వవిశేష శూన్యమగు వస్తువు పరమార్థ
మని తాత్పర్యము.

ఓం తత్ సత్.

26. జీవభావన

వై. ప్ర. 16. మూ॥ జీవం కల్పయతే పూర్వం తతోభావాన్
పృథగ్విధాన్।
బాహ్యానాధ్యాత్మికాం శ్చైవ యథావిద్య స్తథాస్మృతః॥

టీ॥ ఆత్మ ప్రథమమున జీవుని కల్పించుచున్నాడు. అటు
పిమ్మట నాజీవుడు వాని వాని విజ్ఞానమున కనుకూలమగు స్మృతి
గలవాడై బాహ్యములును ఆధ్యాత్మికములునగు వేరు వేరు భావ
ములను కల్పించుచున్నాడు.

సుఖము, దుఃఖము, జ్ఞానము మొదలగునవి యాధ్యాత్మిక
భావములు. ఇంద్రియ గ్రాహ్యములగు శబ్దాదులు బాహ్యములు.
బాహ్యపదార్థములచేత ఇచ్ఛాదులు సుఖ దుఃఖములు మొదలగు
నాధ్యాత్మిక భావములు కలుగుచున్నవి. ఈయాధ్యాత్మిక భావము
లచే తిరిగి బాహ్యవస్తువులు కలుగుచున్నవి. ఇట్లు బాహ్యాత్మిక భావ
ముల కన్యోన్యకార్యకారణ భావము సంభవించుచున్నది. ఆత్మయే
మాయావశముచేత ప్రపంచము నంతయు కల్పించి జీవభావమును
పొందుచున్నాడు. జీవునిచే పూర్వాచరితమగు కర్మఫలము తిరిగి
జీవత్వప్రాప్తి హేతువగుచున్నది. "నేను కర్తను" ఈపని చేయు
దును అని నిశ్చయించుకొని జీవుడు కర్మాచరణము చేయు
చున్నాడు. అట్టి కర్మఫలానుభవము కొరకు తిరిగి జన్మము నెత్తు
చున్నాడు. అట్టి ఫలము ననుభవించుచు "నేను సుఖముగా
నున్నాను. దుఃఖ మనుభవించు చున్నాను అని తలంచుచున్నాడు
కర్తృత్వకర్తృత్వాది విశేషస్వరూపుడగుజీవుడు రజ్జువునందు సర్పం

వలె కల్పింపబడుచున్నాడు. ఈజీవుడు స్వప్రయోజనమును కోరి యనేకవిధములగు ప్రాణాదిబాహ్యాధ్యాత్మిక భావములను కల్పించు కొనుచున్నాడు. తన విజ్ఞానమున కనురూపమగు స్మృతి గలుగు చున్నది. హేతువిజ్ఞానముచేత ఫలవిజ్ఞానము, అందువలన హేతు ఫలములయొక్క స్మృతి, దానివలన క్రియాకారక ఫలభేదజ్ఞాన ములు వీనివలన వీనిస్మృతి, దానివలన తిరిగి దాని విజ్ఞానము. ఈ విధముగ నన్యోన్యము కార్యకారణ సంబద్ధములగు బాహ్యాధ్యాత్మిక భావము లనేకములను జీవుడు కల్పించుకొనుచున్నాడు. ఈవిషయ మొక యుదాహరణచే స్పష్టము కాగలదు. అన్నపానాదుల కుప యోగము గలుగుచుండగా తృప్తి గలుగుచున్నది. వాని యుప యోగము లేనపుడు తృప్తి లేదు. ఇది అందరకు తెలిసిన విషయమే ఇందువలన భోజనాదికము తృప్తికి హేతుభూతమగుచున్నదను విజ్ఞానముమందు కల్పింపబడుచున్నది మరునాడు హేతువగు భోజ నాదికముయొక్కయు ఫలమగు తృప్తియొక్కయు స్మృతిగలుగు చున్నది ఈస్మృతిననుసరించి మరునాడన్న పానాదులనాయత్తము చేసికొనవలయునను జ్ఞానము,ఆయత్తము చేసినదానిని భుజించుట తిరిగి దానివలన తృప్తియు సంభవించుచున్నవి. అభిలషించబడిన తృప్తియను ఫలమున కుపకారకములగు పాకాది క్రియలు, తండు లాదులు, అవి లభించుటకు తగిన ప్రయత్నము, మొదలగు విశేష విజ్ఞానములు కలుగుచున్నవి. ఇట్లొకదానికొకటి హేతువై కల్పనల కన్నింటికిని హేతు హేతుమద్భావము పొసగునట్లు కనబడుచున్నది ఇట్టి కల్పనలకు సరిపోవు బాహ్యపదార్థములులేకుండనే యాంతరం గిక కల్పనలు సంభవించుచున్నవి. జీవునికి కర్మాచరణము, తత్ఫల భోగము, భోగార్థము తిరిది కర్మాచరణము, తత్ఫలభోగము ఈవిధ ముగ కర్తృత్వభోక్తృత్వము లన్యోన్యము హేతు హేతుమద్భావ పూర్వకముగ సంభవించుచున్నవి. ఆత్మకు చెందిన మాయవలననే వికల్పములన్నియు కలుగుచున్నవి. ఈ మాయ దురత్యయము

దానిచే నాత్మగూడ సంమోహితుడయినట్లు కనబడుచున్నాడు. మాయచే నాత్మకనేకత్వ మాపాదింపబడినను నతని ఏకత్వమునకు భంగములేకున్నది. పరిదృశ్యమానమగునాత్మయొక్క యనేకత్వం చూపరుల యజ్ఞానకల్పితమగు దృష్టిలోపముచే కలిగినది గాని యతని యేకత్వ మనేకమగుటవలనకాదు. ఆత్మ సర్వకల్పనమున కాధారము. దానియందు కల్పింపబడిన భావములు. దానికంటెభిన్నములుకావు. రజ్జువునందు కల్పింపబడిన సర్పము రజ్జువుకంటె భిన్నముకాదు. తత్త్వము తెలిసికొనిన వానికి ప్రాణాదికల్పనలధిష్టానముకంటె భిన్నములుకావు. ఆత్మసర్వానన్యము, సర్వవికల్పాస్పదము, శుద్ధమని తెలిసికొనినవాడే వేదార్థమును కర్మజ్ఞానకాండ విభాగమును గ్రహించగలడు. చలమనగా వికారాత్మకమగు శరీరము. అచలమనగా నిర్వికారమగునాత్మ. ఈరెండే జీవన్ముక్తునికిఆశ్రయములు సర్వకర్మ సన్యాసియగుటచే నతడాచరింపదగు శ్రాద్ధాది కర్మలు లేవు. పితృకర్మలలో చేయబడు హోమములందు మంత్రాంతమున "స్వధా" యని చెప్పి హోమద్రవ్యము నగ్నియందు వదులుదురు కామ్యముల నసత్యమని వైరాగ్యమును పొంది సమస్తమగు నేషణల నుండి తొలగియుండును. వేదాంత విజ్ఞాన రహితులగువారు అద్వైత తత్త్వము తమ శ్రోత్రియత్వ బ్రాహ్మణ్య నాశనమునకు హేతువగుచున్నదని తలంచెదరు. అభయ నిమిత్తమగు తత్త్వజ్ఞానము మిథ్యాజ్ఞాన వశముచే వారలకు భయనిమిత్తమగుచున్నది అభయమగు నాత్మ తత్త్వమునందు భయ నిమిత్తమగు నాత్మ నాశదర్శన శీలులగు వారవివేకులు. అధిష్టానమగు రజ్జువు లేనిది యారోపితమగు సర్పభ్రాంతి కలుగనట్లె యధిష్టానమగు బ్రహ్మము లేనిది మాయారోపితమగు జగద్భ్రాంతి సంభముకాదు. బ్రహ్మము జగత్కారణమనుమాట కిదియే యర్థము.

ఘటాకాశమునకును, మహాకాశమునకును భేదము లేదు. ఘటముచే నీయాకాశము క్రొత్తగ పుట్టింపబడలేదు. అటులనే

ఆత్మయే జీవరూపమున భాసించునేగాని క్రొత్తగా జీవునియుత్పత్తి చేయఁలేదు. పరమాత్మవలన ప్రపంచము జీవులుత్పన్నమగుచున్నారను మాటకిదియేభావము. సృష్టిగాని యభివ్యక్తిగాని పరమార్థము గాదు.

మానుషబుద్ధి విషయమై కార్యరూపమున మనస్సునకును, వాక్కునకును గోచరమగు దానినంతను నిషేదించుటచే శ్రుతి ఆత్మ యొక్క అజత్వమును, అదృశ్యత్వమును ప్రదర్శించుచున్నది. ఆత్మ యందారోపితమైన సర్వము నిషేదించుటవలన ఆరోపితమగు దానికి స్వతంత్రముగా వస్తుత్వము లేదను నిశ్చయమువలన, ఉపాయ ముచే ప్రతిపాదితమగు నద్వితీయ బ్రహ్మము ఏకరూపము, కూట స్థము నిత్యదృక్స్వ భావమునని తెలిసికొనిన యుత్తమాధికారికి నితర సహాయము లేకయే ఆత్మతత్త్వము అజమై స్వయముగా ప్రకాశించును.

"జీవో బ్రహ్మత్మ నాజ్ఞేయోజ్ఞేయం జీవాత్మ నావరమ్,
ముక్తిస్తద్వైక్య విజ్ఞానాత్ ఇతి వేదాన్త డిణ్డిమః॥"

జీవుని బ్రహ్మ స్వరూపునిగను, బ్రహ్మమును జీవస్వరూపుని గను గ్రహింపనగును. ఉభయుల ఐక్యవిజ్ఞానమునకే ముక్తి. అని వేదాంత డిండిమము. కాన జీవభావనవీడి బ్రహ్మభావన చేయుము

ఓం తత్ సత్.

27. గీతలోని కూటశ్లోక వివరణము

భగవద్గీత - 9 అధ్యాయము

అక్టోబరు 86 సం॥ గీతావాణిలో ప్రకటితమైనది.

శ్లో॥ మయాతతమిదం సర్వం జగదవ్యక్త మూర్తినా।
మత్థాని సర్వభూతాని న చాహం తేష్వవస్థితః॥

అ॥ జగత్తంతయు, అవ్యక్తరూపుడనగు నాచే విస్తరింపబడి

యున్నది. మూలప్రకృతి మొదలు స్థూలమువరకు గల చరాచరము లైన సకలభూతములును నాయందున్నవి. గాన మత్స్థాని అన బడును. కాని నేను భూతలములయందు లేను.

శ్లో॥ న చ మత్స్థాని భూతాని పశ్య మే యోగమైశ్వరమ్।
భూతభృన్న చ భూతస్థో మమాత్మా భూతభావనః॥ 5

అ॥ భూతములు నాయందున్నవని చెప్పుటయు పూర్ణసత్యము గాదు. ఈశ్వరుడనగు నా యోగమహిమను గనుము. నా ఆత్మ భూతములను బుట్టించును. దానియందు భూతములుండును. గాని అది భూతముల యందుండదు.

నాల్గవ శ్లోకములో భూతములు నాయందున్నవని చెప్పి 5వ శ్లోకమున నిజానికి భూతములు నాయందులేవు అని భగవాను డెందుకు చెప్పుచున్నాడు? భగవంతుడు స్వస్వరూపమున కార్య కారణ, దేశ, కాలముల కతీతుడు. అతడు పురుషోత్తముడు. దేశ కాలములు అవస్థలలో చేరినవి. కనుక అతనియందు భూతములున్న వనియు చెప్పుట తగదు.

భగవంతుని ప్రథమ విస్తారము ఆత్మ. భగవంతుడు దేశ రహిత, కాలరహిత అనంతుడు కాగా భగవదాత్మ దేశసహిత కాల సహిత అనంతము. ఈఆత్మ స్వయం స్థితసత్త. ఈఆత్మయే సర్వ భూతములను బహిర్గతము గావించును. ఈభూతములు ఆత్మసత్త పై ఆధారపడియుండును, ఆత్మయందుండును. ఇట్లు భూతములు సరాసరి భగవంతునియందు గాక (పురుషోత్తమునియందు గాక) అతని ప్రథమావిర్భావమైన ఆత్మయందు (అక్షర పురుషుడు) ఉండును. అందువలననే "మమాత్మా" నా ఆత్మయందుండును అని భగవాను డనుచున్నాడు. ఇట్లు భగవంతుడు విశ్వాతీతుడ య్యును, కేవల విశ్వబాహ్యుడుగాడు. తన ఆత్మరూపమున అనగా సచ్చిదానంద రూపముగ విశ్వాన ఉన్నాడు. వసుధయందు

వాసుదేవుడై యున్నాడు. ఇదియే అతని ఐశ్వర్యయోగము; యోగమాయామహిమ; ఏకమై అనేకమై యుండగల మహిమ.

మాయావాదమునందు అంతరాత్మ (వ్యష్టి) ఆత్మ(సమష్టి) పరమాత్మ (దేశ, కాల, కార్య కారణాతీతుడు) ఏకస్వరూపముగా చిత్రించి దానియందు తోచు నామరూపాత్మకమైన వ్యష్టి, సమష్టి రూపజాగ్రత్, స్వప్నప్రపంచములను అరోసితములుగా అనగా అనిర్వచనీయమైన (మిథ్యా) రూపములుగా నిరూపించును.

ఈ శ్లోకములలో భూతములయొక్క ఉనికిని వివరించుచున్నారు. 15 అధ్యాయము పురుషోత్తముని వివరించును. అనగా అపరా పురుషుడు, పరా పురుషునికన్న విలక్షణుడని పురుషోత్తముని వివరించును. దేశకాల కార్యకారణాతీత స్థానము పురుషోత్తమ స్థానము (పరమాత్మ) అయిన ప్రథమావిర్భావమే పరా పురుషుడు అనగా ఈశ్వరుడు. తనసత్తా స్ఫూర్తులతో ప్రకృతియందు సచ్చిదానంద స్వరూపుడుగా ఆవిర్భావముపొంది సూక్ష్మ పంచభూతాత్మకముగా వ్యక్తీకరించుటయే. ఇది గుణసామ్యస్థితి. అపరా పురుషుడనగా గుణవైషమ్యమును పొంది వైవిధ్యరూప చరాచరరూపంగా అభివ్యక్తీకరించుటయే ఇతడే విరాట్పురుషుడు.

కనుక భూతములు నాయందున్నవి అను సందర్భమున, నా (పురుషోత్తముని) ప్రథమ అభివ్యక్తి రూపమైన ఆత్మ (సచ్చిదానందాత్మయందు) ఉన్నవి. అందువలననే "మమాత్మా" నా ఆత్మయందున్నవి. కాని నాస్వరూపమైన అనగా దేశ, కాల, కార్య కారణాతీతమైన స్వరూపమున సర్వాధారమైన పురుషోత్తముని యందు లేవు. అని వ్యాఖ్యానించినచో గీతాసారమును క్రమముగా గ్రహించినవార మగుదుము.

మాయావాదమునందు బాధితానువృత్తితో అంతరాత్మ ఆత్మయేఅనియు, ఆత్మ పరమాత్మయేయనియు వివరించును. ఉపహిత చైతన్యమునకు ఏకతసాధించును. ఉపాధులు వేరువేరుగా అనేకంగా

కన్పించినను ఆత్మ చైతన్యమునందు భాసించి ఆభాస మాత్రములు అనియు, అవిద్యాజనితము లనియు చెప్పుచూ భూతములుగా కన్పించుట, భూతములు భగవంతునియందు ఉండుటఇదిఅంతయు అభాస మాత్రమే యనియు చెప్పుచూ "మమాత్మా" అను పదమునకు సరియైన వివరణ అందించినట్లగుపడదు.

దృష్టి సృష్టి వాదపరముగా విచారించినట్లైన దృష్టిని విడిచి సృష్టికి స్వతః సత్తాస్ఫూర్తులులేవు గనుక అంతయు సత్తాస్ఫూర్తులే యగును. కాని సృష్టి దృష్టివాదమున విచారించినచో గీతావాక్యమునకు పైవివరించిన వ్యాఖ్యానము సమంజసమని అవగతమగును. వివాదగ్రస్తమగు పైశ్లోకములను విచారించు మానవుని ఆధ్యాత్మిక శక్తి పై రెండును క్రమముగానే కన్పించినను గీతాశ్లోకార్థము ననుసరించి చూచినచో సృష్టి దృష్టి వాదతయా విచారించిన వివరణయే క్రమముగా కన్పించుచున్నది.

ఓం తత్ సత్.

28. ఆత్మస్వరూపము

మూ॥ అస్తినాస్త్యస్తి నాస్తీతి నాస్తినాస్తీతి చాపునః।
చలస్థిరో భయాభావై రావృణోత్యేవ బాలిశః॥

భావము :- ఆత్మయున్నదని యొకవాదము, లేదని మరియొక వాదము; ఉన్నదియును, లేనిదియును అనియింకొకవాదము; ఎంత మాత్రములేదని నాల్గవవాదము! ఇట్లు చలము, స్థిరము, చలస్థిరము అత్యంతమ భావమను వివిధ విశేషములచే అజ్ఞులాత్మస్వరూపమును గప్పిపుచ్చుచున్నారు.

అస్తి నాస్తి మొదలగు స్వస్వాభిని విష్టములగు నాలుగు కక్ష్యలచే ఆత్మ భగవానుడు సంస్పృశ్యుడగు చున్నాడు. అతని యందు అస్తి నాస్తి మొదలగు వికల్పనలులేవు. ఇట్లుపనిషత్తులచే

ప్రతిపాదింపబడిన పరమాత్మతత్త్వము నెవడు గ్రహించునో యతడే సర్వజ్ఞుడు పరమార్థపండితుడు నగుచున్నాడు. సర్వజ్ఞమగు బ్రహ్మపదమును పొందినవాడు బ్రాహ్మణుడు ఈయనే మహాజ్ఞాని. పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యపదము బ్రాహ్మణశబ్దమునకు ముఖ్యార్థము. ఆపద మాది మధ్యాంత రహితము. అట్టి పదము జ్ఞానస్వరూపము గనుక నది పొందినవాడు సర్వజ్ఞుడగుచున్నాడు. ఇట్టి యాత్మలాభముకంటె నుత్కృష్టమగు మరియొక పదమేదియు లేదు.

ప్రపంచాత్మకమగు నానారూప ద్వైతము స్వతంత్రముగా సిద్ధించుచున్నదా? లేక ఆత్మ తాదాత్మ్యమును బొంది యట్లు భాసించుచున్నాదా? నానారూపమగు ప్రపంచ మాత్మ తాదాత్మ్యమును బొంది యనేకముగ గాన్పింప సాధ్యముగాదు. ప్రపంచము జడాత్మకము. ఆత్మ చేతనాత్మకము. విరుద్ధ స్వభావములుగల జడాజడముల రెండింకిని తాదాత్మ్యభావము ఘటింప శక్యముగాదు. ఆత్మ భేదశూన్యము. ద్వైతమట్టి యాత్మ తాదాత్మ్యమును బొందిన యెడల దానికి నానాత్వమెట్లు సంభవమగును. కరదీపిక కాంతిచేత రజ్జువని నిర్ధారణచేయబడినపుడు దానియందు కల్పింపబడిన సర్పదండాది నానారూపములు కాన్పించుటలేదు. ద్వైతమున కాత్మతో సంబంధములేక స్వతంత్రమగు యునికిగాని, ప్రతీతిగాని లేదు. రజ్జుని రపేక్షకమగు సర్పమెన్నడును సంభవింపదు. మరియు ననేకముగా కాన్పించు ద్వైత మొకదానికంటె మరియొకటి వేరుగా నున్నదా? ఒకదానికంటె మరియొకటి వేరుగా నుండశక్యముగాదు ఒకదానికంటె భిన్నమగునది మరియొకటి యున్నపుడే యొకదానికంటె మరియొకటి భిన్నమగుచున్నది. రెండవదిలేనపుడు ఒకదాని కంటె మరియొకటి లేదను పార్థక్యప్రతీతి సంభవముకాదు. పార్థక్యప్రతీతి వస్త్వంతరాధీనముగాని స్వతంత్రముగాదు. పార్థక్యము లేనియెడల నానాత్వము సిద్ధింపనేరదు. అపుడు ఘటపటములు రెండు నొకటియే యగుచు సర్వవ్యవహారలోపము సంభవించును.

ఇట్లు ద్వైతమాత్మ స్వరూపమనిగాని, తద్భిన్నమనిగాని పార్థక్యమే ముఖ్యలక్షణముగాగల నానాత్వము సిద్ధించునని చెప్ప శక్యముగాదు. ఏవిధముగా జూచినను ద్వైతము వాస్తవముగా నిరూపింప సాధ్యముగాదు. ఆరోపితమగు జగత్తు అధిష్ఠానమగు పరమార్థబుద్ధిచే నాలోచించినపుడు యసన్మాత్రమేగావలసివచ్చును రజ్జుసర్పము దీపకాంతియందు రజ్జువుకంటె వ్యతిరేకముగ నుండ నటుల జగత్తుకూడ పరమాత్మకంటె వేరుగానుండనేరదు. ద్వైతమును నదిలేదు. నానాత్వమున కన్యోన్యముగాగాని, పరమాత్మ తోడ యునికిగాని సిద్ధింపనేరదు. ఆత్మ అద్వితీయము గనుక నానాత్వ మాత్మయని భావింపలేము. ఆత్మ భావములేని నానాత్వమున కునికియేలేదు గనుక నిరాత్మకమగు నానాత్వము జడమాత్రమగు నని తాత్పర్యము. భావధర్మపదము లేక కార్థకములు. అద్వైతులు ధర్మిధర్మములకు, గుణిగుణములకు, జాతివ్యక్తులకు తాదాత్మ్యమం గీకరింతురు. వానికి భేదములేదన్ని వారిమతము. ప్రకృతి కన్యథా భావ మేవిధముగనుసిద్ధింపదు. ఏవస్తువు స్వస్వభావము నెన్నడును వదలిపెట్టదో అయ్యది ప్రకృతి యనబడును. ఏ స్వరూపముచే నేవస్తువు నిశ్చయించబడినదో అది వ్యభిచరించ కుండుటయే దాని ప్రకృతి. సిద్ధపురుషులకు యోగబలముచే సిద్ధమగు అణిమాది శక్తులు ఎపుడును విపర్యయము నొందవు. ఇది వారికి సంసిద్ధమైన ప్రకృతి. అగ్ని మొదలగువానియొక్క ఉష్ణప్రకాశత్వస్వభావము కాలాంతరముననగాని దేశాంతరమందుగాని మార్పునుజెందవు. అది వానిస్వభావమగు ప్రకృతి. పక్షులకు పుట్టుక తోడనే ఆకాశమున కెగురుట మొదలగు లక్షణము లేర్పడుచున్నవి. వానికది సహజ మగు ప్రకృతి, జలమునకు నిమ్నగమనము మొదలగు కొన్ని లక్షణము లేర్పడుచున్నవి. ఇవి వాని కకృతమగు ప్రకృతి. మిథ్యా కల్పితములగు లౌకిక వస్తువులందుగూడ ప్రకృతి మార్పుజెందుట లేదు. జన్మాది వికారరహిత స్వభావమగు పరమార్థవస్తువునుగూర్చి

చెప్పనేల?అమృతమేలక్షణముగాగల దానిప్రకృతి యెంతమాత్రము వితథము గానేరదు. దానికెన్నడు నుత్పత్తి కలుగనేరదు.

మూ॥ యథాస్వప్నే ద్వయాభాసం చిత్తం చలతిమాయయా
తథా జాగ్రద్ద్వయాభాసం చిత్తం చలతిమాయయా।
అద్వయంచ ద్వయాభాసం చిత్తం స్వప్నేన సంశయః
అద్వయంచ ద్వయాభాసం తథా జాగ్రన్న సంశయః॥

భావము :- ద్వైతాభాసమును చూచుచున్న చిత్తము స్వప్నమునందు మాయచే చోదితమయి చలించుచున్నది. ఆ తీరుననే జాగ్రత్తునందలి ద్వైతాభాసమునుచూచుచున్న చిత్తముగూడ మాయ చేతనే ప్రేరితమగుచున్నది. స్వభావముగా నద్వయమైన చిత్తము స్వప్నమునందు ద్వైతాభాసముగ కాన్పించుచున్నది. సందేహము లేదు. అదే విధముగ జాగరితమందుగూడ నద్వయమగు చిత్తము ద్వైతాభాసమును గలిగియున్నది.

పరమార్థముచే నద్వయమగు విజ్ఞానమును శబ్దములచే వర్ణించుటకు అజ్ఞానకల్పితమగు మానసిక స్పందనము మాత్రమే కారణం అధ్వయమగు నాత్మను వర్ణింప శబ్దములు ప్రయత్నించుటలేదు. బ్రహ్మతత్త్వము మౌనవ్యాఖ్యచేతనే ప్రకటితమగుచున్నది. కార్య కారణ సంబద్ధమగు ద్వైతమును వివరించుటకు మాత్రమే శబ్దములు ప్రయత్నించుచున్నవి,

విగతాశేష దోషులును, పండితులును,వేదాన్తార్థతత్పరులును సర్వకర్మ సన్న్యాసులునగు వారలకే పరమాత్మోపలబ్ధి సాధ్యముకాని రాగద్వేషాది కలుషిత చిత్తులు, స్వపక్షపాతాభి నివిష్టులానగు తార్కికాదులకది శక్యముకాదు.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

29. భిన్నత్వములో ఏకత్వము

భ. గీ. 6-30 "యోమాం పశ్యతి సర్వత్ర సర్వంచమయి పశ్యతి।
తస్యాహం నప్రణశ్యామి సచమే నప్రణశ్యతిః॥"

అర్థము :- ఎవరు సర్వత్ర నన్ను (ఈశ్వరుని) దర్శించు దురో, మరియు సర్వమును నాయందు దర్శింతురో, వారికి నేను కన్పడకపోను. వారు నాకు కన్పడకపోరు. సర్వమనగా శబ్ద స్పర్శ రూపరసి గంధాత్మకమగు ప్రపంచము శ్రోత్ర, త్వక్కు, చక్షుః, జిహ్వ, ఘ్రాణేంద్రియములు. పైవిషయములతో సంబంధపడుటయే వ్యావహారిక ప్రపంచము. ఇట్లు ప్రమాతతోగాని, వృత్తితోగాని, విష యమునకుగల యభేదతాదాత్మ్యసంబంధమే, విషయమునందుగల యపరోక్షత్వమునకు హేతువగును. విషయముయొక్క పరోక్షత్వమే జ్ఞానముయొక్క యపరోక్షత్వమునకు హేతువగుచున్నది.

శ్రోత్రేందియ మాకాశము యొక సత్వాంశమువలన బుట్టినది శ్రోత్రమునకు శబ్దముతో శ్రోత్రసంయుక్త తాదాత్మ్య సంబంధము గలుగుచున్నది. ఈ శబ్దము ధ్వనాత్మక శబ్దమనియు, వర్ణాత్మక శబ్దమనియు రెండు విధములు. భేర్యాదివస్తువులతో, దండాదుల సంయోగమువలన గలుగునది ధ్వనాత్మక శబ్ద మనబడును. ఈ ధ్వనాత్మక శబ్దమునందు తారత్వమందత్వాది ధర్మములున్నవి. కంఠాద్యష్ట స్థానములయందు వాయుసంయోగము చె కలుగునది వర్ణాత్మక శబ్దమనబడును. ఈ వర్ణాత్మక శబ్దమునందు కత్వాది ధర్మములున్నవి. ఈ ధ్వనాత్మక వర్ణాత్మకములగు సమస్త శబ్దము లతో శ్రోత్రేంద్రియమునకు సంబంధము గలుగుచున్నది. ఇట్లు వైవిధ్యరూప ధ్వన్యాత్మకశబ్దములు, లౌకిక, శాస్త్రీయమైన సమస్త వైవిధ్య వర్ణాత్మక శబ్దజాలముయొక్క జ్ఞానము, ఒక్కటియైన శ్రోత్రేంద్రియ స్థానమందే తెలియబడి వ్యవహారము జరుగు చున్నది.

త్వగింద్రియము వాయువుయొక్క సత్వగుణాంశమువలన బుట్టినది. త్వగింద్రియమువలన, స్పర్శము, స్పర్శాశ్రయము, స్పర్శాశ్రితమగు స్పర్శత్వజాతి, స్పర్శత్వవ్యాప్యమైన, కఠినత్వాదులు మొదలగు వాని జ్ఞానము కలుగుచున్నది. వైవిధ్యస్పర్శ జ్ఞానములు, ఒక్కటియగు త్వగింద్రియమున తెలియబడి వ్యవహరించబడుచున్నవి. చక్షురింద్రియము అగ్నియొక్క సత్వాంశము వలన బుట్టినది. కాన సమస్త వైవిధ్యరూప నీలపీతాది జ్ఞానములను బొందుచున్నది. ఒక్కటియగు చక్షురింద్రియమునకు, రూపవైవిధ్యమంతయు తెలియబడి వ్యవహారయోగ్య మగుచున్నది.

జిహ్వేంద్రియ ముదకముయొక్క సత్వగుణాంశమున బుట్టినది. ఒక్కటియగు యీ జిహ్వేంద్రియమునందు, మధురము, ఆమ్లము లవణము, కటుకము, కషాయము, తిక్తములను రస వైవిధ్యమంతయు తెలియబడి వ్యవహారయోగ్యమగు చున్నది. ఘ్రాణేంద్రియము పృథివియొక్క సత్వగుణాంశమువలన బుట్టినది. ఒక్కటియగు యీ ఘ్రాణేంద్రియమందు వైవిధ్యరూప సుగంధ, దుర్గంధ వస్తుజ్ఞానము కలిగి వ్యవహారము జరుగుచున్నది. ఇట్లు శబ్దస్పర్శరూప రసగంధ వైవిధ్య ప్రపంచమంతయు, శ్రోత్ర, త్వక్, చక్షః, జిహ్వా, ఘ్రాణేంద్రియములందు ఏకమగు చున్నది. కనుక ఐదు జ్ఞానములు మనస్సునందు ఏకీకృతమగు చున్నవి. మనస్సున్నపుడే ప్రపంచము తోచుచున్నది. మనస్సు లయించిన సుషుప్తియందు స్థూలసూక్ష్మ ప్రపంచమేదియు తోచక లేనిదై యున్నది.

మనస్సు అంతఃకరణవృత్తిరూపము. అంతఃకరణము సూక్ష్మ పంచభూతములను సమష్టి సత్వాంశమగుటవలన, జడమగును. చైతన్యమునందే తెలిసికొనుట జరుగునుగాని, జడమునందు జరుగదు. ఇట్లు చైతన్యమునందు భాసించబడిన సాభాసాంతఃకరణ వృత్తి రూపమగు మనస్సునందు ఈ ప్రపంచము తెలియబడి

వ్యవహార యోగ్యమగుచున్నది. కేనోపనిషత్తు రెండవభాగము, నాల్గవ మంత్రము.

"ప్రతిబోధ విదితం మత మమృతత్వంహి విన్దతే।
ఆత్మనా విన్దతే వీర్యం విద్యయా విందతేఽమృతమ్॥"

అర్థము :- మనస్సుయొక్క ప్రతివికారము (వృత్తి) ద్వారాను దానిని స్ఫూర్తిని గోచరము చేసుకున్నవాడు అమరత్వాన్ని పొందుతాడు. ఆత్మద్వారా అతడు నిజమైన బలాన్ని పొందుతాడు. జ్ఞానముద్వారా అమరత్వాన్ని పొందుతాడు. ఇట్లు చైతన్యరూపుడగు ఈశ్వరునియందే సమస్తము తెలియబడి వ్యవహారము జరుగుచున్నదని గుర్తించినచో, సర్వమునందున, ఈశ్వర చైతన్యమును జూచిన వారమగుదుము. ప్రతివృత్తియందును జడభాగమును విడిచిన సమస్తవృత్తులు తెలియబడునట్టి జ్ఞానము ఏకమైయే నున్నది. ఇట్లు సర్వమునందున ఈశ్వరుని జూచువారు ఈశ్వరునికి కన్పించకపోరు.

ఏకమైన సాక్షిచైతన్యము. అంతఃకరణమందు భాసించగా "అహం" వృత్తిపుట్టును. అనగా "నేను" అనువృత్తిద్వారా జ్ఞానం అభివ్యక్తమైనది. అభాససహిత వాసనాంతఃకరణము నుండి, సర్వవృత్తులు పుట్టి ఆయా యింద్రియములద్వారా బహిర్గతమై ఆయా విషయ సమీపనకుపోయి, విషయావరణనను తొలగించి, విషయజ్ఞానమును కలిగించుచున్నవి. ఇట్లు ఏకమైన సాక్షిచైతన్యమునందే, మనస్సునందు గలుగు వృత్తిరూప అంతర ప్రపంచ జ్ఞానముగాని, మనస్సు ఇంద్రియములద్వారా పొందు శబ్దస్పర్శ రూప రస గంధాత్మకమగు బాహ్య వైవిధ్యరూప స్థూలప్రపంచ జ్ఞానముగాని కలుగుచున్నది. ఇట్లు ఏకరూప సాక్షిచైత్యమునందే సర్వమును దర్శించగలవారికి ఈశ్వరుడుకన్పించకపోడు. ఈవిధముగ బాహ్య జగద్రూప సర్వమునందు ఏకరూప జ్ఞానమును దర్శించుట, ఏకరూపమైన సాక్షిరూప చైతన్యమందే, వాసనాంతఃకరణములందు

గలుగు భిన్నవస్తువులచే సర్వభిన్న ప్రపంచము తెలియబడుచు వ్యవహార యోగ్యమై యున్నదనియు తెలియుటయే పై గీతా శ్లోకార్థము. ఇదియే ఉపనిషత్సారమైన అనేకత్వములో యేకత్వ దర్శనముచేయుటయే బ్రహ్మసాక్షాత్కారమని యెరుంగవలయును

ఓం తత్ సత్

30. శాంతిమంత్రము (సదసద్వివేకము)

ఓమ్ అసతోమా సద్గమయ, తమసోమా జ్యోతిర్గమయ,
మృత్యోర్మా౽ మృతంగమయ॥

పై మంత్రము పరమశాంతి కొఱకగుచున్నది.

అర్థము :- ఓ భగవానుడా అసత్తునుండి సత్తునకు తీసికొని పొమ్ము. తమస్సు (చీకటి) నుండి జ్యోతి (వెలుగు) లోనికి తీసుకొనిపొమ్ము. మృత్యువునుండి అమృతత్వమును పొందింపజేయుము.

సత్తు అసత్తు అని లోకములో రెండు పదార్థములు గలవు. సత్తంటే ఉన్నదని, అసత్తంటే లేనిదని అర్థము. ఇందు ఉన్నదేదో ఎప్పుడునున్నది. లేనిదెప్పుడులేదు. ఉన్నదిలేక పోవటంగాని లేని పదార్థముండడంగాని ఎన్నటికిని సంభవింపదు. ఇది సర్వవిదితము విచారించినచో మనము ఉన్నదానిని లేదని లేనిది ఉన్నదని భావించుచున్నాము. ఆత్మచైతన్యము సర్వత్రా సర్వదా యున్నది. దానిని అవిచారితులు లేదనుకుంటున్నారు. అట్లే యీ నామ రూపాత్మక జగత్తు పరిశీలన దృష్టితో జూచినచో లేనిదైనను అనుక్షణమున్నట్లు చూచుచున్నాము. అనగా అసద్రూపముగానున్న నామరూపములలో కన్పించుచున్న కరచరణాద్యవయవరూప సంఘాతము, మనోబుద్ధీంద్రియాది రూపసూక్ష్మ దేహములను సద్రూపముగా భావించి వాటికి సహజముగానున్న "పుట్టుట, ఉండుట, వృద్ధిపొందుట,

మారుట, కృశించుట నశించుట, అను ఆరు పరిణామములకు గురియగుచు, దుఃఖముల పాలగుచున్నాము. ఇట్టి దుఃఖము మార్పు జెందుచున్న అసత్పదార్థమునకున్నది కాన మార్పుచెందని సత్పదార్థము దుఃఖము లేనిదగును. ఏదైన యొకవస్తువును పరిశీలించి నచో సదసద్వి భాగము మనకు అర్థమగును. ఉదాహరణకు ఘట మను వస్తువున్నది. అది దానికి కారణమగు మృత్తికకంటె వ్యతిరిక్తముగాదు. గదా? కాన ఘటమను నామము, రూపము అసత్తే. మృత్పిండమును విచారించిన అది పృథ్వీ పరమాణువుల సంయోగమే పృద్విజల వికారము, జలముతేజఃకార్యము, తేజస్సువాయు జనితము, వాయువాకాశజన్యము, కాన భౌతిక పదార్థములు ఆకాశముకన్న వేరుగలేవు. ఆకాశమచేతనము. కానదానిపాటికది సిద్ధించదు దానికి విలక్షణమైన,పరాధీనముగాని స్వతస్సిద్ధమైనది యొకటుండ వలెను. అలాంటిదొక చైతన్యమే. శ్రుతిః– "అజ్ఞానాద్ బ్రహ్మణో జాత మాకాశం బుద్ బుదోపమమ్, ఆకాశాద్ వాయురుత్పన్నో వాయోస్తే జస్తతఃపయః అద్భ్యశ్చ పృధివీజాతా తతోవ్రీహియవాదికమ్॥"

అర్థము : ఆకాశమునుండి వాయువును, దానినుండి తేజస్సును, దానినుండిజలమును, దానినుండి పృధివియును, దానినుండి వ్రీహి యవాది సస్యములును కలిగినవి. కాబట్టిచైతన్యమే అన్నిభావాలకు చివరి భావము. దానికి కారణంలేదు. కాన అది దేనికి కార్యంకాదు. కాన అది అవ్యభిచారి అనగా మార్పులేకవికారములేనిది. కనుక అది సత్తు. నామరూపాది ప్రపంచమంతా ఆకాశంవరకు వ్యభిచరించే కార్యరూపాలేయని తెలియుగలదు. కాబట్టి మూలకారణమైన శుద్ధ చైతన్యమునకంటె భిన్నముగాలేవు. కనుక చరాచర జగత్తంతా అసత్తే. ఇది కన్పించుచున్నను, అదిస్థూలముగ కన్పించనప్పటికిని యీమనోబుద్ధేంద్రియాదులకు, స్థూలసూక్ష్మములగ గోచరించున దంతయు అదేకాని ఇదికాదు. ఎట్లన బల్లఉన్నది, ఘటమున్నది.

కఱ్ఱ యున్నది. అని భావించునపుడు బల్ల, ఘటము, కఱ్ఱ అను భావములు, ఉన్నది, ఉన్నది, ఉన్నది అనుభావములు సమానాధికరణములుగా కన్పించును, వానిలో బల్ల ఘటము కఱ్ఱ అను భావములు మారుతూ పోతాయి. కాని ఉన్నది అను భావము మార్పు చెందక సదాయున్నది. ఈ ఉండుట అనుభావము బల్ల వగైరాలు నశించినచో లేదుగదాయని ఊహించవచ్చును. ఈ సద్బుద్ధి బల్ల వగైరా నామరూపములు గోచరించినపుడు ఉన్నదియని తెలిసికొనును. అవిలేనపుడు అనగా విశేషనామరూపములు నశించినపుడు సత్ అనే ఉనికికి క్షతిలేదు. ఏలయనగా బల్ల వగైరాలు ఉన్నవని ఎలా చూచావో వాటి యభావమును గూడ ఉన్నదనే చూస్తూ యున్నాము. కాన వస్తువుగా నున్నపుడు లేనపుడు సద్బుద్ధియుండనేయున్నది. బల్లయను బుద్ధి యొకచోట యున్నది. మరియొకచోటలేదు. ప్రపంచములో అణువు మొదలు ప్రతివస్తువుల నామరూపభావనలు మార్పుజెందుచున్నవి. గాన అంతా అసత్తే. అనగా వాని వాని విశేషరూపాలలో అవిలేవు. అన్ని సద్రూపంగా మాత్రము ఏకంగా నున్నవి. ఎండమావుల్లో నీరు కన్పించుచున్నను, వివేకిఎట్లు సూర్యకిరణాలే అట్లు భావించుచున్నవని తలంచునో, అట్లే నామరూపములుగా విశేషించి వేరు వేరుగా కన్పించుచున్నను, వివేకి ఆధారమైన సత్పదార్థమునే చూచును. సత్పదార్థమునకు రూపము లేదు. అసత్పదార్థమునకు రూపముగలదు. కాన సత్తనేదాని వివిధ రూపాలే యీ నామరూపాత్మక ప్రపంచము. సద్రూపముగా యివి సత్యంగాని, తద్రూపంగా కావని సమన్వయించుకున్నచో "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ" (చా. ఉ. 3-14-1) యను శ్రుత్యర్థమును తెలిసిన వారమగుదుము. అన్ని విశేషరూపములందు అనువర్తించి యున్న చైతన్యమునుగుర్తించుటయే "తత్త్వదర్శనం యద్భావం తద్భవతి." దేనిలో తాదాత్మ్యముబొందితే అదేఅవుతాడు మానవుడు.

మనమందరము అసద్రూపమైన దేహముతో తాదాత్మ్యము

పొందియున్నాము. అందుచే దానివికారలక్షణములే మనకు సంక్రమించినవి. కాన ఆ వికారములకు దుఃఖించకతప్పదు. సత్పదార్థము లేక ఆత్మానాత్మ విచారణచేసిన తర్వాత విశేషనామ రూపములుగా కన్పించు మనమందరము ఏకరూపమైన, మార్పుచెందని నిత్యమైన స్వప్రకాశమైన సర్వప్రకాశమైన సద్రూపమే అయి వున్నామని తెలియగలము. ఇట్టి బ్రహ్మరూపమును తెలిసికొన్నవాడు "బ్రహ్మవిత్ బ్రహ్మైవభవతి" అని శ్రుతి చెప్పుచున్నది. ఇప్పుడు దుఃఖమునకు స్థానములేదు. నిత్యానంద స్వరూపమేయైయున్నది. ఇట్టివిచారణచేత మాత్రమే పైశాంతిమంత్రములోని "అసతోమాసద్గమయ" అనుదానిని అనగా అసద్రూప నామరూప భావతాదాప్యమునుండి సద్రూపమైన, మననిజరూపమైన చైతన్యభావనయందు తాదాప్యం బొందుటవలన మాత్రమేగాని వేరు మార్గములేదని గ్రహించవలెను

రెండవ చరణము "తమసోమా జ్యోతిర్గమయ" అనగా చీకటి నుండి (తమస్సునుండి) వెలుగులోనికి(ప్రకాశములోనికి) తీసికొనిపొమ్ము ఆత్మజ్ఞానికి ఏది పగలుగా నుండునో అజ్ఞానికది రాత్రిగా నుండును. అజ్ఞానికి ఏదిపగలుగానుండునో ఆత్మజ్ఞానికది రాత్రిగా నుండును.

శ్లో॥ యానిశా సర్వభూతనాం తస్యాం జాగర్తి సంయమీ।
యాస్యాంజాగ్రతి భూతాని సానిశాపశ్యతోమునేః॥ భగ. 2-69

ప్రాణికోట్లు జాగ్రదవస్థయందు స్థూలదేహమునను, స్వప్నావస్థయందు సూక్ష్మదేహమునను, సషుప్త్యవస్థయందు కారణదేహమందున విహరింతురు పిదప సుషుప్తినుండి స్వప్నములోనికి స్వప్నమునుండి జాగ్రత్తలోనికి వచ్చుచుందురు. మాండుక్య కారికలయందు మూ॥ దక్షిణాక్షిముఖే విశ్వోమనస్యన్తస్తుతైజసః। ఆకాశేచహృదిప్రాజ్ఞస్త్రిదా దేహవ్యవస్థతః॥ యని గలదు. టీ॥ విశ్వుడు దక్షిణాక్షిద్వారమునను, తైజసుడు మనస్సునను, ప్రాజ్ఞుడు హృదయాకాశమునను వ్యవహరించుచున్నారు. ఇట్లాత్మ యొకడే

సత్యత్వభావన యున్నపుడు శరీరపు చివరివికారమగు మరణము పొందుచున్నాము. కాన శరీరమునందు సత్యభావనచేయుట మృత భావన. నిత్యసత్యమైన జరామరణ రహితమైయున్న ఆత్మభావన అమృతభావన. కాన శరీరభావననువీడి ఆత్మభావన చేయుటయే అమృతత్వమును బొందుటయని గ్రహించవలెను.

గమనించవలసిన విషయములు:- సత్తు = ఆత్మ, అసత్తు = శరీరము. ఆత్మ ఎల్లపుడును ఉండునది. శరీరము ఎప్పుడులేనిది. అనిచెప్పి వానిమధ్య విరోధము చూపగూడదు. ఇది మనస్సునకు గన్పించు విరోధముమాత్రమే "ఇదిఅంతయు మున్ముందు అసత్తు గానే యుండెను. దానినుండియే సత్తు జనించెను" (తై. ఉ. 2-7) అని ఉపనిషత్తు చెప్పుచున్నది అసత్తు సత్తునకు నిషేధకము గాదు అని యీ వాక్యము చెప్పుచున్నది. నిషేధకమైనచో అనగా అసత్తు కేవలము శూన్యమేయైనచో దానినుండి సత్తు జనింపజాలదు గదా! కనుక సత్తునుగురించిమనకుగల అత్యంతఅమూర్తభావనను సైతం మించినయొక అజ్ఞేయసత్తే అది (అసత్తు) కావలెను. ఇక్కడమనకు స్పష్టపడునదేమనగా బ్రహ్మము అసత్తు అనబడునపుడు ఈఅసత్తు శబ్దం బ్రహ్మంసత్తు కాదనిచెప్పదు, అసత్తు బ్రహ్మంయొక్క వాస్తవ అభివ్యక్తికాదని చెప్పదు. కాని బ్రహ్మము తన అభివ్యక్త సత్తుచేత పరిమితముకాదు అనిమంత్రము తెలుపును తననుతాను అభివ్యక్తం చేసుకొనగల బ్రహ్మముయొక్క స్వేచ్ఛను "సత్తు" శబ్దం తెలుపగా ఆ అభివ్యక్తినుండి బ్రహ్మమునకుగల స్వేచ్ఛను "అసత్తు శబ్దము తెల్పును. ఇకస్వేచ్ఛ ఒకసద్భావము గాన సత్తు అసత్తు శబ్దములు రెండును బ్రహ్మముయొక్క రెండు సద్భావములనే తెల్పును. వివేకబుద్ధితో సత్తునుమారని ఆత్మగాను, అసత్తునుమారుచుండుదాని విస్తారముగాను దర్శించగలము. అసత్తు ఆత్మకు అభివ్యక్తి సాధన మగు స్వీయశక్తి. అట్టి మాయందనాదిగా నాత్మశక్తి యలరు నవ్య క్తమయి జగదాదియగుచు అని సీతారామాంజనేయము చెప్పు

చున్నది. కాన అసత్తును లేనిదియనుకొనుట ఉచితముగాదు. శ్లో॥ నాసతో విద్యతేభావో_నాభావో విద్యతేసతః॥ ఉభయోరపిదృష్టోంత_స్త్వనయోస్తత్త్వ దర్శిభిః॥ భగ. 2_16. అసత్తునకు ఉనికియేలేదు సత్తునకు లేమియులేదు. తత్త్వ దర్శులు యీ రెంటియొక్కయు యిట్టితత్త్వమున దర్శించియున్నారు. అన్నింటిలోను అనువర్తించి యుండు ఆత్మనుదర్శించి పట్టుకోవడమే తత్త్వదర్శనము అప్పుడు యీఅనాత్మప్రపంచముగూడ ఆయావిశేషరూపాలుగా ఆత్మరూపంగానే గోచరిస్తుంది. అప్పుడు ఆత్మానాత్మలరెండింటిని ఆత్మరూపంగా జూచినట్లు ఉభయోరపి దృష్టోంతః అంటే ఏవిధముగా తెలియవలెను. మరి (తై.ట.2_6) "శ్రుతి సత్యంచానృతంచ సత్యమభవత్ యదిదంకిఞ్చ తత్సత్యమిత్యా చక్షతే" సత్యమేసత్యము -సత్యమూ అయినది. ఇది అంతా అదే అయినది. ఆత్మయొక్కటే సత్యమైనప్పటికి జనులు సత్యము. అసత్యము (సత్తు, అసత్తు)అని వ్యవహరించు రెండునుగూడ ఆత్మయే అయివున్నదనిచెప్పెను. అధ్యాస్య భాష్యమునందుగూడ సత్యానృతం మిధునీకృత్యాలోక వ్యవహారః అని చెప్పబడియున్నది. అనగా సత్తు, అసత్తు కలసియే లోకవ్యవహారము కాన సత్, అసత్, తమస్సు, జ్యోతి, మృతం, అమృతం అను అన్నిభావనలు విచారించి అధారమును ఆరోపితమును వివేచించి, ఆరోపితభావమును విడిచి, ఆధారభావమునందు నిధి ధ్యాసనము చేసికొని సర్వభావములకు మూలమగు పరమాత్మయందు భావరహితముగా నుండుటయే పరమశాంతి. అట్టి పరమశాంతినే పై శాంతిమంత్రము మనకు శ్రుతి యుక్తి స్మృతి అనుభవములతో వేనోళ్ళ చాటుచున్నది.

ఓం తత్ సత్.

ప్రతిదిన స్మరణీయములు

గాయత్రీ మంత్రము.

ఓమ్ భూర్భువస్సువః తత్స వితుర్వరేణ్యం,
భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియో, యోనః ప్రచోదయాత్.॥

అను బ్రహ్మ గాయత్రీ మంత్రమును ప్రతిరోజు ఉదయము (30 నిమిషములు అరగంట) నిశ్చల మనస్సుతో జపింతురుగాక, అట్లనే సాయంత్రము జపించవలెను.

ప్రాతఃస్మరణమ్.

ప్రాతఃస్మరామి హృదిసంస్ఫురదాత్మతత్త్వం
సచ్చిత్సుఖం పరమహంసగతిం తురీయమ్।
యత్ స్వప్నజాగర సుషుప్తి మవైతి నిత్యం
తద్బ్రహ్మ నిష్కలమహం న చ భూతసఙ్ఘః॥ 1

ప్రాతర్భజామి మనసాం వచసామగమ్యం
వాచో విభాన్తి నిఖిలా యదనుగ్రహేణ।
యన్నేతి నేతి వచనైర్నిగమా అవోచం
స్తం దేవదేవ మజమచ్యుత మాహురగ్ర్యమ్॥ 2

ప్రాతర్నమామి తమసః పరమర్కవర్ణం
పూర్ణం సనాతనపదం పురుషోత్తమాఖ్యమ్।
యస్మిన్నిదం జగదశేషమ శేషమూర్తౌ
రజ్జ్వాం భుజఙ్గమ ఇవ ప్రతిభాసితం వై.॥ 3

శ్లోకత్రయమిదం పుణ్యం లోకత్రయ విభూషణమ్।
ప్రాతఃకాలే పఠేద్ యస్తుస గచ్ఛేత్ పరమం పదమ్॥ 4

బ్రహ్మాను సంధానము

అహమేవ పరంబ్రహ్మ వాసుదేవాఖ్య మవ్యయమ్।
ఇతి స్యాన్నిశ్చితో ముక్తో బద్ధ ఏవాన్యథా భవేత్॥

అహమేవ పరంబ్రహ్మ నిశ్చితం చిత్త చిన్త్యతామ్।
చిద్రూపత్వాదసఙ్గత్వాద బాధ్యత్వాత్ ప్రయత్నతః॥ 2

అహమేవ పరంబ్రహ్మ న చాహం బ్రహ్మణఃపృథక్।
ఇత్యేవం సముపాసీత బ్రాహ్మణో బ్రహ్మణి స్థితః॥ 3

సర్వోపాధివినిర్ముక్తం చైతన్యం చ నిరన్తరమ్।
తద్ బ్రహ్మాహమితి జ్ఞాత్వా కథం వర్ణాశ్రమీ భవేత్॥ 4

అహం బ్రహ్మాస్మి యోవేద స సర్వం భవతి త్విదమ్।
నాభూత్యా ఈశతే దేవాస్తేషామాత్మా భవేద్ధి సః॥ 5

అన్యోఽసావహ మన్యోఽస్మి త్యుపాస్తే యోఽన్య దేవతామ్।
న స వేద నరో బ్రహ్మ స దేవానాం యథా పశుః॥ 6

అహమాత్మా న చాన్యోఽస్మి బ్రహ్మైవాహం న శోకభాక్।
సచ్చిదానన్దరూపోఽహం నిత్యముక్త స్వభావవాన్। 7

ఆత్మానం సతతం బ్రహ్మ సంభావ్య విహరన్తియే।
న తేషాం దుష్కృతం బ్రహ్మ సంభావ్య విహరేత్ సుఖమ్।
క్షణం బ్రహ్మాహమస్మీతి యః కుర్యాదాత్మచిన్తనమ్॥ 8

తన్మహాపాతకం హన్తి తమః సూర్యోదయో యథా।
అజ్ఞానాద్ బ్రహ్మణో జాత మాకాశం బుద్బుదోపమమ్॥ 9

ఆకాశాద్ వాయురుత్పన్నో వాయోస్తేజస్తతః పయః।
అద్భ్యశ్చ పృథివీ జాతా తతో వ్రీహియవాదికమ్॥ 10

పృథివ్యప్సు పయో వహ్నౌ వహ్ని ర్వాయౌ నభస్యసౌ।
నభోఽప్యవ్యాకృతే తచ్చ శుద్ధేఽస్మ్యహం హరిః॥ 11

అహం విష్ణు రహం విష్ణు రహం విష్ణు రహం హరిః।
కర్తృభోక్త్రాదికం సర్వం తదవిద్యోత్థ మేవచ॥ 12

అచ్యుతోఽహ మనన్తోఽహం గోవిన్దోఽహ మహం హరిః।
ఆనన్దోఽహమ శేషోఽహ మజోఽహమమృతో స్మ్యహమ్॥ 13

నిత్యోఽహం నిర్వికల్పోఽహం నిరాకారోఽహ మవ్యయః।
సచ్చిదానన్దరూపోఽహం పఞ్చకోశాతిగోఽస్మ్యహమ్॥ 14

అకర్తాహ మభోక్తాహ మసఙ్గః పరమేశ్వరః।
సదా మత్సన్నిధానేన చేష్టతే సర్వమిన్ద్రియమ్॥ 15

ఆదిమధ్యాన్తముక్తోఽహం నబద్ధోఽహం కదాచన।
స్వభావనిర్మలః శుద్ధః స ఏవాహం న సంశయః॥ 16

బ్రహ్మైవాహం న సంసారీ ముక్తోఽహమితి భావయేత్।
అశక్నువాన్ భావయితుం వాక్యమేతత్ సదాభ్యసేత్॥ 17

యదభ్యాసేన తద్భావో భవేద్భ్రమర కీటవత్।
అత్రాపహాయ సన్దేహమభ్యసేత్ కృతనిశ్చయః॥ 18

ధ్యానయోగేన మాసైకాద్ బ్రహ్మహత్యాం వ్యపోహతి।
సంవత్సరం సదభ్యాసాత్ సిద్ధ్యష్టక మవాప్నుయాత్॥ 19

యావజ్జీవం సదాభ్యాసాజ్జీవన్ముక్తో భవేద్ యతిః।
నాహం దేహో న చ ప్రాణో నేన్ద్రియాణి తథైవ చ॥ 20

న మనోఽహం బుద్ధిశ్చనైవ చిత్తమహంకృతిః।
నాహం పృథ్వీ న సలిలం న చ వహ్నిస్తథాఽనిలః॥ 21

న చాకాశో నశబ్దశ్చ న చ స్పర్శస్తథా రసః।
నాహం గన్ధో న రూపం చ న మాయాహం న సంసృతిః॥ 22

సర్వదా సాక్షిరూపత్వాత్ శివ ఏవాఽస్మి కేవలః।
మయ్యేవ సకలం జాతం మయి సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్॥ 23

మయి సర్వం లయం యాతి తద్ బ్రహ్మాస్మ్యహ మద్వయమ్।
సర్వజ్ఞోఽహ మనన్తోఽహం సర్వేశః సర్వశక్తిమాన్॥ 24
ఆనన్దః సత్యబోధోఽహమితి బ్రహ్మానుచిన్తనమ్।
అయం ప్రపఞ్చో మిథ్యైవ సత్యం బ్రహ్మాహమవ్యయమ్॥ 25
అత్ర ప్రమాణ వేదాన్తా గురవోఽనుభవస్తథా।
బ్రహ్మైవాహం న సంసారీ న చాహం బ్రహ్మణః పృథక॥ 26
నాహం దేహో న మే దేహః కేవలోఽహం సనాతనః।
ఏకమేవా ద్వితీయం వై బ్రహ్మణో నేహ కిఞ్చనః॥ 27
హృదయ కమలమధ్యే దీపవత్ వేదసారం,
ప్రణవమయమతర్క్యం యోగిభిర్ధ్యానగమ్యమ్।
హరి గురు శివయోగం సర్వభూతస్థమేకం,
సకృదపి మనసావై చిన్తయేద్ యః సముక్తః॥ 28

దక్షిణామూర్తి స్తోత్రము

మౌనవ్యాఖ్యా ప్రకటిత పరబ్రహ్మతత్త్వం యువానం,
వర్షిష్ఠాన్తేవ సదృషిగణై రావృతం బ్రహ్మనిష్ఠైః।
ఆచార్యేన్ద్రం కరకలితచిన్ముద్ర మానన్దమూర్తిం,
స్వాత్మారామం ముదితవదనం దక్షిణామూర్తి మీడే॥

విశ్వం దర్పణదృశ్యమాననగరీతుల్యం నిజాంతర్గతం
పశ్యన్నాత్మని మాయయా బహిరివోద్భూతం యథా నిద్రయా।
యస్సాక్షాత్కురుతే ప్రబోధసమయే స్వాత్మాన మేవాద్వయం
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 1

బీజస్యాంతరివాంకురో జగదిదం ప్రాఙ్నిర్వికల్పం పున-
ర్మాయాకల్పిత దేశకాలకనలనా వైచిత్ర్య చిత్రీకృతమ్।
మాయావీవ విజృంభయత్యపి మహాయోగీవ యస్స్వేచ్ఛయా
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 2

యస్యైవ స్ఫురణం సదాత్మక మసత్కల్పార్థగం భాసతే
సాక్షాత్తత్త్వమసీతి వేదవచసా యో బోధయత్యాశ్రితాన్।
యత్సాక్షాత్కరణాద్భవేన్న పునరావృత్తిర్భవాంభోనిధౌ
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 3

నానాచ్ఛిద్ర ఘటోదరస్థిత మహాదీప ప్రభాభాస్వరం
జ్ఞానం యస్యతు చక్షురాదికరణద్వారా బహిస్స్పందతే।
జానామీతి యమేవభాంతమనుభాత్యేతత్సమస్తం జగత్
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 4

దేహం ప్రాణమపీంద్రియాణ్యపి చలాం బుద్ధించ శూన్యం విదుః
స్త్రీబాలాంధజడోపమాస్త్వహమితి భ్రాంతా భృశం వాదినః
మాయాశక్తి విలాసకల్పిత మహావ్యామోహ సంహారిణే
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 5

రాహుగ్రస్తదివాకరేందు సదృశో మాయాసమాచ్ఛాదనాత్
సన్మాత్రః కరణోపసంహరణతో యోఽభూత్సుషుప్తః పుమాన్।
ప్రాగస్వాప్సమితి ప్రబోధసమయే యః ప్రత్యభిజ్ఞాయతే
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 6

బాల్యాదిష్వపి జాగ్రదాదిషు తథా సర్వాస్వవస్థా స్వపి
వ్యావృత్తా స్వనువర్తమాన మహమి త్యంతస్స్ఫురంతం సదా।
స్వాత్మానం ప్రకటీకరోతి భజతాం యో భద్రయా ముద్రయా
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమః ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 7

విశ్వం పశ్యతి కార్యకారణతయా స్వస్వామిసంబంధతః
శిష్యాచార్యతయా తథైవ పితృపుత్త్రాద్యాత్మనా భేదతః।
స్వప్నే జాగ్రతివా యఏష పురుషో మాయాపరిభ్రామితః
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 8

విశ్వం పశ్యతి కార్యకారణతయా స్వస్వామిసంబంధతః
శిష్యాచార్యతయా తథైవ పితృపుత్త్రాద్యాత్మనాఽ భేదతః ।
స్వప్నే జాగ్రతివా యఏష పురుషో మాయాఽపరిభ్రామితః
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 9

భూరంభాం స్యనలోఽనిలోంబర మహర్నాథో హిమాంశుః పుమాన్,
ఇత్యాభాతి చరాచరాత్మకమిదం యస్యైవ మూర్త్యష్టకమ్।
నాన్యత్కించన విద్యతే విమృశతాం యస్మాత్పరస్మాద్విభోః
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥ 10

సర్వాత్మత్వమితి స్ఫుటీకృతమిదం యస్మాదముష్మిన్ స్తవే
తేనాస్య శ్రవణా త్తదర్థమననా ద్ధ్యానాచ్చ సంకీర్తనాత్।
సర్వాత్మత్వమహావిభూతిసహితం స్యా దీశ్వరత్వం స్వతః
సిద్ధ్యే త్తత్పున రష్టధా పరిణతం చైశ్వర్య మవ్యాహతమ్॥ 11

సర్వ శాస్త్రసారము

"ధర్మో విశ్వస్య జగతః ప్రతిష్ఠా"

సమస్త జగత్తునకు ధర్మము ఆధారము.

"యతో ధర్మస్తతో జయః"

ఎక్కడ ధర్మముండునో అక్కడ జయ ముండును.

"ధర్మో రక్షతి రక్షితః"

మనము ధర్మమును కాపాడిన మనలను ధర్మము కాపాడును.

"స్వకర్మణా త మభ్యర్చ్య"
స్వధర్మానుష్ఠానమే పరమేశ్వరారాధనము.

"తస్మాత్ సిద్ధిః తపసః"
స్వధర్మానుష్ఠాన మనెడి తపస్సువలన అభీష్టసిద్ధి యగును.
కావున ఎవరి ధర్మములను వారు చక్కగా నిర్వర్తింపవలెను.
దానిచేత లోకక్షేమ మగును.

"న గురో రధికమ్"
సద్గురువును మించిన దేదియును లేదు.

"మా మేకం శరణం వ్రజ"
నన్నొక్కనినే శరణు జొచ్చుము.

"ఏకం మాం శరణం వ్రజ"
అఖండముగా నుండు నన్ను శరణు జొచ్చుము.

"తత్త్వమేవ త్వమేవ తత్"
అదియే నీవు. నీవే అది.

"నేహ నానాఽస్తి కించన"
ఇచట నానాత్వమేమియు లేదు-ఇందు ఏదియు లేదు.

"స ఆత్మా"
అదియే ఆత్మ - అదియే నిజరూపము.

"అఖండైకరసం సర్వమ్"
సర్వము అఖండము, ఏకరసము-అభిన్నస్వభావము.

తప్పు, ఒప్పుల పట్టిక

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
3	8	ణ్ణ	డ్డ
	17	ఘంటాపద	ఘంటాపథ
4	17	బ్రహ్మమ	బ్రహ్మను
5	12	దహిమింప	దమింప
	13	తాతు	తీతు
6	16	భక్తిస్తద్ధ	భక్తిశ్రద్ధ
8	23	భోక్త	భోక్తృ
9	12	కగత్తు	జగత్తు
12	5	ఉత్ఫా	ఉత్పా
	24	హార్మనో	హుర్మనో
14	3	ఆకృతీ	ఆకృతీ
	19	వస్తూనుం	వస్తువుం
	14	భావిసే	భావిస్తే
16	4	నిస్బంతు	నిస్పంతు
17	15	శ్రోతం	శ్రుతం
	16	ప్రాణేనవ	ప్రాణేనన
	18	యేదప్రాణః	యేనప్రాణః
	22	ఆరూర	ఆరూఠ
19	9	శరజింప	రజింప
	10	చ్ఛా	ఛా
	26	చుననున్న	చున్నను
23	2	చిత్తే	చిత్తై
26	16	యనబడును	మనబడును
	20	యనబుడును	మవబడును
27	6	లభ్యతే	లభతే
	8	యనబడును	మనబడును
37	13	కర్తృత్వి	కర్తృత్వా
38	15	అనుసరము	అవసరము
39	22	భయగ్రస్థు	భయగ్రస్తు

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
40	17	ఏదైవ	ఏదైన
42	2	మానసాయై	మానసాస్యై
	3	దృష్టిసాయై	దృష్టిసాన్యై
	17	దృకదై	దృకై ॥
41	1	తిఙ్చ	కిఙ్చ
45	11	సదివ్యాకృత్వము	సదవ్యాకృతము
46	9	ఆదిదేడని	అదిదేవుడేని
	15	దిష్టా	దిష్టాన
48	10	ప్రలయ	ప్రళయ
50	27	మెన	మైన
52	13	తద్ర్బహ్మయ	తద్బ్రహ్మయ
54	2	నారయ	నారాయ
	27	ఖాగము	భోగము
57	8	మొక్కటి	యొక్కటి
58	6	మంజం	మఃజం
59	6	యిందేద్రి	యిఃదేది
60	19	జానేం	జ్ఞానేం
	20	అంత	అంతః
61	11	బహిర్గ	బహిర్గత
62	12	రహితాధిక	రహితాంతః
63	5	అవస్థులు	అవస్థలు
	12	స్థితి	స్థిత
	16	యుండదు	గలిగియుంటుట
	22	ప్రత్య	ప్రత్యక్
64	22	విశ్వభావే	విశ్వాభావే
65	24	గాను	గాదు
66	26	విద్యవిదా	విద్యావిద్యా
	27	భ్రాంతితితో	భ్రాంతితో
67	4	బ్రహ్మజాను	బ్రహ్మజ్ఞాను
68	9	హేతువై	హేతువై
	12	నిద్దెదని	నిద్దైదని
	14	గలదు	—

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
68	16	దునను	దున్నను
69	1	రూపుడగు	రూపుడుగ
	5	మిదయు	మదీయు
71	8	సరూప	స్వరూప
72	6	ఐదేది	ఏదేది
74	3	మనస్సుక	మనస్సునకు
76	14	బిందుప	బిందూప
77	20	యుండవు	యుందవు
78	20	సూర్యుడే	సూర్యుడీ
79	8	నిద్రలోనికి	నిద్రలోని
81	19	ఇట్లేను	ఇట్లైనను
82	15	మోక్షరూగ	మోక్షరూప
84	14	అనుభవించు	అనుభవింప
86	16	తత్త్వజ్ఞీన	తత్త్వజ్ఞాన
86	10	మాత్ర ంమవుడు	మాత్రమంటవు
89	5	సంసారము	సంస్కారము
89	2	నలభ్యం	నలభ్య
90	10	అతడేయే	అతడాయా
91	17	బబస్పర్ప	శబ్దస్పర్శ
9?	17	మనాదుల	మననాదుల
93	5	చి।త్రప్రకా	చిత్ప్రకా
	22	నేనేవ	నేనెవ
94	27	వని	నవి
95	13	సాక్షికే	సాక్షికి
96	21	కోక్కనికి	కొక్కనికి
97	7	మోక్షార్థ	మోక్షార్థి
	11	బాధ	బోధ
98	26	కటినాది	కఠినాది
99	23	చిత్తంను	చిత్తమును
100	6	మహాత్మాం	మహతాం
	6	యతాః	యతః

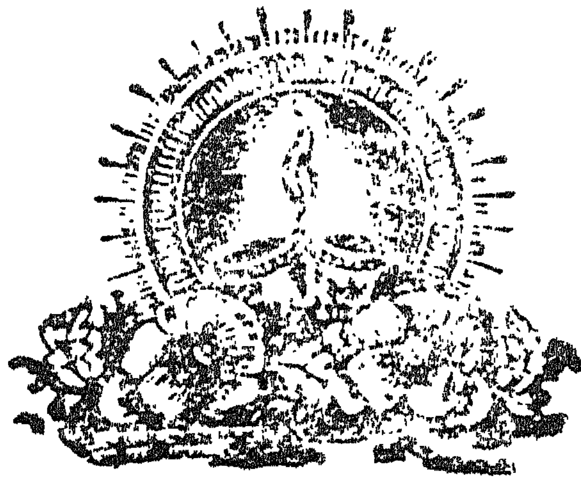
పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
100	12	సానుయతే	సానుమతే
	18	శీ	మ్యై
102	2	శాస్త్రము	శాస్త్రము
	24	బ్రహ్మత	బ్రహ్మత
103	13	నొచనై	నాచేనై
105	2	ప్రత్యఘిన్న	ప్రత్యగఘిన్న
	13	పరమతాః	పరమతా
106	19	బ్రహ్మైస్మి	బ్రహ్మైక్య
108	5	వటనే	వలనే
110	10	ప్రత్యభిన్న	ప్రత్యగభిన్న
111	19	నిక్షంచ	నిష్ప్రపంచ
116	3	నద్వి	సద్వి
	9	చున్నడు	చున్నాడు
117	21	ఇష్టల్య	ఇష్ట
	23	లౌకికో	లౌకిక
118	2	నాయనా	సాయనా
119	25	సర్వ్యాపాధు	సర్వోపాదు
120	2	నేకత్వము	నేకత్వ
121	23	యసహ	యజహ
122	20	పరించు	వర్తించు
123	1	అక్ష్యము	లక్ష్యము
	2	లక్షణము	లక్షణము
	4	మవశ్యము	మశ్యము
124	1	పాదన	పాదానీ
	2	పాదనత్వ	పాదానత్వ
	23	యఘాన్పది	యథాప్పధి
125	9	తాదాత్మ	తాదాత్మ్య
	27	నివారణ	నివారణకు
126	4	ద్దేశం	ద్దేశ
	24	●సత్తైన	అనత్తైన
129	1	సృజించెనని	సృజించెనన

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
131	8	సుహాసనః	మహాసనః
	25	ఘటమానయమను	ఘటమానయ అను
137	15	స్త్రద్వైక్య	స్త్రద్వైక్యే
139	10	పురుషుని	పురుషుల
142	7	ద్వైత	ద్వైత
143	2	వితధము	వితథము
	10	స్వభానముగా	స్వభావముగా
144	2	ప్రణిశ్యతిః	ప్రణశ్యతి
	6	రూపదసి	రూపరస
	14	ద్వనాత్మక	ద్వన్యాత్మక
	16	ద్వనాత్మక	ద్వన్యాత్మక
	17	ద్వనాత్మక	ద్వన్యాత్మక
	20	ద్వనాత్మక	ద్వన్యాత్మక
145	24	భూతములను	భూతముల
149	11	వస్తుగా	వస్తువుగా
	17	భావించు	భాసించు
150	18	జాగర్త	జాగర్తి
	21	సషుప్త్యే	సుషుప్త్యే
	24	మనస్పస్త	మనస్యన్త
	25	దేహ	దేహే
	25	వ్యవస్థతః	వ్యవస్థితః
152	6	మన్నించ	గమనింప
153	9	ఏ విధము	యీ విధము

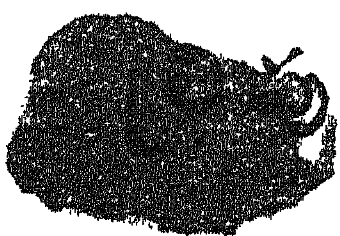
(గాయత్రీ మంత్ర రహస్య వ్యాఖ్యాన సహిత)

శంకరాద్వైత వ్యాసమాల-3

మూడవ భాగము

రచయిత:

రనేని విష్ణుశంకరరావు
గుడివాడ. (కృష్ణాజిల్లా)

విషయసూచిక

పేజీ నెం

శాంతిపాఠం

ఓం భద్రం కర్ణేభి శ్శృణు యామదేవాః
భద్రం పశ్యేమాక్ష భిర్యజత్రాః
స్థిరై రంగై స్తుష్టు వాగ్ంసస్తనూభిః
వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః

దేవాః దేవతలారా,. (వయం మేము) కర్ణేభిః=మా చెవులతో, భద్రం=శుభవాక్యములను, శ్రుణుయామ విందుముగాక, అక్షభిః= మా కనులతో, యజత్రాః=పూజనీయములైన భద్రం= శుభరూపములను, పశ్యేమ= చూచెదముగాక। స్థిరైః= చంచలములుకాని, అంగైః= అవయవములుగల, తనూభిః= శరీరముతో, తుష్టువాగ్ంసః= స్తుతించుచు, దేవహితం భగవంతుడిచ్చిన, యత్ ఏ, ఆయుః ఆయువు గలదో, తత్ దానిని, వ్యశేమ పొందుదుముగాక। తా॥ ఓ దేవతలారా! గురు శిష్యులమగు మేము మా చెవులతో నిరంతరము శుభవాక్యములనే విందుముగాక। మా కనులతో పూజనీయములైన శుభరూపములనే చూచెదముగాక। భగవంతుడిచ్చిన ఆయువు ఉన్నంతవరకు చంచలములు కాని అవయవములుగల శరీరములతో మిమ్ములను స్తుతించు, చుందుముగాక।

స్వస్తిన ఇంద్రోవృద్ధశ్రవాః, స్వస్తినః పూషావిశ్వవేదాః, స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః, స్వస్తినో బృహస్పతి ర్దధాతు.

ఓం శాంతిః, శాంతిః, శాంతిః।

వృద్ధశ్రవాః పురాణప్రసిద్ధుడైన, ఇంద్రః = ఇంద్రుడు, నః=మాకు, స్వస్తి క్షేమమును, విశ్వవేదాః=సర్వజ్ఞుడగు, పూషా= సూర్యుడు, నః=మాకు, స్వస్తి= జ్ఞానమును, అరిష్టనేమిః=అరిష్టము

లను బాపు, తార్క్ష్యః=గరుడుడు, నః=మాకు, స్వస్తి=అనర్థరహిత మును (మేలును) బృహస్పతి = బృహస్పతి, నః = మాకు, స్వస్తి = ఆత్మవిద్యను, దధాతు = కలుగజేయుదురు గాక. తా॥ ఇంద్రుడు, సూర్యుడు, గరుడుడు, బృహస్పతి గురు శిష్యులమగు మాకు సుఖమును, జ్ఞానమును, అనర్థ నివృత్తిని, ఆత్మవిద్యను అనుగ్రహింతురు గాక! ఆధ్యాత్మిక, ఆధిభౌతిక, ఆధిదైవిక శాంతి చేకూరును గాక!

ఆశ్రమ మహిమ - ఆచరణ

మానవ జీవితమును నాలుగాశ్రమములుగా శాస్త్రము చెప్పు చున్నది. అవి బ్రహ్మచర్యాశ్రమము, గృహస్థాశ్రమము, వానప్రస్థాశ్రమము మరియు సన్యాసాశ్రమము. బ్రహ్మచర్యాశ్రమమున సకల విద్యలు గురువులవద్ద నభ్యసించవలెను. గృహస్థాశ్రమములో భార్యా పుత్రాదులతో ధర్మనిష్ఠతో త్యాగ బుద్ధితో జీవితము గడపవలెను. వానప్రస్థాశ్రమములో కుటుంబ భారమంతయు బిడ్డలకు వదలి ఒంటరిగా మనశ్శాంతితో నుండవలెను. సన్యాసాశ్రమములో సర్వము వదలి కాషాయాంబరధారియై దేశ సంచారము చేయుచు స్వస్వరూపజ్ఞాన సముపార్జనములో నిమగ్నుడై జీవించవలెను.

ఇందు గృహస్థాశ్రమము శ్రేష్ఠమా సన్యాసాశ్రమము శ్రేష్ఠమా యను విషయమును ఒక కథారూపముగా తెలిసికొనుట మంచిది.

కళింగ దేశమును పాలించుచుండిన రాజునకు గృహస్థాశ్రమము శ్రేష్ఠమైనదా ? సన్యాసాశ్రమము శ్రేష్ఠమైనదా ? అను సందేహము కలిగెను. ఒకనాడు పట్టణములోని పండితుల నందరిని పిలిపించి, తన సందేహమును తెలిపెను. వారు గృహస్థాశ్రమము మంచిదని తెలిపిరి. కాని వారు సరిఅయిన హేతువులతో నిరూపింప లేక పోయిరి. తరువాత ఆ పట్టణమునకు వచ్చుచున్న సన్యాసుల నందరిని తన యాస్థానమునకు రప్పించి తన సందేహమును తెలుపు చుండెను వారు సన్యాసాశ్రమము శ్రేష్ఠమైనదని పలుకుచుండిరి. కాని సరియైన హేతువులతో నిరూపించలేక పోవుచుండిరి.

ఒకనాడు ఒక సమర్థుడైన సన్యాసి ఆ పట్టణమునకు వచ్చెను. రాజు ఆ సన్యాసిని రావించి గౌరవించి గృహస్థాశ్రమము,

సన్యాసాశ్రమములలో నేది శ్రేష్ఠమైనదని ప్రశ్నించెను. సన్యాసి, ఆశ్రమములలో గొప్పతనము లేదు, ఆచరణమునందే గొప్పతన మున్నదని చెప్పెను. రాజు దీనిని సహేతుకముగా నిరూపించ గలరా యని అడిగెను. అందులకా సన్యాసి నీవు కొంతకాలము నాతో సంచరించినచో నీకు చక్కగా నిరూపించగలనని చెప్పెను. జిజ్ఞాసువైన రాజందులకు సమ్మతించి రాజ్యమును మంత్రి కప్పగించి తాను సామాన్య వేషముతో సన్యాసి వెంట బయలుదేరెను. ఇరువురు దేశ దేశములు తిరుగుచుండిరి.

మాళవదేశపు రాజునకు పుత్త్రసంతానము లేదు. యుక్త వయస్సుగల యొక పుత్రికమాత్ర ముండెను. ఆ రాజు తన కుమార్తె వరించిన ఏ వర్ణపువాడైనను, యే యాశ్రమము వాడైనను, ఏ మతమువాడైనను, వానికి తన రాజ్యముతోకూడ తన పుత్రిక నిచ్చెదనని స్వయంవరము చాటించెను. ఆ స్వయంవరమునకు దేశదేశములనుండి ప్రభువులును, ప్రజలును గుంపులు గుంపులుగా వచ్చియుండిరి. ఆ సమయముననే సౌందర్యవంతుడు యువకుడునగు ఒక సన్యాసి అచటికి వచ్చెను. ఆ స్వయంవరమునకు వచ్చినవారి నందఱిని మంత్రి రాజకుమార్తె కెఱిగించెను. కాని ఆమె వారి నెవ్వరిని పరిగ్రహింపక, బాలభానునివలె ప్రకాశించు తేజోవంతుడైన యువక సన్యాసి మెడలో పుష్పహారము వేసెను. అది చూచి ఆ సన్యాసి విస్మయమునొంది ఆ హారమును త్రెంచి పారవైచి పోవుచుండెను.

సన్యాసియైన తనకు రాజకుమార్తె నీయడని తలంచి పోవుచున్నాడని గ్రహించి, రాజు ఆ యువక సన్యాసిని సమీపించి, మీరు సందేహింపవలదు. నా పుత్రికను రాజ్యముతోసహా నేడే మీ కొసంగెదను. స్వీకరింపుడని కోరెను. కాని ఆ సన్యాసి యంగీకరింపక యరణ్యమునుబట్టి పోవుచుండెను. రాజకుమార్తె

నేను వరించిన ఆ సన్యాసియే నా భర్త, అన్యుని స్వీకరింపనని వానిని వెంబడించెను. ఆ వినోదమును చూచుటకు మన కథానాయకు లగు రాజ సన్యాసు లిరువురును ప్రచ్ఛన్నముగ వారిని వెంబడించి పోవుచుండిరి. వీరొక మహారణ్య మధ్యముగా పోవుచుండగా ప్రొద్దుకుంకినది. ఆ యువక సన్యాసి అరణ్య మధ్యమున యెవరికి కన్పించకుండా తప్పించుకొని పోయెను. అప్పుడు రాజకుమార్తె యెటుబోవుటకును తోచక యొకచెట్టుక్రింద కూలబడి ఏడ్చుచుండెను. ఆ సమయమున మన కథానాయకులగు రాజ సన్యాసు లిరువురు ఏమియు తెలియనివారివాలె, ఆమెను సమీపించి, ఆమె వృత్తాంతము నడిగిరి. ఆమె జరిగిన కథ అంతయు చెప్పెను. అప్పుడు వారు, సన్యాసి సర్వాత్మ స్వరూపుడు, నీవు సన్యాసిధర్మ మెరుగనిదాన వగుటవలన అతనిని వరించి యుంటివి. రేపు సూర్యోదయమైన తర్వాత నిన్ను మీ తండ్రియొద్దకు చేర్పించెదము మరియొక రాజపుత్రుని వివాహమాడి సుఖింపుము అని చెప్పిరి. వారు ముప్పురు ఒక చెట్టుక్రింద బసచేసిరి.

ఆ చెట్టుమీద రెండు కపోతపక్షులు గ్రుడ్లు పెట్టి పిల్లలను చేసి యున్నవి. అందు మగపక్షి చెట్టుక్రింద కూర్చుండియున్న వీరిని చూచి, మన నివాసమునకు ముగ్గురు అతిథులు వచ్చియున్నారు. మనము గృహస్థాశ్రమమున నుండుటచేత వారిని సత్కరించుట మన ధర్మము. చలిబాధకు తాళజాలక గడగడా వణకుచున్నారు. నీవు ఈ యరణ్యమున చిదుగులను ప్రోగుచేయుము. నేను యీ సమీపమునందున్న పల్లెకు పోయి నిప్పు కొఱివి తెచ్చెదనని ఆడుపక్షికి చెప్పి తాను పల్లెకుపోయెను. ఇంతలో నాడుపక్షి చిదుగులను పేర్చి, మగపక్షి తెచ్చిన నిప్పుకొఱివి నందులోనుంచి రెక్కలతో విసరి మంటజేసెను.

అప్పుడా అతిథులు ముగ్గురా మంటయొద్ద చలి కాచుకొనుచు నాకలిచే బాధపడుచుండిరి. అదిచూచి మగపక్షి పాపము! వీరికి

చలిబాధ పోయినది. ఆకలిబాధ యెక్కువైనది. ఆకలిబాధ తీర్చుటకు వేఱుపాయము కానరాదు. నేనా యగ్నిలో ప్రవేశించి, యీ అతిథుల కాహారమయ్యెదనని చెప్పి యగ్నిలో ప్రవేశించెను. తరువాత ఆడుపక్షి నా భర్త ప్రారంభించిన అతిథియజ్ఞము పూర్తి అయినట్లు లేదు. ఒక చిన్న పిట్టమాంసము ముగ్గురు అతిథులకెట్లు సరిపోవును అని తలంచి తానుకూడ నగ్నిలో ప్రవేశించెను. అటు పిమ్మట ఆ పక్షి పిల్లలు మా తల్లిదండ్రులు ప్రారంభించిన యీ యజ్ఞము పూర్తియైనట్లు లేదు. ఈ చిన్న పిట్టల మాంసము వారికి చాలినట్లు లేదు. కావున మనమా యజ్ఞమును పూర్తిచేయుట ధర్మమని తలంచి యా యగ్నిలో ప్రవేశించెను.

చలి కాచుకొని, ఆకలి దీర్చుకొని, రాజసన్యాసులు రాజ కుమార్తె ముగ్గురు ఆ రాత్రి యరణ్యమునగడపి మరునాడుదయమున రాజకుమార్తెను ఆమె తండ్రివద్దకు తీసికొనిపోయి వప్పగించి, రాజసన్యాసులు ప్రయాణము సాగించిరి. అప్పుడు రాజు సన్యాసితో అయ్యా! ఏ ఆశ్రమము గొప్పదో సహేతుకముగ నిరూపించెదనని చెప్పి, మీరు సంవత్సరము నుండి దేశదేశములు త్రిప్పుచు నింత వరకు నాకు చెప్పరైతిరి. ఇంకెప్పుడు చెప్పెదరని యడుగగా, ఆ సన్యాసి, రాజా! నేను నీకు ప్రత్యక్షముగనే చూపియుంటిని, కాని నీవు తెలిసికొనజాలవైతివి. గృహస్థాశ్రమమునందుండ దలచినచో కపోతపక్షులవలె స్త్రీ పుత్ర దేహాదులయందు భ్రాంతిని విడిచి స్వధర్మ నిర్వహణము కొఱకై ప్రాణముల నర్పించుటకైనను సిద్ధపడవలయును. సన్యాసాశ్రమమున నుండదలచినచో నా యువక సన్యాసివలె త్రిలోకాధిపత్యము లభించినను, సౌందర్యవతియగు

స్త్రీ లభించినను గడ్డిపోచతో సమానముగ చూచి తృణీకరింప వలయును. ఇందాశ్రమములలో గొప్పతనము లేదు. ఆచరణ మందే గొప్పతన మున్నదని చెప్పెను. రాజంతయు సంతోషించి తన రాజ్యమునకు జేరి సర్వ భ్రాంతులనువీడి గృహస్థాశ్రమమునందే యుండి గార్హస్థ్య వివిదిషా సన్యాసమును గ్రహించి జనకాదులవలె జ్ఞానమును పొంది మోక్షసామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తుడయ్యెను. కాన ఆశ్రమముకంటె నాచరణము శ్రేష్ఠమని గుర్తించవలెను.

ఓం తత్ సత్

సర్వజితం

పూర్వము భీమసేనుడను మహారాజు పృథ్వీమండలము నంతటిని జయించి, సామ్రాజ్యాధిపతియై సర్వజిత్తను నామము పొందెను. ప్రజలందరు అతనిని సర్వజిత్తనియే వ్యవహరించు చుండిరి.

కాని యింటివద్ద తల్లిమాత్రము పూర్వమువలెనే భీమసేను డనియే పిలుచుచుండెను. ఒకనాడతడు తన తల్లితో లోకులందరు నన్ను సర్వజిత్తని పిలుచుచుండిరి. కాని నీవు మాత్రము నన్ను పూర్వమువలెనే పిలుచుచుంటివి. నేను సమస్త భూమండలమును జయించి సామ్రాజ్యాధిపతి నైతిని. సర్వము నా యాజ్ఞప్రకారము నడుచుచున్నది. ఇంకను నీవు నా ప్రతాపమును గుర్తింపక పూర్వము వలెనే జూచుట నాకు చిన్నతనముగ నున్నదనెను.

ఆ మాటలు విని తల్లి నాయనా! నీవు మహాశూరుడవని వినుటచేత నేను ధన్యురాలనైతిని. నీవు పృథ్వియందుగల బాహ్యశత్రువులను, కామక్రోధాద్యంతశ్శత్రువుల నందరిని సమూలముగా జయించితివా?. బాహ్యమైన పృథ్వీరాజ్యము, ఆంతరమైన దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులును నీ స్వాధీనమునందున్నవా? బాహ్యశత్రువులను జయించినంత మాత్రమున మానవుడు శత్రుజిత్తు కానేరడు. ఆంతరములగు కామక్రోధాది శత్రువులను జయించినవాడే శత్రుజిత్తనబడును. పృథ్వీరాజ్యమును తన వశమునందుంచుకున్న మాత్రమున సర్వసామ్రాజ్యాధిపతి కానేరడు. దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులను వశీకృతమొనర్చుకొనినవాడే సామ్రాజ్యాధిపతి యగును.

బిడ్డా! ప్రపంచమంతయు నీ యాజ్ఞప్రకారము వర్తించుచున్నదంటివిగదా! నీ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులు నీ యాజ్ఞప్రకారము వర్తించుచున్నవా?. ఈ శరీరము ప్రతిదినము నీ యాజ్ఞను పొందకయే క్షీణించుచున్నది. ఒకానొకప్పుడది నీకు చెప్పకయే నాశమొందును. నీ ఇంద్రియములు, నీ మనస్సు నీ యాజ్ఞలేకయే నిత్యము విషయములయందు ప్రవర్తించుచున్నవి. నీ కిష్టము లేకపోయినను పాపకార్యములు చేయుచున్నవి. నీ శరీరేంద్రియములే నీ స్వాధీనములో లేనప్పుడు యీ ప్రపంచమంతయు నీ స్వాధీనములో నున్నదని తలంచుట మూఢత్వము. కామక్రోధాద్యంతశ్శత్రువులు నీ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధుల నాక్రమించుకొని నిన్ను బానిసనుజేసి ఆటలాడించుచుండగా నేను సర్వజిత్తునని చెప్పుకొనుట హాస్యాస్పదము.

"నరణే విజయాచ్ఛూరోఽ ధ్యయనాన్నచ పండితః,
నవక్తా వాక్పటుత్వేన, నదాతా చార్థదానతః॥

అనగా యుద్ధమునందు జయించినంత మాత్రమున శూరుడు కాజాలడు. శాస్త్రములు చదివినంత మాత్రమున పండితుడు కాజాలడు.

వాక్చాతుర్యముతో మాటలాడిన మాత్రమున వక్త కాజాలడు. ధనమును దానముచేసినంత మాత్రమున దాత కాజాలడు. మరేమనగా

"ఇంద్రియాణాం జయేశూరో, ధర్మంచరతి పండితః
హితప్రియోక్తి భిర్వక్తా దాతా సన్మాన దానతః॥

అనగా ఇంద్రియ మనంబులను జయించినవాడే శూరుడనబడును. ధర్మాచరణము గలవాడే పండితుడనబడును. ఇతరులకు హితముగను, ప్రియముగను మాటలాడువాడే వక్త యనబడును. ఇతరులను సన్మానించువాడే దాత యనబడునని వ్యాస స్మృతియందు గలదు.

"యౌవనము, జీవనము, మనస్సు, ఛాయ, ధనము, ప్రభుత్వము నీ యారును చంచలములు. ఇవి స్థిరముగ నుండజాలవు. దీని యథార్థము నెఱిగినవాడే ధర్మమార్గమున వర్తించునని నీతిశాస్త్రమున గలదు, యౌవనము ముసలితనముచే గ్రసించబడుచున్నది. ఆరోగ్యము వ్యాధులచే హతమగుచున్నది. జీవితము మృత్యువుచే కబళింపబడుచున్నది. ఆశ మాత్ర మేయుపద్రవము లేక విరాజిల్లుచున్నదని భర్తృహరి చెప్పెను.

విద్యా, కామక్రోధాదులే పరమ శత్రువులు దుర్వాస మహర్షి మహాజ్ఞాని యైనను, క్రోధమునకు వశుడై నానావిపత్తులు పొందెను. కామమునకు వశులై ఇంద్రాది దేవతలుగూడ మహా కష్టముల ననుభవించిరి. మహా తపోవంతుడగు విశ్వామిత్రుడు రూప లావణ్యములు గల మేనకయను నప్సరసను జూచి మోహితుడై తపస్సునకు స్వస్తిచెప్పి యామెతో భోగవిలాసముల దేలెను. వశిష్ఠ మహర్షి పౌత్రుడైన పరాశరుడు పల్లెపడుచుయొక్క సుందర రూపమునకు మోహితుడై పట్టపగలే సంగమమునకు దార్చెను. ఇటువంటి మహర్షులే కామము నడుపజాలనపుడు సామాన్య మానవుల డంతురనుట కల్ల. కామక్రోధములు పితాపుత్రులగుదురు. వీరు

మహా బలవంతులు. వీరు సమస్త ప్రపంచమును జయించిన జయశీలురై విరాజిల్లుచున్నారు.

"కామేన విజితో బ్రహ్మా, కామేన విజితో హరిః,
కామేన విజితః శంభుః, శక్రః కామేన నిర్జితః॥

అనగా కామముచేత బ్రహ్మ, విష్ణువు, రుద్రుడు, ఇంద్రుడు, మొదలగు వారందరు జయింపబడిరి. ఆత్మజ్ఞాన విహీనుల నందరను కామము జయించుచున్నది. ఆత్మజ్ఞానికి మాత్రమిది వశీభూతమగుచున్నది. కావున నీవు కామక్రోధాది శత్రువులను జయించి దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులను నీ స్వాధీనమునందుంచుకొన్నచో నిన్ను నేను సర్వజిత్తని పిలిచెదను. అట్లు చేయనిచో సర్వజిత్తు నామము నీయందు నేతి బీరకాయ చందమగుననెను. తల్లి హితబోధ విని, లజ్జితుడై రాజ్యమును కుమారున కప్పగించి, యరణ్యమున కేగి తప మాచరించి, మహాత్ముల యుపదేశములచే కామక్రోధాది శత్రువుల జయించి, దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులను తన స్వాధీనము నందుంచుకొని సర్వజిత్తను నామమును సార్థకపరచుకొనెను. ఈ కథాసంగ్రహమును వేదాంత జిజ్ఞాసువు లందరు గ్రహించి తదనుసరణతో ఆచరణతో సర్వజిత్తులు కాగలరని మదీయాకాంక్ష.

ఓం తత్ సత్

గురు ఆవశ్యకత

మనము వేదాంత గ్రంథములు బాగుగా చదువగలిగినను, వాని యర్థము చక్కగా గ్రహించగలిగినను నాత్మయొక్క వాస్తవ స్వరూపము తెలియబడదు. వేదాంత గ్రంథములయందాత్మ సర్వవ్యాపకుడనియు, దేహత్రయమునకు ద్రష్టయనియు, నవస్థా

త్రయమునకు సాక్షియనియు పంచకోశములకు ప్రకాశకుడనియు చెప్పబడెను. అది సత్యమేయైనను శ్రోత్రియ బ్రహ్మనిష్ఠుఁడగు సద్గురువువలన దాని యథార్థ తాత్పర్యము తెలియనిచో నాత్మరూప ధనము లభించదు. ఇందులకు దృష్టాంతపూర్వకముగా ఒక కథ చెప్పెదను.

ఒక గ్రామములో ఒక గొప్ప ధనవంతు డుండెను. ఒకనా డతడు ఎవరికి తెలియకుండ పదునేను లక్షల రూపాయలను గుప్త పఱచెను. ఈ విషయము మఱెవ్వరికి చెప్పకుండ తన సొంత లెక్కలలో మాత్రము "శార్వరి నామ సంవత్సర చైత్ర శుద్ధ దశమి నాలుగు ఘడియల ప్రొద్దెక్కిన పిదప నాచే నిర్మింపబడిన శివాలయ శిఖరము నందు పదునేను లక్షల రూపాయలు దాచితిని. అవసరమైనప్పుడు నా పుత్రులు వినియోగపరచవచ్చు"నని వ్రాసియుంచెను, కొన్ని దినములు గడచిన పిదప నతడు మిత్రులతో తీర్థయాత్రలు సేవించుటకు వెళ్ళి యచ్చటనే మృతినొందెను. అతని వెంట వెళ్ళిన మిత్రులు ఆ విషయమును నతని పుత్రులకు చెప్పిరి. పుత్రులు తండ్రి మరణమునకు దుఃఖించి అతని అంత్యక్రియల నొనర్చిరి.

తరువాత కుటుంబ భారము తమమీద బడుటచేత వారు తండ్రిచేయు వ్యాపారము చేయసాగిరి. దైవయోగముచే వ్యాపారమున వారికి గొప్ప నష్టము కలిగెను. మరల వ్యాపారము చేయుటకు కొంత ధన మప్పుచేసిరి. కాని అదియు నష్టమయ్యెను. వారికి గ్రామమునం దెచ్చట అప్పు పుట్టకపోవుటచే నిట్లు విచారించిరి. మన తండ్రి గొప్ప ధనవంతుడని యందరు తలతురు. అతడు ధన మెచ్చటనైన దాచియుండును. ప్రాత లెక్కలను పరికించి చూచినచో నాడు తెలియగలదని తలంచి ప్రాత లెక్కల పుస్తకములను వెదకదొడగిరి. అందొకచోట దాత నామసంవత్సరమున బాకీదార్ల నుండి పదునేను లక్షల రూపాయలు వసూలైనట్లు ఉను

పొద్దులు కన్పించెను. మఱియొకచోట ఈశ్వరనామ సంవత్సరమున చైత్ర శుద్ధ దశమినాడు నాలుగు ఘడియల ప్రొద్దెక్కిన పిదప శివాలయ శిఖరమునందు పదునేను లక్షల రూపాయలు దాచబడినట్లు ఖర్చు వ్రాయబడి యున్నది. సాహుకారు కుమారులు సంతోషాంత రంగ భరితులై వెంటనే కూలీలను పిలిపించి శివాలయ శిఖరమును బడగొట్టించిరి. కాని వారి కచ్చట ధనముజాడ తెలియలేదు. చోరు లపహరించినట్లుకూడ కనిపించలేదు. ఋణదాతలు ఋణముల నిమ్మని తొందర చేయసాగిరి. గృహములో ఆహార పదార్థములేక పెక్కు ఇబ్బందులు పడుచుండిరి. శివాలయ శిఖరమును బడగొట్టించి నందుకు లోకులు నిందింపసాగిరి.

ఈ బాధలను సహింపజాలక సాహుకారు పుత్రులు తమ కులపెద్ద యొద్దకువెళ్ళి జరిగిన వృత్తాంత మంతయు చెప్పి ఆయ్యా! మాకు దిక్కెవ్వరు లేరు. వ్యాపారమున ధనము నష్టమయ్యెను. అప్పులధికమగుటచే ఋణదాతలు తొందరచేయుచున్నారు. ప్రాత లెక్కలను జూచి శివాలయ శిఖరము బడగొట్టించితిమి. ఫలితమేమియు లేదు. అందుకు లోకులు నిందించుచున్నారు. మమ్ములనేమి చేసినను సరే, మీరే దిక్కని ఏడ్వసాగిరి.

అప్పుడా వివేకవంతుడగు వృద్ధుడు వారల నోదార్చి ప్రాత లెక్కలను తెప్పించి వానిని తాను స్వయముగ చూచి చైత్ర శుద్ధ దశమి నాలుగు ఘడియల ప్రొద్దెక్కిన పిదప దాచితినను దాని యర్థమును గ్రహించి సాహుకారు పుత్రులతో విచారింపకుడు ధనము దొఱకగలదు. చైత్ర శుద్ధ దశమి దినమున మీరు నాయొద్దకు రండు. ఇప్పుడు నేను మీకు కొంత ధనమిచ్చెదను. దీనితో మీరు శివాలయ శిఖరమును నెప్పటివలె కట్టించుడు. అంతవరకు మీ కుటుంబపోషణకు కావలసిన భోజన సామాగ్రుల నిచ్చెదను, తీసుకొని పొండని చెప్పెను.

సాహుకారు కుమారులు సంతోషించినవారై యా వృద్ధుడిచ్చిన ధనమును, దానితోపాటు భోజన సామగ్రులను తీసికొనిపోయి, పూర్వమువలెనే మరల శివాలయ శిఖరమును కట్టించిరి. తరువాత వారు చైత్ర శుద్ధ దశమినాడు యా వృద్ధుని యింటికి వెళ్ళి యతనిని తీసికొని శివాలయమునకు వచ్చిరి. ఆ వృద్ధుడు నాలుగు ఘడియల ప్రొద్దెక్కినపుడు శివాలయ శిఖరచ్ఛాయ పడిన ప్రదేశమునుజూపి, బిడ్డలారా! మీ తండ్రి వ్రాసిన శివాలయశిఖరమిది. ఇచ్చట త్రవ్వించినచో ధనము లభింపగలదని చెప్పెను. అప్పుడు వారు కూలీలను పిలిపించి యా ప్రదేశమును త్రవ్వింపగా నచ్చట పదునేను లక్షల రూపాయలు కన్పించెను. లెక్కలయందుంచబడినను లేదు అక్షరములు స్పష్టముగా తెలియబడుచున్నవి. భాష బాగుగా నందరకు అర్థమగుచున్నది. కాని ధనముమాత్రము కన్పించుటలేదు. వృద్ధుడు పదునేను లక్షల రూపాయలకి చిన్న శిఖరమునం దెట్లుంతగలవని విచారించి లెక్కలలో వ్రాసిన విధముగ నా సమయమున శిఖరచ్ఛాయ బడిన చోట ధనము కలదని గ్రహించెను.

కాన వాక్యార్థము ప్రయోజనమెంతయు కానపుడు విచారించి లక్ష్యార్థములో ఫలము పొందుటయు వ్యవహారికముగా అనుభవజ్ఞులగు పెద్దలెట్లవసరమో, స్వరూపప్రాప్తి లాభమునకు శ్రోత్రియ బ్రహ్మనిష్ఠులగు గురువు లావశ్యకము. కాన సద్గురువనుగ్రహప్రాప్తి లేనిదే ఆత్మజ్ఞానము సిద్ధింపదు...

ఓం తత్ సత్

యమ పతి ద్వ యమ వతి

మానవులు శాస్త్రనిషిద్ధ కర్మలు లాచరించుచున్నంత వఱకు యమధర్మరాజు శిక్షనకుబద్ధులై ఉత్తమాధమలోకములనుపొందుచు,

ఆ లోకములయందు కర్మఫలము లనుభవించి మరల భూలోకమున బుట్టి నానావిధములగు సంసార దుఃఖముల ననుభవింపవలయును.

ఒకానొక సమయమున యమలోకములో చిత్రగుప్తుడు లెక్కలను పరిశీలించి భూలోకమున రామచంద్ర పురమందున్న కోమటి సుబ్బిశెట్టి ఆయువు నేటితో తీరిపోయినదని యమధర్మరాజుతో చెప్పెను. యముడు తనభటులకు రామచంద్రపురము పోయి కోమటి సుబ్బిశెట్టి శరీరమునుండి జీవుని తీసికొని రండని చెప్పెను. అంతట యమభటులు సుబ్బిశెట్టి యింటికి వెళ్ళిరి. కుర్చీలో కూర్చొనియున్న సుబ్బిశెట్టి మీ రెవరని ప్రశ్నించెను. అందులకు వారు మేము యమ భటులము. నేటితో నీ ఆయువు తీరిపోయినది. నీ జీవాత్మను తీసికొని రమ్మని యమధర్మరాజు మమ్ములను పంపుటచే వచ్చితిమని చెప్పిరి.

వెంటనే సుబ్బిశెట్టి మిమ్ముల నే యముడు పంపినాడు? క్రొత్త యముడా? ప్రాత యముడా? యని యడిగెను. యమభటు లాశ్చర్యముతో నిద్దరు యములున్న సంగతి మాకు తెలియదనిరి. సుబ్బిశెట్టి అట్లయిన మీ ప్రభువు నడిగి తెలిసికొనిరండు, పొండని చెప్పెను.

యమభటులు ఇప్పుడితనిని తీసుకొనిపోయినచో నేమి ప్రమాదము సంభవించునో! విచారించి తీసికొని పోవుటయే మంచిదనుకొని యమలోకమునకు తిరిగివెళ్ళి యమధర్మరాజుతో అయ్యా! మేము సుబ్బిశెట్టి జీవుని తీసుకొని వచ్చుటకు వాని యింటికి వెళ్ళితిమి. అతడు మమ్ములనుజూచి మీరుక్రొత్తయముని భటులా? ప్రాతయముని భటులా? యని ప్రశ్నించెను. ఆ సంగతి తెలియదుగాపున దేవరవారి నడుగుటకు వచ్చితిమని చెప్పిరి. అంతట యమధర్మరాజు నాకును తెలియదు. ఈ విషయము మిక్కిలి ఆశ్చర్యముగా నున్నది. బ్రహ్మదేవుడు మఱియొక యముని సృష్టించినాడేమో తెలియదు. కావున సత్యలోకమునకు వెళ్ళి బ్రహ్మదేవుని విచారించుదము రండని వారిని

వెంటబెట్టుకొని సత్యలోకమునకేగెను. వారిని చూచి, బ్రహ్మదేవుడు "యమధర్మరాజా! ఏదియో కార్యార్థమై వచ్చినట్లు తోచుచున్నదనెను.

యమధర్మరాజు చిత్తము. భూలోకములో రామచంద్రపురము నందున్న సుబ్బిశెట్టి జీవుని తీసికొని వచ్చుటకు మా భటులు వెళ్ళగా నతడు మీరు క్రొత్త యముని భటులా? ప్రాతయముని భటులా? యని ప్రశ్నించినాడట. తాము నన్ను గాక మరియొక యముని గూడ సృష్టించినారా? యని యడిగెను. నేను సృష్టించలేదు. ఒకవేళ విష్ణుమూర్తి ఏమైన సృష్టించినాడేమో నాకు తెలియదు. వైకుంఠము నకు వెళ్ళి వారిని విచారించవలెను రండని వారిని వెంటబెట్టుకొని వైకుంఠమునకు వెళ్ళెను.

వారిని జూచి విష్ణుమూర్తి "బ్రహ్మదేవా! నీ వాలకము చూడ నేదియో పనిమీద వచ్చినట్లున్నదే!" అని అడిగెను. బ్రహ్మదేవుడు చిత్తము. యమభటులు రామచంద్రపురమునందున్న సుబ్బిశెట్టి జీవుని తీసుకొని వచ్చుటకు వెళ్ళిరి. అప్పుడతడు యమభటులను జూచి మీరు క్రొత్త యముని భటులా? ప్రాత యముని భటులా? అని ప్రశ్నించినాడట. రెండవ యముని విషయము మాకు తెలియదు. తామేమైనా సృష్టించినారేమో! అని తెలిసికొనుటకు వచ్చితి మనెను.

విష్ణుమూర్తి నేను సృష్టించలేదు. ఒకవేళ శంకరుడేమైన సృష్టించినాడేమో విచారింతము. రండని వారి నందరిని వెంటబెట్టుకొని కైలాసమున కేగెను. వారిని జూచి శంకరుడు మీరందరొక పర్యాయమే యిచ్చటికి వచ్చుటకు కారణ మేదియో యుండునని తలంచి, అదియేమో కారణము తెలియజేయుడని వారి నడిగెను. అందులకు కారణములేక యుండునా! భూలోకములో రామచంద్ర పురమునందున్న కోమటి సుబ్బిశెట్టి జీవుని తీసికొని వచ్చుటకు యమభటులు వెళ్ళగా నతడు మీరు క్రొత్త యమునిభటులా? ప్రాత యమునిభటులా! యని ప్రశ్నించినాడట. ఇద్దరు యములున్న సంగతి

మా కెవరికి తెలియదు. మీరేమైన మరొక యముని సృష్టించినారేమో యని యడుగుటకు వచ్చితిమనిరి.

శంకరుడు నేను సృజించలేదు. ఇది చాల ఆశ్చర్యముగా నున్నది. మనము ముగ్గురము సృజించకపోయిన నింకెవరు సృజించి యుందురు? ఈ విషయమును మనము సుబ్బిశెట్టినే యడిగినచో విశదము కాగలదు రండు సుబ్బిశెట్టి నడుగుదమనిచెప్పి వారినందరిని వెంటబెట్టుకొని భూలోకములో రామచంద్రపురమునందున్న సుబ్బిశెట్టి గృహమునకు వెళ్ళిరి.

సుబ్బిశెట్టి దూరముననే త్రిమూర్తులను యమధర్మరాజును జూచి సంభ్రమాశ్చర్యములు గలవాడై ఆహా! ఏమి నా భాగ్యము. త్రిమూర్తులు, యమధర్మరాజును నా గృహమునకు వచ్చుచున్నారు వారిని షోడశోపచారములతో బూజించి తరించెదనని తలంచి వారి కెదురుగా బోయి సాష్టాంగ దండప్రణామము లాచరించి "మహాత్ము లారా! తమ రాకవలన నా గృహము పావనమయ్యెను. నా జన్మము తరించెను. తామీ యున్నతాసనములపై దయచేయు"డని చెప్పి వారిని ఉన్నతాసనములపై గూర్చుండబెట్టి బంగరు పళ్ళెరములో నా మహాత్ముల పాదములను గడిగి ఆ పాదోదకమును లోపలికి పుచ్చుకొని మిగిలిన జలమును తన శిరస్సుపైనను గృహమునందును చల్లుకొని వారల కష్టోత్తర శతనామములతో పూజలు చేసి ధూపదీప నైవేద్య తాంబూలాదులను సమర్పించిన పిదప అయ్యలారా! తామీ దాసుని గృహమునకు విచ్చేసిన కారణము తెలుపగోరుచున్నానని అడిగెను.

శంకరుడు - ఓ సుబ్బిశెట్టీ! నీవు చేసిన మర్యాదలకు చాల సంతసించితిమి. యమభటులు నీ జీవుని తీసికొని వెళ్ళుటకు వచ్చి నపుడు నీవు వారిని "మీరు పాత యముని భటులా? క్రొత్తయముని భటులా?"యని ప్రశ్నించితివట. ప్రాతయముని పూర్వము మేమే

సృష్టించితిమి. క్రొత్తయముని సృష్టించిన వారెవరు? అతని నివాస స్థలమెక్కడ? అని అడిగెను.

అంతట సుబ్బిశెట్టి అయ్యాలారా! తమకు తెలియని విషయ మేముండును? అయినను తాము నన్నడుగుచున్నారు. కావున నాకు తెలిసినంతవరకు చెప్పెదను, వినుడు. మీరు సృజించిన ప్రాత యముడు యమలోకమునందుండి జీవుల ప్రారబ్ధములు తీరినప్పుడు వారి స్థూలదేహముల నుండి జీవులను వేరుచేయుచున్నాడు. కాని సూక్ష్మదేహముల నుండిగాని, కారణదేహముల నుండిగాని వేరు చేయుటలేదు. ప్రారబ్ధము తీరనిచో నతడు స్థూలదేహము నుండి కూడ జీవుని వేరుచేయజాలడు. ప్రారబ్ధము తీరిన జీవుని స్థూల దేహము నుండి వేరుచేసినప్పుడు ఆ స్థూలదేహ మొక్కటిమాత్రమే నశించుచున్నది. కాని సూక్ష్మకారణ దేహములు నశించుటలేదు. ఆ స్థూలదేహములు నశించినను జీవునికి మరల వెంటనే మఱియొక స్థూలదేహము వచ్చుచున్నది. కావున ప్రాతయముడు జీవులకు జనన మరణ రూపమగు సంసార దుఃఖములను కలిగించుచున్నాడే గాని వానిని నివృత్తిచేయుటలేదు.

సద్గురుమూర్తిచే సృజింపబడిన బ్రహ్మాకారవృత్తి రూపుడగు క్రొత్తయముడు మలిన చలనరహితమగు పరిశుద్ధాంతఃకరణమున నుత్పన్నుడై స్థూల సూక్ష్మకారణ దేహములనుండి యాత్మను వేరు చేసి బ్రహ్మముతో చేర్చుచున్నాడు. ఆత్మనుండి వేరుచేయబడిన దేహములు మాయను నాశమొందుచున్నవి. క్రొత్త యమునిచే నాశమొనర్పబడిన స్థూల సూక్ష్మకారణ దేహములు మరల జన్మించుట లేదు. తనకు జన్మస్థానమగు సూక్ష్మదేహము నశించుటచే దానితోపాటు బ్రహ్మాకారవృత్తి రూపుడగు క్రొత్తయముడును కూడ నశించుచున్నాడు. కావున నితడు జీవులయొక్క జనన మరణ రూపమగు సంసార దుఃఖములను నివృత్తిచేసి బ్రహ్మావస్థానరూప

మగు మోక్షమును గలిగించుచున్నాడు. ఈ విషయము సర్వజ్ఞులరగు మీకు తెలియనిది కాదని చెప్పెను.

అప్పు డందరును విస్మయము నొంది చూచుచుండగా యమ ధర్మరాజు, వాడు పాపి, చీకటి వర్తకముజేసి మోసముతో ద్రవ్యము గడించిన దుర్మార్గుడు. వీడీ యుక్తితో జీవింప జూచుచున్నాడు. వీని నిపుడే అంతమొందించెదనని కాలపాశము నతనిపై విసర బోయెను. వెంటనే సుబ్బిశెట్టి లేచి త్రిమూర్తులకు నమస్కరించి అయ్యలారా! మీరు న్యాయము చెప్పుడు. మీలో నొక్క మూర్తిని దర్శించిన వారి పాపములు పటాపంచలై పోవుననియు, వానియొద్దకు యమధర్మరాజు గాని, వాని భటులుగాని రారనియు మీరే శాస్త్రము లందు వ్రాసిపెట్టిరి. ఏకకాలమున మీ ముగ్గురు మూర్తులను దర్శించి పూజించిన నాకు పాప మెక్కడిది ? నన్ను ముట్టుటకీ యమధర్మ రాజున కేమి యధికారమున్నది? ఈ యధర్మమును ధర్మమూర్తు లైన మీరే నివారించవలయును. యమధర్మరాజు బారినుండి నన్ను రక్షింపవలయునని ప్రార్థించెను.

త్రిమూర్తు లాశ్చర్యానందములతో యమధర్మరాజును జూచి, త్రిమూర్తులను దర్శించుటచే వీని పాపములన్నియు పటాపంచలై పోయినవి. ఇప్పుడితడు పుణ్యాత్ముడు, వాని జోలికి పోరాదని యమునికి జెప్పి, సుబ్బిశెట్టి ధైర్యమునకు, యుక్తికిని, భక్తికిని మెచ్చితిమని, నీకు వరములిచ్చెదము కోరుకొమ్మని పలికిరి. సుబ్బిశెట్టి మహాత్ములారా! నేను సిరిసంపదలతో తులతూగుచు, సంపూర్ణాయుర్దా యము గలవాడనై యుండి సద్గురుమూర్తి యనుగ్రహము వలన బ్రహ్మజ్ఞానమును పొంది ముక్తుడను కావలయును. ఇంతకంటె నేను కోరదగిన దేదియు లేదనెను త్రిమూర్తులట్లె వరమొసంగి, తమ తమ లోకములకు వెడలిపోయిరి. మరణ రాహిత్యమున స్థూలదేహ పతనమును తప్పించుకొనుటయే కాదు. స్థూలదేహమే గాక, సూక్ష్మ

కారణ దేహములకు ప్రకాశకుడు ఆధారుడుఅగు ఆత్మస్వరూపుడ నేనని గుర్వనుగ్రహముచే గుర్తించుటయే.

గృహస్థుండైనను తరించ వచ్చును

"యో న హృష్యతి న ద్వేష్టి న శోచతి న కాంక్షతి,
శుభాశుభ పరిత్యాగీ భక్తిమాన్ యః స మే ప్రియః.

భావము:- ఎవడు ప్రియమును కాంక్షించడో, మఱియు అది లభించి నపుడు హర్షించడో, అట్లే అప్రియమును ద్వేషించడో, మఱియు నది ప్రాప్తించినప్పుడు శోకించడో, శుభాశుభ ఘటనలకుగల విభేదము నట్లు పరిత్యజించుటయుగల భక్తిమంతుడు, అర్జునా. నాకు ప్రియుడు

మనము స్త్రీపుత్ర ధనాది పదార్థములతో గూడియున్నను వాని యందలి భ్రాంతిని మాత్రము విడిచి యుండవలయును. ప్రారబ్ధానుసార ముగ నీవు ప్రియవస్తువును పొందినప్పుడు హర్షమునుగాని, యప్రియ వస్తువును పొందినప్పుడు ద్వేషమునుగాని పొందవలదు. స్త్రీ పుత్రధనాది పదార్థములెవ్వరికి దుఃఖహేతువులుకావు. వానినివిడువవలసినపనికూడ లేదు. దుఃఖహేతువులు కానివానిని విడువ నెంచుట మూఢత్వ మగును. వానియందనురాగము మాత్రమే సర్వదుఃఖములకు కారణ మగును. కాన వానియందనురాగమును మాత్రము విడువవలయును. ఈ విషయమును గూర్చి ఒకానొక కథ చెప్పెదను వినుము.

పూర్వము మాళవదేశమును శిఖిధ్వజుడను రాజు పరిపాలించు చుండెను. అతనికి చూడాలయను భార్యగలదు. వారిద్దరెప్పుడు నెడబాయక పరస్పరానురాగముతో మెలంగుచుండిరి. అట్టితరి చూడాల పక్వమైన ఫలమునకు పతనము తప్పనియట్లు మనుజులకు మరణము దుర్నివారమైనదని తలంచి, సద్గురునివలన నధ్యాత్మవిద్య గ్రహించి, యహర్నిశలు ఆత్మవిచారణ చేయుచు బ్రహ్మవేదిని

యయ్యెను. ఒకనాడు శిఖిధ్వజుడు తన భార్యయందు ప్రకాశించు చున్న బ్రహ్మతేజస్సును చూచి ఇది నీకెట్లు గలిగెనని యడిగెను. ఆమె యనృతజడ దుఃఖాత్మకమగు సర్వసంసార భ్రాంతిని విడిచి, నేను సత్యజ్ఞానానందాత్మయందు రమించుచున్నదానను. కావున నాకీ కాంతి కలిగినదని చెప్పెను. శిఖిధ్వజుడు నీవు బాల్యచాపల్యముచే నిట్లు పలుకుచున్నావు. నీవును నావలె విషయభోగములయందు వర్తించుచు బ్రహ్మానంద మనుభవించుచుంటివనుట పరిహాసాస్పదమగును. బ్రహ్మానందము సర్వసంగ పరిత్యాగులకే లభించునుగాని, భోగాసక్తులకు లభింపనేరదని చెప్పి, తీవ్ర వైరాగ్యము గలవాడై స్త్రీ పుత్ర ధన రాజ్యాది సమస్త పదార్థములను పరిత్యజించి, కౌపీన దండకమండలములను ధరించి మందరశైల ప్రాంతముననున్న మహారణ్యముల కేగి, యచ్చట నాశ్రమము నిర్మించుకొని, ఘోరముగ తపమొనరించు చుండెను.

అప్పుడు చూడాల భర్తకుజ్ఞానోపదేశము చేయవలయుననితలంచి, ధైర్యము వహించి, తాను యోగాభ్యాస మొనరించుచు నణిమాద్యష్ట సిద్ధులను బడసి యొకనాడు మునికుమారుని వేషముధరించి, యాకాశ మార్గమున మందరాచల ప్రాంతారణ్యమున నున్న శిఖిద్వజుని యాశ్రమము చెంత కేతెంచెను. శిఖిద్వజుడు బాలసూర్యునివలె ప్రకాశించుచున్న యా మునికుమారుని జూచి, యర్ఘ్యపాద్యాదివిధుల బూజించి, యుచితాసనమున గూర్చుండబెట్టిన పిదప, మీ రెవ్వరు? ఎవ్వరి పుత్రులు? అని యడిగెను, మునికుమారుడు నేను కుంభుడను నామము గలవాడను. నారదుని పుత్త్రుడను. మీ రెవ్వరు? మీ వృత్తాంత మేమియని యడిగెను.

అయ్యా! నేను శిఖిద్వజుడను పేరుగలవాడను. మాళవ దేశమునకు రాజును. జనన మరణ సంసార దుఃఖములకు వెఱచి, సర్వసంగ పరిత్యాగుడనై యీ వనమున తప మాచరించు చుంటిని. కాని యింతవరకు నాకు ఆత్మశాంతి కలుగలేదనెను.

అప్పుడా బాలమౌని, రాజా! మోక్షమునకు జ్ఞాన మొక్కటియే సాక్షాత్సాధనము. ఆ జ్ఞానము వైరాగ్యము లేనిచో కలుగదు. తపస్స్వాధ్యయనాది కర్మము లంతఃకరణశుద్ధిని, చిత్తైకాగ్రతను మాత్రమే కలిగించును. సాధన చతుష్టయ సంపన్నుడగు సద్గురుని వలన బ్రహ్మజ్ఞానము పొందినచో శాంతి మోక్షము కలుగుననెను.

శిఖిధ్వజుడు అయ్యా! ఈ విషయము నా భార్య మొదటనే చెప్పినది. కాని మూర్ఖుండయిన నామె మాటలను నిరాకరించి సజ్జన సాంగత్యమును బరిత్యజించి, వనమునందు ఘోరముగ తపమాచరించు చున్నాడను. కాని నా కాత్మశాంతి యింతదనుక కలుగలేదు. నా సుకృత విశేషముచే చిరకాలమునకు మీ దర్శనభాగ్య మబ్బినది. నేను మీకు శిష్యుడనైతిని. నన్ను అనుగ్రహింపుడనెను.

ముని కుమారుడు రాజా! నీ కాత్మశాంతి కలుగవలయు ననినచో జ్ఞానము పొందవలయును. జ్ఞానము కలుగవలయుననినచో వైరాగ్య ముండవలెను, వైరాగ్యము లేనివానికి జ్ఞానముగాని శాంతి గాని కలుగనేరదు. కావున నీవు శాంతిని గోరినచో సర్వసంగ పరిత్యాగివి కావలయును. అట్లయిన నీకు జ్ఞానోపదేశముచేసెద ననెను.

రాజు అయ్యా! నేను రాజ్యమును, గృహమును, ధనమును, ఆలుబిడ్డలు మొదలగు సమస్తమును త్యజించితిని. ఇంకను నేను త్యజింపవలసిన దేమున్న దనెను. రాజా నీవు స్వీయంబులు కాని యితర పదార్థములను విడిచిన మాత్రమున నీవు సర్వసంగ పరిత్యాగివి కావు. నీచే కల్పితమై నీ సుఖ దుఃఖములకు కారణములగు వానిని నీవు విడిచిపెట్టలేదు. వానిని విడిచిపెట్టినపుడే సర్వసంగ పరిత్యాగివగుదువనెను. రాజు అట్లయిన నేను కల్పించుకున్న యీ పర్ణశాల, కృష్ణాజినము, దండ కమండలములు, కౌపీనము మొదలగు సమస్త వస్తువులను విడిచెదను చూడుమని, వాని కగ్నిదరికొల్పి యికనేను సర్వసంగ పరిత్యాగినైతినని చెప్పెను. ఆ మాటలు విని

ముని కుమారుడు నవ్వి రాజా! నీవు నీచే కల్పింపబడిన దానిని దేనిని విడువకయే సర్వసంగ పరిత్యాగినైతినని వృథాభిమానమును చూపుచున్నావు. సర్వసంగ పరిత్యాగివైనచో నీదనువస్తువే లేకపో వలయునుగదా! యనెను.

రాజు అయ్యా నా సర్వము నిపుడు మీయెదుటనే దహించివైచి తినిగదా! ఇంకను నాదనువస్తువెచ్చట నున్నదనెను. మునికుమారుడు రాజా! నీదను వస్తువుల నన్నిటిని కాల్చివేచితినంటివికదా! అట్లయిన యీ దేహమెవరిదని యడిగెను. రాజు నాదేయని బదులుచెప్పెను. మునికుమారుడు నాదను వస్తువింకను మిగిలియే యున్నదికదా యనెను. రాజు వెంటనే లేచి నాదను వస్తువు లేకుండ జేసెదనని చెప్పి యగ్నిలో బడబోయెను. అది చూచి మునికుమారుడు రాజా! ఆగుము. ఈ శరీరము దహింపజేసినచో భస్మమగును. ఆ భస్మ మెవరిదగునని యడిగెను. రాజు నాదే యనెను.

మునికుమారు రాజా! శరీరము భస్మమైపోయినను నా దనున దింకను మిగిలియున్నదిగదా! దాని నేమిచేసెదవని యడిగెను. రాజు ఏమియు దోచక మహాత్మా! నే నజ్ఞానిని. మూఢుడను. నా కేమియు తెలియదు. నాకు సర్వసంగ పరిత్యాగము సిద్ధించి, మోక్షము లభించు పద్ధతి ననుగ్రహింపుడని వేడుకొనెను.

అందులకు ఆ మునికుమారుడు రాజా! నీవు రాజ్యము, ధనము, గృహారామక్షేత్రాదులు, దేహ పుత్రమిత్ర కళత్రాదులు మొదలగు సమస్తమును విడిచినను సర్వసంగ పరిత్యాగివి కాజాలవు. వీని నెన్నటికిని విడువజాలవు. ఇవి అన్నియు ప్రారబ్ధానుసారముగ నీకు సంభవించుచుండును. ప్రారబ్ధము తీరినచో నవి తమంతట తామే నశించిపోవును. నీవు వీనిని త్యజించనెంచుట మూఢత్వము. దేహాభిమానమును, విషయానురాగమును త్యజించినచో నీవన్నిటిని ద్యజించిన వాడవగుదువు. విషయానురాగము విషయవాసనలవలన

నేర్పడును. అంతఃకరణమున విషయవాసన లున్నంతవఱకు సర్వ సంసారము, నిన్నంటియే యుండును. వాసనలను వీడినచో నీవు సంసారమునందుండినను సన్యాసివే యగుదువు. పడవ నీళ్ళలోనే యుండవలయును గాని పడవలో నీళ్ళుండరాదు అట్లే బ్రహ్మవేత్త యైనను ప్రపంచములో యుండవలయును గాని, ప్రపంచవాసన లతనిలో యుండరాదు. పడవలో నీళ్ళుండినచో, అది మునిగిపోవునట్లు బ్రహ్మవేత్త యంతఃకరణమునందు ప్రపంచ వాసనలుండినచో నతడీ సంసార సముద్రమున మునిగిపోవునని చెప్పి అతనికి బ్రహ్మవిద్యోపదేశ మొనర్చెను. రాజునకు బ్రహ్మనిష్ఠ దృఢపడినపిదప నిజస్వరూపమును జూపి తమ రాజ్యమునకు తీసికొనిపోయెను. వారిద్దఱు విషయ వాసనారహితులై బహుకాలము రాజ్యపరిపాలన మొనర్చి మోక్షమును పొందిరి.

"ప్రకాశం చ ప్రవృత్తిం చ మోహమేవ చ పాండవ,
న ద్వేష్టి సంప్రవృత్తాని న నివృత్తాని కాంక్షతి;, భ॥గీ॥ **14.22**

ప్రకాశము-సత్త్వవికారము, ప్రవృత్తి-రజోవికారము, మోహము - తమోగుణవికారము, ఇవి చిత్తాభాసని సంబంధించిన విషయములు. గుణాతీతుడు సంప్రాప్తములైన ప్రకాశాదులను ద్వేషింను ద్వేషింపడు. మఱియు తొలగిపోవలయునని కోరడు. నిత్యనిరంతరనిర్వికల్ప సమాధ్యగ్నిచేత అహంభావము అనెడి అభ్యాససంబంధియైన బంధమును నిశ్శేషముగా దగ్ధముచేసిన వాడగుటవలన జ్ఞాని ప్రవృత్తియందుగాని నివృత్తియందుగాని సమభావమునే పొందియుండును.

ఓం తత్ సత్

మానవ జన్మ ప్రాశస్త్యము

"ఆహారనిద్రా భయమైథునంచ, సామాన్యమేత త్పశుభి-
ర్నరాణామ్
జ్ఞానం నరాణా మధికం విశేషో, జ్ఞానేనహీనా, పశుభిస్సమానః॥

ఆహార నిద్రాభయమైదు నాదులయందు మానవులు, పశు పక్ష్యాదులు సమానములు. ఆత్మజ్ఞానమువలననే మానవు డితరజీవుల కంటె శ్రేష్ఠుడనబడుచున్నాడు. ఆత్మజ్ఞానము లేనివాడు పశువుతో సమానుడని శాస్త్రమునందు గలదు. అనేక జన్మములయందు చేయబడిన పుణ్యకర్మల విశేషముచే జీవునకు మానవజన్మ లభించుచున్నది. పవిత్రమైన మానవజన్మ మెత్తియు పశుపక్ష్యాది నీచ జంతువులవలె విషయభోగములతో కాలము గడుపు మూఢు డెనుబదినాలుగు లక్షల జీవయోనులయందు పుట్టుచు చచ్చుచు తిరుగు చుండును. ఇందుల కొక కథ ఉదాహరణ పూర్వకముగా జెప్పెద వినుము.

ఒక పెద్ద పట్టణమునందొక గ్రుడ్డివాడుండెను. అతనికా పట్టణమునందనేక కష్టములు సంభవించుటచే అతడు దానిని విడువ నిశ్చయించుకొని, ఒక పెద్దమనుష్యుని బయటకు పోవుదారి నడిగెను. అందులకాయన యీ పట్టణమున కొక్కడే మార్గము గలదు. చుట్టు కోటగోడ యెత్తుగా నుండెను. ఆ గోడ బట్టుకొనిపోయినచో ద్వారము లభించునని చెప్పి, అతని నా గోడను పట్టించెను. గ్రుడ్డివాడా గోడ బట్టుకొని నడచుచు ద్వారము సమీపమున కేగెను. అతని శరీర మున తామరరోగ మున్నది. ద్వారము సమీపమునకురాగానే యతని తామరయందు దురదరేగెను. అప్పుడతడు గోడమీద చేతిని దీసి గోగికొని దురదతీరినపిదప మరల చేతిని గోడమీదవేసి గోడబట్టుకొని నడచుచుండెను. గోకికొనినప్పుడు కూడ నతడు నడచుచుండుటచే ద్వారము వెనుకబడిపోయెను. మరల నతడు గోడబట్టుకొని పట్టణము చుట్టితిరిగి రావలసివచ్చెను. పట్టణము చాలా పెద్దది. మార్గము ముండ్లతోడను, రాలతోడను, మెరక పల్లములతోడను నిండియుండెను గ్రుడ్డివాడా మార్గమున బహు దుఃఖముల ననుభవించుచు, నడచి ద్వారము సమీపమునకు వచ్చునరికి అతనిభాగ్య దోషముచే మరల

తామరయందు దురద తేగెను. ఆ ఊట గోకికొనుచు నడుచుచుండుటచే మరల ద్వారము తప్పిపోయెను. ఈ విధముగా గ్రుడ్డివాడు మరల మరల పుట్టుచుచ్చుచు ననేక దుఃఖముల ననుభవించుచుండెను.

అజ్ఞానియగు జీవుడు గ్రుడ్డి. సృష్టి విస్తారితో సమానుడు. ఎనుబది లక్షల యోనులే కోటగోడ. మనుష్యదేహము ద్వారము. విషయ వాసనలు తామర. అజ్ఞానియగు జీవు డెనుబదినాలుగులక్షల జీవయోనులందు బుట్టుచు చచ్చుచు, తిరిగి తిరిగి యొకానొకప్పుడు మనుష్య దేహమును బొందుచున్నాడు. ఇదియే ముక్తికి మార్గము. అయిన అజ్ఞానియగు జీవుడు మనుష్య శరీరము ముక్తికి మార్గమని తెలియజాలక తామరరోగమువంటి విషయభోగములయందు జిక్కి, ఆయువును వ్యర్థముగ గడుపుచున్నాడు. తామర గోకికొనునపుడు సుఖముగ దోచుచున్నట్లు విషయభోగముల ననుభవించునపుడు సుఖముగ గనుపించును. గోకిన పిదప తామరయందు మంటపుట్టునట్లు, అనుభవించిన పిదప విషయభోగములు మహా దుఃఖములను గలుగజేయును. విషయభోగముల ననుభవించు మానవుడు పరమార్థమును గోరడు, అనేక జన్మముల సుకృత విశేషమువలన మోక్షద్వారమైన మనుష్య దేహమును పొందియు ఆత్మజ్ఞానము సంపాదింపక విషయభోగములందే కాలము గడుపువాడు మృతినొందినపిదప పశ్వాది నీచయోనుల యందు జన్మించి మహాదుఃఖముల ననుభవించుచున్నాడు.

"నర దేహాత్ క్రమణాత్ ప్రాప్తా పశ్వాది దేహినాం
స్థితానాం చ ప్రజ్ఞానం పరమార్థ స్యోత్పత్తి కా వార్తా॥

మనుష్యదేహమును బొంది ఆత్మజ్ఞానము బొందక విషయ భోగములయందే ఆయువంతయు గడుపువాడు మనుష్యదేహము నశించిన పిమ్మట, పూర్వము చేసిన పాపకర్మల ననుసరించి, పశ్వాది దేహములను ధరించుచున్నాడు. ఆ పశ్వాది శరీరములయందు సంపూర్ణముగు దేహజ్ఞానమే యుండును. ఇక పరమార్థజ్ఞాన మెట్లు కలుగును?

వాని కిహపరజ్ఞాన మేమాత్రము ఉండదు. సర్వకాల సర్వావస్థ యందు నవి దుఃఖముమాత్ర మనుభవించు చుండునని ప్రబోధ సుధాకరమునందు చెప్పబడెను. కాన మానవులు స్వరూపజ్ఞానమున ఆచార్యులవద్ద తెలిసికొని జన్మ సార్థకము చేసికొందురుగాక.

ఓం తత్ సత్

ఆత్మనస్తు కామాయ సర్వం ప్రియం భవతి

"నవారే పత్యుఃకామాయ పతిః ప్రియోభవతి,

ఆత్మనస్తు కామాయ పతిః ప్రియోభవతి॥

భా॥ భార్య భర్తసుఖముకొఱ కతనిని ప్రేమించుటలేదు. తన సుఖము కొఱకు మాత్రమే యతనిని ప్రేమించుచున్నది.

"నవారే జాయాయై కామాయ జాయా ప్రియాభవతి;

ఆత్మనస్తు కామాయ జాయా ప్రియా భవతి"॥

భావము:- భర్త భార్య సుఖముకొఱ కామెను ప్రేమించుటలేదు.

తన సుఖముకొఱకే యామెను ప్రేమించుచున్నాడు. ప్రతి జీవుడు తన సుఖముకొఱ కితరులను ప్రేమించుచున్నాడు కాని యితరుల సుఖముకొఱకు తానెవరిని ప్రేమించుటలేదు.

ఈ విషయమునే ఒక పురాతన కథద్వారా తెలియగలము. ఒక గ్రామమునందొక సాహుకారుండెను. అతనికొక కుమారుడు గలడు. అతడు నిత్యము యొక మహాత్ముని సన్నిధికేగి వేదాంత శాస్త్ర శ్రవణము చేయుచుండెను. తల్లిదండ్రులది చూచి నిత్యము మహాత్ముని బోధను విన్నచో వైరాగ్యము గలిగి సన్యసించునేమో యని భయపడి వానికి తొందరగా వివాహము చేయుట మంచిదని తలంచిరి. వెంటనే యౌవన రూపలావణ్యములుగల స్త్రీని వివాహము

చేసిరి. వివాహమైన దినమునుండి నతడు మహాత్ముని యొద్దకు వెళ్ళుట మానలేదు. అది చూచి అతని స్నేహితులు కొందరితో "నీ భర్త నిత్యము నొక మహాత్ముని యొద్దకు వెళ్ళుచుండెను. ఆయన బోధను వినినచో వైరాగ్యము కలిగి నీ భర్త నిన్ను విడిచి సన్యసించును. నీవెట్లయిన నతనిని అచ్చటికి పోకుండ చూచుకొనవలయు"నని చెప్పిరి.

అప్పుడామె భర్తకు విశేష సేవలు చేయుచు, అతి ప్రేమను జూపించుచు, నతనిని తనకు వశీభూతునిగా నొనర్చుకొనెను. అంత నతడు క్రమముగ మహాత్మునియొద్దకు వెళ్ళుట తగ్గించి, రెండు మూడు దినములకొకసారి మాత్రమే వెళ్ళుచుండెను.

అది చూచి భార్య భర్త పాదములు నొత్తుచు, కన్నుల వెంట నీరుకార్చుచు నిట్లనెను. "నేను నిన్ను చూడనిచో, యొకక్షణమైనను నుండలేను. మీరు పోవుచున్నప్పుడు నా కొంటరిగ నుండుటకు భయముగానున్నదని యేడ్చెను. భార్య మాటలను విని జాలినొంది యతడు మహాత్మునియొద్దకు పోవుట పూర్తిగా మానివేసెను. ఇట్లు కొన్ని దినములు గడచిన పిదప నొకనాడు ఆతనికొక యంగడి వీధిలో మహాత్ముడు కనిపించెను. అప్పుడా మహాత్ముడాతనితో నీవిప్పుడాశ్రమమునకు వచ్చుటలేదేమని యడిగెను.

అతడు అయ్యా! నా భార్య మహాపతివ్రత. ఆమె నిరంతరము నా సేవయందే నిమగ్నురాలై యుండును. నన్ను విడిచి యామె యొకక్షణమైనను నుండలేదు. ఆమెను ఒంటరిగా విడిచిపెట్టి రాలేక పోవుచున్నాను. మహాత్ముడు నవ్వుచు "ఓరి పిచ్చివాడా! లోకములో నెవరును నెవరిని నిస్వార్థముగా ప్రేమించుటలేదు. తన సుఖముకొరకే యందరును ప్రేమించుచున్నారు. నీ భార్య తన సుఖముకొరకే నిన్ను ప్రేమించుచున్నది; కాని నీ సుఖముకొరకు కాదు నిన్ను ప్రేమించుటలేదు. నా మాటయందు నీకు విశ్వాసము

లేనిచో, నీ ఒకనాడు నేను చెప్పినట్లు పరీక్షించి చూడుము అప్పు డన్నియు నీకు స్పష్టముగా దెలియును. నేను నీకు శ్వాసను నిరో ధించెడు ఉపాయమును జెప్పెదను. ఒకనాడు నీవు నీ భార్యతో నేడు నాకు క్షీరాన్నము, మిఠాయి తినవలెనని యున్నది: చేసిపెట్టు మని యడుగుము. ఆమె వానిని సిద్ధము చేయగానే నీవు కడుపులో నొప్పి వచ్చినట్లు నటించి తన్నుకొనుచు కొంతసేపటికి నేను చెప్పిన శ్వాస నిరోధపు యుక్తిచే నుచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములు లేనివాడవై చనిపోయినట్లు పడియుండుము. అప్పుడన్నియు నీకు ప్రత్యక్షముగ బోధపడును. నా మాట తప్పగూడదని యొప్పించుకొని మహాత్ముడు వెళ్ళిపోయెను.

తరువాత సాహుకారు కుమారుడు ఇంటికి వచ్చి భార్యతో నాకు క్షీరాన్నము, మిఠాయి తినవలయునని యున్నది. చేసిపెట్టుమని యడిగెను. ఆమె అట్లే చేసిపెట్టెదనని చెప్పి తొందరగా సిద్ధపరచెను. ఇంతలో కడుపునొప్పి వచ్చినట్లు నటించి యింటికి పాతియున్న రెండు స్తంభముల మధ్య కాలు నిరికించి తన్నుకొను చుండెను. భార్య తొందరగా పరుగెత్తుకొనివచ్చి యిది యేమని యడుగగా నతడు కడుపులో మిక్కిలి బాధగా నున్నదని చెప్పి మహాత్ముడు చెప్పిన యుపాయముచే శ్వాసను బంధించి చచ్చినవానివలె పడిపో యెను. అది చూచి యతని భార్య "ఇతడు చచ్చిపోయినాడు. ఇప్పుడు నేనేడ్చుచున్నచో నలుగురు ప్రోగయ్యెదరు. ఈ శవమును పారవేయువరకు నే నాకలితో బాధపడవలసియుండును. క్షీరాన్నము కూడ చెడిపోవును. కావున నేనిప్పుడు క్షీరాన్నమును భుజించెదను. మిఠాయి చెడిపోదు. కావున దానిని దాచియుంచెద"నని తలంచి మిఠాయిని పెట్టెలో పెట్టి దాచి, క్షీరాన్నమును కడుపునిండ భుజిం చిన పిదప నేడ్చుటకు మొదలుపెట్టెను. ఆ రోదన ధ్వనికి తలిదం డ్రులు యిరుగుపొరుగు వారందరు పోగై, ఈయనయెట్లు మరణించెనని

యడిగిరి ఆమె గంటసేపమునుండి కడుపునొప్పిగానున్నదని పండుకొని ప్రాణములు విడిచినాదని చెప్పెను. అది విని ఇరుగు పొరుగువారిక ఆలస్యము చేయరాదు. వెంటనే స్మశానమునకు దీసికొనిపోయి దహనము చేయవలయునని చెప్పి, శవమును బయటికి తీసుకొని వెళ్ళుటకు ప్రయత్నించగా, సతని కాలు రెండు స్తంభముల మధ్య నిఱుకుకొని యున్నది. ఎంత ప్రయత్నించినను రానందున వారు స్తంభమును నఱికి కాలు బయటకు తీయుదమని ప్రయత్నించుచుండగా సతని భార్య అట్లు చేయవలదు. ఈ స్తంభమును నఱికినచో మరల నాకెవరు కట్టించి యిచ్చెదరు? ఈ శరీరమెట్లును దహనము చేయునదే గనుక కాలునఱికి తీసుకొనిపొండని చెప్పెను. అట్లేయని వారు కాలు నఱుకుటకు ప్రయత్నము చేయుచుండగా నతడు లేచి కూర్చుండి నా కడుపులో నొప్పి యిప్పుడు సర్దుకున్నదని చెప్పెను. ఇరుగు పొరుగువారందరు ఎవరి ఇండ్లకు వారు వెళ్ళిపోయిరి. అతడు లేచి మహాత్ముని సన్నిధికేగి జరిగిన వృత్తాంతమంతయు చెప్పెను.

మహాత్ముడు ఓర్రా! నేను చెప్పినదంతయు సత్యమైనదా? సందేహ మేమయిన కలదా? యని యడిగెను అతడు నాకేమియు సందేహములేదు. మీరు చెప్పినదంతయు సత్యము. తన సుఖము కొఱకే భార్య భర్తను ప్రేమించుచున్నది. భర్త సుఖముకొఱకెప్పుడును భార్య ప్రేమించుటలేదని చెప్పి అప్పటినుండి మహాత్ముల వలన వేదాంత శాస్త్రమును శ్రవణముచేసి తరించెను. కావున మనముకూడ మహాత్ములవద్ద బ్రహ్మోపదేశమును పొంది తరింతుము గాక.

ఓం తత్ సత్

ఈశ్వర సృష్టి - జీవ సృష్టి

దృశ్యమైన నామరూప క్రియాత్మకమగు నీ భూత బౌతిక ప్రపంచ మీశ్వర రచితము. ఈ ప్రపంచ పదార్థములయందుగల అహంకార మమకారములు జీవరచితములు. ఇందీశ్వర సృష్టియైన బాహ్యపదార్థము లెవరికిని బంధమును గలిగింపవు. జీవసృష్టియైన మనోమయద్వైతమే బంధమునకుహేతువగును. దానివలననే మానవులకు సమస్త సుఖదుఃఖములు సంభవించుచున్నవి. ఇందుకు కొన్ని దృష్టాంతములను తెలిపెదను.

దృష్టాంతము :- ఒక గ్రామమునందు రామశర్మ, భీమశర్మ యను నిరువురు బ్రాహ్మణులు గలరు. రామశర్మకు గోపాలశర్మ యను పుత్త్రుడు, భీమశర్మకు కృష్ణశర్మ యను పుత్త్రుడు గలరు. ఆ బ్రాహ్మణ కుమారు లిరువురు విద్య నభ్యసించుటకు వారణాసి వెళ్ళిరి. ఒక సంవత్సరమునకు భీమశర్మ కుమారుడు కృష్ణశర్మ మృతి నొందెను. గోపాలశర్మ అధిక విద్యావంతుడై అమితముగ ధనము సంపాదించుచుండెను.

కొంత కాలమునకు వీరి స్వగ్రామము నుండి యొకడు యాత్రార్థముగా కాశికి వెళ్ళి అచ్చట కృష్ణశర్మ మృతినందినట్లును, రామశర్మ కుమారుడు గోపాలశర్మ విద్యావంతుడై యధిక ధనము సంపాదించుచున్నట్లును వినెను. అతడు స్వగ్రామమునకు వచ్చి పొరపాటుగా రామశర్మ కుమారుడు గోపాలశర్మ మరణించెననియు, భీమశర్మ కుమారుడు కృష్ణశర్మ అధిక విద్యావంతుడై యమిత ధనమును సంపాదించిననియు తారుమారుజేసి చెప్పెను అది విని రామశర్మ మహా దుఃఖమును పొందెను. భీమశర్మ మహానంద సాగరమున మునింగెను. చూడుము ఈశ్వరరచితుడగు మాంసమయ

పుత్రుడు వారణాసిలో అధిక విద్యావంతుడై బహు ధనము గడిం చుచు జీవించి యుండినను యాత్రికుని వాక్యమువలన జీవపరచితు డగు మనోమయపుత్త్రుడు మృతినొందుటచే రామశర్మ మహాదుఃఖము ననుభవించెను. ఈశ్వరరచితుడగు మాంసమయ పుత్త్రుడు వారణాసిలో మరణించినను యాత్రికుని వాక్యముచే జీవరచితుడగు మనోమయ పుత్రుడు అధిక విద్యావంతుడై అధిక ధనమును సంపాదించుచు జీవించి యుండుటచే భీమశర్మ మహదానందము ననుభవించెను.

కొన్ని సంవత్సరములకు గోపాలశర్మ గొప్ప విద్వాంసుడై బహుధనమును సంపాదించి యింటికి వచ్చెను. అమిత విద్యావంతు డును, ధనవంతుడునైన పుత్త్రుడు జీవించి యుండుటను గాంచి రామశర్మకు విస్మయానందములు కలిగెను. తన పుత్త్రుని మరణ వార్త వినుటవలన భీమశర్మకు అమిత దుఃఖము కలిగెను. కావున జీవసృష్టియగు మనోమయపుత్త్రుడే సర్వబంధములను కలిగిం చును. ఇదియే సర్వ దుఃఖములకు కారణమగును.

2. స్త్రీ - ఈశ్వర నిర్మితమగును. ఆమెను జూచి యొకడు భార్యయనియు, నొకడు తల్లియనియు, నొకడు సోదరియనియు నీ విధముగ అనేక అనేక భావములను కల్పించుకొను చున్నారు. ఆస్త్రీ మాంసమయాకారము నొక్కటిగా యున్నను మనోమయాకార ములు వారివారి సంబంధముల ననుసరించి, మనోవృత్తులు వేరు వేరుగా నుండును.

3. ఈశ్వర నిర్మితమైన పశువు సంతలో అమ్మకమునకు వచ్చినపుడు మాదిగవాడు చర్మము ఖరీదునుబట్టి బేరమాడును. కటికవాడు మాంసము ననుసరించి ఖరీదమగును, గొల్లవాడు పాలను చూచుకొని వెలకట్టును. సజ్జనులు అందచందమును, సాధుత్వమును చూచి ఖరీదుగొందురు. ఈశ్వర రచితమైన మాంసమయ

పశువు ఒక్కటియేయైనను వారివారి అవసరములనుబట్టి మనోమయ పశువు లనేకములగును.

4. ఈశ్వరరచితమైన గులాబి పుష్పము ఒక పార్కునందు కన్పించుచుండెను. అందు విశ్రాంతి తీసుకొనుటకై వచ్చి కూర్చొనియున్న పూలవర్తకుడు తాను చిన్న చిన్న గులాభి పుష్పమును అర్ధరూపాయ కమ్ముచున్నాను. ఈ పెద్ద గులాబి పుష్పము రూపాయి కమ్మి మరింత లాభమును సంపాదించుకొన వచ్చునని తలంచెను. అట్లే విశ్రాంతికై వచ్చిన యువకుడు ఆ అందమైన పెద్దగులాభి పుష్పమును తీసికొని వెళ్ళి తన ప్రియురాలు కిచ్చిన ఎంతో సంతోషించునని తనలో అనుకొనెను. ఒకవేదాంతి ఆ పుష్ప సౌందర్యమునుజూచి ఈశ్వరుని గొప్పతనముగదా యీ సృష్టి యంతయు యని ఆనందపడును. అట్లేవచ్చిన యొకకవి ఆ పుష్పమును జూచి ఆనందపడి కవితారూపములో ఒక పద్యమును అల్లి సంతోష పడెను. ఈశ్వరరచితమైన పుష్పము యొక్కటియైనను వారివారి మనస్సులలోఉన్న అభిరుచులనుబట్టి మనోమయపుష్పము లనేకము లాయెను.

లోహమును కరగించి విగ్రహాకారముగనున్న మూసయందు పోయునప్పుడా లోహమామూసయొక్క యాకారమును పొందునట్లు ఈశ్వరచితమైన వస్తువునందు వ్యాపించిన మనోవృత్తి యావస్త్వాకారమును పొందుచున్నది ఇందు వస్తువు ఈశ్వర నిర్మితము వస్త్వాకారమును పొందిన మనోవృత్తి జీవరచితము. ఈ జీవరచిత మనోమయ ద్వైతమే జీవుల సుఖదుఃఖములకు కారణమగు చున్నది.

స్వప్నమునందు యీశ్వర రచితమగు బాహ్యపదార్థములు లేకపోయినను జీవరచితములగు మనోమయ పదార్థము లుండుటచే నచ్చట జీవులకు సుఖదుఃఖములుకలుగుచున్నవి. సుషుప్తిసమాధ్యవస్థలయందీశ్వరచితములగు బాహ్యపదార్థము లున్నను, మనస్సు

గాని, మనోమయ పదార్థములుగాని లేకపోవుటచే నాయవస్థలయందు జీవులకు సుఖదుఃఖములు కలుగుటలేదు. కావున జీవరచితమగు మనోమయద్వైతమే బంధహేతువగును. ఈశ్వరరచితమగు బాహ్య ప్రపంచ మద్వైతజ్ఞానమునకు బాధకముగాదు. గురుశాస్త్రముల మూలమున నది సాధకమే యగుచున్నది. దీనిని నాశముచేయుటకూడ నెవ్వరికి సాధ్యపడదు. జీవకల్పిత మనోమయద్వైతమే జీవులకు బంధము కలిగించుచున్నది గాన దాని నివృత్తియే యత్యంతావశ్యకము.

సర్వ సంసారమును మానసమున నొదవు,
సర్వ సంసారమును మానసమున నుండు, దఁ
సర్వ సంసారమును మానసమున నడఁగు,
సర్వ సంసారమును మానసంబె యగును.

ఓం తత్ సత్

దేహాత్మ మనోదృష్టులు

మనుజులలో మూడు తరగతులవారుందురు. కొందఱికి దేహదృష్టి, కొందఱికి మనోదృష్టి మఱికొందరికి ఆత్మదృష్టి నుండును. ఒక ప్రాణిని చూడగానే బాహ్యఆకారము మాత్రమే కొందరికి గోచరించుచుండును. వారి రూపురేఖలు, వారి సౌందర్యము వారి కట్టు, వారి బొట్టు, వారి బట్టు, వారి జాతి, వారి కులము, వారి రంగు - ఇవి మాత్రమే వారి దృష్టికి అగుపడుచుండును. ఇట్టివారు దేహదృష్టి గలవారు.

మఱికొందరికి ఒక మానవుని చూడగానే అతని విద్వత్తు, అతని పాండిత్యప్రతిభ, అతని సాహిత్య సంపద, అతని చదువు

సంధ్యలు గోచరించుచుండును. ఇట్టివారు మనోదృష్టి గలవారు. మరికొందఱు ఒక మనిషిని చూడగానే అతని హృదయమందు వెలుగొందుచున్న సర్వభూతాంతర్వర్తియగు పరమాత్మయే గోచరించుచుండును.

మిధిలానగరమును జనక మహారాజు పరిపాలించుచుండెను. అతడు ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాస కలవాడు. యాజ్ఞవల్క్యునివద్ద బ్రహ్మజ్ఞానమును బొంది, ఆయనకు పెక్కు సమయములలో కొమ్ములకు బంగారము తొడిగిన గోవుల పెక్కింటిని దానముగా నొసంగెను. అట్టి జనకమహారాజు తన యాస్థానమున గొప్పగొప్ప పండితులను, కవులను, భాషాప్రవీణులను, శాస్త్రకోవిదులను రప్పించి సభ జరుపుచుండెను.

జనక మహారాజు ఆత్మానుభూతి కలిగిన అష్టావక్రుడను మహానుభావుని, ఆ పండితులుగల సభకు ఆహ్వానించెను. క్రిక్కిరిసిన ఆ సభలో, తమతమ పాండిత్య ప్రదర్శనను వెలిబుచ్చుకొనువారు కొందఱు, తమతమ విద్యావైదుష్యమును భూపాలునకు పరిచయము చేయువారు కొందరు; ఈవిధముగ సభ కిటకిటలాడుచుండెను. ఇంతలో ఆహ్వానితుడైన అష్టావక్రమహర్షి సభలోనికి ప్రవేశించుచుండెను. ఆ మహనీయుని దర్శనముకొరకు, వారి వేదాంత పాండిత్యమును శ్రవణము చేయవలెనను పండితులు ఆతురతో వారిని చూచిరి. అతని శరీరము యెనిమిది వంకరలు కలిగియుండుటచే ఆయనకు అష్టావక్రుడను పేరు గలిగెను. అతడు గొప్ప తపస్సుచేసిన మహనీయుడు. బహుకాలము తత్త్వవిచారణ సలిపి, తీవ్రసాధన యొనర్చి ఇంద్రియమనస్సుల నడుపులోనికి తెచ్చుకొని స్వస్వరూపపరమాత్మ సాక్షాత్కారమునుబొందిన మహర్షి సత్తముడు. అతని ముఖము బ్రహ్మవర్చస్సుచే దేదీప్యమానముగ ప్రకాశించుచుండెను. అట్టి మహనీయుని ఆగమనమున, సభలో ఆసీనులై

యున్న కవిశేఖరులు, పండితప్రకాండులు, ఆమహర్షిభౌతిక దేహము నందుగల యెనిమిది వంకరలను చూచి ఒక్కుమ్మడి పకపక నవ్వసాగిరి. బిగ్గరగా నవ్వుచున్న ఆ పండితమ్మన్యుల జూచి వెనుదిరిగి పోవుచుండెను.

జనక మహారాజు అదిచూచి వెంటనే లేచివెళ్ళి ఆ మహర్షిని లోనికాహ్వానించి పిలిచికొనివచ్చెను అష్టావక్ర మహర్షి సభలోనున్న పండితులను జూచి నవ్వసాగెను. మహర్షి అష్టవంకరలను జూచి సభాసదులు నవ్వియుండిరి. కాని మీరు నవ్విన కారణము మాకు దురూహ్యము. వివరించి కృతార్థుల జేయుమని జనక భూపాలుడు కోరెను.

ఆ వాక్యము విని మహర్షి యీ ప్రకారముగ సమాధాన మిచ్చెను, ఓ రాజా! పండితుల సభ జరుగుచున్నదని నన్ను ఆహ్వానించిరి. అందుచేత నేను సంతోషించి మంచి అవకాశము దొరికినదని పరమానందపడితిని. కాని నేను సభలో ప్రవేశించగనే వారు ప్రవర్తించిన తీరు చూచి నాకు పట్టరాని నవ్వు వచ్చినది. మాదిగ వారి సభలోనికి నన్నేల జనకుడు ఆహ్వానించెనని నాకు నవ్వువచ్చినది అని సమాధానము చెప్పెను.

ఈ సభ నలంకరించిన వారందరు మహాపండితులు వారిని మాదిగవారిగ నేల భావించుచున్నారని జనకుడు మహర్షిని ప్రశ్నించెను.

దానికి అష్టావక్రమహర్షి ఇట్లు వివరించెను. దేహదృష్టిగల వారు అధమ మానవులు. మనోదృష్టి గలవారు మధ్యములు ఆత్మదృష్టి గలవారు ఉత్తమోత్తములు. ఎన్ని విద్యలు కలిగియున్నను భౌతికదృష్టిని, స్థూలదృష్టిని, దేహదృష్టిని విడనాడి ఆత్మదృష్టి సంపాదించనిచో, ఆ విద్యలన్నియు నిరుపయోగములే. జీవితలక్ష్యమైన ఆత్మదృష్టిని సంపాదించుకొనుటయే జన్మసార్థకతకు ఏకైక

మార్గము. మాదిగవారు చెప్పులు మొదలైనవి కుట్టుచుందురు. చర్మము పైననే వారిదృష్టి సదా ప్రసరించుచుండును. గొప్ప పండితుడైనను, చర్మముపైననే ఎవనిదృష్టి యుండునో, ఎవడు దేహమును మాత్రమే జూచుచు దేహియగు ఆత్మను విస్మరించునో అతడు మహా మేధావియైనను, దేహదృష్టి గలిగియుండుటవలన మాదిగవానితో సమానమే యగును.

పండిత మహాసభ జరుగుచున్నదని నన్ను ఆహ్వానించిరి. సభలో ఆసీనులైన పండితులు నా దేహమునే జూచిరిగాని, నాఆత్మను గాదు. నా చర్మమునే వీక్షించిరి గాని, నాలోని చిత్స్వరూపమును గాదు నా దేహవికారములనే గమనించి నవ్విరి కాని దేహాంతర్గత పరమాత్మను సందర్శించలేదు దేహ భ్రాంతిని విడువనివారు ఎంత శాస్త్రాధ్యయనము చేసినను మాదిగవారి వర్గమును అనగా చర్మావలోకనము చేయుచున్నవారే అగుదురు. జనక మహారాజు నన్ను పండిత మహాసభకు ఆహ్వానించెనే గాని, అచట కూర్చొనియున్న వారందరు మాదిగవారుగ కన్పించుచున్నారే యని నాకు నవ్వు వచ్చినదని వివరించెను. కాన ఆత్మదృష్టి ప్రాశస్త్యమును, దేహ దృష్టియొక్క నికృష్టత్వమును గుర్తెరింగినవారమై సదా ఆత్మావలోకన తత్పరులమై జీవితమును చరితార్థ మొనరించుకొందము గాక.

ఓం తత్ సత్

క్రోధాత్ భవతి సమ్మోహః

(ఆత్మశుద్ధిలేని ఆచార మదియేల)

కోపము ముఖ్యమైన దుర్గుణములలో ఒకటి. కోపము పోవనిచో ఎన్ని శాస్త్రములను చదివినను ఏమియు ఫలముండదు. ఎన్నికోట్ల

నామజపము చెప్పినను లాభముండదు. పైపై చేష్టలవల్ల ఏమియు ఉపయోగ ముండదు. చిత్తశుద్ధిలేని శివపూజ లేలరా యని వేమన బోధ. దీనినొక కథారూపముగా తెలిసికొందుము.

ఒక గ్రామములో చెంతనున్నట్టి శోభాయమానముగ నుండు ఒక చెరువుగలదు. ప్రతిదినముయందును సదాచార సాంప్రదాయ యుక్తుడగు ఒక బ్రాహ్మణోత్తముడు ఆ చెరువులో స్నానమాచరించి సంధ్యావందన కర్మక్రమములను ముగించి తదుపరి ఆ చెరువుకట్టపై దర్భాసనము వైచుకొని పద్మాసనము చేత ధరించి ఉత్తరాభిముఖుండై మంత్రజపము చేయుచుండెను.

ఆ సమయమున చాకలివాడొకడు విప్రునకు సమీపముగనే ఆ చెరువునందు బట్టలుతుకుచుండెను. ధ్యాననిష్ఠుడగు బ్రాహ్మణుని ఆ రజకుడు చూడలేదు. చాకలివాడు ఉతుకుచున్న వస్త్రములనుండి నీటి బిందువులు ఎగిరి ఆ విప్రునిపై బడెను. వెంటనే ఆ విప్రుడు జపధ్యానములను విరమించి తీవ్ర కోపముతో లేచిచూడగా బట్టలు ఉతుకుచున్న చాకలివాడు కన్పించెను. కోపము క్రోధముగా మారి కాలచిచ్చువలె అది బ్రాహ్మణుని మనసంతటను వ్యాపింపదొడగెను. ఇచ్చట కోపమునకు క్రోధమునకు భేదము గుర్తింపవలెను. కోపము సమయస్ఫూర్తిగా ఉపయోగించువాడు కార్యసాఫల్యము బొందవచ్చును గాని కోపము హద్దుమీరినతర్వాత అందు తన్మయుడై ఒడలు మరచిన నష్టకరమునకు దారితీయును. అప్పుడు విప్రుడు క్రోధావేశుడై ఒళ్ళు మరచినవాడై తాను బ్రాహ్మణుడో చాకలివాడెవడో తెలియలేని సంబుద్ధికి దిగజారిపోయెను. క్రోధాద్భవతి సమ్మోహః సమ్మోహాత్ స్మృతివిభ్రమః। స్మృతిభ్రంశాద్ బుద్ధినాశో, బుద్ధినాశాత్ ప్రణశ్యతి. గీత. 2.63 అన్నట్లైనది. బ్రాహ్మణోత్తముడు ఆ స్థితికివచ్చి ఆ చాకలిని సమీపించి తనపై నీరు చల్లినందుకు అతనిని దుర్భాషలాడి మిక్కిలి కోపముతో ఆగక చాకలి వీపుపై ఒక్కటి

ముగా కొట్టెను. చాకలి మారుపలుకలేదు, ప్రతీకారము సలుప లేదు. ప్రశాంతచిత్తుడై యుండెను. అట్లు జరిగిన తర్వాత బ్రాహ్మణునకు కోపము తగ్గి ఇట్లు విచారించ దొడంగెను, అయ్యో! చాకలి వానిని తాకితినే, నేను బ్రాహ్మణుడను, అతని కులమేమి నా కుల మేమి? ఎంత పొరపాటు జరిగినది నా పవిత్రశరీర మపవిత్రమైనదే అని పశ్చాత్తాపపడుచు, తాను మైలపడితినని భావించుచు ఆ మైలను పోగొట్టుకొనుటకై ఆ చెరువులో ఒకమూల స్నానము చేయుచుండెను. చాకలియు సమీపములో స్నానముచేయుచుండుట చూచెను చాకలి స్నానము చేయుట చూడగా ద్విజుని చిత్తమున సంభ్రమాశ్చర్యములు రేకెత్తెను. చాకలిని తాకినందుకు నేను స్నానము చేయుట న్యాయముగా నున్నది. మరి చాకలి యెందుకు స్నానము చేయుచున్నాడు అని తెలిసికొనుటకు రజకుని వద్దకుపోయి చాకలివైన నిన్ను తాకినందున బ్రాహ్మణుడనైన నేను స్నానముచేయుట న్యాయము. మరి నీవెందులకు స్నానముచేయుచున్నావని యడిగెను. అందులకు రజకుడు అయ్యా! నిన్ను తాకినందుకు నేను స్నానము చేయుచున్నా ననెను. అదివిని భూసురుడు ఇదెక్కడి న్యాయమురా, నేను బ్రాహ్మణుడను, నీవు అబ్రాహ్మణుడవు, నిన్ను స్పృశించి నందున నేను స్నానముచేయుట సహేతుకము. మరి నీ స్నానము యొక్క ఆంతర్యమేమియని యడుగగా రజకు డిట్లు చెప్పెను.

ఓ విప్రవర్యా! మీ దేహము బ్రాహ్మణదేహము, పవిత్రమైనది. అంతవరకు గౌరవించవలసినదే. కాని మీ శరీరములోపల కోపమను చండాలుడు ప్రవేశించియున్నాడు. అతనిని స్పృశించి నందున నేను అపవిత్రుడనైతిని. అందుచేత నేను స్నానముచేయ వలసి వచ్చినది. రజకుని యా గంభీర వాక్యములు కర్ణపుటములందు పడగనే విప్రునకు జ్ఞానోదయ మయ్యెను. తన పొరపాటు నతడు గ్రహించి పరితప్త హృదయుడయ్యెను. నేను శరీరమును విభూతి రేఖలచే అలంకరించుకొను చున్నాను. మడి బట్టలచే పవిత్రము

గావించుకొనుచున్నారు. కాని అంతరంగమున, శ్రుతి స్మృతులచే విడువదగినవిగా నిర్ణయమైన కామక్రోధాలను పెంచాలుచు, విజృంభించి యున్నారు. వారిని తొలగించనిదే, వారికి ఉద్వాసన నొసర్పనిదే, ఈ శరీరమెంత పవిత్రమైనను, సుస్నాతసుకొన్నను, అపవిత్రమైనదే. దానిని యీ శ్రమతత్త్వముతోనైనను దూరీకృతమొనర్చి బాహ్యశుద్ధితోపాటు అంతశ్శుద్ధినికూడా సంపాదించుకొందును అని నిర్ణయము గావించుకొని అభ్యసించెను.

ఇప్పుడు మనము గ్రహించవలసినది ఒక పక్షమున దేహము యొక్క జన్మ ప్రాధాన్యమును జన్మ గుణములు క్షాత్రగుణములు అనగా రజోతమో గుణములలో కూడిన కామక్రోధాదులు రెండవ పక్షమున దేహముయొక్క జన్మ బ్రాహ్మణజన్మ. గుణములు సత్త్వగుణములలో గూడిన శాంతి, సహనం. మనము ప్రస్తుతము ఈ కథాంశమును గణణ చేసి గుణములకు ప్రాధాన్యమీయవలయునో, జన్మకు ప్రాధాన్యమీయవలయునో నిర్ణయించుటకు విశ్లేషించి పరిశీలించియుదము. యేజన్మవారైనను మనుష్యులే. అతి నీచమైన కామక్రోధములను ప్రయత్నపూర్వకముగా తొలగించుకొని శుద్ధసత్త్వ ప్రధానులము కావలయును. కోప మపకారకము, క్రోధ మపకారకము. కాన కోపమును క్రోధముగా పరిణమింప చేయరాదు.

ఓం తత్ సత్

పైప్రశ్న త్రయంవది

మహావదీశ్వరుడను రాజ్యధురీణుడను రాజు పాలించుచుండెను. అతడు దానధర్మములు చేయుటయందు ప్రముఖుడు. శాస్త్రవిచారణ చేయుచు, నిరంతరము భగవద్భక్తిచేయుచు సత్కార్యములయందు

నిమగ్నుడై యుండును. అతని ఆస్థానమున అనేక పండితులు, వేదవేదాంగ పారంగతులు సదా విరాజమానులై యుందురు. ఈ ప్రకారముగా రాజప్రసాదమున మిక్కుటముగ వైభవగంధము వ్యాపించి యుండెను.

ఐనప్పటికిని రాజుగారి మనస్సునందు ఏదియో లోపించి నట్లుగా బాధపడుచుండెను. ఎంత శాస్త్రవిచారణ చేసినప్పటికిని, ఎందరివలన వేదాంతశ్రవణము చేసినను అతనికి పూర్తి సంతృప్తి కలుగలేదు. ఆధ్యాత్మిక క్షేత్రమున కొన్నిసంశయములు అతనిని వేధించుచునే యుండెను. వారి ఆస్థానమునగల పండితులు వారి సంశయములను తీర్చనందున ఖిన్నుడయి స్వకీయసంశయ విచ్ఛేద నకు దారి ఏదియాయని పరిపరి విధముల ఆలోచించు చుండెను. ఇట్లుండ ఒకనాడాతని చిత్తకుహరమున పరిష్కారమార్గము మెఱుపు వలె అకస్మాత్తుగా స్ఫురించెను.

రాజ ఆస్థానమున రాజవంశమునకు పౌరోహిత్యమును నెరపు నట్టి మహాపండితు డొకడుండెను. అతడు శాస్త్రవిచారణయందు నేర్పరి. ప్రతిపక్షాలను వాద వివాదములలో క్షణములో ఓడించగల వాక్పటిమ గలవాడు. అయితే అతడు పాండిత్యప్రదర్శ గలవాడేగాని అనుభవశూన్యుడు. వాచావేదాంతియే గాని అనుష్ఠానతత్పరుడు గాడు. ఈ విషయము రాజుగారికి తెలియదు. బహుకాలమునుండి తనకు బాధించుచున్న సంశయములను ఆ పౌరోహితుడు క్షణిలో తొలగించగలడని తనలో తలంచెను. రాజాపసరముల తీర్చవల సిన బాధ్యతకూడ పురోహితునియందు కలదనినిశ్చయించి, ఒకనాడా పురోహితుని తనయొద్దకు ఏకాంతముగ పిలిచి తన సందేహముల నిట్లు వివరించెను— పండితోత్తమా! నన్ను మూడు సందేహములు చాలకాలము నుండి పీడించుచున్నవి. ఎన్ని శాస్త్రములు చదివినను, ఎందరు పెద్దలను ప్రశ్నించినను నాకు సరియైన సమాధానము

వచ్చుటలేదు. నాకు ఆందోళన జనింప మహాబాధితుడనై న్యాయా స్థానమునందుగల మీ కొరకైనే ఆ సంశయములు నివారించగలరని ఊహించి మిమ్ములను పిలిపించితినని చెప్పెను రాజు. రాజుకుగల సంశయముల నివారించవలసినది ఆస్థాన పురోహితుడేగదా! శ్రీరామచంద్రునకుదయించిన సంశయావళి నంతను వారి పురోహితుడగు వశిష్ఠ మహర్షి యోగవాశిష్ఠమను దివ్యపరమార్థబోధచే విచ్ఛిన్న మొనర్చిరి. కాన నా సంశయములను మీ ముందుంచుచున్నాను. తమరు ఇతరులతో సంప్రదించిగాని, స్వయముగాగాని, శాస్త్రముల పరిశోధించి గాని వానిని నివారించ అవకాశముయైన పిదప నాకు తగు సమాధానము యొసంగవలసి యున్నది. ఆ గడువులోపల నాకు తగు ప్రత్యుత్తరము రానిచో నా ఆస్థానమునుండియేగాక, నా దేశమునుండికూడ బహిష్కరించ వైచెదను. ఆ ప్రశ్నలను చెప్పెదను వినుడు....

1. దేవుడు ఎచట నున్నాడు?
2. దేవుడు ఏవైపు చూచుచున్నాడు?
3. దేవుడు ఏ పని చేయుచున్నాడు?

ఈ విధముగా రాజు తన పురోహితుని శాసించి పంపివైచెను.

పురోహితుడా ప్రశ్నలనువిని మనస్సునందు బహువ్యాకులత నొందెను. రాజడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానము బ్రహ్మానుభూతిగల మహనీయుడే చెప్పగలడు గాని, శాస్త్రపరిశోధన చేసినవాడు చెప్పజాలడు. అవమానితుడును భగ్నహృదయుడునై ఇంటికి వెళ్ళి అన్నపానాదులను కూడ స్వీకరించక, దిగులుతో, దుఃఖముతో ఆవేదన పడుచు మంచముపై పడియుండెను.

ఆ పురోహితుని ఇంటియందు ఆవులనుమేపుచు ఇంటిపనులను చేయుచుండునట్టి గోపాలుడుండెను. అతడు చిన్నవయస్సు గలవాడు. పూర్వపుణ్యము వలన మంచి చిన్నతనమునుండియు భగవ

న్నామ ముచ్చరించుచు, భక్తితో తన్మయుడై భగవన్మహిమును వర్ణించు కీర్తనలు పాడుచు ఒడలు తెలియక ఆనందనిమగ్నుడై యుండెను. భగవద్భక్తి ప్రధానుడగుటచే అతనికి జ్ఞానముదయించెను. వ్యాకులచిత్తుడైయున్న యజమానుని గోపాలుడు సమీపించి వినయముతో ప్రశ్నించి, అతని దీనత్వమునకు కారణమరసి యతనితో నిట్లనెను.

స్వామీ! తమరు దిగులుపడపద్దు. ఆరు నెలలైన తర్వాత, రాజపురోహితుడనగు నేను ఆస్థానమునకు కారణాంతరముచేత రాలేకపోయితిని. నేను చెప్పవలసిన జవాబులు యీ చీటి తెచ్చిన యువకుడు నా ప్రతినిధిగా చెప్పును. అని చీటిప్రాసి నాకు యిండు నేను వెళ్ళి ప్రశ్నలకు తగుజవాబు లొసంగి రాజునకు తృప్తిగలిగించి వచ్చెదనని గోపాలుడనెను.

ఆరు మాసములైనతర్వాత మహత్వపూర్ణమైన మూడు గొప్ప ఆధ్యాత్మిక ప్రశ్నలకు సమాధానము కాసుందుటచేత, అది వినవలెననే కుతూహలముతో అశేష జనులు రాజుగారు నిర్ణయించిన మహాసభా ప్రాంగణమునకు పరిసర గ్రామములనుండి వచ్చి ఆసీనులై యుండిరి. ఈ విధముగ రాజాస్థానమంతయు ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాసువులచే భాగవతులచే క్రిక్కిరిసిపోయెను,

ఇంతలో ఒక యిరువది సంవత్సరముల యువకుడు, చింపిరి గుడ్డలు ధరించి ఒక ఉత్తరమునుతీసికొని రాజభవనములో ప్రవేశించి పురోహితుని ఉత్తరమును ద్వారపాలకునిద్వారా రాజునకు పంపించెను. రాజు ఉత్తరము చదువుకొని ఆ గోపాలుని సగౌరవముగ లోనికి రావించి ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పవలసినదిగా కోరెను. వేలకొలది జిజ్ఞాసువులు కూడియున్న ఆ సభామధ్యమున ఎత్తయిన సింహాసనముపై రాజు కూర్చొనియుండెను.

ఆ యువకుడు రాజునుసంబోధించి ఇట్లనెను— ఓ మహారాజా! లోకములో ఒక సంప్రదాయము కలదు. ఒక గురుశిష్య న్యాయము

కలదు. బోధించువాడు గురువు. బోధింపబడువాడు శిష్యుడు. బోధించునప్పుడు గురువు ఉన్నతాసనము నధిష్ఠించి యుండుటయు, శిష్యుడు భక్తిభావముతో క్రింద చేతులు కట్టుకొని యుండటయు లోకాచారము. ఆ ప్రకారముగ బోధించు నేను గురువును, వినునట్టి నీవు శిష్యుడవు అయియున్నావు. గురు ప్రస్తుతస్థాన మలంకరించ వలెను గాని నేను సింహాసనముపై నెక్కెదను శిష్యుడు క్రింద చేతులు కట్టుకొని నిలబడవలెను కాబట్టి నీవు సింహాసనము పైనుండి దిగవలెను.

గోపాలుని మాటలు సహేతుకములని, యుక్తియుక్తములని రాజు భావించి సింహాసనము దిగి ఎదురుగా చేతులుకట్టుకొని నిలబడి యుండగా గోపాలుడు సింహాసనముపై నెక్కి కూర్చొని యుండెను.

ఇక ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పుమని కోరగా గోపాలుడు ఏదైన [illegible] ముందుగా దీపారాధన చేయ వలెను, దేవునికి పూజ ఏర్పాటు చేయవలెను. కాన ఒక గ్లాసులో పాలుపోసి తెప్పించుమని కోరెను.

రాజుగారట్లే తెప్పించెను. పూజాదికము లొనర్చబడెను.

మొదటి ప్రశ్న - "దేవుడు ఎక్కడనున్నాడు" అను ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పవలసినదిగా రాజుగారు కోరినారు. అంతట గోపాలుడు పాలున్న గ్లాసు పైకెత్తి ఇందులో వెన్న యెక్కడున్నదో పరిశీలించి చూడుమని [illegible] చెప్పుమని యడిగెను. తరువాత నీ ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పుచున్నాను. రాజా పాలను బుద్ధికుశలతో పరిశీలించి చూడగా [illegible] అంతటను వ్యాపించియుండె ననెను. అట్లే దేవుడు సమస్త చరాచర ప్రపంచమును నిగూఢముగ వ్యాపించి యున్నాడు. [illegible]

[illegible] చెప్పిన సమాధానమునకు [illegible]

ఉపనిషత్తుకూడ యిట్లె తెలిపెను శ్వే॥ ఉ. 1.16

సర్వవ్యాపిన మాత్మానాం
క్షీరే సర్పిరి వార్పితమ్।
ఆత్మవిద్యా తపోమూలం తద్
బ్రహ్మోపనిషత్ పరమ్॥

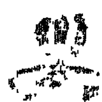
భావము:- పాలలో వెన్నలాగ పరమాత్మ బుద్ధియందు దర్శింప బడుచున్నది. సత్యము, ఆత్మనిగ్రహము, తపోధ్యానములను సాధన ములుగా చేసికొని పాలలో వెన్నలాగా సర్వవ్యాపే, ఆత్మజ్ఞానమూ ధ్యానములందే సుప్రతిష్ఠితమై పరమాత్మను తదేకనిష్ఠతో అన్వేషించు వాడు అజ్ఞానవినాశకమైన ఆ పరబ్రహ్మయే కాగలడు,

రెండవప్రశ్న :- "దేవుడేవైపు చూచుచున్నాడు" దానికి గోపాలుడు దగ్గరలో వెలుగుచున్న ప్రమిదెను చూపించి ఆ దీపము ఏవైపు చూచుచున్నదో ముందుగా నాకు చెప్పుము అని రాజు నడిగెను. దానికి రాజుగారు దీపము అన్నివైపుల చూచుచున్న దనెను, గోపాలుడు దేవుడుకూడ ఒక దిక్కునిగాక సర్వదిక్కులను చూచుచున్నాడు, సమస్త ప్రాణుల హృదయములలో యంత ర్వర్తియై సమస్తమును పరికించుచున్నాడు అనెను. భేష్ అనిఅంటూ రాజుగారు చక్కగా సమాధానము చెప్పితివని పొగడెను.

మూడవ ప్రశ్న :- "దేవుడు ఏవని చేయుచున్నాడు" దానికి గోపాలుడు దేవుడు చేయుపని ఇప్పుడే కనుపించలేదా ? ఒకరిని సింహాసనము పైనుండి దింపుట మరియొకరిని సింహాసనముపై కూర్చుండబెట్టుట ఇదియే దేవుని పని. అనగా ధన అధికారాదులతో గర్వము కలిగియున్నవారిని క్రిందకుత్రోయుట, వినయవిధేయతలు భక్తిశ్రద్ధలు కలిగియున్నవారిని పైకిలేపుట దేవుడుచేయు పని. పాపాత్ములను నరకమున బడద్రోయుట, పుణ్యాత్ములను మోక్ష

ధామమునకు చేర్పుటయే దేవుని పని అని వివరించెను. ఈవిధముగా మీరడిగిన మూడు ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పినాను ఇక నేను వెళ్ళుచున్నాను. ఓ రాజా! మీరును, మీ సభలోని వారందరును సర్వత్ర దైవసాన్నిధ్యమునునే అనుభవించుచు, పాపముచేయక హృదయమును శుద్ధ సత్వమునందుంచి నిర్మలమొనర్చుకొని జీవితముధన్యమొనర్చుకొందురుగాక! పరమేశ్వరుడను గ్రహించునుగాక. అను హితవాక్యములు పలికి సభను విడిచెను. పండిత పురోహితుడు శాస్త్రపఠనము మాత్రము చేసి తన వాచా వేదాంతమును ప్రకటించెనే గాని ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పలేకపోయెను. అపులకాపరిగా గోపాలుడు భగవంతునితో తాదాత్మ్యముపొంది భగవదనుభూతిని బడసి జ్ఞానమైనందున ప్రశ్నలకు సమాధానములు స్ఫురణకు వచ్చి యుక్తితో ఉదాహరణలతో ప్రత్యక్షముగా చూపి కృతార్థుడాయెను.

ఓం తత్ సత్

సన్మతిచే సద్గతి - దుర్మతిచే దుర్గతి

భగవానుని యనుగ్రహము లోకమున సమతతో ఎల్లెడల వ్యాపించియే యున్నది. ఆ యనుగ్రహముపొందుటకు తగు సాధనల నవలంబించు విద్యలకు ఉత్సాహములు, ఉదాత్తగుణములు సంప్రదించు మొదలగునవి అవసరము. సర్వేశ్వరుని కృపాకటాక్షములచే మోక్షప్రాప్తిని పొందగలరు, ఉద్దిష్టముగ ప్రాపంచిక భోగభాగ్యములు మాత్రమే కోరినచో వివిధరూపములందలి శక్తియుక్తుల నన్నింటిని వాటి సముపార్జనమునకు వినియోగించు మానవులు భగవంతుని తలంపునకైనా సత్ఫలము పొందగల్గుటను కోరుటగాని జరుగదు.

వికారవంతమైన దృశ్యప్రపంచ రామణీయతకు ఆకర్షింపబడి దుఃఖములపాలై జీవిత సాఫల్యమైన నిత్యానందమును పొందలేక పోవుచున్నారు, ఈ విషయమును ఒక కథారూపముగా తెలిసికొనగలము,

ఒక వర్తకుడు కాశీయాత్ర చేయవలయునని తలంచి పాదచారియై ఇంటినుండి బయలుదేరెను అది వేసవికాలమగుటచే ప్రయాణము కొంచెము కష్టమాయెను. ఎండ మిక్కుటముగా నుండెను. బాధతో ప్రయాణము చేయుచుండెనే గాని ఆగిపోలేదు. దారిలో ఇసుక ప్రదేశ ముండుటవలన వేసవి వేడిమికి బహుకష్టముతో పయనము చేయుచుండగా మార్గమున ఒక మహావృక్షము కన్పించెను. దాని చెంతకుచేరి ఆ వృక్షచ్ఛాయయందు విశ్రమించెను. పూర్వమెపుడో ఏ బ్రహ్మనిష్ఠుడో, ఏ తపస్సంపన్నుడో ఆ వృక్షముక్రింద ధ్యాననిష్ఠ కలిగియుండిన కారణమున ఆ వృక్షమునకు కల్పవృక్షము యొక్క శక్తి గలిగెను. ఆ చెట్టుక్రింద ఎవడు ఏ కోరిక కోరిన ఆ కోరికలు వెంటనే తీరుచుండెను. ఇట్టి అమోఘమైనశక్తి ఆ వృక్షమున కలదని ఈ వర్తకునికి తెలియదు. ఎండలోనుండి వృక్షము నీడకు వచ్చుటవలన శరీరమంతయు చెమటతోనిండి చికాకుగలిగినవాడై దరిదాపులలో ఎచ్చటనైన జలాశయముకలదేమోనని పరికించుచుండెను. ఎచ్చటను కానరాలేదు. అప్పుడు స్నానముచేయుటకు జలమున్నచో శరీరము శుభ్రపరచుకొని విశ్రమించవచ్చునుఅని అనుకొనుచుండెను. వెంటనే ఆ చెట్టుపైనుండి గంగాప్రవాహము వలె నీరు జలజల క్రిందకు పడజొచ్చెను. కల్పవృక్షమహిమ ఆ చెట్టుకుండుటవలన అట్లు జరిగెను. వర్తకునకు ఆ చెట్టుయొక్క కల్పవృక్ష శక్తినిగూర్చి పరిచయములేదు. ఆశ్చర్యముతో అతడు ఆ జలములో స్నానమాడి సంతోషముతో చెట్టుక్రింద విశ్రమించెను. కాని వేసవి కాలము, భోజనకాలము అతిక్రమించిన కారణమున ఆకలిబాధ మిక్కుటముగ నుండెను. ఎవరైన భోజనము తెచ్చిపెట్టినచో తృప్తి

దీర భోజనము చేసి ఆ చెట్టుక్రింద మరికొంతకాలము విశ్రమించవచ్చు నని తలంచుచుండెను. తక్షణమే యాతని సంకల్పముకూడ నెరవేరెను. సుఖశయ్యా పరికరములతో ఒక పర్యంకము చెట్టుక్రింద ప్రత్యక్షమాయెను ఆశ్చర్యము ఒకవైపున, సంతోషము మరియొక వైపున అతనిని పెనగొనెను. ఏమి యీ విచిత్రమని తలంచుచు ఆ వృక్షస్థానము నందున్న సంపన్నమైన వృక్షచ్ఛాయను విశ్రమించెను జనసంచారము లేని యీ ప్రాంతములో నాకు భయము కలుగుచున్నది నా భార్యయిచట నాతోడనున్న యీ పర్యంకముపై పయనించుట నాకెంత ఆనందదాయకముగ నుండును అని మదిలో తలంచెను. సంకల్పించిన వెంటనే అతని భార్య ఆభరణాలతో అయనముందు ప్రత్యక్ష మయ్యెను ఇది అంతయు ఈ వృక్షమహిమయని అయన యెఱుంగడాయెను. అనేక మైళ్లదూరములోనున్న నా గ్రామము నుండి నా భార్య యిచట అకస్మాత్ క్షణకాలములోనే వచ్చుట అసంభవము. ఈమె నా భార్యయా లేక ఏదైన దయ్యమయి యుండవచ్చునా అని తలంచుచుండెను. అంతలోనే ఆ వృక్షశక్తిచేత ఆమె దయ్యముగా మారిపోయెను ఆ దయ్యమును జూచి ఆ వర్తకుడు ఈ భయంకరమైన దయ్యము నన్ను మ్రింగివేయునేమో యని భయపడుచుండెను. తక్షణమే ఆ దయ్యము యాతనిపైబడి మ్రింగివేసెను.

కల్పవృక్షము క్రింద ఉన్నను వర్తకుడు తన వినాశమునే కొనితెచ్చుకొనెను. మహోన్నత అవకాశమును విడిచి పతనము పొందెను. భగవంతుడు కల్పవృక్షము వంటివాడు ఎవరు ఏదేని యభిలషించి తనను ప్రార్థించుచుందురో వారికి దానిని యిచ్చుచుండును. శ్రేష్ఠమైనవారు ప్రాపంచిక సుఖములను కోరక మోక్షమును కోరుచుందురు బంధవిముక్తినే పొందుదురు. ప్రాపంచిక వాంఛలను, నశ్వర సుఖములను కోరువారు తన పతనమునకు తానే కారకులగుదురు. అట్టివారు మందబుద్ధి గల మతిగలవాడు

మోక్షమునే కోరుకొని మోక్షము బొందును. దుర్మతి అనగా నశ్వరమగు ప్రపంచ విషయములనే కోరుకొని జననమరణ సంసారమునబడి దుఃఖముల పాలగును. ఈ కథాసారమును గ్రహించి మనము శాశ్వతానందము నొసగు భగవంతుని ప్రార్థించు సన్మతినికలిగి యుండవలెను.

ఓం తత్ సత్

గ్రుడ్డి అనుకరణ

ప్రపంచమున పెక్కురు ఒక అంధపరంపరను అనుసరించుచున్నారు. అనగా పరమాత్మను గూర్చి ఒకింతయు ఆలోచింపక తమ తండ్రులు తాతలు, ఇరుగుపొరుగు ప్రాంతములవారు ఏయే విషయజాలములోబడి కొట్టుకొనిపోవుచు తాత్కాలిక సుఖదుఃఖముల ననుభవించు జనన మరణరూప సంసారమునబడియున్నారో దానినే అనుసరించుచున్నారు కాని యీ దుఃఖము స్వాభావికమా లేక అగంతుకమా యని విచారించి దుఃఖకారణమరసి నిత్యానందప్రాప్తి దుఃఖరహిత స్థితియందుండలేక పోవుచున్నారు. ఈ క్రిందవ్రాయు కథలో ప్రజల అంధవిశ్వాసమును తెలిసికోగలము.

ఒక పట్టణమున ఒక మహారాజు నివసించుచుండెను. ప్రజలందరు రాజుగారియందు విశ్వాసపాత్రులై రాజాజ్ఞనుమీరక మెలగుచుండిరి. రాజభవనమునందు రాజమహిషికూడ తనకు పరిచర్యలు చేయు పరిచారికాసమూహముతో అతిసన్నిహితముగ మెలంగుచు వారి కష్టసుఖములను విచారించి వారికి హితము బోధించుచు వారి మన్ననలకు పాత్రురాలయ్యెను. ఆ రాణీవాస మందిరమునకు ప్రతిదినము ఒక చాకలిది రాణియొక్క చీరలు వగైరా బట్టలను శుభ్రపరచి తెచ్చుచుండెను. నైపుణ్యముతో, శ్రద్ధతో ఆమె కార్యము

లను చేయుచు క్రమక్రమముగా రాణియొక్క పూర్ణవిశ్వాసమునకు పాత్రురాలయ్యెను. ప్రతిదినము బట్టలను ఉతికి తెచ్చియిచ్చునపుడు రాణితో కొంతకాలమైనను ఇష్టాగోష్ఠి జరుపుచు ఆనందముతో చిరునవ్వులతో తిరిగి యింటికి వెళ్ళుచుండెడిది. ఇట్లు వారిమైత్రి దినదిన ప్రవర్ధమానమై ఒకరిని విడిచి మరియొకరుండలేనంత ప్రగాఢమాయెను.

ఒక దినమున చాకలి రాణి వస్త్రములను శుభ్రపరచి తీసికొని వచ్చి రాణికి అప్పగించి రెండుచేతులు నెత్తిబెట్టి ఏడ్వసాగెను. ఆమె నేత్రములనుండి అశ్రువులు ధారగా ప్రవహింపజొచ్చెను. కారణమేమియో తెలియదు. ఆదృశ్యమునుజూచి రాణియొక్క హృదయము పరమ ఆవేదనతో నిండిపోయెను. ఆమెకు ఏదియో బ్రహ్మాండమైన ఆపద సంభవించనిచో ఏడుపు వచ్చును. ఆమె సన్నిహిత బంధువులెవరైన మరణించి యుండవచ్చును. లేక వారికేదైన ధననష్టముగాని మరేదైన ప్రమాదముగాని సంభవించి యుండవచ్చును. అట్లుగాకున్న ఈమె దానికి ఇంతగా ఎందులకు దుఃఖపడును. కాని ఆమె ఈ మహాదుఃఖమునకు కారణమడుగుట సహేతుకముకాదు. మనము ప్రశ్నించిన మరింత దుఃఖితురాలగును. ఆపదలుగలవారిని ఓదార్చుటకు వీలుకానప్పుడు మౌనముగా నుండి వారి దుఃఖమును పంచుకొనవలెను. ఇది లోకములో జరుగు పద్ధతి. కావున మనము కూడ మన అశ్రువులతో దుఃఖములో పాలుపంచుకొనుట యుక్తము. ఇదియే లోకాచార పద్ధతి. ఆ పద్ధతిప్రకారం రాణికూడ చాకలితో పాటు పెద్దగా ఏడ్చుచుండగా కాలము వెళ్ళిపోయెను.

రాణియొక్క పతియగు రాజభవనములో మరియొక గదిలో నున్న రాజు ఏడుపు ప్రలాపములు వినెను. ఏదే రాణి ఎందుల కేడ్చును? కారణమడుగుట ఈ సమయమున మంచిదికాదు. నాకు ప్రేమపాత్రురాలైన ఆమె ఏడ్చుచున్నప్పుడు మనము ఊరకుండుట భావ్యముకాదు

అని తలంచి కారణము తెలియకయే పెద్దపెట్టున ఏడ్వసాగెను. రాజు రోదనమును విని, మంత్రులు, సామంతులు ఏడ్వసాగిరి. వారిని జూచి భృత్యులు, వారిపరిచారికలుకూడ మర్యాదకొరకై ఏడ్వసాగిరి. ఈ ప్రకారముగ రాజభవనమంతయు ఆక్రందనములతో, పెడబొబ్బలతో నిండిపోయెను. ఆ రోధనధ్వని, నలుదెసల వ్యాపించగా రాజభవనము చుట్టుప్రక్కలనున్న ప్రజలు తమ మనములు కలతచెంద, రాజు ఏడ్చుచుండ మనమూరకుండుట మర్యాదకాదు. "యథారాజా తథాప్రజా" అని పెద్దలవాక్యముకదా? కాన మనముకూడ రాజుగారి కష్టసుఖములల్లో పాలుపంచుకొనుట సముచితమని నిశ్చయించుకొని రాజప్రసాద సమీపమునగల ప్రజలందరు ఏడ్వసాగిరి. వారిని చూచి తక్కిన పురమునందలి ప్రజలందరు గొల్లున ఏడ్వ మొదలుపెట్టిరి. "కారణ మడుగుదమా మర్యాదకులోటుఅని అందరు భావింపదొడగిరి ఈ విధముగా దుఃఖసాగరమున మునిగియున్న పట్టణమునకు ఒక సాధువు వచ్చుట జరిగెను. ప్రవేశములోనే ఇండ్లలో రోదనధ్వనులు వినిపించెను. కారణ మారయదలచి ఇంటిలోనికేగి అయ్యలారా, అమ్మలారా ఎందుల కేడ్చుచున్నారని అడుగగా స్వామీ మాకు కారణము తెలియదు మా ప్రక్కయింటివాడు ఏడ్చుచుండ, మర్యాద కొఱకై వారి దుఃఖములో పాలుపంచుకొనుటకు ఏడ్చుచున్నా మనిరి దీనికి కారణము తెలియవలెనని సాధువు కృతనిశ్చయుడై ప్రక్కయింటికివెళ్ళి వారిని కారణ మడిగెను వారు తమ ప్రక్కయింటివారి నడుగమనిరి ఈ ప్రకారముగ అడుగుచు పోయి రాజభవనమును చేరెను. అచ్చట ఏడ్చుచున్న రాజభవన భృత్యులను అడిగెను. మంత్రిగారు ఏడ్చుచున్నారు అందువలన భృత్యులము మేముకూడ ఏడ్వవలయును గదా యనిరి. సాధువు విషయము తెలిసికొనుటకు కృతనిశ్చయుడై యున్నందున ఏడ్చుచున్న మంత్రిగారి వద్దకు వెళ్ళి కారణ మడిగెను రాజుగారు ఏడ్చుచుండగా వారి మంత్రినైన నేను ఏడ్వకుండుట న్యాయము కాదుగదా యనెను. అప్పుడు

సాధువు ఏడ్చుచున్న రాణిగారిని సమీపించి తమ దుఃఖమునకు కారణమేమని ప్రశ్నించెను. రాజు నా భార్య మహాదుఃఖములో మునిగియుండగా నేనెట్లు సంతోషముగా నుండగలననెను. ఈ ప్రహసనమెట్టిదో అంతయు చూడవలెనని రాణిగారి యొద్దకు బోయి అమ్మా తమరేల ఏడ్చుచున్నారని యడిగెను. రాణిగారు నాకు అతిసన్నిహితముగా ఉండునట్టి మా దాసి ఏడ్చుచున్నది ఆమె దుఃఖమున కారణమడుగుట మర్యాదకాదని నేను ఆమె దుఃఖములో పాలుపంచుకొని ఆమెకు కొంత ఓదార్పు కలిగించవలెనని దుఃఖించు చున్నాననెను. సాధువు దాసియొద్దకు పోయి ఆమె దుఃఖమునకు కారణమేమని ప్రశ్నించెను. "ఆమె తనకొక ఆడుగాడిదె కలదని, దానికి బహుకాలమునకు ఒక ముద్దుల మగపిల్లను కన్నదని, కాని అది వెంటనే మరణించినదని, అందువలన ఎంతయో కాలమునుంచి నిరీక్షించుచున్న నా గాడిదపిల్ల చనిపోయిన కారణంచేత నాకు హితురాలైన రాణిగారిప్పుడు ఏమియు చెప్పుటకు నోటినుండి మాట రాలేదు. నేను ఏకాంతముగా నిందుకు ఏడ్చితినని చెప్పెను సాధువు ఫక్కున నవ్వెను దాసి గాడిదపిల్ల చచ్చినందుకు ఊరంతయూ ఏడ్చుచున్నారు ఎంత విపరీతము? ఎంత అంధపరంపర. ఈ పట్టణవాసులందరు అజ్ఞానులై యదార్థమారయక గ్రుడ్డి నమ్మకములో మునిగియున్నవారై యున్నారని విచారించి వెడలిపోయెను.

కథలోని రాజు, పట్టణవాసులవలె ప్రపంచమున పెక్కురు ప్రజలు. తమ జన్మకు కారణమేమిటి? ఎక్కడినుండి వచ్చితిమి. ఏమిచేసి ఎక్కడికి పోవలసియున్నాము అను విచారణ చేయక, తమ గమ్యస్థానమైన పరమాత్మ నెప్పుడును ఆలోచించక నశ్వరమైన ప్రపంచవస్తు సముదాయములను సంపాదించుకొనుటయందు లోనై, తన అస్థిర సంబంధములను మరచి శరీరభావనయందు తాదాత్మ్యతను పొంది దుఃఖితులై జీవితము వ్యర్థపరచుకొనుచున్నారు.

అవిజ్ఞాతే జన్మ నష్టం విజ్ఞాతే జన్మ సార్థకమ్,
జ్ఞాతు రాత్మా న దూరే స్యాత్ ఇతి వేదా స్తదిణ్ణిమః॥

భావము:- ఆత్మ నెరుగకుండిన జన్మ వ్యర్థము ఎరిగిన సార్థకము. జ్ఞాతకు ఈ ఆత్మ దూరమున లేదు. అని వేదాంతభేరి. కాని అంధపరంపరలకు లోనై గ్రుడ్డిగా జీవింపక సజ్జనసాంగత్యము చేసి జీవబ్రహ్మైక్య విజ్ఞానము సంపాదించి సుఖించుచు దివ్యజీవనము నెరపెదరుగాక.

ఓం తత్ సత్

అనహంకారత్వం

మానవుడు స్వరూపస్థితిని తెలిసికొని కృతార్థుడు కాగలందులకు భగవద్గీత పదమూడవ అధ్యాయములో అమానిత్వాది యిరువది గుణములను సాధన మార్గములుగా చెప్పబడియున్నవి. అందు ముఖ్యమైన "అనహంకారమేవచ" అను సాధనమును గురించి విచారించెదము. సాక్షీ చైతన్య సాన్నిధ్యమున అంతఃకరణ చేతనవంతమై "అహం ప్రత్యయము కలుగుచున్నది. శరీరతాదాత్మ్యముతో నేనను జ్ఞానము కలిగి సర్వవిద్యలు నభ్యసించుచున్నారు దీనినే అపరవిద్య అందురు దీనివలన ముక్తి కలుగదు. అపరవిద్యను సాధనముగా తీసికొని పరవిద్య నభ్యసించినగాని స్వరూపస్థితి కలుగదు దీనినే పరమ పురుషార్థమని మోక్షమని విజ్ఞులు చెప్పెదరు అపరవిద్య లెన్నెన్ని సంపాదించి నేర్పరియని అనిపించుకొన్నను తానింతటి గొప్పవాడినని, పండితుడనని ధనసంపన్నుడనని అహంకారయుతుడై యుండుట గాంచుచున్నాము. అందువలన

దేహమాత్ర పరిచ్ఛిన్నుడై, స్వరూపాజ్ఞాన యుతుడై జననమరణ రూప సంసారమునబడి దారిగానక బాధించుచున్నాడు. దీనినొక కథారూపముగా తెలియగలము.

పాట్నా నగరమునందు ఒక పండితుడుండెను. అతడు సర్వ విద్యాపారంగతుడు. తన విద్యను ఇతర పట్టణములకుపోయి అచ్చటి ప్రజలకు ప్రదర్శించి వారిని సంతోషపరచి వారిచ్చు ధనముతో భాగ్యవంతుడయ్యెను. వానికి పాండిత్యమునందధికుడనను గర్వమేగాక ధనవంతుడనను గర్వముకూడ పెరిగెను.

విద్యాప్రదర్శనము చేయుటకు కార్యక్రమములో ఒకరోజున వేరొక పట్టణమునకు పోవలసినవాడై యుండెను దారిలో ఒకచోటున నది అడ్డురాగా దానిని దాటవలసియున్నది. నదినిండుగా ప్రవహించుచుండెను. ప్రవహించుచుండగా ఒక పల్లెవాడు నదిని దాటించుటకు ఒక పడవతో సిద్ధముగా నుండెను. అతనికి కొంత పైకమునిచ్చి పండితుడు పడవలో కూర్చుండెను. పల్లెవాడు పడవ నడుపుచుండెను. పండితుడు నావలో కూర్చొని దీర్ఘాలోచనా తత్పరుడై యుండెను. అతనికి అకస్మాత్తుగా నేదియో ఒక ఊహజనించి పల్లెవాని పిలిచి "ఓయీ! నీవు తర్కవిద్య నేమైన నభ్యసించితివా! అని అడిగెను. పల్లెవాడు నాకట్టి చదువునే లేదని, జవాబిచ్చెను పండితుడు అంతట తర్కవిద్య నేర్వని నీ జీవితము జీవితమేనా! ఆ గొప్పవిద్య నేర్వని నీ జీవితములోని పాతికభాగము వ్యర్థమైపోయిన దని తలంచుచున్నాను. ఇప్పటికైనను ఇప్పుడైనను నాబోటి పండితులవద్ద నేర్చుకొనుము. బాగుపడెదవు అని చెప్పుచూ "సాహిత్యమైనా చదివితివా" అని అడిగెను. పల్లెవాడు బాబూ నాకు సాహిత్యము అనగా ఏమియు తెలియదనెను అదివిని పండితుడు "ఓహో దిక్కుమాలినవాడా! సాహిత్యము నేర్వకపోయినవాడెవడైన యుండునా? అది నేర్వనందువలన నీ జీవితములో మరియొక పాతికభాగము

వృథా అయినదని నేను భావించుచున్నాను. పోనీ జ్యోతిష్యము చదివితివాయని అడిగెను బెస్తవాడు పడవనడుపుచు నేనీ జ్యోతిష్యము నేమియు నెరుగనని జవాబిచ్చెను. అదివిని పండితుడు భగవంతుడా! జీవితములో యింకొక పాతికభాగమును నాశనము చేసికొనినావురా వెఱ్ఱివాడా! తర్క-మీమాంస, జ్యోతిషములను మూడు శాస్త్రములను తెలియనివాడు ముప్పాతిక జీవితమును వృథాచేసికొనినట్లే యని అనెను. వాటిని తనవద్ద నేర్చుకొని జీవితమును ధన్యమొనర్చుకొనుమని యనెను—పడవ సరిగా నది మధ్యభాగమునకు వచ్చెను. నీటి ప్రవాహము చాల వడిగానుండెను. ఇంతలో పెనుగాలి వీచనారంభించెను. తుఫాను చెలరేగెను జలము ఉత్తుంగతరంగ సంయుక్తమై భీతిని గొల్పుచుండెను. తరంగముల తాకిడికి పడవ అటునిటు ఊగులాడుచు డోలాయమాన మగుచుండెను ఇంతలో పడవలో నీరు ప్రవేశింపసాగెను. పడవ మునిగిపోవునేమోయను భయము కలుగుచుండెను. ఆ ఘోర విపత్సమయమున బెస్తవాడు పండితుని పిలిచి "అయ్యా బాబూ, తమకు ఈతవిద్య వచ్చునా"? యని అడుగగా "రాదని" జవాబు చెప్పెను. అది విని పల్లెవాడు "మహాప్రభూ! తర్క-మీమాంస జ్యోతిషములు చదువనందున నా జీవితములో ముప్పాతిక భాగము మాత్రమే నాశనమైనది. "ఈతవిద్య రానందువలన తమ జీవితమిపుడు మొత్తము పూర్తిగా నాశనమైపోయినది; అన్ని పలికి యూరకుండెను ఇంతలో నీరు పడవలో విస్తృతముగా చేరి పడవ మునిగిపోయెను. పండితుడు గంగార్పణమయ్యెను. బెస్తవాడు ఈదుకొని ఒడ్డుచేరెను. చూచితిరా! నదీప్రవాహ మధ్యమున కాపాడినది ఈతవిద్య. ఆ సమయమున తర్క-మీమాంసా జ్యోతిషములాదిగా గల విద్యలేవియు రక్షింపలేవు. ఈతవిద్య ఒక్కటియే శరణ్యము. అట్లే జీవుడు సంసారసాగర మధ్యమున గ్రుంకులాడుచున్నాడు. అట్టివారికి తరుణోపాయము. బ్రహ్మవిద్యయే ఒకేఒకమార్గ

తత్త్వము. ఈ లౌకిక విద్యయొక్కటియే జీవుని కృతకృత్యుని చేయ గలదు.

పంతులుగారు అపరవిద్య నభ్యసించి ఇతరులకంటె తన జీవితము సార్థకమైనదని [illegible] వల్లెవానితో పల్కెను. కాని సర్వవిద్యలయందు [illegible] అనగా జీవబ్రహ్మైక్య విద్య నభ్యసించి "అహం బ్రహ్మాస్మి" అమృతస్వరూపులమై సుఖ శాంతులలో [illegible].

ఓం తత్ సత్

ప్ర వ హా త

సర్వవ్యవహారములకు కారణ మంతఃకరణమగుటచే శ్రుతియం దంతఃకరణము [illegible] చెప్పబడెను. అంతఃకరణ సంబంధము వలన నాత్మ "అహమస్మి" అని వ్యవహరించబడుచున్నది శ్రుతి యందు చెప్పబడిన [illegible] శబ్దముల కర్థము ప్రతిబింబము, పరమాత్మ ప్రత్యేకాంతః కరణములయందు ప్రతిబింబరూపముగా ప్రవేశించెనని తాత్పర్యము.

వివరణకారులును, సంక్షేప శారీరక వాదులును ప్రతిబింబ వాదులు. వారి సిద్ధాంతమున జీవు డాత్మప్రతిబింబము. లోకము నందు దర్పణాది [illegible] సమీపమువలన ముఖబింబ రూపమే [illegible] దర్పణాంతర్గతముగను నున్నట్లు ప్రతిబింబించుచున్నది. వాస్తవముగా బింబరూప ముఖము కంటె భిన్నముగా [illegible] వస్తువేదియు లేదు. అయిన నది మిథ్యకాదు. [illegible], నదియు సత్యమే.

వార్తికకారు లాభాసవాదులు. జీవుడు చైతన్యాభాసమని వీరి సిద్ధాంతము. వీరి మతమునందు బింబభిన్నమును, బింబసదృశమునగు దర్పణాంతర్గత ప్రతిబింబమును కన్పించెడిశక్తి దర్పణాదులయందు గలదని చెప్పెదరు. ఈ విధముగ ప్రతిబింబవాదులు ప్రతిబింబము సత్యమనియు, ఆభాసవాదులు ప్రతిబింబ మసత్యమనియు చెప్పుచున్నారు. వీరుభయులు బింబము సత్యమని యంగీకరించెదరు. చైతన్యప్రతిబింబము చైతన్యమువలె జ్ఞానరూపమగును. ఆ జ్ఞానరూప ప్రతిబింబ సంబంధమువలన అంతఃకరణము ప్రమాతయగుచున్నది. "యోయం విజ్ఞానమయః ప్రాణేషు" అను శ్రుతి జీవుడు విజ్ఞానమయుడని చెప్పుచున్నది. కాపున జీవుడు చేతనుడు. "రూపం రూపం ప్రతిరూపం బభూవ" అను శ్రుతిచేత జీవుడు ప్రతిబింబి రూపుడని చెప్పబడెను. జీవుడు చేతనుడైనచో నతడు ప్రతిబింబుడు కాడు. ప్రతిబింబితుడైనచో చేతనుడుకాడు. కాపున నిందేది సత్యము?

ప్రతిబింబవాది మతమునందు ప్రతిబింబము నిజబింబమునకంటె భిన్నముకాదు. కాన చైతన్య ప్రతిబింబితుడగు జీవుడు చేతనుడే యగును. అచేతనుడు గాడు. అభాసవాది మతమునందు ప్రతిబింబము నిజబింబముకంటె భిన్నమైనను నది శుక్తిరజతాదులవలె ప్రాతిభాసికమనియు, నాప్రాతిభాసికా నిర్వచనీయ ప్రతిబింబమున కుత్పత్తిగలదనియు నంగీకరించుచున్నారు. ఆ యుత్పత్తికి నిజబింబము, నవిద్య యీ రెండును పాదానకారణములు. కావున ప్రతిబింబముతో బింబచైతన్యమునకు సంబంధము గలదు. జలప్రతిబింబ సూర్యునకు తేజస్సుండినట్లు, అంతఃకరణ ప్రతిబింబితుడగు జీవుడు చేతనుడే యగును. బింబ ప్రతిబింబవాదుల మతమునందు, ప్రతిబింబరూపజీవుడు చేతనుడే ఆభాసవాదుల మతమునందు జీవుడు చేతనాచేతన విలక్షణుడు. కాన జీవుడు చేతనముకంటె విలక్షణుడని రెండు మతములందును సిద్ధించుచున్నది.

అంతఃకరణమునందు చైతన్యము ప్రతిఫలించుటచేత ప్రతిబింబ మూలముగా అంతఃకరణము ప్రమాతయగుచున్నది. ఆత్మ చేతనము. అంతఃకరణము జడము. ఈ రెండిటియొక్క యేకత్వాధ్యాస వలననే అంతఃకరణము ప్రమాతయగుచున్నది. ఈ ప్రమాత ప్రమాణములద్వారా ప్రమేయముల నెఱుగుచున్నది.

ఓం తత్ సత్

సాక్షి

ప్రమాత్రాశ్రయము ప్రమాత. ఆ ప్రమాతయే కర్తయు, భోక్తయునగు నాత్మ. దీపము తాను ప్రకాశించుటయందును నితర పదార్థములను ప్రకాశింపజేయుటయందును మఱియొక ప్రకాశము నపేక్షింపవలసిన పనిలేదు. కావున నిక సాక్షి నంగీకరించుటవలన ప్రయోజనమేమి?

ప్రమాత ప్రకృతిరూప పరిణామముగలది అగుటచే నది వికారి. పరిణామవంతమగు పదార్థము దృశ్యము. దృశ్యమెప్పుడును ద్రష్ట కాజాలదు. దృశ్యమగు ప్రమాత, దృశ్యమగు ప్రమేయమువలె తన వికారములను, ఉనికిలేములను తానెఱుగజాలదు. అసంగము, నిర్వికారమునగు నాత్మయే సర్వమునకుసాక్షి, స్వయంప్రకాశమగు సాక్షిచేతనే సర్వము ప్రకాశింపబడుచున్నది.

"దృగ్దృశ్యౌ పదార్థౌ ద్వౌపరస్పర విలక్షణౌ
దృగ్బ్రహ్మ దృశ్యం మాయాస్యాత్ ఇతివేదాంత డిండిమః

భావము:- దృక్, దృశ్యములని పదార్థములు రెండు. ఈ రెండును పరస్పర విలక్షణములు, అందు దృక్కు బ్రహ్మము,

దృశ్యము మాయ; అని వేదాంత డిండిమము. ప్రమాతకంటె భిన్నముగ స్వయంప్రకాశమగు సాక్షి యున్నదనుటకు శ్రుతియే ప్రమాణము.

శ్రు॥ "తమేవభాంత మనుభాతిసర్వం, తస్యభాసా సర్వమిదం విభాతి" ఇటువంటి శ్రుతులు సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రములు, అగ్ని మొదలగునన్నియు స్వయంప్రకాశములుకావు, అవియన్నియు ఆత్మప్రకాశము వలననే ప్రకాశింపబడుచున్నవని చెప్పుచున్నవి. కావున ఆత్మ స్వయంప్రకాశమని నిశ్చయమగుచున్నది. దృశ్యము లగు ఘటపటాది పదార్థములు ఇతర పదార్థములను ప్రకాశింపజేయ జాలనట్లు, దృశ్యములగుటచే సూర్యాదిజడ జ్యోతిస్సులుకూడ స్వయముగ నితర పదార్థములను ప్రకాశింప జేయజాలవు. స్వయం ప్రకాశమగు నాత్మయే సర్వమునకు సాక్షి. ప్రమాణముల నుపయోగించు జాగ్రదవస్థయందు మాత్రమే ప్రమాతవ్యవహారము. జాగ్రదవస్థ అణగిన, స్వప్నావస్థను ప్రకాశింపజేయునది, యీ సాక్షి చైతన్యమే. సుషుప్తియందుకూడ సాక్షి చైతన్య మంగీకరించబడు చున్నది. సాక్షి చైతన్యము సత్యము, నిత్యము. సాక్షిశబ్దము మాత్రము సాక్ష్యముండునంతవరకు మాత్రమే. సాక్షిచైతన్యము పరమార్థము,

ఓం తత్ సత్

శాస్త్ర విచారణావశ్యకత

తత్త్వమసీత్యాది మహావాక్యములు స్వతః ప్రమాణము లగును. ఆ స్వతఃప్రమాణజన్య జ్ఞానముచే నజ్ఞానము, నజ్ఞాన జన్యమగు ద్వైతప్రపంచము నివృత్తియగుచున్నది. ఇక విచారణవలన ప్రయోజనమేమి?

తత్త్వమసి మహావాక్యమునందుగల తత్పదత్వంపదముల లక్షణావృత్తిచే చైతన్యజ్ఞానము కలుగనప్పటికిని తత్పదార్థమునందు గల అనాదిత్వ పరోక్షత్వాది ధర్మాంశములును, త్వంపదార్థమునందు గల పరిచ్ఛిన్నత్వ దుఃఖిత్వాది ధర్మాంశములును నశించుటలేదు. కావున మోక్షమునకు ఉపయోగియగు సద్వితీయాత్మ సాక్షాత్కారజ్ఞానము కలుగుటలేదు. మహావాక్యములు లక్షణావృత్తిచే నఖండబ్రహ్మ చైతన్యస్థితిని వెలిగించుచున్నవని మహావాక్యార్థజ్ఞాన మావశ్యకము.

ప్రమాణముచేతను బోధింపబడిన పారమార్థికాఖండ బ్రహ్మ చైతన్యమును సాక్షాత్కరించెడి మహావాక్యజన్య నిర్వికల్పకాంతః కరణవృత్తి ప్రమా యనబడును. ఆ ప్రమాజ్ఞానమునందే యజ్ఞానమును నివృత్తిచేయు సామర్థ్యముగలదు. మహావాక్యముల కనుకూలమగు ఏకార్థస్థితిని వెలిగించుటయే పదములయొక్క శక్తి లక్షణావృత్తుల కార్యము. తత్పదముయొక్క శక్తివృత్తి మాయావిశిష్టేశ్వర చైతన్యమును తెలుపుచున్నది. లక్షణావృత్తి మాయోపహిత చైతన్యమును తెలుపుచున్నది. ఇట్లే త్వంపదముయొక్క శక్తివృత్తి అంతఃకరణ విశిష్ట జీవచైతన్యమును తెలుపుచున్నది. లక్షణావృత్తి అంతఃకరణోపహిత సాక్షిచైతన్యమును తెలుపుచున్నది. మహావాక్యములు జహదజహల్లక్షణావృత్తిచే సాక్షి బ్రహ్మముల ఏకత్వమును ముఖ్యసామానాధికరణముచేతను, అంతఃకరణ మాయలకఖండ బ్రహ్మచైతన్యముతో నేకత్వమును బాధా సామానాధికరణ్యము చేతను బోధించుచున్నవి.

మహావాక్యములు స్వతఃప్రమాణములై నిర్వికల్ప కాత్మజ్ఞానమును కలిగించుచున్నప్పటికిని నితరవాదుల వివాదములవలన కలిగిన సంశయములను ప్రతిబంధముగల మందబుద్ధుల యజ్ఞానమును నశింపజేయలేవు. కావునవే సర్వ సంశయములు నివృత్తియైనప్పుడే మహావాక్యములు యజ్ఞానమును నివృత్తిచేయుచున్నవి.

పగలు శుక్రనక్షత్రము చూచినవాడితరులతో నేను శుక్ర నక్షత్రమును చూచితినని చెప్పినప్పుడు, ఒకనికి పగలు శుక్రనక్షత్ర ముండునా? యుండదా? అను సంశయము కలుగును. వేఱొకనికి పగలు శుక్రనక్షత్ర ముండదను విపరీత బుద్ధి కలుగును. కాని వీరి ముగ్గురి నేత్రదృష్టి సమానముగానే యున్నది. అయిన ఒకనికి నిశ్చయము, మఱియొకనికి సంశయబుద్ధి, వేఱొకనికి విపరీతబుద్ధి కలుగుచున్నది. శుక్రనక్షత్రమును దర్శించినవాడితరులకు వృక్ష శాఖలమధ్య భాగమున దృష్టిని సారించి చూడుమని చెప్పగా నట్లు చూచినప్పుడు సంశయముగలవానికి మొదట శుక్రనక్షత్రము దర్శన మగును. విపరీతబుద్ధిగలవాడు విమర్శించి చూచినపిదప శుక్రనక్షత్ర దర్శనమగుచున్నది.

అట్లే సంశయ విపర్యయములేని యుత్తమాధికారికి వేదాంత మహావాక్యముల శ్రవణమాత్రముచేతనే యఖండ బ్రహ్మాకారవృత్తి కలిగి యది కార్యసహితముగ నజ్ఞానమును నివృత్తిచేయుచున్నది. సంశయబుద్ధి గలవానికి శ్రవణముచేసిన మహావాక్యముల యర్థమును సాధకబాధక యుక్తులచే మననము చేసినపిదప సంశయముతొలగి యఖండార్థజ్ఞానము కలుగుచున్నది. విపరీతబుద్ధిగలవానికి శ్రవణము చేసిన మహావాక్యముల యదార్థమును సాధకబాధక యుక్తులచే మననముచేసి పిదప సాధింపబడిన యర్థమునవచ్ఛిన్న తైలధారవలె నేకాకారముగ ధ్యానించుటచే విపరీతభావము నశించి, యఖండ బ్రహ్మాకారవృత్తి కలుగుచున్నది. కావున విచారణ మావశ్యకము.

తత్పదార్థము శాస్త్రతాత్పర్యమగుటచే శ్రేష్ఠమైనప్పటికిని, త్వంపదార్థము శాస్త్రజన్య మోక్షరూపఫలమునకు భాజనమగుటచే దానికంటెకూడ నిది శ్రేష్ఠమైనది. త్వంపదార్థ విషయములో దేహాత్మ వాదము మొదలు నిర్ధర్మవాదులవరకు ననేక భేదములు తెలియబడు చున్నవి. వీరిలోకొంద ఱాత్మ నిత్యమనియు, కొందఱనిత్యమనియు

చెప్పుచున్నారు. అనిత్యమని చెప్పువారుకూడ రెండు విధములుగ నున్నారు. దేహాత్మవాదులు మొదలు, క్షణిక విజ్ఞానవాదులవర కాత్మ సత్యము, ననిత్యమునుచున్నారు. మాధ్యమిక బౌద్ధులు మిథ్యాభూతమగు, నాత్మ యనిత్యమనుచున్నారు. ఆత్మ నిత్యమని చెప్పువారుకూడ రెండువిధములుగ నున్నారు. దిగంబరజైను లాత్మ పరిణామనిత్యమందురు. వైశేషికులు మొద లద్వైతులవరకాత్మ కూటస్థ నిత్యమనెదరు. అద్వైతమతమునం దుపనిషత్ప్రమాణములచే నాత్మ స్వరూపము నిర్ధారణ చేయబడెను. కాన శాస్త్రవిచారణ మావశ్యకము.

ఓం తత్ సత్

చతుర్విధాభావ రహితాత్మ

ఆత్మకు కాలకృత, దేశకృత, వస్తుకృత పరిచ్ఛేదములు లేవు. దేహము మొదలు బ్రహ్మపర్యంతముగాగల సమస్త పదార్థములకు త్రివిధపరిచ్ఛేదము లున్నవి. ప్రాగభావ ప్రధ్వంసాభావములకు ప్రతియోగులగు పదార్థములు కాలకృతపరిచ్ఛేద్యములు. అత్యంతాభావమునకు ప్రతియోగులగు పదార్థములు దేశకృత పరిచ్ఛేద్యములు. అన్యోన్యాభావమునకు ప్రతియోగులగు పదార్థములు వస్తుకృత పరిచ్ఛేద్యములు. వేదాంత సిద్ధాంతమునందాత్మ తేయ భావము సంగీకరింపబడదు. కావున ఆత్మ త్రివిధపరిచ్ఛేదములు లేనిది. ఆత్మకంటె భిన్నములగు సమస్త పదార్థములకు చతుర్విధాభావము లున్నవగుటచే అవి త్రివిధ పరిచ్ఛేదములు గలవి.

ఆత్మకు ప్రాగభావ ప్రధ్వంసాభావము లున్నవని చెప్పిన నో నా యభావము లెఱుగునదేది? ఆత్మకంటె భిన్నములగు

నసాత్మపదార్థములు జడములగుటచే నవి ఆత్మయొక్క ప్రాగభావ ప్రధ్వంసాభావముల నెఱుంగజాలవు. వేదాంత సిద్ధాంతమునం దాత్మ యొక్కటియే యగుటచేత దాని యభావములనెఱుగు మఱి యొక ఆత్మ లేదు. కావున ఆత్మకు ప్రాగభావ ప్రధ్వంసాభావములు సిద్ధించవు.

ఆత్మ తన ప్రాగభావ ప్రధ్యంసాభావములను తానే యెఱుగ వచ్చునుగదా యనిన అట్లుకాదు.

ఆత్మయొక్క ప్రాగభావ ప్రధ్వంసాభావకాలమునందు ఆత్మ లేదు. ఆత్మయున్న కాలమునందు దాని ప్రాగభావ ప్రధ్వంసాభావములు సంభవింపవు. కావున నాత్మ తానెట్లు తన ప్రాగభావ ప్రధ్వంసాభావముల నెఱుగగలదు? అంతియేగాక ఆత్మకు ప్రధ్వంసాభావము నంగీకరించినచో నాత్మయున్నపుడు చేసిన పుణ్యపాపముల ఫలము ననుభవింపకయే నశించిపోవుననెడి కృతకర్మనాశ దోషము సంభవించును. అట్లే ఆత్మకు ప్రాగభావ మంగీకరించినచో నాత్మయే కర్మములను చేయకయే సుఖదుఃఖరూప ఫలముల ననుభవించునను అకృతాభ్యాగమదోషము కలుగును కావున ఆత్మకు ప్రాగభావ ప్రధ్యంసాభావములు లేవు.

ఆత్మ సన్మాత్రస్వరూపమని శ్రుతిస్మృతులు చెప్పుచున్నవి. "ఘటోస్తి, పటోస్తి, అను వ్యవహారముచేతకూడ నాత్మ సర్వత్ర అనుగతముగ నున్నట్లు తెలియబడుచున్నది. సర్వత్ర అనుగతముగ వ్యాపించియున్న ఆత్మ కత్యంతాభావము కలుగదు. శుక్తియొక్క తాదాత్మ్యాధ్యాసచే మిథ్యారజతము ప్రతీతమైనట్లు ఆత్మయందు మిథ్యావస్తువులన్నియు నధిష్ఠానాత్మ తాదాత్మ్యమువలననే సిద్ధించు చున్నవి. ఆత్మ తాదాత్మ్యమువలన సిద్ధించెడి యనాత్మపదార్థము లతో నా కెప్పుడు భేదము కలుగదు. కావున నాత్మ కన్యోన్యా భావముకూడ సిద్ధింపదు. ఈ విధముగ ఆత్మయందు చతుర్విధా భావములు లేకపోవుటచే నది యేయభావములకు ప్రతియోగికాదు.

అధ్యాసమునకు ప్రతియోగియగుటచే దేహేంద్రియాదులభావము లగును. దేహము పుట్టకపూర్వము దానికి ప్రాగభావ మున్నది. దేహము నశించినపిమ్మట దానికి ప్రధ్వంసాభావమున్నది. దేహము మిథ్యారూపము కావున దేహములేనిచోట దాని అత్యంతాభావమున్నది. దేహమునకంటె భిన్నములగు ఘటపటాది పదార్థములలో దేహమున కన్యోన్యాభావ మున్నది. ఈవిధముగా దేహమునకు చతుర్విధాభావము లున్నవి. అట్లే ఇంద్రియములకును, మనస్సునకును, ప్రాణములకును బుద్ధివిజ్ఞానమునకునుకూడ చతుర్విధాభావములున్నవి. కాని సద్రూపముకాని ఆత్మ కభావములేవు.

శరీరమునందంతఃకరణము వ్యాపించియున్నది. ఆ యంతఃకరణమునందు పరాత్మ ప్రతిబింబించుచున్నది. ఆ ప్రతిబింబ సహితాంతఃకరణము ప్రమాత. ఆ ప్రమాతనుండి కలిగిన వృత్తులు ప్రమాణములు. ఆ ప్రమాణములు జీవునాచ్ఛాదించిన యజ్ఞానమును నశింపజేసి, విషయమును పొంది, విషయాకారము ధరించును. అప్పుడు వృత్తిచైతన్య విషయచైతన్యముల కేకత్వము కలుగును. ఆ విషయచైతన్యము వృత్తివిశిష్టమై విషయమును ప్రకాశింపజేయుచున్నది. ఇందు అంతఃకరణ విశిష్టచైతన్యము ప్రమాత. అంతఃకరణవృత్తి విశిష్టచైతన్యము ప్రమాణము. విషయోపహిత చైతన్యము ప్రమేయము. విషయమును ప్రకాశింపజేసెడి వృత్తివిశిష్టమగు సాక్షిచైతన్యము ప్రమ. ఇవి భిన్నభిన్న విశేషణములతో నొకటి భిన్నభిన్నములుగ వ్యవహరించుచుండినను, వ్యవహరింపబడుచుండినను, ఇవి యుండినను లేకపోయినను, వీని వ్యవహారావ్యవహారములను ఉపాధులను ప్రకాశింపజేసెడి విశేష్యమైన సాక్షిచైతన్యము స్వయముగ ప్రకాశించుచు స్వతస్సిద్ధమై యున్నది.

ఓం తత్ సత్

చిదాత్మ - గౌణాత్మ - భిన్నమతవంటలం

చిదాత్మయొక్క గౌణస్వరూపమే చిదాభాసుడు. ఆ చిదాభాసుడు, తన గౌణస్వరూపము నశించి, ముఖ్యమైన చిదాత్మస్వరూపముగా నుండుటకొఱకు ప్రవర్తించుచున్నాడు. బంధమోక్షములు రెండును చిదాభాసునకే కలుగుచున్నవి. చిదాత్మ అవ్యవహారుడైనను, నజ్ఞానాహంకారోపాధులవలన నతడు వ్యవహరించుచున్నాడు. కేవల బ్రహ్మశబ్దమునకు, నహంశబ్దమునకు వాచ్యుడు కాకపోయినప్పటికి, నుపాధిగత చిదాభాస విశిష్టచిదాత్మ బ్రహ్మ అహంశబ్దములకు వాచ్యమగుచున్నది. వాచ్యార్థములయందు సాభాసోపాధి భాగము లను విడిచి, చైతన్యభాగమును గ్రహించినచో జహదజహల్లక్షణ సిద్ధించుచున్నదని ఆభాసవాదులు చెప్పుచున్నారు. వారు చిదాభాసాభిన్న చైతన్యమే తత్త్వంపదములకు వాచ్యార్థము. ఆవాచ్యార్థ ములయందొక భాగమును త్యజించి, మఱియొక భాగమును గ్రహించి నచో జహతజల్లక్షణ సిద్ధించునని ఆభాసవాదుల మతము.

ప్రతిబింబవాదులలో వివరణకారాదు లజ్ఞానోపహితబింబచైతన్య మీశ్వరుడు, సంస్కార సహితాంతఃకరణావచ్ఛిన్నాజ్ఞానప్రతిబింబ చైతన్యము జీవుడనియు, సంక్షేపశారీరకకారాదు లజ్ఞానప్రతిబింబిత చైతన్య మీశ్వరుడు, బుద్ధిప్రతిబింబచైతన్యము జీవుడు, నిరుపాధిక చైతన్యము శుద్ధమనియు చెప్పుచున్నారు. ఈ రెండు పక్షముల యందును బుద్ధుల భేదముచే జీవులనేకులు, ప్రతిబింబము పారమార్థిక బింబాభిన్నమగుటచే తత్త్వం పదములయందు జహదజహల్లక్షణ సంభవించునని బింబ ప్రతిబింబవాదులు చెప్పెదరు.

అజ్ఞానమునకు విషయమగు చైతన్య మీశ్వరుడు. అజ్ఞానమున కాశ్రయమగు చైతన్యము జీవుడని వాచస్పతి మిశ్రులనుచున్నారు.

ఈ పక్షము నందజ్ఞానము లనేకములగుటచే జీవులనేకులగుచున్నారు. భిన్నభిన్న జీవులయొక్క ప్రపంచములుకూడ భిన్నభిన్నములు. జీవుడజ్ఞానోపాధికుడగుటచే నతడు సంసారమునకుపాదానకారణు డగును. ఈశ్వరోపాధియగు నవిద్యకు, నవిద్యాకారమగు ప్రపంచమునకు నీశ్వరుడధిష్ఠానమగుటచే ఈశ్వరునియందు జగత్కారణత్వ మౌపచారికముగా చెప్పఁబడుచున్నదని అవచ్ఛేదవాదుల సిద్ధాంతము.

అజ్ఞానోపహిత బింబచైతన్య మీశ్వరుడు అజ్ఞానమునందుగల ప్రతిబింబ చైతన్యము జీవుడు లేక నిరుపాధిక శుద్ధచైతన్య మీశ్వరుడు, అజ్ఞానోపహిత చైతన్యము జీవుడని యేకజీవవాదుల మతము. ఈ పక్షమునందు జీవుడే తన కావరకమైన యజ్ఞానమువలన జగత్తున కుపాదాన కారణమును, నిమిత్తకారణమును నగుచున్నాడు. దృశ్య పదార్థములన్నియు ప్రాతిభాసికములు. దేహభేదములవలన జీవులు అనేకులనెడి భ్రమ కలుగుచున్న దనెను.

ఏకజీవవాదము రెండు విధములు. కొందఱొకే జీవుడు సర్వ శరీరములందున్నాడందురు. మఱికొందరు జీవుడొక్కడే యగును. అతడొక్క శరీరములో నుండి యనేకశరీరములను కల్పించుచున్నా డందురు.

ప్రథమ పక్షమున ఒకేజీవుడు సర్వశరీరములలో నున్నచో సర్వశరీరములయందు కలుగు సుఖదుఃఖములు సర్వశరీరములలోనున్న జీవునకు కలుగవలయునుగదా? అట్లు కలుగుటలేదు గాన నది సమంజసము కాదు.

రెండవ పక్షమునందు జీవుడేకశరీరములో నున్నాడను నిశ్చయము లేకపోవును. ఇదియా మఱియొక శరీరమునందున్నాడను సంశయము కలుగుచున్నది. ఆ ఒక్కశరీరమందున్న జీవుడు

ముఖ్యుడు. మిగతా శరీరములందున్న జీవులు కల్పితులు, కావున సర్వము మిథ్యయే యగును.

నానా జీవ వాదమునందుకూడ నొకజీవుని స్వప్నములో ననేక మిథ్యాజీవులు కల్పింపబడుచున్నట్లు. ఏకజీవ వాదమునందుకూడ నొకజీవుని కల్పనయే సమస్త జీవులని చెప్పబడును.

ముఖ్యజీవు డొక్కశరీరములోనే యుండును. ఇతర శరీరములు, నా శరీరములందున్న అంతఃకరణములు వ్యవహారదశలో నున్నట్లు తోచుచున్నను, నాశరీరములు, నంతఃకరణములు జీవులు మొదలగునవన్నియు ప్రాతిభాసికములని తలంచవలయును.

కావున వికల్పములన్నిటిని విడిచి యొక్క బ్రహ్మచైతన్యమునుమాత్రము గ్రహించినచో నన్నిమతములు నుపాదేయములే యగును.

ఓం తత్ సత్

వ్యావహారికసత్త - పంచీకరణమం

[సత్తా "పారమార్థికము, వ్యావహారికము, ప్రాతిభాసికము"అని మూడు విధములు. వానియందు బ్రహ్మచైతన్యముయొక్క సత్తపారమార్థికము. అవిద్య దాని కార్యమగు ప్రపంచము సత్తవ్యావహారికము. శుక్తిరాజతాదుల సత్తప్రాతిభాసికము. ఇందు ప్రాతిభాసిక పదార్థములు వ్యవహారిక దశయందుపయోగపడుటలేదు. పారమార్థికమగు నాత్మైక్యరూపస్థితియందు వ్యావహారిక పదార్థము లుపయోగపడుట లేదు. కాని ఉపాసనాది వ్యవహార దశయందు వ్యావహారికపదార్థము లుపయోగపడుచున్నవి కాన వాని నిరూపణమావశ్యకము.

అవిద్య, అవిద్యకు చైతన్యముతోగల సంబంధము, జీవేశ్వర విభాగము అవిద్యాగతచిదాభాసుడు అను యీ నాలుగును అవ్యాకృత శబ్దముచే చెప్పబడుచున్నవి. అవిద్య ఈశ్వరునియొక్క అలౌకిక శక్తి, అది జడమైనప్పటికిని స్వరూపముచే స్వచ్ఛము. కావున దానియందు చైతన్యప్రతిబింబము కలుగుచున్నది. ఆ ప్రతిబింబ మాభాసుడనబడును. చైతన్యాభాసము జడముకాదు, చైతన్యము కాదు. అది జడచైతన్యములకు విలక్షణము. ఈ యాభాసావిద్య మూర్తామూర్తరూపమగు సమస్త ప్రపంచము నుత్పత్తిచేయుచున్నది. అది ఈశ్వరశక్తి యగుటచే ఈశ్వరునికంటె భిన్నముకాదు.]

జీవేశ్వరులు వ్యష్టిసమష్టిపర్యాయములు. జీవేశ్వర విభాగము వ్యాకృతము. అట్లే అవిద్యాచైతన్యములలో చైతన్యము మాత్రము వ్యక్తము. అవిద్యాచైతన్య మవ్యాకృతము. అవిద్య, అవిద్యా వ్యాప్తమగు ద్రవ్యప్రపంచము పారమార్థికసత్తగలవి కాకపోయినను, వ్యావహారిక సత్తగలవి యగును కాన వానిరూపణముపాసనాదుల యందుపయోగపడును. అవి స్వప్నపదార్థములవలె ప్రాతిభాసికసత్త గలవి కావు. ద్రవ్యశబ్దముచేత "అవ్యాకృతము, మూర్తము, అమూర్తము" అని మూడువిధములు. ఈ మూటిలోను చిదాభాససహితా విద్య మూర్తామూర్త రూపమగు సమస్తజగత్తునకు బీజాశక్తి యగును. అవి అవిద్యవలన వ్యక్తమైనవి గాకపోయినను, నవిద్యావృత్తివలన నిష్పత్తములగుచున్నవి. అది స్వయముగ జడమైనప్పటికిని, చైతన్యాభాసచే సహితమై జీవుల పూర్వకర్మ సంస్కారములచే ప్రేరితమై శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధములుగల ఆకాశవాయ్వగ్ని జలపృథ్వులను నైదు మహాభూతముల నుత్పన్నముచేయును.

అవ్యాకృత ప్రపంచమునకు గుణగుణులకు తాదాత్మ్యసంబంధ మంగీకరింపబడుచున్నది. కావున ఆకాశముయొక్క సూక్ష్మస్వరూపము శబ్దము. ఇట్లే క్రమముగా వాయ్వాదుల సూక్ష్మస్వరూపములు స్పర్శాదులని గ్రహింపవలెను.

శబ్దాత్మకయగు నాకాశరూపమును పొందిన అవిద్య, స్పర్శాత్మకమగు వాయువు నుత్పన్నము చేయుచున్నది. కారణ స్వరూపాంతర్గతమగు శబ్దము, కార్యమగు స్పర్శాత్మక వాయువునం దనువృత్తమగుచున్నది. కావున వాయువు శబ్దస్పర్శాత్మకమగు చున్నది. వాయుభావమును పొందిన యవిద్య రూపాత్మకమగు తేజస్సును పుట్టించుచున్నది. దానియందు కారణగుణము లనువృత్త ములై యుండుటచే, తేజస్సు శబ్దస్పర్శ రూపాత్మకమగుచున్నది. తేజోభావమునుపొందిన యవిద్యవలన, రసాత్మకమగు జలముత్పన్న మగుచున్నది. దానియందు కారణగుణములను వృత్తములై యుండుట చేత, జలము శబ్దస్పర్శ రూపరసాత్మకమగుచున్నది. జలభావము నొందిన అవిద్యవలన, గంధాత్మకమగు పృథ్వి యుత్పన్నమగు చున్నది. దానియందు కారణగుణములను వృత్తములై యుండుట చేత, పృథ్వి శబ్దస్పర్శ రూపరస గంధాత్మకమగుచున్నది. ఇంద విద్యయంతయు నాకాశముగ పరిణమించుటలేదు. అవిద్యయొక్క యొకభాగము మాత్రమే ఆకాశముగ పరిణమించుచున్నది. అట్లే ఆకాశముయొక్క యొకభాగమునందు వాయువును, వాయువుయొక్క ఏకదేశమునుండి తేజస్సును, తేజస్సుయొక్క యేకదేశము నుండి జలమును, జలముయొక్క యేకదేశమునుండి పృథ్వియును నుత్ప న్నములయ్యెను.

దిశలాకాశమునకంటె భిన్నములుకావు. "ఆత్మ నాకాశస్పం భూతః" అని శ్రుతికూడ చెప్పినది. కాల మవిద్యకంటె భిన్నము కాదు. "సొచ తమ ఆసీత్" అను నిటువంటి శ్రుతులు, కాలమవిద్య కంటె భిన్నముకాదని చెప్పుచున్నది. కార్యములు వాని కారణముల కంటె భిన్నములుకావు. "తదనన్యత్వ మారంభణ శబ్దాదిభ్యః" అను బ్రహ్మసూత్రముగూడ కార్యములు వాని కారణములకంటె భిన్నములుకావని చెప్పుచున్నవి. మృత్తికార్యములను ఘటశరా

వాదులు, మృత్తికంటె భిన్నములయినట్లు, గుణాత్మకా విద్యాసంపాదితములగు పంచభూతములయినను త్రిగుణాత్మకములే యగును. అవిద్యాసంపాదితములగు, అపంచీకృత పంచభూతము లమూర్తములు, సూక్ష్మరూపము లగును.

ఈ అపంచీకృత సూక్ష్మపంచభూతముల జ్ఞానశక్త్యాత్మక సమష్టి సాత్త్వికాంశమువలన అంతఃకరణము, క్రియాశక్త్యాత్మక సమష్టి రాజసాంశమువలన ప్రాణవాయువు పుట్టెను. ఇందు సమష్టి సాత్త్వికాంశమువలన పుట్టిన అంతఃకరణము నిశ్చయాత్మకవృత్తిచే బుద్ధియనియు, సంశయాత్మకవృత్తిచే మనస్సనియు చెప్పబడుచున్నవి. అహంకారమనునది అంతఃకరణముయొక్క నిశ్చయాత్మక వృత్తియగుటచే నది బుద్ధియందంతర్గతముగ చెప్పబడినది. చిత్తమంతఃకరణముయొక్క సంశయాత్మక వృత్తివిశేషమగుటచే నది మనస్సునందంతర్గతముగ చెప్పబడినది.

సమష్టి రాజసాంశమువలన గలిగిన ప్రాణవాయువు వ్యాపారభేదముచేతను, స్థానభేదముచేతను, ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానములను నైదు భేదములను పొందుచున్నవి. ఇదేవిధముగ నొక్కొక్క సూక్ష్మభూతముయొక్క జ్ఞానశక్త్యాత్మక వ్యష్టిసాత్త్వికాంశమువలన, నొక్కొక్క జ్ఞానేంద్రియమును, క్రియాశక్త్యాత్మకవ్యష్టి రాజసాంశము వలన, నొక్కొక్క కర్మేంద్రియమును కలుగుచున్నవి.

ఆకాశముయొక్క సాత్త్వికాంశమువలన శ్రోత్రేంద్రియమును, రాజసాంశమువలన వాగింద్రియమును కలిగెను. ఇందు ఆకాశము యొక్క గుణమయిన శబ్దమును జ్ఞానశక్తిప్రధాన సాత్త్వికాంశము వలన కలిగిన శ్రోత్రేంద్రియము గ్రహించుచున్నది. క్రియాశక్తిప్రధాన రాజసాంశమువలన కలిగిన వాగింద్రియముచేయుచున్నది. వాయువు యొక్క సాత్త్వికాంశమువలన త్వగింద్రియమును, రాజసాంశము వలన పాణీంద్రియమును కలిగెను. ఇందు వాయువుయొక్క ముఖ్య

గుణమైన సర్శమును, జ్ఞానశక్తి ప్రదాన సాత్వికాంశమువలన గలిగిన త్వగింద్రియ మెఱుగుచున్నది. క్రియాశక్తి ప్రదాన రాజసాంశమువలన గలిగిన పాణేంద్రియము చేయుచున్నది. అగ్నియొక సాత్వికాంశమువలన చక్షురింద్రియమును, రాజసాంశమువలన పాదేంద్రియమును గలిగెను. ఇందు అగ్నియొక్క ముఖ్యగుణమైన రూపమును జ్ఞానశక్తిప్రదాన సాత్వికాంశమువలన గలిగిన నేత్రేంద్రియ మెఱుగుచున్నది. క్రియాశక్తి ప్రదాన రాజసాంశమువలన గలిగిన పాదేంద్రియము రూపమునొద్దకు గమనము చేయుచున్నది. జలముయొక్క సాత్వికాంశమువలన జింహేంద్రియమును రాజసాంశమువలన గుహ్యేంద్రియమును గలిగెను ఇందు జలముయొక్క ముఖ్యగుణమైన రసమును జ్ఞానశక్తి ప్రధాన సాత్వికాంశమువలన గలిగిన జింహేంద్రియ మెఱుగుచున్నది. క్రియాశక్తిప్రదాన రాజసాంశమువలన గలిగిన గుహ్యేంద్రియము రసమును విడుచుచున్నది భూమియొక్క సాత్వికాంశమువలన ఘ్రాణేంద్రియమును, రాజసాంశమువలన పాయురింద్రియమును గలిగెను. ఇందు భూమియొక్క ముఖ్యగుణమైన గంథమును జ్ఞానశక్తి ప్రదాన సాత్వికాంశమువలన గలిగిన ఘ్రాణేంద్రియ మెఱుగుచున్నది. క్రియాశక్తి ప్రదాన రాజసాంశమువలన గలిగిన పాయురింద్రియము మలవిసర్జన చేయుచున్నది.

ఇదేవిధముగ సూక్ష్మ పంచభూతముల జ్ఞాన శక్త్యాత్మక సమష్టి సాత్వికాంశమువలన గలిగిన యంతఃకరణము పంచభూతములగుణములైన శబ్దస్పర్శ రూపరస గంధముల మంచిచెడ్డల విమర్శించి యెఱుగుచున్నది. అట్లే సూక్ష్మపంచభూతముల క్రియాశక్త్యాత్మక సమష్టి రాజసాంశమువలనగలిగిన ప్రాణవాయువు ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానములను నైదువిధములుగ విభజించబడి క్రమముగా "హృదయము, గుదము, సర్వశరీరము, కంఠము, నాభి" అను నైదుస్థానము

అందుండి త్రిమహాశక్తి ప్రధానములగు కర్మేంద్రియములు వానివాని కార్యములను చేయుటకు శక్తినిచ్చుచున్నవి.

ఓం తత్ సత్

లయ చింతన

లయము రెండు విధములు. కార్యము కారణమందు లయమగుట, కార్యకారణములు రెండును లయమగుట - ఇందు మూర్త పదార్థములు సూక్ష్మపదార్థములందు లయమగుట దైనందిన ప్రళయము. అమూర్త పదార్థములవ్యాకృతమునందు లయమగుట ప్రాకృతిక ప్రళయము. అవ్యాకృత సహితముగా సమస్త పదార్థముల లయము ఆత్యంతిక ప్రళయము. మూర్తామూర్తా వ్యాకృత భేదముచే పదార్థములు మూడు విధములు.

"ఆత్మనః ఆకాశః సంభూతః" అను శ్రుత్యనుసారము ఆత్మనుండి ఆకాశము, ఆకాశమునుండి వాయువు, వాయువునుండి అగ్ని, అగ్నినుండి జలము, జలము నుండి పృథ్వి క్రమముగా కలిగెను. మరల నివి ప్రళయకాలమున క్రమముగా పృథ్వి జలమునందును, జలమగ్నియందును, అగ్ని వాయువునందును, వాయువాకాశమునందును ఆకాశ మాత్మయందును లయమగునని చెప్పబడెను. అట్లే జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థల లయక్రమము చెప్పబడుచున్నది. జాగ్రదవస్థ స్వప్నావస్థయందును, స్వప్నావస్థ సుషుప్త్యవస్థయందును లయమగుచున్నవి. అట్లే జాగ్రదవస్థాభిమానియగు విశ్వుడు స్వప్నావస్థాభిమానియగు తైజసునియందును, స్వప్నావస్థాభిమానియగు తైజసుడు సుషుప్త్యవస్థాభిమానియగు ప్రాజ్ఞునియందును లయమగుచున్నాడు. ఈ విధముగా మూలకారణమువరకు లయచిం

తన చేయుట ముముక్షువునకు కర్తవ్యము. ఈ యుద్దేశముతోనే శంకర భగవత్పాదులు లయచింతన నాదరించిరి.

అజ్ఞానాద్ బ్రహ్మణోజాత మాకాశం బుద్ బుదోపమ్
ఆకాశాద్ వాయురుత్పన్నో వాయోస్తేజస్తతః పయః
అద్భ్యశ్చ పృథివీజాతా తతోవ్రీహియ వాదిరమ్."

భావము:- ఆకాశమునుండి వాయువును, దానినుండి తేజస్సును, దానినుండి జలమును, దానినుండి పృథివియును, దానినుండి వ్రీహియవాది సస్యములును కలిగినవి. ఇది అనులోమక్రమము.

"పృథివ్యప్సు పయోవహ్నౌ వహ్నిర్వాయౌ నభస్యసౌ.
నభోఽ వ్యాకృతే తచ్చ శుద్ధేఽ స్మ్యహం హరిః॥

భావము:- పృధ్వి జలమునను, జలము అగ్నియందును, అగ్ని వాయువునను, వాయువు ఆకాశమునను, ఆకాశమవ్యాకృతము నను, అనగా మాయయందును, మాయ శుద్ధబ్రహ్మమునను వెలయు చున్నవి. నేనా శుద్ధుడనగు హరిని, ఇది విలోమక్రమము. ఇట్లు శ్రీ శంకరాచార్య విరచిత బ్రహ్మానుచిన్తనమ్ నందు చెప్పబడి యున్నది.

అద్వైత సిద్ధాంతమునందు సమస్త జడపదార్థములు చైతన్యము నకుపాధులు. ఇందు వ్యష్ట్యుపాది చైతన్యము జీవుడు. సమష్ట్యుపాధి చైతన్య మీశ్వరుడు. చైతన్యమున కుపాధియగు జడజాతమవస్థా బేధముచే స్థూల సూక్ష్మకారణములని మూడు విధములగును. ఇందు పంచీకృత పంచమహా భూతాత్మక దృశ్యజగత్తు స్థూలము. ఈ స్థూల జగత్తునకు కారణమగు నపంచీకృత భూతాత్మకము సూక్ష్మము. ఈ సూక్ష్మమునకు కారణమగు మూలాజ్ఞాన మవ్యాకృతము. ఈ మూడును వ్యష్టి సమష్టి బేధములచే జీవేశ్వరులకు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా మూడుమూడుపాధులగుచున్నవి. ఇందు వ్యష్టి స్థూలోపాధిక

జీవచైతన్యము విశ్వుడు. వ్యష్టిసూక్ష్మోపాధిక జీవచైతన్యము తైజసుడు, వ్యష్ట్యవ్యాకృతోపాధిక జీవచైతన్యము ప్రాజ్ఞుడు. అట్లే సమష్టి స్థూలోపాధిక యీశ్వరచైతన్యము విరాట్టు. సమష్టి సూక్ష్మోపాధిక ఈశ్వర చైతన్యము హిరణ్యగర్భుడు. సమష్ట్య వ్యాకృతోపాధికచైతన్య మీశ్వరుడు.

ఈశ్వరునకు రజోగుణము ప్రధానముగా నున్నపుడు బ్రహ్మ యనబడుచున్నాడు. సత్వగుణము ప్రధానముగా నున్నపుడు విష్ణువనబడుచున్నాడు. తమోగుణము ప్రధానముగా నున్నపుడు రుద్రుడనబడుచున్నాడు. నిరుపాధిక చైతన్యము బ్రహ్మమనబడు చున్నది. ఈ విధముగా ఉన్నదియు, సద్వితీయము, నిరవయవము, స్వప్రకాశచైతన్యమునందు ఉపాసకుల యభీష్టానుసారము చతుర్భుజాదిమూర్తి కల్పనచేయబడినది. ఇందు రజోగుణోపాధికుడగు బ్రహ్మ చతుర్ముఖుడనియు, సతనిభార్య భారతియనియు, సత్వగుణోపాధికుడగు విష్ణువు చతుర్భుజుడనియు, సతనిభార్య లక్ష్మియనియు, తమోగుణోపాధికుడగు రుద్రుడు పంచముఖుడనియు, సతనిభార్య భవాని యనియు, చెప్పబడినది. మఱియు దృగ్రూపచైతన్యమే దుష్టశిక్షణ, శిష్టరక్షణ, ధర్మపాలన నిమిత్తము శుద్ధసత్వప్రదాన మాయోపాధికుడై మత్స్యకూర్మాద్యనంతావతారములు లీలగా ధరించె నని చెప్పబడినది.

"కార్యార్థం ఉపాసకానాం బ్రహ్మణోరూపకల్పన" అని శ్రుతి వాక్యము.

ఓం తత్ సత్

అవస్థాత్రయము

మానవుడు తనకు కన్పించు అనగా పంచేంద్రియములకు తెలియబడు విషయములనే పరిశీలించుచుండును. కొందరు మనస్సునకుతోచు సుఖదుఃఖాదులను గురించి, శాస్త్రవిషయములను గూర్చి విచారించుచుందురు. కాని తెలిసికొనువానిని అనగా ఆత్మనుగురించి విచారించువారరుదు.

మానవుడు ఒక దినములో మేల్కొని వ్యవహరించుచున్నాడు కలతనిద్రలో స్వప్నము గాంచుచున్నాడు. సుషుప్తిలో గాఢనిద్రలో ఏమియు తెలియక యున్నాడు. ఇట్లే ప్రతిదినము, ప్రతిసంవత్సరము జరుగుచున్నది. కాన ఒక దినములో అనగా ఇరువది నాలుగు గంటలలో జాగ్రత్తు. స్వప్నసుషుప్తులను పొందుచున్నాడు. ఈ అవస్థలను పరిశీలించినచో తెలిసికొను తెలివిని గురించి పరిశీలించిన వారమగుదుము.

జాగ్రదవస్థ ఇంద్రియములకు వ్యక్తులుగలుగునట్టి పదార్థజ్ఞానము కలుగునది జాగ్రదవస్థ. జాగ్రదవస్థయందు మూర్తపదార్థములు ప్రత్యక్షాది ప్రమాణములచే వ్యవహరింపబడుచున్నవి, కావున నవి వ్యవహారములనబడును. ఈ వ్యావహారిక పదార్థములు విశ్వుడనెడి జీవునిచే ననుభవింపబడుచున్నవి. దేహేంద్రియములయందు ప్రవేశించి వ్యాపించి యుండుటచే జాగ్రత్ జీవుడు విశ్వుడనబడుచున్నాడు. విశ్వుడనుమానాది ప్రమాణములచే నమూర్తపదార్థములను, నవ్యాకృతమును నెఱుగుచున్నప్పటికిని, వ్యావహారిక జగత్తును విశ్వుడెఱుగుచున్నాడను నియమముచేతను, స్థూలశరీరాభిమాని యగుటచేతను, నతనికి స్వప్నసుషుప్త్యవస్థల వ్యాపకత్వము లేదు. స్వప్నావస్థ జాగ్రదవస్థలయందు భోగములనిచ్చు కర్మ

సంస్కారములు నిద్రాదోషముచే క్షయించి, స్వప్నభోగములనిచ్చెడి కర్మ సంస్కారము [illegible] చేతను, నిద్రారూపమగు తామస వృత్తివలన [illegible] కారమగుటచేతను, నింద్రియాధి దేవత లింద్రి[illegible] చేతను, నింద్రియములు నిర్వ్యాపా[illegible] విస్వ[illegible]కూడ లీనమగు [illegible]. [illegible] యనబడును.

[illegible] వెలుగునప్పుడు, మనస్సు [illegible] న్నది. ప్రాతిభాసికరజిత జ్ఞాన[illegible] అవిద్యయే [illegible] రజతజ్ఞానముగను పరిణ మించి [illegible] న్నది. కాని మనస్సెరుగుట [illegible]. [illegible] పదార్థాకారముగ నవిద్యయే [illegible] బడుచున్నది. కాని యవిద్యా వృత్తిచేతనే [illegible]. [illegible] స్వప్న పదార్థములను [illegible] వివాదములేదు. కాని స్వప్నపదార్థము [illegible] విషయములో రెండు [illegible]. అవిద్యా [illegible]కారమువలన మనస్సే స్వప్న పదార్థము [illegible]. స్వప్నపదార్థములు దేనిపరిణామ [illegible]. స్వప్నములో సాక్షిచైతన్యమునం [illegible]లుగా పరిణమించుచున్నదను [illegible].

[illegible] వ్యావహారికములు, ప్రాతిభాసిక [illegible]. ఇందు దేనియొక్క [illegible] కాని పరమాత్మ [illegible] సత్యము మిగత మూడు [illegible] మూలావిద్య పరిణామము [illegible] వ్యావహారికము. రజ్జువచ్ఛిన్న

చైతన్యవివర్తము, తూలావిద్యాపరిణామమున గురజ్జు సర్పాది పదార్థములు ప్రాతిభాసికములు. మనోఽవచ్ఛిన్న చైతన్యవివర్తనములును, దేని పరిణామములుకాని శశశృంగాదులు తుచ్ఛములు.

అద్వైత వేదాంత దర్శనమునందేయే పదార్థములు పరిణామములగునో, ఆయా పదార్థములు వివర్తములుకాదనగును. ఈ విధముగా పరిణామము వివర్తముయొక్క వ్యాప్యము. అట్లే యేవి యేవి వివర్తములో నవియవి మూలావిద్యయొక్కగాని, తూలావిద్య యొక్కగాని పరిణామములగును. ఇది నియమము, పరిణామత్వము, వివర్తత్వము అను నీ రెండు ధర్మములు సమనియతములు. కావున స్వప్నపదార్థములు దేనిపరిణామములు కావనుమతము సరికాదు, స్వప్నపదార్థములు, నాపదార్థజ్ఞానములు సమవ్యాప్తపరిణామము లగును,

జాగ్రదవస్థయందు మనస్సుయొక్క సాహాయ్యముచేతనే ఘటపటాదుల జ్ఞానము కలుగుచున్నది. కావున అవస్థాద్వయమందు స్వయంజ్యోతిష్ట్వము సిద్ధించుటలేదు. స్వయముగా ప్రకాశించుటయే స్వయంజ్యోతిష్ట్వము. స్వప్నావస్థయందు మనోవృత్తి లేకపోయినను నచ్చట నవిద్యావృత్తి యంగీకరించబడుచున్నది. ఆ యవిద్యావృత్తి మనస్సునందున్న సంస్కారముల సహాయ్యముతోగాని, లేక యిదమాకార మనోవృత్తి సహాయ్యముతోగాని కలుగుచున్నది, కావున భ్రమస్థలములలో, మనస్సునందు జ్ఞానకారణత్వమున్నది. స్వప్నావస్థయందు "అత్రాఽయం పురుషః స్వయం జ్యోతిర్భవతి" అను శ్రుతి స్వప్నావస్థయందు ఆత్మ స్వయంజ్యోతియని చెప్పుచున్నది. స్వప్నమునందు మనస్సే జగదురగాద్యాకారములుగా పరిణమించుచుండుటచే నదిదృశ్యకోటిలోనిదగును. కావున నాత్మకు స్వయంజ్యోతిష్టము సిద్ధించుచున్నది. అందువలన స్వప్నపదార్థములు సాక్షిభాస్యములనబడుచున్నవి.

సుషుప్త్యవస్థ:- "సుషుప్త్యేకసిద్ధం" ఆత్మ సుషుప్త్యవస్థకు సాక్షి కావున సుషుప్తియందు సాక్షికభావము లేదు. సుషుప్తియందు సాక్షి లేనిచో జాగ్రదవస్థయందు నేను మూఢుడనై నిద్రించితినను స్మరణ కలుగదు. ప్రమాత, ప్రమాణము, ప్రమ, ప్రమేయము ఇవి పరస్పరములు భిన్నములైనప్పటికిని వాని సత్తాసత్తల నెరిగెడి సాక్షి మూడుకాలములందును నాశములేనిదగును. సుషుప్త్యవస్థయందు మూఢత్వానుభవము లేనిచో జాగ్రదవస్థయందు మూఢత్వ స్మరణ కలుగనేరదు. సుషుప్తిలో మూఢత్వానుభవమున్నది కావున నా యనుభవమువలన సంస్కారములు కలుగుచున్నవి. ఆ సంస్కారములవలన మూఢత్వస్మరణము కలుగుచున్నది.

ఇట్లు జాగ్రత లోనున్నపుడు స్వప్న సుషుప్తులు లేవు. స్వప్నము లోనున్నపుడు జాగ్రత్ సుషుప్తులు లేవు. సుషుప్తియందు జాగ్రత్స్వప్నములు లేవు. కేవలము నిద్రానుభవము. ఈ అవస్థాత్రయము దేనియందులోన లీనమగుచున్నదో అదియే ఆత్మ-మన స్వరూపము. అది సత్యమై, నిత్యమై, అజమైయున్నదని తెలిసికొను మానవుడే ధన్యుడు.

ఈ అవస్థాత్రయమును గురించి మాండూక్యోపనిషత్తు, మాండూక్యగౌడపాదకారికలయందు పూర్తివివరములను గ్రహించగలము. శ్రుతులు యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే, యేనజాతాని జీవంతి, యత్ప్రయంత్యభిసంవిశంతి తద్బ్రహ్మేతి యనియు జన్మాద్యస్య యతః అని బ్రహ్మసూత్రములు చెప్పుచున్నవి. ఆత్మకు అవస్థాత్రయము కల్పితములని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

ఓం తత్ సత్

ఉపలంభము : ఆశ్రయాంశం

సుఖమహమస్వాప్సం, నకించిదవేదిషం

సుఖమహమస్వాప్సమ్ నకించిదవేదిషమ్

అర్థము:- నేను సుఖముగనిద్రించితిని. నాకేమియు తెలియదు.

జాగ్రత్స్వప్నావస్థల భోగములవలన పరిశ్రాంతుడైన జీవుడు పై రెండవస్థలకు కారణములైన కర్మములు నష్టములగుటచే జ్ఞానశక్త్యవచ్ఛిన్న వాసనాసహితాంతఃకరణము తనకు కారణమైన యజ్ఞానమునందు లయమగుచున్నది. అదియే సుషుప్తి. ఆ యవస్థయందు జీవుడు విశ్రాంతిని పొందుచున్నాడు. ఈ విధముగా "నకశ్చిదవేదిషమ్" కారణమాత్రముగానుండు అవస్థ సుషుప్తి. ఈ లక్షణమునకు ప్రళయమునందతివ్యాప్తి గలదు. కావున ప్రళయము యొక్క కారణమునందుపలంభపదము చెప్పబడెను. ప్రళయకాలమందవిద్య, మూలస్వరూపముగానున్నది. ఆ సమయమునందు దానికే వృత్తియు లేదు. సృష్టికాలమునందవిద్య కజ్ఞానాకారమగు ప్రాథమిక వృత్తి కలుగుచున్నది. ఆయజ్ఞానాకారవృత్తి జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులను మూడవస్థలయందు కలిగియుండును. అవస్థాత్రయమునందు గూడ "నేను బ్రహ్మనెరుగను" అను ప్రతీతి కలుగుచున్నది. ఈ ప్రాథమికావిద్యావృత్తి వ్యావహారిక శబ్దాదిజ్ఞానమునకు విరుద్ధము కాదు. కావున కేవలము ప్రాథమికా విద్యావృత్తివలన సుషుప్త్యవస్థ యుపపాదింపబడుటలేదుగాని, వ్యావహారిక శబ్దాదిజ్ఞానమును నిరోధించెడి యవస్థావిశేషమగు నజ్ఞానాకార యవిద్యయొక్క యన్యవృత్తి సుషుప్త్యవస్థయందవశ్య మంగీకరింపబడును. కావున సుషుప్త్యవస్థ యందు సాక్ష్యాకారమును, సుఖాకారమునకు నవిద్యయొక్క మరి

యొకవ్య[illegible] యవహారము కలుగుచున్నది. కావున జాగ్రదవస్థయందు "సుఖమహమస్వాప్సమ్ నకించిద వేదిషమ్" అనెడి అనుసందానము కలుగుచున్నది. ఈ యనుసంధానము సుషుప్తియందలి యనుభవము వలన కలుగుచున్నది. కావున నాయనుసంధానానుసారముగ సుషుప్తి కాలము[illegible] యనుభవమునందు నాలుగంశములు కల్పనమగుచున్నవి. [illegible], అహమంశము, స్వాపాంశము, అజ్ఞానాంశము. సుషుప్తి[illegible] [illegible]కారముగ నంతఃకరము లయమగుచున్నది. కావున [illegible] [illegible]ప్తి విశేషముగ నహమంశమచ్చటలేదు. జాగ్ర త్కాల[illegible] "[illegible]మహమస్వాప్సమ్" అను అనుసంధానము నందహ[illegible] [illegible] [illegible]తరమూడంశములవలె ననుసంధానము[illegible] [illegible]లేదు. [illegible] యనుసంధానమున కాశ్ర యమ్ము [illegible]ది. అ[illegible] [illegible] యహంకారము జాగ్రదవస్థయం దనుసంధ[illegible] [illegible]ది. [illegible] "సుఖమహమస్వాప్సమ్" అను [illegible] [illegible] రనుపపత్తిలేదు. శేషించిన మూడంశములు [illegible]కారములో నవిద్యయొక్క మూడువృత్తు లగుచున్నవి.

అనుసుషుప్తి [illegible] కథముపి ఏలాఅయినప్పటికి

జాగ్రత్తుయొక్క యుపలంభము మనోవృత్తి రూపము. స్వప్నముయొక్కయుపలంభము అవిద్యాకల్పిత మనోవృత్తిరూపము ఈ విధముగా ప్రతిభాసిత రజతముయొక్క యుపలంభముకూడ నవిద్యాకల్పిత మనోవృత్తియేయగును. సుషుప్తియొక్క యుపలం భము [illegible]మనోవృత్తి రూపముకాదు. అది సాక్షిరూపమేయగును. అదియే [illegible] [illegible]. కారణమాత్రోపలంభమగు సుషుప్తియే [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible]ధర్మములు. ఈ రెండిం టి [illegible] [illegible] కలుగదు. వానికి పైశిష్ట్యముండినచో

వానికాశ్రయమగు నహమర్థమునకు ప్రతీతికావలయును. సుఖాజ్ఞానముల కాశ్రయమగు నహంభావము సుషుప్తియందు లేదు. అహంభావముయొక్క ప్రతీతినంగీకరించినచో సుషుప్తియే యభావమగును.

సుఖమహ మహమస్వాప్సమ్, నకించిదవేదిషమ్॥ అను ప్రతీతి కనురోధమగుటచే సుషుప్తియందవిద్య యంగీకరింపబడుచున్నది. సుషుప్తియందవిద్యావృత్తి నంగీకరించుటచే సుషుప్తికి ప్రళయమునకు వైలక్షణ్యము సిద్ధించుచున్నది. స్మరణ మనుభవజ్ఞానజన్యము. జాగ్రత్తయందు కలిగెడి స్మరణరూపమగు కార్యముచే సుషుప్తియందలి యనుభవ మనుమానింపబడుచున్నది. అనుభవము వృత్తి రూపము. కావున సుషుప్తియందలివిద్యావృత్తియుండినట్లు విదితమగుచున్నది.

వాస్తవముగా నహంకారము స్మరణాశ్రయము కావలెను సాక్షి చైతన్యమే స్మరణకాశ్రయమగును. అనుభవియే స్మరణకాశ్రయమగును. ఇది నియమము. ఇచ్చట సాక్షిచైతన్యమే అనుభవి యగును గాని, అహంకారము గాదు, సుషుప్త్యవస్థయందు అహంకారము లీనమగుచున్నదిగదా?

వ్యావహారిక మనస్సుయొక్క తాదాత్మ్యముచేతనే యవిద్యాకల్పిత మనస్సున కధ్యాస కలుగుచున్నది. కావున కల్పితమనోవృత్తివలన కలిగిన సంస్కారములు, కల్పిత మనోధ్యాస కధిష్ఠానమగు వ్యవహారిక మనస్సునందే కలుగుచున్నవి. ఈ విధముగా సుషుప్త్యవస్థలో సాక్షియందు తాదాత్మ్యాధ్యాసచే నవిద్యాకల్పిత సాక్షి సుఖాజ్ఞానముల ననుభవించుచున్నది. కాన దానివలన కలిగిన సంస్కారములు, మనస్సునకు కారణమైన యజ్ఞాన విశిష్టసాక్షియందు కలుగుచున్నది. ఇందువలన జాగ్రదవస్థయందు కార్యమగు మనోవిశిష్ట సాక్షిదే వాని స్మరణ కలుగుచున్నది. కాని స్మరణ మనోవృ

ణామము కాదు. స్మరణకు విషయములగు పదార్థములన్నియు సాక్షి భాస్యములు.

ముఖ ప్రతిబింబమున కాశ్రయమైన యద్దమునందు జపా పుష్పముయొక్క రక్తవర్ణముద్భూతమైనప్పుడు ముఖమెఱ్ఱగానున్నట్లు ప్రతీతమగుచున్నది. అభివ్యక్తమైన లౌహిత్యమునకును, ముఖప్రతిబింబమునకు ఆశ్రయము దర్పణమగును. ప్రతిబింబము లౌహిత్యమున కాశ్రయముకాదు. అయినను లౌహిత్యమును, ప్రతిబింబము నొక దర్పణమందే సామానాధికరణ్యము కలవియగుచున్నవి. కావున ముఖమెఱ్ఱగానున్నదని ప్రతీతి కలుగుచున్నది. అట్లే స్మరణకు, అహంకారమునకు నొక్క సాక్షిచైతన్యమే యాశ్రయమగుటవలన నవి రెండును సాక్షిచైతన్యమునందు సామానాధికరణ్యముగలవి యగుచున్నవి. అందువలన స్మరణకాశ్రయత్వ మహంకారమైనట్లు ప్రతీతమగుచున్నది.

సాక్షిచైతన్యము సుషుప్తియందనుభూతములైన సుఖాదులను జాగ్రదవస్థయందు అహంకారాశ్రయత్వము స్మరించుచున్నది. జాగ్రత్కాలమునందలి స్మరణకాశ్రయమైన సాక్షిచైతన్యమే యహంకారమునకుకూడ నాశ్రయమగుచున్నది.

"స్మృతి, సంశయము, విపర్యయము" అను నీ మూడును సాక్షిచైతన్యాశ్రయములు. ప్రమాణ జన్యజ్ఞానమునకహంకార మాశ్రయము. ఇది నియమము. అహంకారజన్యజ్ఞానము ప్రమ అవిద్యా జన్యజ్ఞానము భ్రమ. ప్రమాజ్ఞాన మహంకారజన్యము.

ఈ విధముగ సుషుప్త్యవస్థయందానంద మనుభవింపబడుచున్నది. ఆ యానందము ననుభవించు సుషుప్త్యవస్థాభిమానియగు జీవుడర్థాంతరజ్ఞాని యగుటచేతను, సుషుప్తియందు సుఖాకారా, జ్ఞానాకారావృత్తులుండుటచేతను, ఇతర విషయావచ్ఛేదము లేకపోవుటచేతను, ప్రత్యగ్జ్ఞానవంతుడగుటచేతను ప్రాజ్ఞుడనబడుచున్నాడు,

సుషుప్తియందు "సతాసోమ్య సంపన్నోభవతి" అను శ్రుతి జీవున కీశ్వరునితో నభేధము ప్రతిపాదించుచున్నది. ఈ ప్రతిపాదన జీవునకా సమయములో దేహేంద్రియాదుల యందభిమానము లేకపోవుటచేత నౌపచారికముగా చెప్పినది. ఆత్మప్రమాతృ, ప్రమాణ ప్రమేయములయభావమునకు కూడ సాక్షియేయగును.

మూర్తపదార్థ వ్యవహారములుగల జాగ్రదవస్థ "అ" కారము, అమూర్తపదార్థ వ్యవహారములుగల స్వాప్నావస్థ "ఉ" కారము, నవ్యాకృతస్థితిగల సుషుప్త్యవస్థకు "మ" కారవాచకములు. వాచ్యవాచకములు ఆ భేధములు. ఇవియన్నియు పరస్పరవ్యతిరేకములు, దృశ్యములు నగుటచే మిథ్య. వీని కధిష్ఠానమగు శుద్ధచైతన్యము తురీయము. అది సర్వానుగతము. ఆ తురీయచైతన్యమే సాక్షి. ఆ సాక్షియే సత్యము అదియే నేను. ఈ సాక్షిని విధిముఖముగా బోధించెడి శబ్దములుగాని, శాస్త్రములుగాని లేవు. ఇది యమాత్రా బోధ్యము. మౌనవ్యాఖ్యానముచే గ్రహింపదగినది.

ఓం తత్ సత్

ఏకాత్మ ప్రత్యయసారం

బాల్యాదిష్వపి జాగ్రదాదిషు తథా సర్వా స్వవస్థా స్వపి
వ్యావృత్తా స్వనువర్తమాన మహమి త్యంతస్స్ఫురంతం సదా
స్వాత్మానం ప్రకటీకరోతి భజతాం యో భద్రయాముద్రయా
తస్మై శ్రీగురుమూర్తయే నమ ఇదం శ్రీదక్షిణామూర్తయే॥

టీ॥ బాల్యాదిషుఅపి=బాల్యము మొదలుగాగల యవస్థల యందును,జాగ్రదాదిషు=జాగ్రదవస్థ మొదలయినఅవస్థలయందును, తథా=అట్లు; వ్యావృత్తాసు = పరస్పరభిన్నములైన; సర్వాసు=

సమస్తములయిన; అవస్థాస్వపి అవస్థలయందును; అనువర్తమానం= అనువర్తించుచున్న; అన్తః లోపల; అహమితి=నేనుఅని; సదా= ఎల్లప్పుడును; స్ఫురంతం ప్రకాశించుచున్నవాని; స్వాత్మానం=తన యాత్మనుగా; యః ఎవ్వడు; భజతాం = సేవించువారలకు; భద్రయా మంగళకరమయిన; ముద్రయా=జ్ఞానముద్రచేత; ప్రకటీకరోతి తెలియజేయుచున్నాడో; తస్మై అట్టి; శ్రీగురుమూర్తయే= శ్రీమంతుడైన గురువుయొక్క ఆకారముగల; శ్రీదక్షిణామూర్తయే= శ్రీదక్షిణామూర్తికొరకు; ఇదం ఈ; నమః నమస్కారము; (అస్తు= అగుగాక.)

మాయయొక్క మిథ్యాభ్యాసమును వదలిన నిజమైన ఆత్మ స్వరూపమును గుర్తించు విధము ఇక్కడ చూపించబడుచున్నది నేను అను ప్రత్యయమునకు నిజమైన విషయమేది అని పరిశీలించుట ద్వారా నిశ్చయించవచ్చును. మాండూక్యం ఏడవ మంత్రము "ఏకాత్మ ప్రత్యయసారమ్" అను విశేషణముతో చూపించినది,

నేనుఅనతోచు ఈ దేహము మరియొకసారి మనకు విషయముగా తోచుచున్నది. అనగా నా దేహమని చెప్పుచున్నాము. నాకు విషయమై తెలియవచ్చుచున్నది. చిన్నతనమున తల్లి ఒడిలో యుంటిని. పెద్దఅయినతర్వాత పాఠశాలయందు చదువుతూ యుంటిని. మరికొంతకాలం పెద్దఅయినపిమ్మట వివాహమాడి గృహస్థుడనైతిని. ఇట్లే బాల్యము, యౌవనము, కౌమారము, వార్థక్యము అను అవస్థలు దేహము పొందుచున్నది. ఇదే బాల్యాదిషు అనగా. ఈ అవస్థలు వరుసగా మార్పుచెందుచున్నప్పటికి "నా"యందు ఏ మార్పు కలుగలేదు. పై అవస్థల అనుభవములన్నియు నాయందుండుచున్నవి. ఆ మార్పులను చూచుచున్న నేనుమాత్రము అలానేఉండి నిల్చియుండుటగాంచుము. ఈవిధముగా ఆత్మప్రత్యయము-చేత నేను అనుజ్ఞానము-దేహము, ప్రాణము, ఇంద్రియములు,

మనస్సు బుద్ధి-వీటన్నిటిని అనుసరించుకొనియున్న నేనే ఆత్మఅని ఈ ప్రత్యయముద్వారా నిశ్చయించ వచ్చును. శ్లోకములోని "వ్యావృత్తాస్వను వర్తమాన" అనగా వ్యావృత్తాసు మార్పుచెందుచు వేరువేరుగా కన్పించు బాల్యాది అవస్థలయందన్నిటియందున "అను వర్తమానం "నేను, నేనని అనువర్తించుచున్నది. కాన మార్పులేని "నేను" నందు మారుచున్న అవస్థలు తెలియబడుచున్నవి. నేను సత్యము, బాల్యాది అవస్థలు ఆభాసలు.

ఆత్మను ప్రత్యక్షాది ప్రమాణములచే తెలియ వీలులేదు, ఎందువలననగా అతని ననుసరించియే ఈ ప్రమాణములన్నియు తమతమ విషయములను చూపించుచున్నవి. ప్రమాణములు, ప్రమాణములుచూపు విషయములు మారుచున్నను. వాటిని విషయీక రిస్తున్న ఆత్మయే నేను. అందువల్ల దీనిని విషయి అందురు. కాన ఆత్మప్రత్యయముద్వారా తెలిసికొనవలెనేగాని, తెలియబడునట్టి విషయముగా తెలియుటకు వీలులేదు.

నేను ఇదిఅను విభాగముద్వారా మన లోపలబయటా కనబడే దంతయు మన ఆత్మకు విషయమై ఉంటుంది.

రోడ్డు సెంటరులో దీపపుస్తంభము తాను కదలక ఒకచోటునే యుండినను, అటు నిటు పోవు వాహనములను, ప్రాణులను, మనుష్యులను ప్రకాశింపజేస్తూ కనుపింపజేయునుగదా!. అవిధముగనే బాల్యాదిఅవస్థలు వచ్చిపోవుటను ఎప్పుడూ ఈ ఆత్మ తన స్వరూపమైన జ్ఞానముతో ప్రకాశింపజేస్తూ మహాప్రదీపమువలె ఉన్నాడు. మార్పులన్నిటిని తెలిసికొనే సమయమున ఈ ఆత్మ యందు ఏ మార్పు కలుగుటలేదు. ఈ ఆత్మస్వరూపమును మన మున్నదనిగాని లేదనిగాని తెలిసికొనుటకు వీలులేదు. అన్ని విషయములను తెలిసికుంటున్న ఈ ఆత్మస్వరూపము ఉన్నది అనుట అనుభవమాత్రంతోనే మనకు గుర్తుగలుగును.

ఇదినే మాండూక్యోపనిషత్తు ఏడవ మంత్రమున ఏకాత్మ ప్రత్యయసారం అని వర్ణించినది. అనగా వ్యావర్తించియుండు అవస్థా త్రయమును అనువర్తించియుండునదేదియో దానినే ఏకాత్మప్రత్యయ సారమని తెల్పినది. ఆ మంత్రమునందు దానినే పండ్రెండు విశేష ములు ప్రతిషేధపరములు. ఇందుచే ఆత్మ శూన్యమగునేమోయని దానిని నివారించుటకై చివరియైన విశేషణములచే సద్దాని అస్తి త్వమును చెప్పి "స ఆత్మా స విజ్ఞేయః" అని ముగించినది. బాల్యాద్యవస్థలు ఏవిధముగా విభిన్నముగాను వ్యావర్తితలైయున్నాయో ఆ విధముగానే జన్మ మరణములును అవస్థలుకూడ ఆత్మను అంటవు. ఎందువలననగా దేహము పుట్టినప్పుడు ఆత్మస్వభావము పుట్టుకకలది కాజాలదు. దేహము చనిపోవుటవలన అది చావదు. (బృ. 44-4-25) "సవాఏష మహానజ ఆత్మా అజరో అమరో అమృతో అభయం బ్రహ్మ" అని చెప్పు చున్నది. అనగా ఈ మన ఆత్మే జన్మలేని మహాఆత్మ. ఇతడు ముసలితనము, చావులేనివాడు. చావులేని స్వభావము కలవాడు. భయములేనివాడు. బ్రహ్మము అని శ్రుతిచాటుతున్నది. ఈ ఆత్మ నిత్యమైన అనుభవము తాను ఉన్నట్లేయుండు స్వభావముగలదై యున్నది. ఇన్ని వివరముల బాల్యాదుల అనుదానిని పరిశీలించి నిత్య వస్తువిచారం చేయవలెను.

జాగ్రదాదులు అనుదాని పరిశీలించి చూతము. ఈ రెండు అవస్థాత్రయములలోను ఒకదానికంటె యొకటి విలక్షణమైయున్నది. బాల్యాదులు ఒకదానినుండి ఒకటి వస్తున్నట్లు కనబడుచున్నవి. జన్మనుండి మరణమువరకు కలుగు దేహముయొక్క వికారములు ఒకదానినుండి యొకటి వస్తున్నట్టికి ఈ దేహాదులు నాకేసంబంధ పడినవో అను భ్రాంతి కలుగుచుండును, బాల్యము మొదలు ముసలితనమువరకు వచ్చుటలో గుర్తులేనివిధముగా మార్పులు కలిగి నను, మనముంటిమి దేహమే ఈనాదేహము అనుభావన మనల

వెన్నంటియున్నది, "అదే ఇది" అనుబుద్ధికి విషయమైయున్న వస్తువులను పరిణామి నిత్యవస్తువులు అని చెప్పుదుము. ఈ భ్రాంతినివృత్తి కొఱకే అనుభవము నొకదానిని చూపించు ఆవశ్యకతయున్నది. కావున జాగ్రదాది అవస్థలను పరిశీలించవలసి యున్నది.

జాగ్రదాది అనగా జాగ్రదవస్థ, స్వప్నము, నిద్ర, సుషుప్తి, మూర్ఛాది అవస్థలు. జాగ్రత్త, కల - ఈ రెండింటియందును మనకు ఏదో ఒక విధమైన వస్తువును చూపిస్తున్నవి. సుషుప్తియందు మనకు ఏమియు కన్పించుటలేదు. రెండవ వస్తువు కనిపించు స్థానమున్న అవస్థను దర్శనవృత్త్యవస్థ యనియు, ఆ స్థానములేని అవస్థను ఆదర్శనవృత్త్యవస్థ యనియు అందుము. ఈ రెండు విభాగములందు చేరని ఏఅవస్థయులేదు. అందుచేత స్వప్నావస్థ, మూర్ఛ మొదలైనవానిని వేరుగా విచారించవలసిన అవసరములేదు.

బాల్యాది అవస్థలకు జాగ్రదాది అవస్థలకుగల సంబంధ మేమనగా - బాల్యాదులన్నియు జాగ్రదవస్థకు చెందియున్నవి. అన్నియు జాగ్రత్కాలమందు కలుగుచుండును.

జాగ్రత్, కల మొదలగు అవస్థా-విచారణమెట్లనగా. జాగ్రత యున్నపుడు స్వప్నముగాని, సుషుప్తిగాని యుండవు. అవి అప్పుడు ఎక్కడో వేరొకచోట నిజముగా ఉండియున్నవియని ఎవ్వరము భావించము. అట్లే వేరొక అవస్థలో నున్నప్పుడు మిగిలిన అవస్థలనుకూడ అన్వయించుకొనవచ్చును. ఇదియునుగాక జాగ్రత, కల, నిద్రమూడు, బాల్యయౌవన, కౌమారములు ఈ అవస్థలవలె ఒకే కాలప్రవాహమునందు ఒకటి తర్వాత ఒకటివచ్చి కలుగుచుండుటలేదు. ఏలన జాగ్రతయందు మనకు అనుభవమునకువచ్చు కాలము వేరు - స్వప్నమునందు కన్పించుకాలము వేరు. కలయందు కన్పించు కాలప్రవాహములో పూర్వము - ఇప్పుడు - ముందు అను విభాగములున్నను, జాగ్రత కాలప్రవాహమునందుండు పూర్వము -

ఇప్పుడు - సుషుప్తి అను భాగమునకు సంబంధముండదు. అయినా జాగ్రత్తునందును కలయందునూ ఆత్మ ఒక్కడే ఉన్నాడు. నేనే జాగ్రతను చూచుచున్నాను. నేనే స్వప్నమును చూచుచున్నానను అనుభవము అందరికి సమానము. అందుచేత అవస్థలు ఒకొక్కటి మిగతా అవస్థలను ప్రక్కకు వదలివేసి కనబడుచున్నాయన్నట్లుయి నది. ఈ అవస్థలకు ఆత్మకు ప్రత్యక్షమైన సంబంధములేదు. ఈ అవస్థలు ఒకదానినొకటి ఒదిలి వస్తున్నాయి అంటే అవి వేరువేరుగా ఉంటూ వస్తున్నాయని అర్థముకాదు. ఒకటి మరిరెండింటినీ తుడిచి వేసి వస్తున్నాయని అర్థము,

ఈ విధముగా అవస్థలు మారుచున్నను, ఆత్మ అన్ని అవస్థలను చూస్తూ, తన స్వరూపమునందెట్టి మార్పులేక ఉన్నాడని తెలియుచున్నది. కాని అతడు పరిపూర్ణ సత్యస్వరూపుడు. అయితే అవస్థలు వానియందు [illegible] ఉదయించుచున్నవి. కాన అవి మిథ్యాభానములు. [illegible] ఆత్మసంబంధము. ఈ అవస్థలను నేనే అనుభవిస్తున్నాను. అది మన అనుభవము. ఇక్కడఉన్న "నేను" అను [illegible] లక్ష్యమైన ఆత్మవస్తువేదో, అదిఒక [illegible] అహం ప్రత్యయమునకు విషయమైన [illegible] మాటలో చెప్పలేదు. దానిని "[illegible]" చెప్పబడినది. అందుచేత సదా [illegible] ఎందువలననగా వేరువేరు [illegible] జాగ్రత్స్వప్నములు యందునూ [illegible] జ్ఞానముగాని లేనిసుషుప్తియందునూ [illegible] స్వప్రకాశముగానే కనబడు చున్నది. [illegible] "నేను" అని వ్యవహరించుచున్న ఆత్మ [illegible].

[illegible] స్వరూపమునందు లేకుండ, [illegible] కన్పించుచు, అవస్థల

వికల్పములకు సాక్షిగాయుంటూ తనచైతన్యముతో అన్ని వికల్పము లను వ్యాపించుకొనియున్న ఈ అద్వైతస్వరూపము శ్రీ దక్షిణా మూర్తియైన పరమేశ్వరునియొక్క భక్తులకే దొరకును. అతడే మన బుద్ధి వృత్తులను ధర్మమార్గమునకు త్రిప్పి స్వరూపజ్ఞానమును అనుగ్రహించును. ఎవరు పరమేశ్వరుని విషయమున విముఖులో, ఎవరు లౌకిక విషయభోగములయందే ఆసక్తిరిలిగియుందురో, వారికి ఈ రమార్థము ఆత్మేఅయియున్నది ఏ ప్రయోజనము కలుగజేయ కున్నది.

ఇట్లు విపేకశాలురు ఉపనిషత్తులు చెప్పు అహంబ్రహ్మాస్మి తత్త్వమసి ఇత్యాది మహావాక్యములయందిమిడియున్న గర్భితార్థ మును గ్రహించగలిగి పరమశాంతినిపొంది ఆమ్కులై కృతార్థు లగుదురుగాక.

ఓం తత్ సత్

మిథ్యాచారవం

భ॥గీ॥ 3-6, కర్మేంద్రియాణి సంయమ్య, య ఆస్తే మనసాస్మరన్
ఇంద్రియార్థా న్విమూఢాత్మా, మిథ్యాచారస్స ఉచ్యతే॥

తా॥ అర్జునా! వాగాదికర్మేంద్రియములను మాత్రము నిగ్ర హించి, శబ్దాదివిషయములమ మనస్సుతోస్మరించుచుండెడి మూఢుడు మిథ్యాచారుడనబడును.

రాగద్వేషాది దుర్గుణములచే దూషితమైన మలినాంతఃకరణ మును గలవాడు కుతూహలముతో, వాక్పాణిపాదాది కర్మేంద్రియము లను నిరోధించి, రాగద్వేషాదులచే ప్రేరేపింపబడిన మనస్సుతో శబ్దస్పర్శాది విషయములను స్మరించుచు, నాత్మతత్త్వమునుగూర్చి

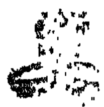
చింతింపక "నేను సర్వకర్మలను సన్న్యసించితిని" అనెడి దురభిమాన ముతోనే కర్మమును చేయనివాడు మిథ్యాచారుడని చెప్పబడు చున్నాడు. అపరిపక్వచిత్తములు గలయజ్ఞానులకును మూలప్రకృతివలన కలిగిన, సత్త్వరజస్తమోగుణములును, వానివలన గలిగిన ద్రవ్యవాసనలు, గుణవాసనలు, కర్మవాసనలు, అభిమాన రాగద్వేషాదులు మొదలగునవి కాయిక, వాచిక, మానసికములగు సమస్తలౌకిక వైదిక కర్మలను చేయించుచున్నవి. అంతఃకరణము పరిశుద్ధము కాకపోవుటచే జ్ఞానసన్న్యాసముయొక్క ఫలమును పొందుటకు యోగ్యతలేనివాడు పాపాచారుడనబడును. ఈ విషయమును గూర్చి శాస్త్రమునందు 'త్వంపదార్థవివేకాయ, సన్న్యాసః సర్వకర్మణాం। శ్రుత్యావిధీయతేయస్మా, త్తత్త్యాగీపతితో భవేత్' అని ఉన్నది. శ్రుతియందంతఃకరణ పరిశుద్ధిగల యుత్తమాధికారులు త్వంపదార్థమగు నాత్మతత్త్వ విచారణ చేయుటకొరకు మాత్రమే సర్వకర్మసన్న్యాసము విధించబడి యున్నది. కాని మలినాంతఃకరణములుగల యజ్ఞానులు కుతూహలముతో విహితములగు నిత్యనైమిత్తిక కామ్యకర్మలను విడిచి, కాషాయ దండకమండలములను ధరించి, త్వంపదార్థమైన యాత్మ తత్త్వవిచారణ చేయక సోమరులై తిరుగువారు పతితులగుదురని చెప్పబడెను. కావున మలినాంతఃకరణము గలవాడు సర్వకర్మలను విడిచి సన్న్యసించినను మలినవాసనచే అతనికి జ్ఞాననిష్ఠ సిద్ధింపదు.

పరిశుద్ధాంతఃకరణము గలవాడై వివేకయుక్తమగు మనస్సుతో పాపప్రవృత్తిని కలుగజేయు శబ్దాది విషయాసక్తిగల శ్రోత్రాది జ్ఞానేంద్రియములను నిగ్రహించి, వాగాది కర్మేంద్రియములతో శాస్త్రవిహితములగు కర్మలను ఫలేచ్ఛారహితముగ నాచరించు కర్మయోగి మలినాంతఃకరణుడైన మిథ్యాసన్న్యాసికంటె మిగుల శ్రేష్ఠుడు.

పరిశుద్ధాంతఃకరణము గలవానికిని, అపరిశుద్ధాంతఃకరణము గలవానికిని కర్మత్యాగము సమానమైనప్పటికిని, అపరిశుద్ధాంతః

కరణముగలవాడు వాగాది కర్మేంద్రియములను నిరోధించి మనస్సు తోను, శ్రోత్రాది జ్ఞానేంద్రియములతోను, విషయములందనురాగ ముతో ప్రవర్తించుచు, పరమపురుషార్థమగు మోక్షమునకు దూరమగు చున్నాడు. పరిశుద్ధాంతఃకరణముగలవాడు మనస్సును, శ్రోత్రాది జ్ఞానేంద్రియములను, శబ్దాది విషయములనుండి నిరోధించి, వాగాది కర్మేంద్రియములతో ఫలేచ్ఛారహితముగ కర్మలనుచేయుచుండినను, పరమపురుషార్థరూపమగు మోక్షమును పొందుచున్నాడు. కావున చిత్తశుద్ధిలేని మిథ్యాచారి సన్న్యాసికంటె, చిత్తశుద్ధికొఱకు నిష్కామ కర్మలననుష్ఠించు కర్మయోగి అత్యంత శ్రేష్ఠుడునని గ్రహింపవలెను.

ఓం తత్ సత్

గురు పాదుకాపూజ - దాని విశిష్టత

మనము మన దృష్టిలో దేనిని గొప్ప విలువైనదానినిగా తలంతుమో దానిని సహజముగా పూజింతము. దేనికైతే మనము విలువ నిచ్చెదమో అది మన జీవితములో అర్థవంతమై యుండును. ఏదోమార్గంగా దానిని గుర్తుంచుచునే యుందుము. మనము మన మాతృభూమిని ప్రేమించుచుందుము. గనుక మన జాతీయపతాకము నకు వందనమిడి హృదయపూర్వకంగా జాతీయగీతమును పాడెదము.

రామాయణములోని రామ పాదుకలను గురించి విస్తారముగ వ్రాయబడినది. రాముని పాదుకలు సింహాసనమునందుంచి పదు నాలుగు సంవత్సరములు భరతుడు రాజ్యమేలెను. అనగా రాములవా రధిష్ఠించిన పాదుకలను రాములవారిగనే భావించి, వారి ప్రతినిధిగా రాజ్యపాలన చేసెను.

శ్లో॥ యదంఘ్రికమలద్వంద్వం । ద్వంద్వతాపనివారకం ।
తారకంభవసింధోశ్చ । శ్రీగురుం ప్రణమామ్యహం॥

తా॥ ఏ సద్గురువుయొక్క పాదకమలములు, శీతోష్ణములు మొదలైన సుఖ దుఃఖ ద్వంద్వములను బోగొట్టునవియును, సంసార సముద్రమును దాటింపజేయునవియు నగుచున్నవో, అట్టి సద్గురువును గూర్చి నేను నమస్కరించుచున్నానని ఈశ్వరుడు గురువందనము జేసి చెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ నగురోరధికం నగురోరధికం నగురోరధికం నగురోరధికం।
శివశాసనత శ్శివశాసనత శ్శివశాసనత శ్శివశాసనతః॥

తా॥ శివశాసనముచే గురువుకంటె శ్రేష్ఠమైనదిలేదు. దృఢత కొఱకే ఈ శ్లోకమునందు, నాలుగు పాదములయందును నొక్కి చెప్పబడియున్నది.

గురువాక్యములను పాటించుట మనకు దివ్యమైన అవకాశముగ గ్రహించవలెను. అప్పుడే మనకు పారమార్థికదృష్టి కలుగును. శ్రద్ధగా గురువాక్యములను వినుటకును సాధనయందు ప్రవేశించుటకును, మనకు తెలియని ఎన్నో విషయములను ఉదాహరణలతోను యుక్తులతోను మనకు తెలియజేయు గురువునకు కృతజ్ఞత చూపవలెను.

హిందూమతములో పైన తెల్పిన కర్మకాండభాగములందువలె, పాదపూజకూడ ఘనముగా గుర్తింపబడిన ఒక గొప్ప విధానమే. గురుపాదుకలనే గురువుగా భావించి మనస్సునిల్పి దానికి పాదాక్రాంతులమై వందనములర్పించినచో, మనబుద్ధిశక్తిని గురుస్థాయికి చేర్చగలము. మనము గురుపాదములను పూజించిన దాని ఫలితము క్రమముగా లభించును. గురువును ఆదర్శముగాపెట్టుకొని వారికి ఇష్టముగా వారి బోధనలయందు మనస్సునిల్పి ఏకాగ్రత పొందినప్పుడు గురువుయొక్క ఆధ్యాత్మికజ్ఞానము క్రమముగా పూజచేయు వానికి లభించును. గురుభక్తి, సత్యము, ప్రేమ, సేవ ఎప్పుడు మనస్సులో స్థిరముగా నిలిచియుండునని అన్ని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

శ్లో॥ పాదుకాసన శయ్యాది । గురుణాయదభిష్ఠితం ।
నమస్కుర్వీతతత్సర్వం। పాదాభ్యాంన్నస్పృశేత్క్వచిత్॥

తా॥ శిష్యుడు గురువుచేత ననుభవింపబడిన పాదుకాసన శయ్యలు మొదలైన సమస్తమునకు నమస్కరించవలయును. వానికి పాదములు తగులునటులఁ జేయగూడదు.

శ్లో॥ జ్ఞానం వైరాగ్య మైశ్వర్యం। యశశ్శ్రీస్సముదాహృతం।
షడ్గుణైశ్వర్య యుక్తశ్చ। భగవాన్ శ్రీగురుఃప్రియే॥

తా॥ ఓ పార్వతీ! సద్గురువు, జ్ఞానమును, వైరాగ్యమును నైశ్వర్యమును యశస్సును సంపదయును నాత్మయును వీనితోఁ గూడుకొనుటవలన షడ్గుణైశ్వర్య యుక్తుండగు భగవంతుఁడగు చున్నాడు.

అట్టి గురువు ఏ పాదుకలపై నిలబడి తమ ధర్మోపదేశముల గావించుచున్నారో అట్టి పాదుకలను వారికిచిహ్నముగా తీసికొనుట సముచితమే. అట్టి గురుపాదుకలను వారిచిహ్నముగా తీసికొని పూజించునపుడు మనమైనందరి జీవితమునగూడ గురుపునడచిన ధర్మమార్గమున నడవగలము.

పాదుకలపై ప్రతిదినము పూజించునపుడు పుష్పముల నుంచెదము. ఇదికూడ ఒకదానికి చిహ్నమే. మనము చేసిన కర్మలు నశించినను వాటి వాసనలు మనకు మిగిలియుండి తిరిగి జన్మకు హేతువగునని శాస్త్రవచనము. శుభవాసనలవలన మంచిజన్మకలుగును అశుభవాసనలవలన నీచజన్మ కలుగును. మనలోనున్న వాసనలనే పుష్పములు చిహ్నములు. గురుపాదములయందు మనము వాసనతో గూడిన పుష్పముల విడచుట, మనలోనున్నవాసనలు విడుచుచున్నా మనుటకు చిహ్నము. మన వాసనలను విడువగా జన్మరాహిత్యమునకు కారణమై దివ్యతత్వమున సదాసుఖశాంతులతో నుండగలము.

పూజచేయునపుడు చిల్లర నాణెములనుకూడ ఉంచెదము. మనమే ప్రధానముగా ఎంచిన భావమును విడుచుటకు చిహ్నము. మన శరీరమునందు ప్రాణమునిల్పుటకు ఆహారముకావలెను. కనుక దానికి కొంత ధనము కావలెనేకాని, మన జీవితమంతయు ధనసంపాదనకే వినియోగించుట పొరపాటని భగవంతునిగురించి విచారించుట కుపయోగించవలెనని దృఢనిశ్చయముతో, పూర్వభావనతో సంపాదించిన ధనమును విడుచుట చిహ్నమైయున్నది.

మనముచేయు అర్చనఅనగా సహస్రనామార్చన ప్రతి పదమునందు చివర నమః అని పలుకుదుము అనగా భగవంతుని యందు ప్రపత్తియుక్తమగుట మరియు తన అహంకారమును విడుచుట. ఉదాహరణ:- "ఓం భగవతేనారాయణాయ" అందుము. అనగా భగవంతునియందు మాత్రమే నా మనస్సున్నది. మరి నేనను దానియందు లేదు.

పూజ పూర్తియైనతర్వాత పండ్లు, కానుకలు గురుదక్షిణగా నుంచుదుము. అవి గురువునందుగల కృతజ్ఞతాభావమునకు సూచనలు. గురు పాదుకాపూజకంటె మించినదేమియు లేదు.

గు॥గీ శ్లో॥ జన్మకర్మ విధ్వంసకారణం హేతుభూత మభూతకం
జన్మకర్మ నివారకం రుచిపూరకం భవతారకం
నామరూప వివర్జితం నిజనాయకం శుభదాయకం
ప్రాతరేవహి మానసాంతరభావయే గురుపాదుకామ్.

ఓం తత్ సత్

పరమార్థ దర్శి

గీ॥ 4-18 కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేదకర్మణి చ కర్మ యః॥
స బుద్ధిమాన్ మనుష్యేషు, స యుక్తః కృత్స్నకర్మకృత్॥

తా॥ అర్జునా! కర్మమునందకర్మమును, అకర్మమునందు కర్మమును తెలియువాడు సర్వమానవులయందు బుద్ధిమంతుడును, యోగయుక్తుడును, సర్వకర్మముల నాచరించినవాడును నగును.

భా॥ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులయొక్క శాస్త్రవిహిత వ్యాపారమును, శాస్త్రనిషిద్ధ వ్యాపారమును కర్మమనబడును. ఆ కర్మము వాస్తవముగ దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులయందుమాత్రమే యుండును గాని, యసంగాత్మయందుండజాలదు. అయినను "అహంకరోమి" అను ధర్మాధ్యాసరూపమగు ప్రతీతిబలముచే నాత్మయందారోపింపబడుచున్నది. నదీతీరమునందున్న వృక్షములయందు వాస్తవముగ గమనక్రియ లేకపోయినను, నౌకయందున్న పురుషవా నౌకయొక్క గమనక్రియను వృక్షములయందారోపించుచున్నట్లు శాస్త్రవిచారరహితుడగు మూఢుడక్రియుడగు నాత్మయందు దేహేంద్రియాదుల వ్యాపారరూపమగు కర్మము నారోపించుచున్నాడు. అట్టు విచారించి చూచినచో వాస్తవముగ ఆత్మయందే కర్తృత్వమును తెలియబడదు. ఈ విధముగ పురుషుడు కర్మమునందకర్మమును తెలియవలెను.

సత్వరజస్తమో గుణముల పరిణామములగుటచే తమతమ కార్యములను జేయుచుండు దేహేంద్రియమనోబుద్ధులయందు వాస్తవముగ కర్మాభావము లేకపోయినప్పటికిని వానియందు కర్మాభావమారోపించబడుచున్నది. బహుదూరమున నడచుచున్న పురుషునియందు గమనక్రియాభావము లేకపోయినప్పటికిని వానియందు దూరత్వదోషముచే గమనక్రియాభావ మారోపించబడుచున్నది. సర్వదా వ్యాపారవంతములగు దేహేంద్రియ మనోబుద్ధులయందు వ్యాపారాభావము లేకపోయినను అధ్యాస ప్రతీతిబలమువలన వాని తూష్ణీంస్థితియందు కర్మత్వాభావ మారోపించబడుచున్నది. దేహేంద్రియాదులయందుగల తూష్ణీంభావముగూడ ఒక కర్మయేయని యెఱింగినవాడు దేహేంద్రియాదు లెప్పుడును వ్యాపారవంతములే

యను యథార్థము నెఱిగినవాడగుచున్నాడు. ఉదాసీనావస్థయందు నేనుదాసీనుడనై యున్నానను నభిమానముకూడ నొకకర్మయే యగును.

ఇట్లు కర్మమునం దకర్మమును, నకర్మమునందు కర్మమును చూచువాడు పరమార్థదర్శి యగును. అతడే సర్వ మానవులయందు బుద్ధిమంతుడు. అతడే యోగయుక్తుడు. అతడే సర్వకర్మములను చేయువాడు. ఇచ్చట "బుద్ధిమత్త్వము, యోగయుక్తత్వము, కృత్స్న కర్మకర్తృత్వము" అను మూడు ధర్మములతో శ్రీకృష్ణభగవానుడు పరమార్థదర్శియగు పురుషుని స్తుతించుచున్నాడు. "కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేత్" అను ప్రథమపాదముచేత భగవానుడు విహితనిషిద్ధకర్మ ముల వాస్తవ స్వరూపము తెలిపెను. కర్మశబ్దము విహితనిషిద్ధకర్మ ముల రెంటిని బోధించుచున్నది" "అకర్మణి చ కర్మయః" అను ద్వితీయ పాదమునందు అకర్మముయొక్క వాస్తవస్వరూపము తెలుపబడినది.

నిషిద్ధకర్మములు బంధహేతువులగుటచే వానిని చేయుట యోగ్యముకాదనియు, తూష్ణీంభావముతో సుఖముగా నుండుటయే యోగ్యమనియు, తలంచుట మిథ్యాజ్ఞానమగును. నేను కర్మములకు కర్తననెడి కర్తృత్వాభిమాన మున్నంతవరకు విహితకర్మములుగాని, నిషిద్ధకర్మములుగాని, పురుషునకు సంబంధమునే కలిగించును. ఈ కర్మములు నేను చేయుచున్నానని కర్తృత్వాభిమానములేక, ఇవి దేహేంద్రియాదుల ధర్మములని తలంచువాని కీకర్మములు బంధమును కలిగింపజాలవు. "నమాంకర్మాణి లింపంతి" అని భగవా నుడు స్వయముగా సెలవిచ్చియుండెను. కర్మచేయక తూష్ణీంభావముగ నున్నానను అభిమానముకూడ కర్మయేయగుచు బంధమును కలిగిం చును. కర్తృత్వాభిమానములేనివాడు వస్తువుయొక్క వాస్తవస్వరూపము నెఱిగినది. కావున పరమార్థదర్శులు కర్తృత్వాభిమానములేనివారై లోకసంగ్రహార్థము శాస్త్రవిహితములగు శుభకర్మములను చేయు చుందురు.

ఈ శ్లోకమునకు మఱియొక యర్థముకూడగలదు. ప్రత్యక్షాది ప్రమాణజన్య జ్ఞానమునకు విషయమగు జడమైన దృశ్యప్రపంచము కర్మము. ప్రత్యక్షాది ప్రమాణజన్యజ్ఞానమునకు విషయముకాని సర్వాధిష్ఠాన స్వప్రకాశచైతన్య మకర్మము. దృశ్యమును, జడమును నగు జగద్రూపకర్మమునందు సత్తాస్ఫురణరూపముగ ననుస్యూతమై యున్న స్వప్రకాశాధిష్ఠాన చైతన్యరూపమగు నకర్మమును, స్వప్రకాశాధిష్ఠాన చైతన్యరూపమగు నకర్మమునందు, జడమును, దృశ్యము నగు కల్పిత ప్రపంచరూపకర్మమును చూచువాడు సర్వమానవులలో బుద్ధిమంతుడు. ద్రష్టయగు చైతన్యమునకును, దృశ్యమగు ప్రపంచమునకును నేసంబంధమును లేదు. ఈ దృశ్యప్రపంచము ద్రష్టయగు చైతన్యమునందు కల్పితమై తోచుచున్నప్పటికిని, నది వాస్తవముగ లేదు. "యస్తుసర్వాణి భూతాని. ఆత్మన్యేవాను పశ్యతి। సర్వభూతేషు చాత్మానం, తతోనవిజుగుప్సతే॥ సర్వాధిష్ఠానమగు నాత్మయందు సమస్త భూతభౌతిక ప్రపంచము కల్పితమై తోచుచున్నదనియు నాభూతభౌతిక ప్రపంచమునందు సత్తాస్ఫురణ రూపముగ నాత్మ యనుస్యూతమై వ్యాపించియున్నదనియు, నెఱిగెడి పరమార్థదర్శి సర్వమానవులలో శ్రేష్ఠుడని శ్రుతి చెప్పుచున్నది.

ఇట్లు ద్రష్టయగు చైతన్యాత్మయును, దృశ్యమగు జడజగత్తును, నధిష్ఠానాధ్యస్థములై కలిసియున్నట్లు తోచుచున్నను, సప్రపంచమును, జడమునునగు దృశ్యజగత్తును విడిచి, యధిష్ఠానమును, ద్రష్టయునగు చైతన్యాత్మ నెఱింగిన విద్వాంసుడు మనుష్యుల నందఱిలో నత్యంత బుద్ధిమంతుడగును.

కాన సర్వాధిష్ఠానమగు చైతన్యాత్మ నెఱింగినవాడు పరమార్థ దర్శి యగుటచే నతడు బుద్ధిమంతుడనియు, ననాత్మ ప్రపంచమును నెరిగెడి యజ్ఞాని మిథ్యాదర్శియగుటచే బుద్ధిమంతుడు కాడనియు తెలియవలయును. ఆ బుద్ధిమంతుడే అంతఃకరణ పరిశుద్ధికొఱకు

కర్తృత్వాభిమానము లేనివాడై ఫలేచ్ఛారహితముగ విహితకర్మల నొనర్చిన యోగయుక్తుడు. ఇట్లు బుద్ధిమత్వము, యోగయుక్తత్వము, కృత్స్నకర్మకృత్వము అను నీమూడు ధర్మములచేత పరమార్థదర్శి స్తుతింపబడుచున్నాడు. నీవుకూడ అట్టిపరమార్థదర్శివి కాదలంచినచో కర్తృత్వాభిమానరహితముగ విహితకర్మలను చేయుము. అట్లు చేసినచో నీ యంతఃకరణము పరిశుద్ధమై కర్మాకర్మముల జ్ఞానము వలన సంసారబంధ విముక్తుడవగుదువు. పరమార్థమగు చైతన్యజ్ఞాన మునకంటె భిన్నముగ నేయనాత్మపదార్థముల జ్ఞానమువలనను నశుభ సంసార బంధవిముక్తి కలుగనేరదు.

ఓం తత్ సత్

జ్ఞానాజ్ఞాన ఫలములు

శ్లో. ఈ-3 అసుర్యా నామ తేలోకా, అన్ధేన తమసా వృతాః,
తాగ్ంస్తే ప్రేత్యాభి గచ్ఛన్తి, యేకే చాత్మహనోజనాః.

టీ॥ అసుర్యాః= అసురులకు (రాక్షసులకు) చెందిన; అంధేన తమసా చిమ్మచీకటిచేత; ఆవృతాః= ఆవరింపబడినవి; నామ=నిజంగా; తే ఆ; లోకాః జన్మలు; యేకే ఎవరెవరైతే; చ=కూడా; జనాః= జనులు; ఆత్మహనః ఆత్మహంతకులో; తే=వారు; ప్రేత్య=మరణా నంతరము; తాన్ ఆయాలోకములను (జన్మలను); అభిగచ్ఛంతి= పొందుతారు.

తా॥ గాఢతమమను అజ్ఞానముచే ఆవృతములగు జన్మములు అసురములని ప్రసిద్ధములు. జనన మరణములులేని ఆత్మయొక్క వాస్తవ స్వరూపమును తెలియక జననమరణములుగల స్థూలదేహమే ఆత్మయని తలంచు అజ్ఞానులు ఆత్మఘాతుకులు. ఆ యాత్మఘాతు

కులు మరణించినపిదప ఆ యాసురములగు నీచజన్మములను పొందు చున్నారు.

ఈశావాస్యోపనిషత్తు మొదటి మంత్రమున ఆత్మ ధ్యాననిష్ఠను అవలంభించడానికి అధికారియైన సన్యాసియొక్క ధర్మాన్ని చెప్పి యున్నది. నిరంతరము నీటి సంపర్కముచేత గంధపు చెక్కనుండి దుర్గంధము వచ్చును. కాని దానిని నీటితో రాతిమీద పడ్డినపుడు దాని సహజ సుగంధము తెలియబడుచున్నది. అట్లే పరివర్తనశీలము, లోవభూయిష్ఠము అయిన ఈ ద్వంద్వప్రపంచ నిమగ్నులై దుఃఖ భూయిష్ఠజీవితము అనుభవించుచున్నారు. కాని ఈ ద్వంద్వప్రపంచ ములో భగవంతుడొకడే చలనరహితమైన ఆధారమని గుర్తించి నిరంతర ధ్యాననిష్ఠులై శాస్త్రవిచారణశీలత గలిగి స్వస్వరూపజ్ఞానము పొంది దివ్యజీవన మనుభవించగలరని ధ్వనించుచున్నది.

రెండవ మంత్రములో సర్వసంగపరిత్యాగముచేసి నిరంతర ధ్యానములో లీనంకాని అసమర్థులకు శాస్త్రవిహిత కర్మలను ఆచరిం చుచూ మాత్రమే నూరు సంవత్సరములు జీవించగోరాలని సూచించుచున్నది. మానవ జీవితముపై ప్రీతియున్నంతవరకు దుష్కర్మ కాలుష్యాన్ని దూరంచేసుకోవడానికి ఇదితప్ప వేరేమార్గం లేదు. ఇది భగవద్గీతలో చెప్పిన కర్మయోగమునకు సంబంధించును.

ప్రస్తుతమైన యీ మూడవ మంత్రము ఆత్మను సాక్షాత్కరించు కొనక, కర్మకుమాత్రమే అధికారం కలిగినవారిని గురించి చెప్పు చున్నది. ఆత్మ సాక్షాత్కార సమక్షమున ఇది వర్తనాచిత నిర్దేశస్థితి.

మోక్షమునకు జ్ఞానమొక్కటియే సాక్షాత్సాధనము. నిష్కామ కర్మోపాసనలు పరంపరా సాధనములు. ఇంతకంటె సత్యమగు మార్గములేదు. అజ్ఞానులీ రెంటిని త్యజించి జన్మజన్మాంతర విషయ భోగములకొఱకుకామ్యనిషిద్ధకర్మములను, వివిధములగు దేవతోపాసనలు, భూతప్రేత పిశాచారాధనలు చేసెదరు. అట్టిమూఢులే దేహాత్మాగా

నంతరము పొందుచున్నది యీ మూడవ మంత్రమున వర్ణింపబడు చున్నది. దీనినే శ్రుతి యిట్లు చెప్పుచున్నది. "అన్యో౽సావహావహ మన్యో౽స్మీత్యుపాస్తే యో౽న్యాం దేవతామ్, నస వేద సర్వో బ్రహ్మా స దేవానాం యథా పశుః॥" భావము:- ఉపాస్యదేవతకంటె తన్ను వేరుగా భావించి, అన్యదేవతోపాసన మొనర్చువాడు, బ్రహ్మము నెఱుగక దేవతలకు పశువగును.

గాఢమైన అజ్ఞానముచే నావృతములైన జన్మములు ఆత్మయొక్క యథార్థస్వరూపము నెఱుంగుటకు యోగ్యములుకావు. కావున, నవి అసుర్యములు. ఆత్మజ్ఞానము కాని, జ్ఞానాపేక్షగాని లేని యజ్ఞానులు ప్రత్యగాత్మ దేహేంద్రియాది జడసంఘాతముకంటె భిన్నుడనియు, అతడు పరమాత్మకంటె భిన్నుడు కాడనియు తెలియ జాలరు. ప్రత్యగాత్మ దేహేంద్రియాది జడసంఘాత విశిష్టుడనికాని, దేహేంద్రియాది సంఘాతము ప్రత్యగాత్మ యనిగాని తలంచు చున్నారు.

అట్టి మూఢులు దేహేంద్రియాది ధర్మములైన జననమరణాది వికారములను నిత్యుడైన ప్రత్యగాత్మయందు కల్పించుచున్నారు. జనన మరణాది వికారములులేని ఆత్మకు జనన మరణాది వికారము లను కల్పించు అజ్ఞానులే యీ మంత్రమున ఆత్మఘాతుకులని చెప్పబడెను. అట్టి ఆత్మఘాతుకులు, ఆత్మయొక్క వాస్తవస్వరూపము నెఱుంగరు. ఆత్మస్వరూపము నెఱుంగుటకు, సాక్షాత్సాధనమైన జ్ఞాన నిష్ఠనుగాని, పరంపరాసాధనమైన నిష్కామ కర్మనిష్ఠనుగాని అవలింబింపరు. కేవలము స్వార్థబుద్ధితో ఇహపరలోక విషయభోగముల కొఱకు కామ్యనిషిద్ధ కర్మములను, వివిధ దేవతోపాసనలను, భూల ప్రేత పిశాచాదులను కూడ ఉపాసింతురు.

అట్టి మూఢులు మనుష్య శరీరమును విడిచినపిదప తాముచేసిన కర్మానుసార ఫలముల ననుసరించి యాసురములగు నానావిధ నీచ

యోనులయందు పుట్టుచు చచ్చుచు అనేక దుఃఖపరంపరలను పొందు చున్నారు.

కాన మానవుడు బ్రహ్మనిష్ఠుడు కాలేకపోయినను, బ్రహ్మ విద్యా జిజ్ఞాసువుఅయి మానవజన్మ సార్థకము చేసుకొనవలెను.

ఓం తత్ సత్

గాయత్రీ మంత్రము

వేదము లీశ్వరీయములని వైదికులెల్లరు విశ్వసిస్తారు. అందు ఈశ్వరోపాసనా విషయక మంత్రంగా గాయత్రిని పేర్కొంటారు. శ్రుతిస్మృతీతిహాస పురాణాదులన్నింటను గాయత్రీ ప్రశంసలు బహుళంగా కనబడుచున్నవి.

సృష్ట్యాదియందు పరమేశ్వరునిద్వారా అగ్ని, వాయు, ఆదిత్య, అంగిరా అను ఋషుల హృదయములందు ప్రకాశితమై బ్రహ్మ విద్యకు మూలమై యథార్థగురుమంత్రమై గాయత్రీమంత్రరాజము విలసిల్లుచున్నది. మంత్రములకు కేవలము శబ్దపాండిత్యముతో, నిఘంటువుల సహాయ్యముతో మామూలు శ్లోకములకు - పద్యములకు - చెప్పినట్లు అర్థముచెప్పుటకు వీలులేదు. మంత్రము లీశ్వరీయములు - ఈశ్వరుడు సర్వజ్ఞుడు. కాన మంత్రములలో ఎంతో అర్థము ఇమిడియుండును. సత్వశుద్ధి సంపాదించి ఏకాగ్రతతో మననము చేయగలవారు మాత్రమే శక్తికొలది సూటిగ ఆ యర్థమును గ్రహించ గలరు. అందువలన మొదట శబ్దశక్తిసాయమున స్థూలముగా శబ్దార్థ మును తెలిసికొనిపిమ్మట మననముచేయుచు విశేషార్థముల గ్రహించు టకు ప్రతివారు ప్రయత్నించవలెను. అందుచేత నీ ప్రకరణములో తొలుత గాయత్రీ మంత్రమునకు ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యములు

సామాన్యులుకూడ గ్రహించుటకై స్థూలముగా వ్రాయబడును. పిమ్మట బ్రాహ్మణములలో గాయత్రీ మంత్రమునకు చెప్పబడిన విశేషార్థములు సంక్షిప్తముగా తెలుపబడును. కావున గురువులకు గురువగు జగదీశ్వరుని యొక్క అమృతమయమైన గురుమంత్రమును-గాయత్రిని-అర్థసహితముగ ధ్యానమొనర్చి ఆ ఈశ్వరునికృపకు పాత్రులమయ్యెదముగాక! ఆదిభౌతిక అధిదైవిక ఆధ్యాత్మిక దుఃఖములనుండి తప్పుకొని-విడివడి-పరమధామమును బడయుదముగాక.

గాయత్రీ మంత్రము

ఓం భూర్భువ స్స్వః । తత్ సవితు ర్వ రేణ్యం ।
భర్గో దేవస్యధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్॥

పదవిభాగము:- ఓం, భూః, భువః, స్వః (సువహ), తత్, సవితుః, వరేణ్యం, భర్గః, దేవస్య, ధీమహి, ధియః యః, నః, ప్రచోదయాత్॥

అన్వయము:- ఓం । భూః । భువః । స్వః । సవితుః దేవస్య । (తన) తత్ వరేణ్యం భర్గః । ధీమహి । యః (భవాన్) । నః। ధియః । ప్రచోదయాత్ ॥

ప్రతిపదార్థము:- ఓం ఓంకారక, భూః సత్స్వరూప, భువః= చిత్ (జ్ఞాన) స్వరూప, స్వః ఆనందరూప పరమాత్మా, సవితుః= సకల జగత్తును సృష్టించు, దేవస్య (తన) = సమస్త విశ్వమును ప్రకాశింపజేయు దేవుని యొక్క, తత్ = ప్రసిద్ధము, వరేణ్యం=సర్వోత్కృష్ట మునగు, భర్గః విజ్ఞాన స్వరూపమును, ధీమహి=ధ్యానింతుము, ఉపాసింతుము. యః (భవాన్) సర్వేశ్వరుడవగు నీవు, నః= మాయొక్క, ధియః బుద్ధులను, ప్రచోదయాత్ (సత్కర్మలయందు) ప్రేరేపింపుము.

భావార్థము:- ఓంకారక । సచ్చిదానందస్వరూప । పరమాత్మ । సకల జగత్తును సృష్టించు, సమస్త విశ్వమును ప్రకాశింప

జేయు నీయొక్క ప్రసిద్ధము, సర్వోత్కృష్టమునగు విజ్ఞానస్వరూపమును ధ్యానింతుము. ఉపాసింతుము. సర్వేశ్వరుడవగు నీవు మాయొక్క బుద్ధులను సత్కర్మలందు ప్రేరేపింపుము.

భావార్థము:- హేరక్షక। సచ్చిదానందస్వరూప। జగదుత్పాదకదేవా। ప్రసిద్ధము, సర్వోత్కృష్టమునగు నీ విజ్ఞాన స్వరూపమును మేము నిత్యముపాసింతుము. మాకు సద్బుద్ధినిచ్చి సత్కర్మలాచరించునట్లు అనుగ్రహింపుము.

1. గాయత్రీశబ్దార్థము :- స్తుత్యర్థక "గై" ధాతువుతో "అవన్" ప్రత్యయము చేరుటవలన గాయత్రీశబ్దము సిద్ధమగుచున్నది.

2. గాయతో ముఖాత్ ఉదపతదితి గాయత్రీ-నిరుక్తము-6-12 గానము చేయుచున్న పరమేశ్వరుని ముఖమునుండి మొట్టమొదట ఈ చందస్సు వెలువడెను. కావున దీనిపేరు "గాయత్రి" యయ్యెనని బ్రాహ్మణములు చెప్పుచున్నవి.

3. "గాయంతం త్రాయతే ఇతి గాయత్రి" దీనిని జపించువానినిది కాపాడుచున్నది. కాన గాయత్రి యయ్యెను.

4. ప్రాణములు "గయ" యనబడుచున్నవి. కావున నట్టి ప్రాణములను గాపాడుటచే దీనిపేరు గాయత్రియయ్యెను.

5. "గాతారం త్రాయతే యస్మాద్ గాయత్రి తేన గీయతే॥ స్కంద. పు. కాశీఖం-4-పూర్వార్థ-అ-9 గానము చేయువానిని రక్షించుచున్నది. కాన గాయత్రియని చెప్పబడుచున్నది.

గాయత్రీ మంత్రము బహునామములతో పిలువబడుచున్నది.

1 గురు మంత్రము:- బ్రహ్మచారి విద్య నభ్యసించుటకు గురువుచెంతకు వెళ్ళునపుడు గురుకులమునందు ఉపనయనములో మొట్టమొదట వేదారంభసూచకముగా గురువుచే గాయత్రీమంత్రము

ఉపదేశింపబడును. కనుక నిది గురుమంత్ర మనబడుచున్నది. అట్టి యీ గాయత్రీ మంత్రమునందు ఋగ్యజుస్సామములయొక్క రహస్యముల తెలియజేయుశక్తి గర్భితమైయున్నది.

ప్రణవములోని మొదటి అక్షరమగు "అ", వ్యాహృతులలోని మొదటి లోకమగు "భూః", మంత్రములోని మొదటి పాదమగు "తత్సవితుర్వరేణ్యం" ఈ మూటిపై (అ + భూః + తత్సవితుర్వరేణ్యం") ధ్యానముంచుటచే పరమాత్మ సహాయ్యము లభించి, అనేక విద్యలకు నిధియైన "ఋగ్వేదమును" పూర్తిగా తెలిసికొను శక్తి ప్రాప్తమగుచున్నది. అట్లే-ప్రణవములోని రెండవ అక్షరమగు "ఉ," వ్యాహృతులలోని రెండవలోకమగు "భువః", మంత్రములోని రెండవ పాదమగు "భర్గోదేవస్యధీమహి"-ఈ మూటిపై (ఉ+భువః+భర్గోదేవస్యధీమహి) నేకాగ్రచిత్తము నుంచుటచే యజుర్వేదము యొక్క జ్ఞానమును యథోచితముగ యథాసమయమున కార్యాన్విత మొనర్చుశక్తి లభించుచున్నది.

ప్రణవములోని మూడవ అక్షరమగు "మ్", వ్యాహృతులలోని మూడవలోకమగు "స్వః", మంత్రములోని మూడవ పాదమగు "ధియోయోనః ప్రచోదయాత్" ఈ మూటిపై (మ్ + స్వః + ధియోయోనః ప్రచోదయాత్) మనస్సు నమాహితమైనపిమ్మట వ్యాపక పరమేశ్వరునియొక్క సాహాయ్యముచే సామవేదముయొక్క సామ్య శక్తి (To be at level with God) ప్రాప్తమై తన కార్యము లధికముగా పరమాత్మానుకూలము కాసాగును. పరమాత్మవలన భిన్నగా నుపదేశము లభించుటకు సాధనమగుటచే నిది గురుమంత్రమై యున్నది.

2. మంత్రరాజము :- పరిపూర్ణ ఫలదాయక మంత్రముల లోనిది సర్వశ్రేష్ఠముగ శీఘ్రఫలదాయకముగ నెన్నబడుచున్నది. ఇది వైదికసిద్ధాంతము కావున నిది మంత్రరాజమనబడుచున్నది.

3. కామధేనువు:- గాయత్రీ మంత్రము సిద్ధించినపిమ్మట కోరినది లభించును. ఈ మంత్రసిద్ధి పొందినవాని సంకల్పములు నెరవేరుచుండును. కనుక వసిష్ఠమహర్షిదగ్గర బహుశః ఈగాయత్రీరూప కామధేనువే యుండియుండవచ్చును.

4. వేదమాత:- ఉపనిషత్కాలమున గాయత్రీమహాత్మ్యము మిగులపెంపొందుటచే ప్రజలు గాయత్రిని వేదమాత లేక ఛందస్సుల మాతయని చెప్పసాగిరి. "గాయత్రీ ఛందసాంమాతా॥ (మహానారా- ఉ. 15-1) గాయత్రి వేదములకు తల్లి.

5. సావిత్రి:- గాయంత్రీ మంత్రమున పరమాత్మ "సవితా" యని ప్రార్థింపబడెను, సవితకు సంబంధించినది కాననది సావిత్రి యనబడుచున్నది. మరియు నీ మంత్రాధిదేవత సావిత్రి. కాననది సావిత్రి యనబడుచున్నది. (ఈ సావిత్రి సవిత పుత్రిక)

6. వేదముఖము:- వేదముఖమున వేదవాణి యని అర్థము. శరీరమున వాణి—సమస్తమునకు అర్థమును వివరించుచు సకల— ఆంతరంగిక భావముల కనుకూలవాదము చేయుచున్నట్లు, గాయత్రి వాణియై వేదములయొక్క సమస్తభావములను వర్ణించుచున్నది. కాన వేదముఖమనబడుచున్నది. ఈ నామము లన్నింటిలో సుప్రసిద్ధ మైనది "గాయత్రి" యనియే.

మొట్టమొదట గాయత్రీ మంత్రార్థమును ప్రత్యక్షముచేసి కొనినది "విశ్వామిత్రమహర్షి"కావుననే ఈ మంత్రమాయన పేరుతో నడచుచున్నది.

"ఋషి" యన మంత్రమును చూచువాడేగాని నిర్మాణకర్త మాత్రముకాదు. ఏలయన "ఋషయో మంత్రద్రష్టారః"—"ఋషిర్దర్శనాత్" అని నిరుక్తము (2—1) నందు వ్యాఖ్యానించబడి యున్నది. కావున మంత్రమునుచూచి దాని జ్ఞానమును పొందువాడు ఋషి, దృశ్యధాతువునకు చూచుట—తెలిసికొని—అనుభవము

చేసికొని తెలియచేయుటయేగాని నిర్ణయించుట యను నర్థ మిప్పటి వరకు నెవరును చెప్పరైరి.

శ్లో॥ యథా చ మధు పుష్పేభ్యో ఘృతం దుగ్ధాద్రసాత్పయః ।
ఏవం హి సర్వవేదానాం గాయత్రీసార ముచ్యతే॥
గాయత్రి వేదజననీ గాయత్రీ పాపనాశనీ,
గాయత్ర్యాస్తు పరంనాస్తి దివి చేహచ పావనమ్॥

బృహద్ యోగియాజ్ఞ వల్క్య 4-16

భావము:- పుష్పసారము మధువైనట్లు, పాలసారము నేయియైనట్లు, రససారము పాలైనట్లు, సర్వవేదములసారము గాయత్రియై యున్నది. గాయత్రి వేదమాత. గాయత్రి పాపనాశని, గాయత్రికంటె పవిత్రపఱచెడి దెద్దియు నిహపరలోకములయం దెచ్చట లేదు.

బ్రాహ్మణములలోని యర్థము.

గాయత్రీ మంత్రమునందు మూడుభాగములు గలవు, మొదటి భాగమున ప్రణవము, రెండవభాగమున వ్యాహృతిత్రయము మూడవ దానియందు త్రిపదాగాయత్రీమంత్రమునుఉన్నవి. (1) ప్రణవము- ఓమ్ (అ + ఉ + మ్)

2. వ్యాహృతిత్రయము-భూ-ర్భువః-స్వః

3. మంత్రము:- తత్సవితుర్వరేణ్యం-భర్గోదే వస్యధీమహి-ధియో యోనః ప్రచోదయాత్.

ప్రణవముయొక్క మూడుమాత్రలు సృష్టిక్రమ చిహ్నములు. అవి అవ్యక్త విజ్ఞానమయ క్షేత్రమున లేక మనోమయక్షేత్రమున వర్తమానమై యుండును. శః మానసిక శక్తి క్రమముగా అవతార ప్రాణరూపమునందుండును. దీని చిహ్నములే మూడు వ్యాహృతులు, స్పందనమే వ్యాహరణము-ఉచ్చారణ. దీనికి వ్యతిరేకమే

సమాహరణము - చెదరినవాని నొకటిగా చేయుట. సమష్టిలోపల నుండియే వ్యష్టిభావము జనించుచున్నది. ఇట్టులనే ప్రజాపతి మానస సమాధి విశ్వము నిమిత్తము వ్యాహృతులరూపమున ప్రకటమగు చున్నది. భూః, భువః, స్వః- అనునాటి ఉచ్చారణవలన క్రమ ముగా భూర్లోక, భువర్లోక, స్వర్లోకము లేర్పడుచున్నవి. వీనిపేరే పృథివి, అంతరిక్ష. ద్యులోకములు. [illegible] ప్రజాపతియొక్క విజ్ఞానత్రికము దర్శనమగుచున్నది. వానివలననే సృష్టి ప్రాదుర్భ వించుచున్నవి. ఈ వ్యాహృతులనే పరిపక్వమైన ప్రాణాత్మక సంస్థానమేదిగలదో, దేనిన్నుండుటకు ప్రతిభాసితమో అది [illegible] యొక్క ధరాతలముపై నవతరించుచున్న ప్రాణము.

మరియు వేదముయొక్క సమస్త రహస్యపూర్ణమైన గాయత్రీ మంత్రముయొక్క మూడుపాదములయందు నగుపడుచుండును. దీని ప్రథమ పాదమున సవిత దేవ మనస్సుయొక్క అభివ్యక్తి యున్నది. "మన ఏవ సవితా॥

రెండవ పాదమున పరమాత్మని వరేణ్య భర్గసంకేతము లేక ప్రాణముయొక్క సంకేతమున్నది. అది తన ప్రేరణనిమిత్తము అథవా తాను మేలుకొనియుండుటకై నిరంతరము సవితపై నాధార పడి యుండును. అనగా సమష్టిమనము మనస్సుపై నాధారపడి యుండునన్నమాట. [illegible] జీవనముయొక్క స్వరూప మేమియు నుండదు.

మంత్రముయొక్క మూడవపాదమున [illegible] ప్రక టనమగుదాని (జీవనము)యొక్క విభిన్నస్థితులు చెప్పబడుచున్నవి అని "ధియః" అనబడుచున్నది. [illegible]॥"

ఇది బ్రాహ్మణముల పరిభాష. ఇది గాయత్రియందున్న సమగ్ర జీవనముయొక్క సాంగోపాంగమగు ... ప్రత్యక్షదర్శి కాజాలునం దెట్లు. సవిత్ర లేక సమష్టిమనము, ప్రాణము భర్గలేక

ప్రాణతత్త్వము, మిగిలిన భాగమున ధియః చేర జ్ఞానాదిష్ఠిత కర్మ తత్త్వముయొక్క విశేషమహత్త్వము కలదో అటులనే ఈ మూడును పసుగు పేరలవలె పరస్పరము ఓతప్రోతమై యున్నవి. ఒకటిలేకుండ మరియొకటి యుండజాలదు,

గాయత్రియొక్క ఛందస్సు, ఛందస్సు ప్రయోజనము గానము. ఏగాయత్రము సామమును గానముచేయుచుండునో దానిని గాయత్రి రక్షించుచుండును. కనుక బ్రాహ్మణములయందీ వ్యుత్పత్తి చెప్ప బడినది.

సమస్త లోకములయందు వ్యాప్తమైయున్న సామగానమును ఋషులు గాయత్రమనిరి. అనగా గాయత్రి లోకత్రయ సంజ్ఞయై యున్నది. దీనిని సూక్ష్మదృష్టితో విచారించినచో వేదప్రతిపాదిత విద్యలన్నియు ఈగాయత్రియందంతర్భూతమైనట్లు విదితముకాగలదు. అనగా ప్రాణవిద్య గాయత్రీ స్వరూపము. ప్రాణముయొక్క స్వరూపము. సముంచన ప్రసారములు ముడుచుకొనుట, తిరుగుట "ప్రాణోవై సమంచన ప్రసారణమ్॥

శ్లో॥ జపన్నాసీత సావిత్రీం ప్రత్యగాతారకోదయాత్ ।
సంధ్యాం ప్రాక్ ప్రాతరేవం హితిష్ఠేదాసూర్యదర్శనాత్॥

భావము:- సాయంకాలము నక్షత్రోదయమగువరకు, ప్రాతః కాలము సూర్యోదయమగువరకును గాయత్రీ మంత్రమును జపించు చుండవలెను. (యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి ఆచారాధ్యా 245

శ్లో॥ సహస్ర్ర పరమా దేవీం శతమధ్యాం దశావతారామ్॥
గాయత్రీం యో జపేన్నిత్యం స న పాపేనలిప్యతే॥
హారీతస్మృతి-అ. 4-48

భావము :- వేయి పర్యాయములు గాయత్రిని జపించుట శ్రేష్ఠము, నూరుపర్యాయములు జపించుట మధ్యమము. పదిపర్యాయ

ములు జపించుట అధమము. ప్రతిదినము గాయత్రిని జపించువారు పాపలిప్తుడు కాజాలడు.

శ్లో॥ విధియజ్ఞా జ్జపయజ్ఞో విశిష్టో దశభిర్గుణైః ।
ఉపాంశు స్స్యాచ్ఛతగుణః సహస్రో మానసస్స్మృతః
మను 2-67

భావము:- విధియజ్ఞము (అగ్నిహోత్రాదులు) కంటె జపయజ్ఞము పదిరెట్లు, అది ఉపాంశుపైనచో నూరురెట్లు. మానసికమైనచో వేయిరెట్లును శ్రేష్ఠము. మరియు వాచకజపనామము గాయత్రి. ఇది వాక్కును తీవ్రపఱచి పరిశుద్ధమొనర్చును. మానసిక జపనామము సావిత్రి. ఇది మనస్సును పవిత్రపరచి రక్షించును. ఆత్మకజప (ధ్యాన) నామము సరస్వతి. ఇది ఆత్మరక్షణమొనర్చుచు నావరణమును దూరముచేయును.

జపముకూడ నీతి, శ్రద్ధ, ప్రీతి, సత్కర్మలతోకూడి జ్ఞానయుక్త ఉపాసనానమన్వితమై యుండవలెను. వీనియందేది కొరవడినను ఫలితముకూడ తరుగుచుండును. కాని జపము నిష్ఫలమెన్నటికిని కానేరదు.

గాయత్రిపై ప్రముఖ భాష్యము :-

వేద భాష్యములను రచించిన ఉవ్వటుడు, సాయణుడు, మహీదరుడు, దయానందసరస్వతి, అరవిందఘోషు మున్నగువారు గాయత్రీ మంత్రమునకుకూడ విపుల వ్యాఖ్యానములు చేసిరి. అందు ఆంధ్రులు ముఖ్యముగా స్వీకరించు సాయణభాష్యమిందు పొందుపరుపబడినది.

సాయణభాష్యము:- "తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్యధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్॥ ఋ-3-5-62-10.

యః సవితాదేవః నోఽస్మాకం ధియః కర్మాణి ధర్మాది విషయకావా బుద్ధీః ప్రచోదయాత్ ప్రేరయేత్। తత్ తస్య సర్వాను

శ్రుతిషు ప్రసిద్ధస్య దేవస్య ద్యోతమానస్య । సవితుః సర్వాంతర్యామితయా ప్రేరకస్య జగత్ స్రష్టుః పరమేశ్వరస్య । ఆత్మభూతం వరేణ్యం సర్వైరుపాస్యతయా జేయతయా చ సంభవనీయం । భర్గః అవిద్యాతత్కార్యయోర్భర్జనాత్ భర్గః స్వయంజ్యోతిః పరబ్రహ్మాత్మకం తేజః ధీమహి వయం ధ్యాయేమ॥

సృష్టికర్తయగు దేవుడు మాకర్మలను లేక ధర్మవిషయక బుద్ధులను ప్రేరేపించుచుండునో, ఆ దేవుడు సకలశ్రుతులలో ప్రసిద్ధుడు. ప్రకాశమానుడు. సర్వాంతర్యామియై సర్వము ప్రేరేపించువాడు. సృష్టికర్తయునై యున్నాడు. అవిద్యను అవిద్యాకర్మలను నాశమొనర్చునదియు, కోరి అందరు నుపాసింపదగినదియు– తెలిసికొనదగినదియునగు నా దేవునియొక్క స్వప్రకాశస్వరూప తేజమును మేము ధ్యానింతుముగాక.

ప్రాణాయామము:- ప్రాణాయామమునకు జపమునకు సంబంధము కలదు. కావున "గాయత్రీమంత్రము" అను నీ వ్యాసములో ప్రాణాయామ విషయములు స్థూలంగా కొంతవరకు వివరింపదలంచి, చేర్చబడినవి.

రక్తము శరీర వ్యాపారమున కుపయోగపడుటవలన అశుద్ధమగుచుండును. ఈ రక్తము శుద్ధముకావలెనన్న హృదయమునుండి శ్వాసకోశములకుపోయి అచ్చట శుద్ధమై తిరిగి హృదయమునకు రావలెను. హృదయమునుండి రక్తము ఊపిరితిత్తులకుపోయి యచట శుద్ధమై తిరిగి హృదయమునకు చేరునరికి హృదయ మొక్కసారి కొట్టుకొనును. యువకుని హృదయము నిమిషమునకు డెబ్బది రెండు పర్యాయములు కొట్టుకొనును. పయస్సునుబట్టి మారుచుండును. హృదయము కొట్టుకొనుట—"లూప్ + డప్" శబ్దోచ్చారణవలె నుండును. రక్తమును వెడలగ్రక్కునపుడు "లూప్" శబ్దమువలె కొట్టును. తిరిగి రక్తమును గ్రహించునపుడు "డప్" శబ్దమువలె

ద్వనించును. దీనిని విశేషజ్ఞులువినా యితరులు గ్రహింపజాలరు, కాన చాలినంత ప్రాణవాయువు శ్వాసాశయములకు చేరకపోయి నచో శ్వాసకోశ సంబంధమైన వ్యాధులు పుట్టుచుండును. పూర్తిగా పరిశుద్ధముకాని రక్తమే తిరిగి హృదయమునచేరి శరీరమంతా వ్యాపించుటచే దురద మొదలగు సాధారణవ్యాధులేగాక భయంకర మగు కుష్ఠురోగములుకూడ సంభవించును. కాన ప్రాణాయామము చేయుటవలన శరీరారోగ్యమునకు చాలా ప్రయోజనమున్నది.

"తస్మిన్సతి శ్వాస ప్రశ్వాస యోర్గతి విచ్ఛేదః ప్రాణాయామః" (యో. ద-2-49). బాహ్యవాయువును లోనికిపీల్చుకొనుట శ్వాసము. లోపలి కోష్ఠమునందలి వాయువును బయటికి విడుచుట ప్రశ్వాసము. పద్మాసనాదులు సిద్ధించినపిదప నిట్టి శ్వాసప్రశ్వాసములయొక్క స్వాభావికగతి నిరోధమే ప్రాణాయామ మనబడును.

రేచకము, పూరకము, కుంభకము, కేవలకుంభకము అని ప్రాణాయామము నాలుగువిధములగును. లోపలివాయువును బయటికి తీసి యట స్తంభింపచేయుట రేచక ప్రాణాయామము. బాహ్యవాయువును లోపలికి తీసికొని యట స్తంభింపచేయుట పూరకప్రాణాయామము. ఎక్కడివాయువునక్కడ నిలుచునట్లుచేసి లోపలివాయువు వెలుపలికిగాని వెలుపలివాయువు లోపలికిగాని పోకుండ చేయుట కుంభక ప్రాణాయామము. కుంభకము, కేవలకుంభకములకు స్వల్ప భేధమున్నది. కుంభకము శ్వాసప్రశ్వాసల నపేక్షించును. కేవల కుంభకము శ్వాసప్రశ్వాసల నపేక్షింపదు. ప్రాణాయామపద్ధతులు మహర్షి పతంజలి విరచితయోగదర్శనమున బాగుగా వివరించబడినవి పై పద్ధతులలో ప్రాణాయామముచేయుచో పూర్తిగ దుష్టవాయువు-ప్రాణవాయువు-శ్వాసకోశముల యనిర్భాగములను చేరును. అందు వలన శ్వాసకోశవ్యాధులు మున్నగునవి రానేరవు. ప్రాణాయామమువలన శరీరబలము వృద్ధియై మనోశక్తు లున్నతిహొందును.

ప్రాణశక్తి సూర్యునిద్వారా వాయువులో వ్యాపించుచుండును. ఆ ప్రాణశక్తితో గూడిన ప్రాణవాయువు ప్రాణాయామముద్వారా శరీరములో ప్రవేశించి యచట రక్తములోకలిసి తన జీవశక్తిని రక్తమున కర్పించి, చెడురక్తమునందలి బొగ్గుపులుసువాయువును గ్రహించి తిరిగి వెలుపలికి వచ్చును. రేచకపూరక కుంభకరూప ప్రాణాయామము శరీరమునకు జీవశక్తినిచ్చి ఆరోగ్యముగానుంచును ఇది పరిపూర్ణశక్తియుండుటచే మరియేమందులు దీనికి సాటిరావు. ఇట్లు ప్రాణశక్తి నాకర్షించుచుండుటయందు ప్రాణాయామ మాచరించి మనస్సు పవిత్రముగను, పరిశుద్ధముగను ఉత్సాహవంతముగా నుంచుకొన వలెను. బలమైన యిచ్ఛాశక్తిద్వారా యీ ప్రాణశక్తిని రోగ గ్రస్తమైన శరీరభాగమునకు పంపినచో రోగము తొలగిపోవును. దీనినే మానసికచికిత్స యందురు.

ఆరోగ్యముగల మనుష్యునిశ్వాస దినమునకు 21600 పర్యాయములు నడచును. అనగా గంటకు 900 - నిమిషమునకు - 15 పర్యాయములు అని పెద్దలు చెప్పుచుందురు. ప్రాణాయామము చేయుటచే శ్వాసగతి అవరోధింపబడి పైసంఖ్య తగ్గును. శ్వాస ఎంత తక్కువగా నడచునో అంత మానవుని ఆయువు వృద్ధినొందును. తపస్సులైన మహర్షులు జనన మరణములను తమ యధీనముజేసు కొనుటకు ప్రాణాయామమే ప్రధానకారణము.

యావద్బద్ధో మరుద్దేహే యావచ్చిత్తం నిరామయం
యావద్దృష్టిర్భ్రువోర్మధ్యే తావత్కాలం భయంకుతః॥

ఎంతవరకు ప్రాణవాయువు కుంభకముద్వారా స్థిరముగా నుండునో, ఎంతవరకు చిత్తము విషయవాసనలకు దూరముగ నుండునో - ఎంతవరకు మనస్సు నిర్వికారముగ నుండునో, ఎంతవరకు దృష్టి భ్రూమధ్యమునందు స్థిరమైయుండునో అంతవరకు యమునిభయ ముండదు. అని యోగశాస్త్రజ్ఞులగు పెద్దలనుచుందురు.

పూజ్యులగు ఆర్యులు వేదమంత్రమగు గాయత్రికి ప్రాణా యామమునకై చేర్చిన భాగము

శ్లో॥ ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం,

ఓం భూః, ఓం భువః, ఓం స్వః (సువః)

ఓం తత్ సవితు ర్వరేణ్యం।

భర్గో దేవస్యధీమహి। ధియోయోనః ప్రచోదయాత్॥

ఓ మహాజ్యోతీ రసోమృతం బ్రహ్మ

ఓం భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

భావము :- మహర్లోక జనలోక తపోలోక సత్యలోకములు భూలోకము భువర్లోకము స్వర్లోకము మొత్తము ఏడులోకములు సుఖముగా శుభముగానుండుటకై నేనిగాయత్రిని జపించుచున్నాను.

మరి జ్యోతిస్సులకు జ్యోతిస్సగు రసామృత పరబ్రహ్మము నందే నా ఆత్మ లీనమగుగాక. ఈ విధముగా నా మనస్సు ఏ వైపు నకు పోకుండ నా హృదయమున దిగ్బంధము చేసికొనుచున్నాను.

పూజ్యులగు సాధువులు ఈ త్రిపదగాయత్రికి అదర్వవేదము నుండి ఉద్ధరింపబడిన

ఓం పరోరజసే సావదోమ్ అనుదానిని చేర్చిరి. దానికి వారు వివరించిన భాష్యము ఈ క్రిందివిధముగా నున్నది.

పరోరజసే=సోస్సిఇతిసూత్రేణ, రజసేపర: ఇత్యర్థః రజో గుణాతీతః ఇత్యర్థః, ఉపలక్షితతయా సత్వరజ స్తమోగుణాతీతః ఇత్యర్థః సావదః=అవదః, సవదః, ఓం, ఓం అవతీతి, ఓం రక్షకః ఇత్యర్థః, సవదః = వక్తుంశక్యః, ఉదాహృతిః వేదైః సర్వైః అహమేవవేద్యం: నేను వేదవేద్యుడను కాన శబ్దములచేవా కొనదగిన వాడను అని అర్థము.

అవదః = వక్తుమశక్యః : నేను మాటలచే పేర్కొనదగిన వాడనుగాను.

ఉ:- యతోవాచో నివర్తంతే అప్రాప్యమనసా సహ- వాఙ్మనస్సులకు అందడు.

భావార్థము:- త్రిగుణాతీతుడును, సర్వరక్షకుడును, వాఙ్మనోతీతుడును, వేదవేద్యుడును అగు బ్రహ్మస్వరూపమును, మేము ధ్యానింతుము, ఉపాసింతుము.

మంత్రానుష్ఠాన పద్ధతి

ఈ మంత్రము ధ్యానధారణ విషయమేకాని జపవిషయమును బోధించుటలేదు. జపింపబడినది నామము. అనుష్ఠింపబడునది మంత్రము. ధ్యానమువలననే ధారణ జరుగును. దేనిని ధ్యానింతుమో దానినే ధరించెదము. ఎట్లు ధ్యానింతుమో అట్లేయగుచుందుము.

సంకల్పము, చిత్తము, చింతన, దృష్టి, శ్రుతి, స్పర్శశక్తి గంధశక్తి, రసశక్తి - ఈ యెనిమిది ధారణలనబడును. సవితృదేవతయొక్క దివ్యప్రేరణలు - శక్తులు ప్రేరితములై దివ్యకిరణములు ప్రకాశించును. దివ్యప్రేరణవలన ధారణలు దివ్యమగును. ధారణలు దివ్యమైన పిమ్మట సవితయొక్క దివ్యరూప సౌందర్య ప్రకాశములు సాక్షాత్కారమగును.

అనుష్ఠానమన మంత్రానుసారము వ్యవహరించుట. అనగా మంత్రమునందు చెప్పబడిన స్థితిని తనయందు ధరించుట. అంతస్థ విజ్ఞానమును ప్రత్యక్షముగ సంసిద్ధపరచుటయే. ఆత్మబోధనము. ఆత్మోద్బోధనము, దివ్యత్వప్రాప్తి, దేవసవితయొక్క సాక్షాత్కారము, దేవసవితయందు సమాహితమగుట - కొఱకే గాయత్రీ మంత్రానుష్ఠానమును ఆచరించవలయును. ఈ మంత్రానుష్ఠానము వలన ఆధ్యాత్మికలాభములు ప్రాప్తమగునట్లే సాంసారిక వైభవములును ప్రాప్తమగుచుండును. సాంసారిక వైభవములు ఆధ్యాత్మిక [illegible]. కాని యెవరోయొక సాంసారికలాభమును

దృష్టియందుంచుకొని యీమంత్రానుష్ఠాన మొనర్చినచో ఆత్మహాని జరుగగలదు.

ప్రథమమున ధ్యానమును నిలబెట్టుటకు సరళము స్వాభావికము నైన విధి-నేత్రములను మూసికొనవలెను. నేత్రములందు ధవళ కాంతి యేదికనబడునో దానిపై ధ్యానమును కేంద్రీకరించుటయే. ఇట్లు ధ్యానముచేయగా కొంతకాలమునకు ఆ ధారణలో-ధ్యానము నందు-దివ్యప్రకాశము సంచారము [illegible]. దృష్టి దివ్యమైన పిమ్మట దేవసవితయొక్క పరమప్రకాశమయ [illegible] స్వరూపము గోచరించును. దేవసవిత స్వరూపము ప్రకాశమయము [illegible] కాని ఆకార వంతముకాదు. ప్రకాశము [illegible] కాని ప్రకాశము మాత్రము సదానిరాకారము. [illegible] ప్రతి ఆవృత్తితో ఏ ధారణ దివ్య[illegible]. [illegible] పైకి. పైనుండి క్రిందికి దివ్యప్రకాశ[illegible] ఆరోహణ అవరోహణలు జరుగుచున్నట్లును అనుభవ[illegible]. [illegible] గాయత్రీ మంత్రము పునఃపునః పఠి[illegible], [illegible] ([illegible]) నిరాకార మైనట్లు అనుభవమగునంత[illegible]...

నేత్రములు మూసికొనవ[illegible] ఎందు నిర్మలధవళ ప్రకాశము కనబడినప్పటించేది [illegible], ధ్యా[illegible] నొనర్చవలెను. అట్లు ముప్పది నిముషములవరకు [illegible] అభ్యాసము చేయవల యును. ప్రతి నాలుగైదు [illegible] ధ్యాన[illegible] కావచ్చును. అట్లు ధ్యానము [illegible]. [illegible] స్మరించుచు మరల గాయత్రిని [illegible] ధ్యాననిమగ్నులు కావలెను. ఇట్లు [illegible] ముప్పది నిముషముల వరకు అభ్యాసము చేయవలయును. [illegible]లో ప్రారంభించి క్రమముగా [illegible].

అభ్యాసము చేయుగా చేయగా [illegible] పరిష్కృత మగును. పైనుండి జ్యోతిర్[illegible]. [illegible] కింది[illegible]

శక్తి ప్రసరించును. ఊర్ధ్వలోకము నుండి జ్యోతి యవతరించును. ధ్రువలోకము నుండి జ్యోతి పైకెక్కును. ధారణ జ్యోతిర్మయమగును అట్టి జ్యోతిర్మయధారణలో దేవసవితయొక్క వరేణ్యంభర్గధారిత మగును. [illegible]. ధారణలు దివ్యమై సాధకుని ఆత్మ దేవసవిత యొక్క దివ్యస్వరూపమును దర్శించి అందు సమాహితమగును. అనుష్ఠానమువలన అనారోగ్యము అడ్డురాకుండునట్లు సాధకుడు సాత్త్వికాహారము భుజించుచుండవలెను.

గాయత్రీ మంత్రానుష్ఠానము సూర్యుని కెదురుగ నాసనముపై కూర్చుండి జపము ప్రాతఃకాలముందే చేయవలెను. అనగా సూర్యోదయమునకు [illegible] నియమములు ముందునుండి ప్రారంభించి [illegible] నియమములు ప్రొద్దెక్కువరకు చేయవలెను. స్నానమాచరించి ఉతికిన వస్త్రములు ధరించవలెను. ఏకాంత స్థలమున సూర్యాభిముఖముగా — సూర్యోదయపు ఎర్రని కిరణములు హృదయముపై పడునట్లు — పద్మాసనము లేక బాసికపట్టు వేసికొని కూర్చుండవలెను. [illegible] గల తివాసిని భూమిపైపరచి, దానిపై, [illegible] వస్త్రములను పఱచి ఆసనము సిద్ధపరచుకొనవలెను. మనస్సునందే అర్థతాత్పర్యములను మననము చేయుచు గాయత్రీ మంత్రమును పఠించుచుండవలెను. అర్థగ్రహణము [illegible] పఠించుట [illegible].

గాయత్రీ మంత్రము

ఓం భూర్భువస్సువః । తత్ సవితుర్వరేణ్యం
భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥.

గాయత్రీ మంత్రముపై పండితుల అభిప్రాయములు.

[illegible], [illegible] — నవీనులు, ప్రాగ్దేశవాసులు, పాశ్చాత్యులు [illegible] పండితులెందరో గాయత్రిని గురించి తమ [illegible] రచనలలో వెల్లడించియుండిరి.

అందు కొందరు పెద్దల యభిప్రాయముల నిందు పొందుపరచు చున్నాము.

1. శ్రీ స్వామివివేకానంద :- (రామకృష్ణ పరమహంస శిష్యులు) అమెరికాయందు గాయత్రీ మంత్రమునుగూర్చి యుపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి.

హిందువులు విగ్రహారాధకులు కారు. ఏలయన వారి ధ్యేయ (GREED) మంత్రము గాయత్రి. ఈ మంత్రమున "తత్"-(ఆ) శబ్దమే యొక పరోక్ష (Invisible) సృష్టికర్త-అనగా సవిత వంకకు సంకేత మొనర్చుచున్నది. అనేకులీ మంత్రమును సూర్యోపాసనా మంత్రముగ నుడువుచున్నారు. కాని అదిసరికాదు. ఏలయన సవితా శబ్దము సృష్టికర్తయైన ఈశ్వరునే బోధించుచున్నది. ఇదియునుగాక ఈ మంత్రమున జ్ఞానము-బుద్ధినిమిత్తమే ప్రార్థన కలదు. కావున నాజ్ఞానదాత జడసూర్యు డెన్నటికిని కానేరడు. ఇంతేకాదు. ఇందొక గొప్ప విశేషము కలదు. ఏమన: ఈ మంత్రమునందుగల "నః" శబ్దము సమాజవాచకమై యున్నది. కాన స్త్రీ పురుషాది మానవ మాత్రులందరికి. దీని జపించు నధికారముకలదు. ఇట్లు మనపూర్వులు విగ్రహారాధకులు కాతనియు, నిరాకార ఈశ్వరునే ధ్యానించుచుండిరనియు, ఈనిరాకార ధ్యానమునకు ముఖ్యసాధనము గాయత్రీమంత్రమనియు, స్త్రీ పురుషులకు గాయత్రీమంత్రము జపించు నధికారము కలదనియు స్పష్టమగుచున్నది.

2. గౌతమబుద్ధుడు:- స్తుతినిపాతమున బ్రాహ్మణకర్మ విధానమును వర్ణించుచు గౌతమబుద్ధుడు వేదమునకు ప్రాముఖ్యమొసగి అట్టి వేదాధ్యయనమునందు గాయత్రీ మంత్రమునకు మిగుల విశేష మొసంగెను.

3. మహాత్మాగాంధి :— పూజ్యపాద మహాత్మాగాంధి గారు గాయత్రిని గురించి ది 24-3-1920 తేది యంగు ఇండియాలో

నిట్లు వ్రాసిరి "...తదనంతరము ఉపన్యాసము, వ్రతము, ప్రార్థన కలదు. అదియొక పూర్వాచారము. పూర్ణోపవాసము శరీరమును, మనస్సును, ఆత్మను పరిశుద్ధపరచుచున్నది. ఉపవాసమువలన మజ్జ కరిగి చేర్చబడి ఆత్మపైనున్న నిరర్థకమగుబరువు తొలగిపోవుచున్నది. హృదయపూర్వకముగాచేయు ప్రార్థనయొక్క ప్రభావితము మిగుల నాశ్చర్యముగ నుండును. ఒక ఉన్నతావస్థ నుండి మరియొక ఉన్నతావస్థకు చేరుటకై ఆత్మ తొందరపడుచుండునని ప్రార్థన ప్రకటించుచున్నది. ఈ విధముగ లభించిన పవిత్రతయొక్క ప్రయోగము ఉన్నతాకాంక్షలతో జరిగినప్పుడు అదినిజమైన ప్రార్థనయనబడుచున్నది. కావున నిరంతర గాయత్రీమంత్రజపముయొక్క ప్రయోగము నేనిచ్చిన ప్రార్థన పరిభాషను సర్వవిధముల చరితార్థపరచుచున్నది. మరియు ఈ గాయత్రీ మంత్రజపము రాష్ట్రీయ విపత్కాలమున శాంతచిత్తముతో చేయబడినయెడల అది సంకటములను రూపుమాపుటకై పరాక్రమ ప్రభావములను చూపెట్టగలదు. మరియు "క్రీ. శ. 1912 ఫిబ్రవరి 13న ఢిల్లీలో టిబ్బియాకాలేజీని తెఱచుచు నిట్లు చెప్పెను-"వర్తమాన చికిత్సాపద్ధతి సర్వవిధముల ధర్మహితమయ్యెను. విధిప్రకారము ప్రతిదినము నమాజు చేయువాడుగాని, గాయత్రీ జపము చేయువాడుగాని యెన్నటికిని రోగగ్రస్థుడు కాజాలడు. పవిత్రమైన ఆత్మయే పరిశుద్ధమైన శరీరమును నిర్మింపగలుగుచున్నది. ధార్మిక జీవననియమము యథార్థముగా శరీరాత్మలను కాపాడగలదని నా నిశ్చితాభిప్రాయము."

(స్వాస్థ్య మెట్లు లభించును? అను దానినుండి)

4. సర్ మోనియర్ విలియం :- ఇతడు తన "దిబుద్ధిజం" (The Buddhism) అను గ్రంథమునందు గాయత్రిని గురించి యిట్లు వ్రాసెను:- "క్రైస్తవ మతమునకు క్రీస్తుదక్క మరెద్దియును లేదు. మహమ్మదీయ మతమునకు పైగంబర్ మహమ్మదుదక్క మరెద్దియు లేదు. బౌద్ధమతమునకు బుద్ధునిగాక మరేమియులేదు. ఈ పురుషులే

వారివారి ధ్యేయములు. అనగా నీ పురుషులుదక్క వారికి ధ్యానింప దగిన దేదియు లేదనుట. నేను క్రైస్తవుడనే అయినను సత్యము చెప్పుటలో నాకెట్టి సంశయములేదు. హిందువులయొక్క ధ్యేయ మంత్రము "గాయత్రి: ఇది లేకుండ ఋషులుగాని, మునులుగాని మహాపురుషులుగాని జీవింపజాలరు. హిందూమతము ఏ మానవవ్యక్తి విశేషముపై నాధారపడియుండలేదు. ఈ గాయత్రిద్వారా భిన్నగ పరమేశ్వరునుండియే వారు జ్ఞానమును బడయుగలుగుచున్నారు."

5. యోగివర శ్రీ అరవిందఘోష్:- వీరు తన "లైట్ ఆన్ యోగ" (Light on yoga) అను గ్రంథమునందిట్లు వ్రాసిరి—

"ఆత్మజ్ఞానము, ఆత్మనియంత్రణ, ఆత్మసమర్పణ-మార్గమే యోగముయొక్క మార్గము. గాయత్రీ మంత్రమునందును ముఖ్యముగా నీ మార్గమే ఉపదేశింపబడినది. గాయత్రీ మంత్రముయొక్క మొదటి రెండు పాదములయందు పరమాత్మయొక్క మహత్తర గుణములు వర్ణింపబడినవి. ఈ గుణములయొక్క అనుభూతిద్వారానే సాధకుని ఆత్మజ్ఞానము కలుగగలదు. ఈ ఆత్మజ్ఞానముద్వారా తన్ను ప్రభువుదగ్గరకు చేర్చుకోరికతో సాధకుడు స్వయముగ ఆత్మనియంత్రణ మార్గము నవలంభించును. గాయత్రి యొక్క మూడవ భాగమున మా బుద్ధిని ప్రేరేపించుగాక: యని పరమాత్మ ప్రార్థింపబడెను. కావున నీ ప్రార్థనయొక్క అభిప్రాయము సాధకుడా పరమాత్మయెదుట తన యాత్మసమర్పణ మొనర్చుచున్నాడనియే, సాధకుడెపుడు తన బుద్ధియొక్క ప్రేరణప్రోతస్సు ఆ పరమాత్మయని తలంచుచున్నాడో అప్పడాతనియందు మిథ్యాభిమానము అథవా అహంకారము ఎట్లు, ఎచట మిగిలియుండును.

ఈ విధముగ ప్రాపంచిక సమస్త దుఃఖములనుండి విముక్తి నొందుటకును వాస్తవిక యోగముద్వారా మోక్షప్రాప్తికిని మార్గము గాయత్రియందు వివరింపబడియున్నది. కావున నాధ్యాత్మిక సాధక

లకు ముక్తికేవల మీ గాయత్రీ మంత్రముయొక్క నిరంతర జపము ద్వారా కలుగగలదు."

ఋషి దేవతాబీజాదులు - కరన్యాస హృదయన్యాసములు.

గా య త్ర్యా వా హ న ము

ఆయతు వరదా దేవీమక్షరం బ్రహ్మ సమ్మితం గాయత్రీం చందసాం మాతేదం బ్రహ్మ జుషస్వమే య దహ్నాత్కురుతే పాపం త దహ్నాత్ ప్రతిము చ్యతే, య ద్రాత్ర్యాత్కురుతే పాపంత ద్రాత్ర్యా త్ప్రతిముచ్యతే సర్వవర్ణే మహాదేవి సన్ధ్యావిద్యేసరస్వతీ, ఓజోఽసి, సహోఽసి బలమసి భ్రాజోఽసి, దేవానాం ధామనామసి, విశ్వమసి విశ్వాయుః, సర్వమసి. సర్వాయు రభిభూరోం, గాయత్రీ మావాహయామి, సావిత్రీ మావాహయామి, సరస్వతీ మావాహయామి, ఛన్దఋషీ నావాహయామి, శ్రియమావాహయామి బల మావాహయామి.

మ న్త్ర వి వ ర ము

గాయత్ర్యా గాయత్రీ ఛందో విశ్వామిత్ర ఋషి సవితా దేవతాఽగ్నిర్ముఖం బ్రహ్మశిరో విష్ణుర్హృదయగ్ం రుద్రశ్శిఖా పృథివీయోనిః ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానాసప్రాణా శ్వేతవర్ణా సాంఖ్యాయనస సగోత్రా గాయత్రీ చతుర్వింశత్యక్షరా త్రిపదా షట్కుక్షిః పఞ్చ శీర్షోపనయనే వినియోగః

టీ. వరదా వరముల నిచ్చునదియు, అక్షరం=నాశరహిత మైనదియు, సమ్మితం వేదచోదితమైనదియు, బ్రహ్మ=పరబ్రహ్మ బోధకమైనట్టిదియునగు, దేవి దేవత, ఆయాతు=వచ్చుగాక, ఛన్దసాంమాతా వేదమాతయైనయునగు, గాయత్రీం=గాయత్రి, మే=నాకు, ఇదం బ్రహ్మ పరబ్రహ్మ మిదియని, జుషస్వ=వచించుగాక, అహ్నాత్ పగటియందు, యత్పాపం ఏ పాపము, కురుతే=కలిగినదో,

తత్=ఆ పాపము, ఆహ్నాత్=పగటినుండియే, ప్రతిముచ్యతే=విగతమగుచున్నది, రాత్ర్యాత్=రాత్రినుండి, యత్పాపం=ఏ పాపము, కురుతే=కలుగుచున్నదో, తత్=ఆ పాపము, రాత్ర్యాత్=రాత్రినుండియే, ప్రతిముచ్యతే=విగతమగుచున్నది, సర్వవర్ణే=అన్ని వన్నెలను బొందిన, మహాదేవీ=గొప్పతల్లీ, సన్ధ్యావిద్యే=సద్ధ్యానముచే తెలియదగిన, సరస్వతీ=ఓ విద్యాదేవతా, ఓజః అసి=ఇంద్రియశక్తి. వై=సహః అసి=ఓర్పుశక్తివై, బలంఅసి=దార్ఢ్యమవై, భ్రాజఃఅసి=తేజస్సువై, దేవానాం=దేవతలయొక్క, ధామ=తేజమును, నామ=పేరును, అసి=పొందినదానవై, విశ్వం ప్రపంచమును, విశ్వాయుః=దీర్ఘాయుస్సుకలదానవును, అసి అయి, సర్వం=సమస్తమును, సర్వాయుః=సర్వప్రాణుల ప్రాణమువును, అసి అయి, అభిభూః=ఉద్భవించిన, ఓం = పరమాత్మయగు, గాయత్రీం=గాయత్రీ మంత్రదేవతను, ఆవాహయామి=పిలుచుచున్నాను, సావిత్రీం = (అట్టి) సవితారూపిణిని, ఆవాహయామి=పిలుచుచున్నాను, సరస్వతీం = (అట్టి) విద్యాదేవతను, ఆవాహయామి=పిలుచుచున్నాను, ఛన్దఋషిమ్=ఛందస్సును ఋషిని, ఆవాహయామి=పిలుచుచున్నాను, శ్రియః=(అట్టి)లక్ష్మిని, ఆవాహయామి=పిలుచుచున్నాను.

గాయత్ర్యా=గాయత్రీ మహామంత్రమునకు, ఛంధః=ఛందస్సు, గాయత్రి=గాయంత్రియే, విశ్వామిత్రః=విశ్వామిత్రుడు, ఋషిః=(మన్త్రప్రవర్తకుడగుముని), సవితా=పరబ్రహ్మము, దేవతా=(మన్త్రాధి) దేవత, అగ్నిః=అగ్నిదేవుడు, ముఖం మంత్రముఖము, శిరః = శీర్షము, బ్రహ్మ = పరమాత్మ, విష్ణుః విష్ణుమూర్తి, హృదయం=అంతస్సు, రుద్రః=ఈశ్వరుడు, శిఖా=సిగ, యోనిః=జన్మస్థానము, పృథివీ=భూమి, ప్రాణాపానవ్యానోదానసమానః=ప్రాణము, అపానము, వ్యానము, ఉదానము, సమానములనెడు,

ప్రాణా=ప్రాణములతో, స=కూడియున్నది, శ్వేత=తెల్లనైన, వర్ణా=రంగుగలది, సాంఖ్యాయన=సాంఖ్యాయన ఋషియొక్క, గోత్రా=గోత్రముతో, స=కూడియున్నది, చతుర్వింశత్యక్షరా=ఇరువదినాలుగక్షరములుగలది, త్రిపదా=మూడు పాదములుగలది, షట్కుక్షిః=(ప్రాక్పశ్చిమ దక్షిణోత్తరోర్ధ్వాదర దిశలు) ఆరును కక్షలుగాగలది, పంచశీర్షః=అయిదు శిరస్సులుగలది, ఉపనయనే=జ్ఞానోపదేశమునందు, వినియోగః=ఉపయోగపడునది.

గాయత్రీమంత్ర ఋషి దేవతాబీజాదులు-అంగన్యాస కరన్యాసములు.

కరన్యాసము

ఓం తత్సవితుః — అంగుష్ఠాభ్యాన్నమః
వరేణ్యం — తర్జనీభ్యాన్నమః
భర్గోదేవస్య — మధ్యమాభ్యాన్నమః
ధీమహి — అనామికాభ్యాన్నమః
ధియోయోనః — కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః
ప్రచోదయాత్ — కరతలకర పృష్ఠాభ్యాన్నమః

హృదయన్యాసము

తత్సవితుః బ్రహ్మాత్మనే — హృదయాయనమః
వరేణ్యం విష్ణ్వాత్మనే — శిరసే స్వాహా,
భర్గోదేవస్య రుద్రాత్మనే — శిఖాయైవషట్
ధీమహి సత్యాత్మనే — కవచాయహుం,
ధియోయోనః జ్ఞానాత్మనే — నేత్రత్రయాయ వౌషట్,
ప్రచోదయాత్సర్వాత్మనే — అస్త్రాయఫట్,
భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః
"నగాయత్ర్యాః పరం మంత్రం"

గాయత్రి కంటె సర్వోత్కృష్టమైన మంత్రము మరియొకటి లేదు. దీని మహిమనుగూర్చి భగవద్గీత ఇట్లు ప్రవచించినది,

భ.గీ॥ 10:35 బృహత్సామ తథాసామ్నాం గాయత్రీ
ఛందసామహమ్॥

సామవేదమునందుండు ఏ రథంతరాది సామమంత్రములు గలవో వానిలోపల బృహత్సామమును నేనే. గాయత్రి మున్నగు ఛందోయుక్తములైన మంత్రములలోపల ఇరువదినాలుగు అక్షరములు గల గాయత్రీ మంత్రమును నేనే.

ఏతద్విధమగు పరమపవిత్రమగు గాయత్రీ మంత్రమును సదా ధ్యానముచేయుచు ధారణచేసి తరింతురుగాక.

గాయత్రీ మంత్రగానము

గాయత్రీ మంత్రగానము సేయరా
మంత్ర రాజమని మాన్యతగనరా
సర్వోపనిషత్సారసంగ్రహంబురా
బ్రహ్మాదులకు బ్రహ్మత్వమొసగెరా
పార్థమారుతుల వరమూర్తియురా
ముక్కోటి సురలకు ముక్తిదంబురా
విశ్వామిత్ర దేవతాకమై వెలుగొందునురా
కృష్ణుడు తానె గాయత్రినని నొక్కివక్కాణించెనురా
బీజకీలకాస్త్రమై భీతి నణచురా
విశ్వశ్రీ గురుమంత్రమై వెలసిల్లెనురా
భారతీయాత్మతత్వమై భాసిల్లెనురా
వేదాంతవిదులకు వేదితవ్యమురా
సర్వవేదాంత సిద్ధాంత సంగ్రహంబురా
పరోరజ సేయును - పరమార్థమురా
గుప్తతమంబునుట గుప్తివసంబురా

దైవస్తుతులకు దాపరికమేలరా
మానసంబే-గాయత్రిగా మారిపోవాలిరా
కామధేనువు వోలె కాపాడునురా।
చిత్తైకాగ్రతను చేకూర్చునురా।
ఓంకార నాదము ఓర్పుతో వినరా।
అంతరాత్మ ధ్వనులను ఆలకించరా।
అమాత్ర తురీయబ్రహ్మము సదాతానగురా।
సచ్చిదానంద స్వరూపమవ్వాలిరా।
నిర్గుణాత్మతత్త్వ మెఱుంగవలెరా।

ఓం తత్ సత్

గురుతత్త్వము - గురుగీత

ఆధ్యాత్మిక బోధను ప్రధానముగా తీసికొనియే బహుగీతలు వ్రాయబడియున్నవి. భగవద్గీత, గురుగీత, అవధూతగీత, గణేశగీత, ఉత్తరగీత, ఉద్ధవగీత మొదలైనవి కలవు. బ్రహ్మవిద్యా వివరణము నందు శ్రీకృష్ణభగవానుడు బోధించిన భగవద్గీతయే ముఖ్యమైనది. ఇందు కర్మ, భక్తి, యోగ, జ్ఞానములు, సాధనములు బహువిధము లుగా వివరించబడినవి. గురుగీతయందు గురువుయొక్క గొప్పతన మును బహువిధములుగా తెలుపబడినది. దీనిలో సూక్ష్మమైన గురు తత్త్వము వివరించబడియున్నది. గురుశిష్యుల అర్హతలు విపులముగా తెలియగలము 274 శ్లోకములతో గురుగీతను స్కాందపురాణాంతర్గత ఉత్తర ఖండమునందలి ఉమామహేశ్వర సంవాదమునందు చూడ గలము.

శౌనకాది మహామునులు సూతమహర్షిని ఇటు అడిగిరి.

శ్లో॥ గుహ్యాద్గుహ్యతరంసారం । గురుగీతా విశేషతః ।
త్వత్ప్రసాదాచ్ఛ్రోతవ్యా । తత్సర్వం బ్రూహి సూతనః॥ గు.గీ-2

తా॥ ఓయి సుతా గురుగీతలు నీ యనుగ్రహమునుండి వినదగినవి, గనుక సమస్త రహస్యములలో మిక్కిలి రహస్యమును, శ్రేష్ఠమునునగు ఆ సమస్తమును మాకు జెప్పుమాయని శౌనకాది మహాఋషులు సూతుని ప్రార్థించిరి. సూతు డిట్లుచెప్ప నారంభించెను. మనోహరంబగు కైలాస పర్వతమునందు పార్వతి భక్తితో ఈశ్వరునికి నమస్కరించి భక్తిసాధనముయొక్కకారణము నడుగుచు స్వామీ! నాకు గురుదీక్షను ఇమ్మాయని కోరెను. సమస్తవ్రతములలో మేలయినదియు శ్రేష్ఠమునగు గురుమహాత్మ్యమును నాకు జెప్పుము.

5. గు.గీ, శ్లో॥ భగవన్ సర్వధర్మజ్ఞ । వ్రతానాం వ్రతనాయకం ।
బ్రూహిమే కృపయాశంభో । గురుమహాత్మ్య ముత్తమం॥

ఇట్లు ప్రార్థించి, ఓ స్వామీ జీవుడు, ఏ మార్గముద్వారా పరబ్రహ్మరూపమగును. నా కొఱకు అట్టి యనుగ్రహమును దయ చేయుము. మీపాదములకు నమస్కరించుచున్నా ననెను. (గు.గీ-6) మహాదేవు డిట్లు పలికెను. ఓ పార్వతీ, పూర్వము ఇట్టిలోకోపకారక మగు ప్రశ్న ఎవరిచేతను చేయబడలేదు. నీవు ప్రత్యక్షముగా నా స్వరూపురాలవైతివి గనుక నీ భక్తికొఱకై చెప్పుచున్నాను వినుము.

గు॥గీ॥-9. శ్లో॥ యోగురుస్స శివః ప్రోక్తో। యశ్శివస్సగురుస్మృతః।
వికల్పం యస్తుకుర్వీత । సనరో గురుతల్పగః॥

తా॥ ఓ పార్వతీ పరమాత్మ స్వరూపము తెలియచేయునట్టి గురువు ఈశ్వరుడుగాను, ఈశ్వరుడు గురువుగాను చెప్పబడినది.

ఇందు ఈ విషయమై సంశయమనస్సుగల మనుజుడు గురుభార్యను బొందిన దోషముగలవాడగుచున్నాడు. భగవంతునియందెట్లు భక్తి శ్రద్ధలు కలిగియున్నామో అట్టి భక్తిశ్రద్ధలు గురువునందు చూప గలిగినవారు ఉపనిత్సారమైన భగవంతుని సాక్షాత్కరించుకోగలరు. భగవంతుని సాక్షాత్కారము కావలెనన్నా గురుబోధలేనిదే జరుగదు. గురువనగా ఉపాధిరూపములోనున్న భగవంతుడే. అజ్ఞానాంధకార మున బడియున్న జీవుల నుద్ధరించుటకొఱకై దేహరూపము ధరించిన భగవంతుడు, అతడు పరావిద్యను బోధించి సంసార సముద్రమును దాటింపజేయును. కాన జ్ఞానగురువనబడును దీనినే గురుగీత యిట్లు చెప్పుచున్నది.

శ్లో॥ 47. అజ్ఞాన తిమిరాంధస్య । జ్ఞానాంజనశలాకయా ।
చక్షురున్మీలితం యేన । తస్మై శ్రీ గురుదేవేనమః॥

తా॥ ఏ గురువుచేత నజ్ఞానమనెడు చీకటిచే గ్రుడ్డివాడగు జనుని యొక్క జ్ఞానచక్షుస్సు పరబ్రహ్మజ్ఞానమను కాటుకయొక్క కణికతోఁ దెఱవబడుచున్నదో, అట్టిసద్గురువుకు నమస్కారము. అపరావిద్యను బోధించి వ్యావహారిక లాభమును కలిగించు గురువులను ఉపగురువు లందురు.

భగవద్గీత 2-46. యావానర్థ ఉదపానే సర్వతః సంప్లుతోదకే,
తావాన్ సర్వేషు వేదేషు బ్రాహ్మణస్య
విజానతః॥

తా॥ నలుప్రక్కల నీరు పాఱుచున్నపుడు బావిజలముతో నెంత అవసరముండునో జ్ఞానవిలసితుడగు బ్రాహ్మణునికి వేదములన్నింటి తోను అంతే అవసరముండును.

అలం యాగై రలం యోగై రలం భుక్తై రలం ధనైః,
పరస్మిన్ బ్రహ్మణిజ్ఞాతే ఇతి వేదాంత డిండిమః-22

అలంవేదై రలం శాస్త్రైరలం స్మృతి పురాణకైః
పరమాత్మని విజ్ఞాతే ఇతి వేదాంత డిండిమః-23.

భావము:- పరబ్రహ్మను నెరిగినచో ఇక యాగ, యోగ, ధనాదులతో నేమిప్రయోజనము, అని వేదాంత డిండిమము-22

పరమాత్మను తెలిసికొనినచో ఇక వేద, శాస్త్ర, స్మృతి, పురాణాదులతో నేమిపని. అని వేదాంత డిండిమము-23

దీనినే గురుగీత. శ్లో॥ జపస్తపో వ్రతం తీర్థం। యజ్ఞో దానం తథైవచ। గురుతత్త్వమవిజ్ఞాయ। సర్వం వ్యర్థంభవేత్ప్రియే॥ గు॥గీ-13

ఓ పార్వతీ, జనుడు గురుస్వరూపము యొక్క నిజస్థితిని తెలిసికొనక చేసెడి జపమును, తపస్సును, నియమమును, గంగాది పుణ్యతీర్థ సేవయును, యాగమును, గోదానము మొదలైనవియును నిష్ఫలమైనవేయగును.

జీవు, డెందువలన సద్గురు పాదపద్మముల సేవనుండి సమస్త పాపములు నశించుటవలన పరిశుద్ధస్వరూపుడై పరబ్రహ్మ స్వరూపుడగునో దానిని దెలియవలెను తనకు బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశము చేసిన గురు నామమును స్తోత్రము చేయుటయే-అంతయు లేని పరమశివుని యొక్క నామస్తుతియగును. ఏ గురువువలన జ్ఞానోపదేశానుగ్రహమును బొంది, విశేషమగు అజ్ఞానమును విడుచునో, అట్టి సద్గురువు కొఱకు నమస్కరించుచుండవలెను. గురువే విశ్వేశ్వరుడుగాను, ఆ గురు నివాసస్థలమే కాశీక్షేత్రముగాను, ఆ గురు పాదోదకమే గంగగాను, ఆ గురువుచే నుపదేశింపబడిన పరబ్రహ్మ జ్ఞానమే తారకోపదేశముగాను గుర్తించవలెను. జనులచేత గురుముఖము నందున్న పరబ్రహ్మము, గురువు యొక్క అనుగ్రహము వలనఁ పొందబడుచున్నారు. గనుక జనులు గురువునెల్లప్పుడు నెడతెగకుండ, వ్యభిచారియగు స్త్రీ తన ప్రియునియందు మనసుంచియు

బరపురుషునియందు మనస్సునుంచుటవలెనే ఏకాగ్రచిత్తులై ధ్యానించవలెను. (గు. గీ. 29) బ్రహ్మచర్యము మొదలైన యాశ్రమములను, బ్రాహ్మణాది జాతులను కీర్తిని బలాతిశయమును సర్వమును విడిచి గురువుకంటె వేఱుగుదానిని దేనిని తలంచగూడదు. గురుస్వరూపులై గురుధ్యానము చేసెడివారలకు పరమానంద సుఖము సులభముగా బొందదగినదగుచున్నది. గురు ముఖమునందున్న బ్రహ్మవిద్య గురువునందలి అచంచల భక్తిచేత బొందబడుచున్నది. ఇట్లు పొందినవారు మూడులోకములయందును స్ఫుటవాక్కుగల దేవాసురపన్నగులవలెనే యగుచున్నారు. గుకారమే గాఢమగు చీకటిగాను, రుకారమే ఆ గాఢమగు చీకటిని హరించెడి తేజస్సుగాను చెప్పబడినది. కాన అజ్ఞానాంధకారమును నశింపజేసెడి పరబ్రహ్మము గురువేయగుచున్నాడు, దీనికి సంశయములేదు. సమస్తజగత్తునకును గురుఁడొక్కడే బ్రహ్మ, విష్ణు, శివాత్మక స్వరూపమగుచున్నాడు. ఏ గురుస్మరణ మాత్రముచేతనే పరబ్రహ్మజ్ఞానము స్వకీయముగానే పుట్టుచున్నదో, అట్టి సర్వస్వతంత్ర రూపుడగు సద్గురుస్వామిని పూజింపవలయును. ఈ దేహమను చెట్టునెక్కియున్న జీవులు, నరకసముద్రమునందు బడుచున్నారు. అటువంటివారలనందరిని నేగురువు జ్ఞానోపదేశము చేత నెత్తిరక్షించబడుచున్నారో అట్టి గురువుకు నమస్కరించి పూజించవలెను. అంతటా వ్యాపించి స్థావర జంగమాత్మకముగానున్న యుష్మత్పదార్థమైన జీవరూపము చూపింపబడినదో, సమస్త జగత్తును వ్యాపించి నిర్గుణమును నిర్మలమును శాంతమునునై యున్నదియో, ఏ పరబ్రహ్మ ప్రకాశముచేతనే జగత్తంతయు వెలుగుచున్నదో, యే పరబ్రహ్మముయొక్క ఆనందముచేతనే లోకులందరు ఆనందించుచున్నారో, ప్రేమరూపమైన పుత్రాదికమంతయు నే పరబ్రహ్మముయొక్క ప్రేమచేత కలుగుచున్నదో, ఏ పరమాత్మచే జనుఁడు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యాది సమస్తప్రపంచమునుగూర్చి చలనాది వ్యాపారములు గలవాడుగా జేయబడు

చున్నాడో, ఏ పరమాత్మ సంబంధమగు నెరుకయే యీ సమస్త జగత్తు నీపై ప్రపంచమునందలి వేఱువేఱువస్తువులయొక్క భేదముల వలనఁ దెలియబడకయున్నదో అట్టి అద్వితీయ స్వరూపుడనగు పరమాత్మ స్వరూపుడైన సద్గురువుకొఱకు నమస్కారములు.

పరమాత్మకు, జీవేశ్వర స్వరూపములచేత ప్రకాశించుచు దెలియవచ్చెడి యీ సమస్తము, కేవలస్వరూపమేయైయున్నది. తన యొక్క కేవలస్వరూపము తానేయై తనకు వేఱొకటి లేకపోవుట వలన వేఱుగాజూచి తెలిసికొనుటలేదు. సర్వాకారుడగు భగవంతుని కొఱకు కార్యరూపమైన సమస్త ప్రపంచము ప్రకాశించుచున్నయది. నానారూపాత్మకమగు నీ సమస్తప్రపంచమునే పరమాత్మకు వేఱుగాక యున్నదియో, యట్టికార్య కారణాత్మకమగు పరమాత్మమైన సద్గురువుకొఱకు నమస్కారము ఈ ప్రపంచమంతయు సద్గురువునం దున్నది. సద్గురువు ప్రపంచమునందున్నాడు ప్రపంచమంతయు సద్గురువే.

ఈశ్వరు డాగ్రహించుచుండగా గురువే రక్షించెడివాడగు చున్నాఁడు. గురువాగ్రహించునప్పు డెవడును రక్షించెడివాడులేడు. మకరందమునందాసక్తిగల తుమ్మెద యొక పుష్పమునుండి వేఱొక పుష్పము నెట్లుపొందునో, యీ ప్రకారమే స్వాత్మావజ్ఞానమునం దాసక్తిగల శిష్యుఁడొక స్వల్పగురువునుండి వేఱొక నిజగురువును బొందవలయును. సద్గురువు ప్రత్యక్షముగా మూడు కన్నులులేని ఈశ్వరుడుగాను, నాల్గు భుజములులేని విష్ణువుగాను, నాలుగు ముఖములులేని బ్రహ్మగాను చెప్పబడుచున్నాడు. అదృష్టము లేనివారు సద్గురువుయొక్క శ్రేష్టమైన రూపమును, గ్రుడ్డివాడు సూర్యోదయమును, నెదురుగా నిల్చి చూడనట్లు చూడజాలడు.

బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు మొదలైనవారలందరును గురు కృపను బొందుటచేతను, మిక్కిలిగా గురుసేవ చేయుటచేతను, నట్టి

సామర్థ్యమును బొందిరి.

శ్లో॥ నగురోరధికం తత్త్వం । నగురోరధికం తపః ।
తత్త్వజ్ఞానాత్పరం నాస్తి । తస్మై శ్రీ గురవేనమః॥

ఓం తత్ సత్

ప్రాతః స్మరణీయములు

1 బ్రహ్మానందం పరమ సుఖదం, కేవలం జ్ఞానమూర్తిమ్
ద్వంద్వాతీతం గగనసదృశం తత్త్వమస్యాది లక్ష్యమ్
ఏకం నిత్యం విమలమచలం, సర్వధీసాక్షిభూతమ్
భావాతీతం త్రిగుణ రహితం సద్గురుం తం నమామి.

2 శ్లో॥ ఓంకారాఖ్యయగురోః పదం త్రిభువనోంకారాఖ్య సింహాసనం,
సిద్ధాచార సమస్త వేదపఠితం షట్చక్ర సంచారిణం ।
అద్వైత స్ఫురదగ్నిమేకమమలం పూర్ణప్రభాశోభితం ।
శాంతం శ్రీ గురుపంకజం భజమనశ్చైతన్య చంద్రోదయం॥

1 తా॥ బ్రహ్మానంద స్వరూపుడును, బరమ సౌఖ్యము నిచ్చువాడును, కేవల పరమాత్మ స్వరూపుండును, జ్ఞాన స్వరూపుండును, సుఖదుఃఖాది ద్వంద్వములు లేనివాడును, నాకాశ సమానుండును, తత్త్వమస్యాది మహావాక్యములకు లక్ష్యార్థమైన యఖండమగు పరబ్రహ్మ స్వరూపుండును, నద్వితీయుండును, శాశ్వతుండును, విమలుండును, చలనవర్జితుండును, బుద్ధికి సాక్షిమాత్రుండును, తలంపులను లోబడక యతిక్రమించి యుండెడివాడును, రజస్సత్వ, తమోగుణములు లేనివాడును నగునట్టి సద్గురు స్వరూపునిం గూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

2 తా॥ ఓ మనసా సమస్త ఉపనిషత్తుల యందును జెప్పబడిన పరమాత్మ స్వరూపమునకు స్థానమైనదియును, స్వర్గాదిలోక

ములు మూడును స్వరూపముగాగల ఓంకారము సింహాసనమైనది యును, సమస్త వేదముల యందును జెప్పఁబడినదియును, మూలాధారాది షట్చక్రములయందు సంచరించుచున్నదియును, అద్వయ స్వరూపమై ప్రకాశించునట్టి తేజోమయమును, అద్వితీయమును, నిర్మలమును, నిండైన ప్రకాశముతోఁ ప్రకాశించునదియును ప్రకాశస్వరూపమైన చంద్రునియొక్క అభివృద్ధి రూపమునైనది యగు శ్రీ గురు పాదపద్మములను సేవించుచు.

3 మూ॥ యో విశ్వాత్మా విధిజవిషయాన్ ప్రాశ్యభోగాన్ ।
స్థవిష్ఠాన్ పశ్చాచ్చాన్యాన్ స్వమతివిభవాన్ జ్యోతిషాస్వేన సూక్ష్మాన్ ।
సర్వానేతాన్ పునరపి శనైః స్వాత్మనిస్థాపయిత్వా ।
హిత్వాసర్వాన్ విశేషాన్ విగతగుణగణః పాత్వసౌ నస్తురీయః॥

3 తా॥ ఏ చైతన్య స్వరూపుడు విరాట్పురుషశరీరమై పుణ్య పాపకర్మలవలన కలిగినట్టియు, స్థూలములునైనట్టియు భోగముల ననుభవించి తరువాత సూక్ష్మములైనట్టియు నిజమనోవాసనా స్వరూపములైనట్టియు జాగ్రత్కాలిక భోగములనే స్వీయమగు జ్యోతిస్సుచే స్వప్నమునందనుభవించియు, ఈ స్వప్న జాగ్రద్భోగములనన్నిటిని తన కారణశరీరమునందుపసంహరించుకొని, నిర్విశేషుడై విడిపోయిన గుణములుగలవాడగుచున్నాడో యట్టి తురీయుడు మమ్ములను రక్షించుగాక.

4 శ్లో॥ హంసాభ్యాం పరివృత్తపత్రకమలైర్దివ్యైర్జగత్కారణం ।
విశ్వోత్కీర్ణ మనేక దేహనిలయం స్వచ్ఛందమానందకం ।
ఆద్యంతైక మఖండచిద్ఘనరసం పూర్ణం హ్యనంతశుభం ।
ప్రత్యక్షాక్షర విగ్రహం గురుపరం ధ్యాయేద్విభుంశాశ్వతం॥

4 తా॥ హకారసకారములచేతఁ జుట్టుకొనబడి ప్రకాశ మానములగు దేహములయందలి మూలాధారాది కమలములతోఁ

గూడుకొని సమస్త జగత్కారణమునై ప్రపంచము నుద్ధరించుచుఁ, పిపీలికము మొదలుకొని బ్రహ్మవఱకుండెడి సమస్త దేహములం దుండి స్వాతంత్ర్యమును కేవలానందమును, సమస్త సృష్టికిఁ పూర్వము నందును, ఈ సృష్టియొక్క నాశమందును ఏకస్వరూపమైనదియును, ఎడతెగని జ్ఞానరసమైనదియును, అంతట నిండి మంగళస్వరూపమై నదియును, అంతటా వ్యాపించి నిత్యమైనదియును, ప్రత్యక్షమగు అకారాది మొదలైన యేబది వర్ణములును నాశరహితమగు ఆకారముగాగలదియునైన అధికమగు పరబ్రహ్మ వస్తువును ధ్యానించ వలయును.

౫ శ్లో॥ విశ్వవ్యాపిన మాదిదేవమమలం నిత్యంపరం నిష్కళం ।
నిత్యోద్బుద్ధ సహస్రపత్ర కమలే లుప్తాక్షరే మంటపే ।
నిత్యానందమయం సుఖైక నిలయం నిత్యం శివం స్వప్రభం।
ధ్యాయేద్ధం నపరం పరాత్పరతరం స్వచ్ఛందతస్సర్వదా॥

౫ తా॥ ఎల్లప్పుడును వికసించియున్న సహస్రారమను పద్మమునందలి, అకారాదివర్ణములులేని మంటప మధ్యమమునం దుండి సర్వత్ర వ్యాపించినదియును, సమస్తమునకు మొట్టమొదటి దైవ స్వరూపమును, నిర్మలమును, నిత్యమును, అవ్యక్తము మొద లగు సమస్త ప్రపంచమునకు పైనైనదియును, ప్రాణము మొదలైన షోడశకళలును లేనిదియును, ఎడతెగని ఆనందస్వరూపమైనదియును పరమ సౌఖ్యమునకు స్థానమైనదియును, స్వతంత్రముగా నెల్లప్పు డును నాసికారంధ్రముద్వారా ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములతో రాక పోకలు కలిగిన హంసమంత్రముయొక్క వరుసకు పైనై పైగా నుండునదియును, శాశ్వతమును, మంగళస్వరూపమునునగు ఆత్మ ప్రకాశమును ధ్యానింపవలయును.

౬ శా॥ బ్రహ్మాండంబుల సృజింపఁ బెంప సమయింపన్ జాలు
సామర్థ్యముల్ ।
బ్రహ్మేంద్రాదిసురేంద్రవాస్పదంబు సంపాదించుచున్ వారికిన్।

బ్రహ్మైక్యత్వ వివేకమిచ్చుచును సంభావించుచున్ బ్రోచునా,
బ్రాహ్మీమంగళదేవతా గిరిజలిఙ్ బ్రార్థింతు నశ్రాంతముఙ్॥

6 తా॥ సకల ప్రపంచమును సృష్టించునట్టి బ్రహ్మదేవుని పత్నియగు సరస్వతీదేవిని, సర్వప్రపంచమును పోషించునట్టి నారాయణునిత్యానపాయినియైన మహాలక్ష్మిదేవిని, సకల లోకములను ఉపసంహరింపజేయు పరమేశ్వరుని భార్యయగు పార్వతీ దేవిని నిరంతరమును ప్రార్థించుచున్నాడను.

7 గు.గీ. ఓనమః శ్రీ గురుదేవాయ పరమపురుషాయ సర్వ
దేవతావశీకరాయ సర్వారిష్టావినాశనాయ సర్వ
యంత్రచ్ఛేదనాయ త్రైలోక్యం వశమానాయ స్వాహా॥

7 తా॥ ఈ 27 వ్యా॥

8 గాయత్రి సాయం సాయం గృహపతి ర్నో అగ్నిః
ప్రాతః ప్రాతః సౌమనస్య దాతా
వసో ర్వసోర్వసు దాన ఏధి
వయం త్వేన్ధానా స్తన్వంపుషేమ. (అథ 19-55-3)

భావము :- ఈ జీవునకు స్వామియైన అగ్నిరూప (అగ్నిర్వై గాయత్రీ-శత. 1-4-1-9) పరమాత్మను ప్రతి సాయంకాలము ఆరాధించుటవలన మనస్సు ప్రాతఃకాలమువరకు, ఆనందితమై ఈశ్వరునకు, వేదమునకు అనుకూలముగ నుండును. పరమేశ్వరా! నీవు మంచి పదార్థములయొక్క దాతవై మా హృదయములందు నివసించుము మేము మా సమస్త అహంకారములను, దుర్గుణములను నీ ప్రకాశమునకు సమిధలుగ జేయుదముగాక.

9 ప్రాతః ప్రాతః గృహపతి ర్నో అగ్నిః
సాయం సాయం సౌమనస్య దాతా,
వసోర్వసోర్వసుదాన ఏధీన్ధానా
స్త్వాశతహిమమహిబు ధేమ॥ అథ-19-55-4

భావము: ప్రతి ప్రాతఃకాలమునందీ విధముగా భగవంత నారాధించుటవలన సాయంకాలము వరకు మనస్సు అదేవిధముగా సుఖియైయుండును. కాన నీ మనోవృత్తి సహాయముతో నూరు వత్సరములవరకు దోషములను, అవగుణములను జయించుచు శరీరము, ఆత్మ ఉన్నతి నొందుచుండును.

రా మా య ణ ము

10 ఆదౌ రామ తపోవనాదిగమనం । హత్వామృగం కాంచనం,
వైదేహీ హరణం । జటాయు మరణం । వాలీ నిగ్రహణం,
సముద్ర తరణం । లంకాపురీ దహనం । పశ్చాద్రావణ
కుంభకర్ణ హననం । యేతద్ధి రామాయణం.

మ హా భా ర త ము

11 ఆదౌ పాండవ ధార్తరాష్ట్ర జననం ।
లాక్షాగృహే దహనం । ద్యూత శ్రీ హరణం ।
వనే విహరణం । మత్స్యదేశేవర్తనం । లీలా గోగ్రహణం ।
సంధిక్రియోజ్జృంభణం । రణేవిహరణం ।
పశ్చాద్భీష్మ సుయోధనాది హననం ।
యేతన్ మహాభారతం.

మ హా భా గ వ త ము

12 ఆదౌ దేవకీదేవి గర్భజననం । గోపీగృహేవర్ధనం ।
మాయా పూతన జీవితాపహరణం । గోవర్ధనోద్ధారణం ।
కంసచ్ఛేదనం కౌరవాది హననం । కుంతీ సుతానాం పాలనం।
యేతద్భాగవతం పురాణ కథితం । శ్రీకృష్ణ లీలామృతం॥

ఓం తత్ సత్

శుద్ధపత్రిక

పుట	పంక్తి	ఉన్నది	ఉండవలసినది
1	5	గృహస్తా	గృహస్థా
6	3	క్రోదాద్య	క్రోధాద్య
7	5	భిర్వక్తా	భిర్వ్యక్తాః
11	19	గుర్వ్యాను	గుర్వ్వను
20	14	కుమారు	కుమారుడు
21	15	సత్య	సత్వ
,,	16	ఖాషని	ఖాసుని
,,	17	ద్వేషింను	ద్వేషింపను
23	9	అజ్ఞావి	అజ్ఞాని
,,	21	ఒత్రి	ఒత్ర
29	2	జీవపరచితు	జీపరచితు
31	10	నుండు. ధ‹	నుండు.
36	27	ఖటులచే	ఖట్టులచే
39	1	న్యాయా	నాయా
41	10	కటుకొని	కట్టుకొని
42	8	వ్యాపే	వ్యాపి
43	18	గలడు	గలరు
46	11	స్వాభివిక	స్వాభావిక
49	4	ప్రహనము	ప్రహననము
50	1	విజ్ఞాతే	విజ్ఞాతే
,,	5	కాని	కాన
54	1	చైతన్య	చైతన్యా
,,	18	శక్తి	శుక్తి
56	21	దైత	ద్వైత
57	12	పదార్థో	పదపదార్థో
,,	18	బహ్మముల	బ్రహ్మముల

పుట	పంక్తి	ఉన్నది	ఉండవలసినది
57	20	సామాని	సామానా
58	24	త్వపదార్థ	త్వంపదార్థ
60	21	శక్తి	శుక్తి
61	24	స్వతసిద్ధ	స్వతస్సిద్ధ
62	9	లక్షన	లక్షణ
,,	13	లక్షన	లక్షణ
63	3	కరణడు	కారణుడు
64	16	రాజకా	రజకా
65	18	బీజా	బీజ
66	26	మృత్తికార్య	మృత్తికాకార్య
69	6	అవాకృత	అవ్యాకృత
,,	17	షుప్త్య	సుషుప్త్య
71	4	వాకృతో	వ్యాకృతో
73	12	కాని	కాన
74	13	పటారు	పటాదు
,,	20	అత్రీఒయల	అత్రీఒయం
,,	22	జగ	గజ
75	18	పాద్య	పాద
,,	20	ఖిశ	ఖిజం
,,	21	సుఘా	సుఖా
77	6	సుబాంశ	సుఖాంశ
,,	20	ప్రతిభాసిక	ప్రాతిభాసికా
78	10	ఠవిద్యావృత్తి	అవిద్యావృత్తి
,,	25	సాక్షిదే	సాక్షిచే
82	1	ఓటన్నిటి	వీటన్నిటి
83	1	మలత్ర	మంత్ర
86	7	రమార్థము	పరమార్థము
,,	16	లము	లను
94	13	విజుగుత్స	విజుగప్స
,,	16	యనుస్పూ	యనుస్యూ
95	12	ఈ. టి	ఈ. ఉ

పుట	పంక్తి	ఉన్నది	ఉండవలసినది
97	22	భోగముత	భోగముల
,,	23	భూల	భూత
103	3	డ్రసాత్సయః	ద్రసాత్పయః
,,	18	భూ	భూః
104	5	స్వర్లొకము	స్వర్లోకము
105	5	యొక్క	యొక
106	1	వారు	వాడు
,,	7	నామమ	నామము
,,	25	బుద్ధః	బుద్ధిః
107	3	జేయత	జ్ఞేయత
,,	4	బ్రహ్మకం	బ్రహ్మోకం
,,	6	దేవుడు	ఏ దేవుడు
110	7	ఓ మహోజ్యోతి	ఓ మాహోజ్యోతి
,,	17	రజతే	రజసే
,,	23	వేచ్యంః	వేద్యః
111	14	క్రాశించు	ప్రకాశించు
112	27	జ్యోతిష్కము	జ్యోతిష్కోశము
114	16	నకారము	నధికారము
,,	17	కాతనియు	కారనియు
115	8	పతివ్రత	పవిత్రత ·
,,	16	ధర్మహిత	ధర్మరహిత
116	15	సాధకుని	సాధకునికి
,,	23	అథహా	అథవా
117	5	ఆయతు	ఆయాతు
,,	7	దహ్నా	దహ్నో
,,	9	సహోస్థి	సహోసి
,,	15	సవితా	స్సవితా
,,	17	పుధివీ	పృధివీ
,,	19	షటుక్షి	షట్కుక్షి
118	7	వైః	వై
		దార్ఢణపై	దార్ఢ్యముపై

పుట	పంక్తి	ఉన్నది	ఉండవలసిన
118	8	యొక	యొక్క
119	18	తత్ర	తత్స
,,	21	హం	హుం
121	23	ఇతు	ఇట్లు
123	23	లోను	తోను
,,	24	లరం	రలం
124	8	సర్వరి	సర్వం
125	2	గు॥గీ 29	గు॥గీ 28
126	3	రూపుడసగు	రూపుడగు
128	25	గురుపరం	గురుపదం
129	15	ప్రదము	పద్మము

సంక్షేపాక్షర వివరణం

భ॥ గీ॥	- భగవద్గీత
శ్వే. ఉ.	- శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు
గు. గీ.	- గురుగీత
ఈ. ఉ.	- ఈశావాస్యోపనిషత్తు
మహానార. ఉ.	- మహానారాయణోపనిషత్తు
టీ.	- టీక
అ.	- అధ్యాయము
మను.	- మనుస్మృతి
ఋ.	- ఋగ్వేదము
యో॥ ద॥	- యోగ దర్శనము
త్రి. శ.	- త్రిస్తుశతము
శ్రు.	- శ్రుతి
బృ.	- బృహదారణ్యకోపనిషత్తు
తా.	- తాత్పర్యము
శ్లో.	- శ్లోకము
ఉ.	- ఉపనిషత్తు

ఇది శ్రీమద్వేదాంతసారుండును, ప్రకృతిద్వయ దోషరహితుండును, అశరీరుం
డును, అద్వైత పరిపూర్ణుండును, నిర్గుణ శేఖరుండును, నితాంత బ్రహ్మ
నిష్ఠుండును, అనంత శ్రీ విభూషితుండును, గుడివాడ ప్రణవాశ్రమ పీఠాధి
పతియు, కులపతియునగు బ్రాహ్మీమయ తేజోవిరాజిలు శ్రీ శ్రీ శ్రీ
ప్రణవానందస్వామివారి శిష్యుండును, శ్రీవారి పాదరేణుతుల్యుం
డును, పువ్వాళ్ళ గోత్రసంభవుండును, యోగి త్యాగియైన శ్రీ
త్రిపురనేని గోపయ్యగారికిని, కరుణామూర్తియు, సర్వభూత
హితరతయు, మహాసాధ్వియుఅగు తులసీదేవిగారికిని, పర
ప్రసాదులైన కుమారద్వయములో ద్వితీయపుత్రుండును,
ఆత్మ విద్యావిశారదుండును, సంయమీంద్ర సంసేవా
నిరతుండును, శాశ్వత ధర్మపథానువర్తియు అగు
శ్రీ త్రిపురనేని విష్ణుశంకరరావుగారి శంకరాద్వైత
వ్యాసమాల ప్రథమ ద్వితీయ భాగములు, ఆశ్ర
మము - ఆచరణ, ప్రమాత, సాక్షి, గాయత్రీ
మంత్ర వివరణ ఇత్యాది త్రింశత్
(ముప్పది) వ్యాసరాశితో శంకరాద్వైత
వ్యాసమాల తృతీయ భాగ పఠన
రచన సర్వము - సంపూర్ణము.

హరిః ఓమ్ తత్ సత్.

www.mohanpublications.com

మోహన్ పబ్లికేషన్స్‌లో లభించు

పుస్తకముల పట్టిక

(Book List)

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆయుర్వేద, మంత్రశాస్త్రాది
అనేక విషయాలు తెలుసుకోండి...

ఫేస్‌బుక్ **మోహన్ పబ్లికేషన్స్** పేజ్ లైక్ చేయండి.

Like us to follow :

MOHAN PUBLICATIONS

Rajamahendravaram

28.	తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29.	శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30.	శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
31.	లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32.	శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33.	శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34.	కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35.	శివపూజ	10-00
36.	వీరభద్ర పూజ	10-00
37.	ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38.	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39.	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40.	రామదేవుని కథ	10-00
41.	శివదేవుని కథ	10-00
42.	లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43.	వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44.	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
45.	సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46.	నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47.	రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48.	ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49.	శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50.	16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51.	పార్వతీకల్యాణం	25-00
52.	సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53.	పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54.	అష్టనాగపూజ	36-00
55.	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56.	ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57.	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58.	ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59.	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60.	హనుమద్ వ్రతం	36-00
61.	పంచాయతన పూజ	63-00
62.	28 వ్రతములు	120-00

63.	కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150-00
64.	కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)	....
65.	హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)	....
66.	గోమాత	40-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1.	శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	45-00
2.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	50-00
3.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	50-00
4.	స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	99-00
5.	లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి	63-00
6.	స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రౌన్‌సైజు)కేస్‌బైండ్	108-00
7.	సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
8.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63)	24-00
9.	విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	25-00
10.	లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	36-00
11.	లలితా సహస్రనామములు	24-00
12.	లక్ష్మీ సహస్రనామములు	24-00
13.	దుర్గా సహస్రనామములు	24-00
14.	ఆంజనేయ సహస్రనామములు	24-00
15.	శివ సహస్రనామములు	24-00
16.	విష్ణు సహస్రనామములు	24-00
17.	గణపతి సహస్రనామములు	24-00
18.	సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	24-00
19.	గాయత్రి సహస్రనామములు	24-00
20.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	24-00
21.	శ్రీరామా సహస్రనామములు	24-00
22.	సరస్వతి సహస్రనామములు	24-00
23.	సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	24-00
24.	శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	24-00
25.	మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	24-00
26.	సంధ్యావందనం	24-00
27.	మంత్రపుష్పమ్	....
28.	త్రిభాషా హనుమాన్‌చాలీసా	15-00
29.	హనుమాన్ చాలీసా	10-00

30.	మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31.	ఆరు చాలీసాలు	10-00
32.	శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33.	వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34.	ఆరుదండకాలు	5-00
35.	వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00
36.	అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37.	దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38.	సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39.	భగవద్గీత మూలం	27-00
40.	రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41.	స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42.	పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43.	పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44.	పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45.	పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46.	మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47.	శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48.	కుజదోషం	10-00
49.	కాలసర్ప దోషం	10-00
50.	మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51.	దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52.	పంచసూక్తములు	10-00
53.	సంధ్యావందనం	10-00
54.	రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55.	గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56.	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57.	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58.	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59.	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60.	నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61.	మహాన్యాసమ్	36-00
62.	సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63.	గోమాతపూజావిధానము	10-00
64.	ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00

65.	ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66.	ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67.	శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68.	అర్చన	40-00
69.	నిత్యదేవతార్చన	40-00
70.	సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71.	శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72.	చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73.	శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74.	వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75.	శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1.	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2.	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3.	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4.	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
5.	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
6.	నవనాథ చరిత్ర	99-00
7.	శ్రీసాయిచరిత్ర (భైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8.	శ్రీగురుచరిత్ర (భైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9.	సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10.	అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11.	భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12.	శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13.	శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14.	శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15.	శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16.	శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17.	"శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18.	"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19.	శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20.	శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21.	శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22.	శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23.	హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00

24.	శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25.	ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26.	షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27.	సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28.	సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29.	నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30.	శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31.	హృదయంలో సాయి	15-00
32.	శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్ఛరిత్ర)	120-00
33.	గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1.	'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72-00
2.	గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3.	ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4.	ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	50.00
5.	ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	12.00
6.	కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	25.00
7.	గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	25.00
8.	శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	25.00
9.	సాదా క్యాలండర్	5.00
10.	పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11.	తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12.	కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13.	జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14.	మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15.	వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16.	వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17.	సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18.	శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19.	పూర్వ పరాశరి	100-00
20.	పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21.	ప్రశ్న సింధు	99-00
22.	నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23.	సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24.	దృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00

25.	ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26.	జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27.	జ్యోతిషమర్మబోధిని	63-00
28.	జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29.	ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30.	జాతక మకరందం	63-00
31.	జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32.	మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33.	ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34.	జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35.	శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36.	నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37.	పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38.	సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39.	ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40.	నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
41.	శుభశకునాలు	30-00
42.	హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43.	సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44.	ముహూర్త దీపిక	99-00
45.	పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46.	కలలు ఫలితాలు	30-00
47.	జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48.	మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49.	జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50.	గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51.	ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52.	ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53.	జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	120-00
54.	అంగసాముద్రికం	36-00
55.	హస్త సాముద్రికం	63-00
56.	లాల్ కితాబ్	99-00
57.	శకునశాస్త్రం	63-00
58.	ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59.	పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00

60.	అష్టకవర్గు (కొండపల్లి)	63-00
61.	బృహత్‌జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62.	లగ్నరత్నాకరం	63-00
63.	షట్పంచాశిక	120-00
64.	40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	270-00
65.	40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	180-00
66.	40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67.	40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68.	40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69.	మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70.	కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71.	ముహూర్తచింతామణి	99-00
72.	సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73.	ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74.	అదృష్టరెమెడీస్	144-00
75.	గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76.	జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00
77.	జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78.	జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79.	నాడీజ్యోతిషం	63-00
80.	నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
81.	లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82.	గౌతమసంహిత	63-00
83.	హోరరత్నమాల	63-00
84.	జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85.	పుష్కర పంచాంగం (2013-14నుండి 2024-25)	560-00
86.	దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87.	వింత జోష్యములు	63-00
88.	షోడశవర్గులు	200-00
89.	రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90.	చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91.	కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92.	బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93.	గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94.	శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00

95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిధున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖకాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్థరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75-00

129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి
శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహుర్త చింతామణి-పార్టు2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ఠ సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్‌బైండ్)	200-00

5. వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00

5.	గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6.	వాస్తు పూజ	63-00
7.	వాస్తు సూత్రములు	63-00
8.	వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9.	గృహవాస్తు వర్గులు	99-00
10.	విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11.	విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12.	విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13.	ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14.	శుభవాస్తు	270-00
15.	వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16.	వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17.	హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18.	గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19.	వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20.	గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21.	జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22.	వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	63-00
23.	వాస్తుశిరోమణి ,,	120-00
24.	వాస్తుసంగ్రహమ్ ,,	63-00
25.	పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	120-00
26.	వాస్తుడిండిమమ్ ,,	63-00
27.	వాస్తుదుందిభి ,,	120-00
28.	విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్‌బైండ్)	250-00
29.	కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30.	జలవాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31.	మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120-00
32.	వాస్తు జ్యోతి	63-00
33.	మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34.	వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35.	వాస్తు దర్పణం	120-00

6. మంత్రశాస్త్రాలు

1.	మంత్రసాధన	63-00
2.	తంత్రజాలం	63-00
3.	మంత్రశక్తి	63-00

4.	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5.	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6.	తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7.	యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8.	మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9.	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10.	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11.	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12.	సదాచార దీపిక	63-00
13.	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14.	ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15.	బదనిక తంత్రమ్	63-00
16.	ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17.	గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18.	గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19.	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20.	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21.	పాశుపత తంత్రం	99-00
22.	పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23.	రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24.	మంత్రసిద్ధి	120-00
25.	పరశురామతంత్రమ్	108-00
26.	శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27.	శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28.	గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29.	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30.	శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31.	మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32.	సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33.	హవన తంత్రం	250-00
34.	షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35.	శాక్తేయతంత్రం	250-00
36.	రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37.	లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38.	హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00

39.	మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40.	శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41.	స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42.	కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43.	శాంతితంత్రమ్	250-00
44.	యంత్రసిద్ధి	360-00
45.	శ్రీ లక్ష్మీతంత్రమ్	360-00
46.	మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
47.	మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
48.	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49.	ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50.	కామధేనువు తంత్రం	360-00
51.	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52.	శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53.	కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54.	ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55.	సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1.	భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2.	భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3.	భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2.	గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3.	గణేశోపాసన 2	99-00
4.	నవగ్రహవైభవం	99-00
5.	నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6.	నవగ్రహ వేదం	99-00
7.	శనిగ్రహారాధన	99-00
8.	ఆదిత్యారాధన	99-00
9.	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10.	శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11.	లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12.	హనుమదారాధన	99-00
13.	లలితారాధన	99-00
14.	శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15.	గాయత్రీ ఆరాధన	99-00

16.	వీరభద్రారాధన	99-00
17.	కుజగ్రహారాధన	99-00
18.	భైరవారాధన	99-00
19.	దైవారాధన	99-00
20.	గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21.	శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22.	హయగ్రీవారాధన	99-00
23.	లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24.	శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25.	దేవీ లీలామృతం	99-00
26.	పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27.	పురాణపండ రామాయణం	99-00
28.	పురాణపండ భారతం	99-00
29.	పురాణపండ భాగవతం	99-00
30.	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31.	కాలసర్ప యోగం	99-00
32.	నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33.	నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34.	వేదసూక్తములు	99-00
35.	వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36.	పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37.	సూక్తిరత్నాలు	99-00
38.	హనుమచ్చరిత్ర	99-00
39.	నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40.	నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41.	సాలగ్రామములు	99-00
42.	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43.	శనిగ్రహరెమిడీస్	99-00
44.	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45.	వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్‌మ్యాచింగ్‌గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46.	మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్) ,,	99-00
47.	మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్‌కరక్షన్ ,,	99-00
48.	న్యూమరాలజీ రెమిడీస్	99-00
49.	మూకపంచశతీ	99-00
50.	శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00

51.	రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52.	ఉపాసన విధానం	99-00
53.	పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
54.	దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	99-00
55.	గణపతిభాష్యం	99-00
56.	యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
57.	నవయోగులు	99-00
58.	ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
59.	సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	99-00
60.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్‌బైండింగ్)	216-00
61.	సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
62.	ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
63.	బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
64.	సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
65.	శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
66.	శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం	99-00
67.	మార్షల్‌ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)	99-00
68.	మ్యాజిక్‌గైడ్	99-00
69.	చదరంగం	99-00
70.	పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	63-00
71.	గరుడపురాణం	40-00
72.	మాఘపురాణం	36-00
73.	శివపురాణం	36-00
74.	వైశాఖపురాణం	36-00
75.	కార్తీక పురాణం	36-00
76.	కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
77.	సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	63-00
78.	పెద్దబాలశిక్ష	50-00
79.	గాయత్రీ మహిమ	36-00
80.	వృక్షదేవతలు	63-00
81.	యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	200-00
82.	సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
83.	చతుర్వేదములు	120-00
84.	నవగ్రహారాధన	120-00
85.	తాళపత్ర సమాహార గోపురం	120-00
86.	మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్‌బైండు)	250-00

87.	మానవధర్మములు		120-00
88.	వేదమంత్ర సంహిత		120-00
89.	సహస్రలింగార్చన		120-00
90.	శ్రీ శివగీత		120-00
91.	ద్వాదశఉపనిషత్తులు		120-00
92.	పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్‌బైండ్)	250-00
	(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	సాదా	120-00
93.	బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము		200-00
94.	బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
95.	బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
96.	కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు		63-00
97.	దక్షిణావృత శంఖములు		63-00
98.	108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని		36-00
99.	ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్)		270-00
100.	భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని		99-00
101.	చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర		36-00
102.	భగవత్‌స్తుతి		63-00
103.	సూర్యోపాసన		36-00
104.	కాశీఖండం		250-00
105.	దేవీభాగవతం		360-00
106.	శ్రీ ఆంజనేయం		216-00
107.	ధర్మసందేహాలు		216-00
108.	ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు		250-00
109.	రామాయణం		600-00
110.	పోతన భాగవతం		900-00
111.	శివమంత్రములు		63-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1.	ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00
2.	మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3.	ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	30-00
4.	గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
5.	గృహవైద్యసారం	36-00
6.	హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	63-00
7.	ప్రకృతివైద్యం	36-00
8.	ఆహారం-వైద్యం	99-00

9.	సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10.	ఆయుర్వేదమ్	36-00
11.	ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	99-00
12.	దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13.	ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14.	అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15.	రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16.	ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17.	ఒబెసిటి	99-00
18.	హెల్త్‌గైడ్	99-00
19.	ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20.	ఫుడ్‌థెరపి	63-00
21.	న్యాచురల్‌థెరపి	99-00
22.	సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23.	కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24.	యోగామంత్ర	63-00
25.	యోగా మండే టు సండే	63-00
26.	హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	99-00
27.	హెల్త్‌ఫైల్	108-00
28.	వస్తుగుణపాఠం	250-00
29.	రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30.	వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31.	నాటువైద్యం -(కేస్‌బైండ్)	360-00
32.	నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33.	ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1.	శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	30-00
2.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	63-00
3.	శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
4.	శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
5.	హారతిగైకొనుమా	40-00
6.	శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00

9.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10.	భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11.	దేవీలీలామృతం	99-00
12.	శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13.	దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14.	భవానీదీక్ష P	10-00
15.	దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17.	అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1.	అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2.	శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3.	సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4.	వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5.	సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6.	సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7.	చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8.	జాతీయ గీతాలు	10-00
9.	దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10.	పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11.	గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12.	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13.	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14.	భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	36-00
15.	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16.	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17.	అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1.	ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2.	ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3.	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4.	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00

5.	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6.	ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7.	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8.	సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	63-00
3.	శాకాహార వంటలు	30-00
4.	మాంసాహారవంటలు	30-00
5.	చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6.	అందానికి చిట్కాలు	30-00
7.	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8.	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శాలీబోర్డర్స్	36-00
10.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11.	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12.	పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13.	పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14.	వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15.	బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16.	పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17.	మైక్రోవేవెన్ వంటలు	99-00
18.	సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19.	పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20.	పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21.	మోడ్రన్ మెహందీ (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22.	మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23.	నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24.	మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జెంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్‌బుక్ (క్రౌన్‌సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00

కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00

ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు

విశ్వకర్మ ప్రకాశము		80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	,,	250-00
నారద సంహిత	,,	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము	,,	60-00
మయమతము - వచనము	,,	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము	,,	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి		......
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)		....
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు	,,	....
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక	,,	....
మహాదశా పారిజాతం	,,	....
వాస్తు నారాయణీయం	,,	120-00
యోగావళీఖండం	,,	120-00
ముహూర్తసింధువు		150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)		1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)		370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)		590-00
సాయి...	,,	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి	,,	200-00
ఆరతిసాయిబాబా	,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)		500-00
తాజుద్దీన్‌బాబా సచ్చరిత్ర		100-00

సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి
ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ది కారికలు	200-00
నపుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్థంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00
గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00

వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00
శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తొట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చిన్తామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ఠ సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్మృతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్థంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహుర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00